

**T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**YAŞLILARA UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALARA İLİŞKİN YAŞLILARIN
MEMNUNİYET ALGISI: YALOVA ÖRNEĞİ**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
Batuhan Burak ŞİRİNBİLEK**

Enstitü Anabilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ ve ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Enstitü Bilim Dalı: SOSYAL POLİTİKA

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Muharrem ES

TEMMUZ 2020

T.C.
YALOVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YAŞLILARA UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALARA İLİŞKİN YAŞLILARIN
MEMNUNİYET ALGISI: YALOVA ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ
Batuhan Burak ŞİRİNBİLEK

Enstitü Anabilim Dalı: ÇALIŞMA EKONOMİSİ ve ENDÜSTRİ İLİŞKİLERİ

Enstitü Bilim Dalı: SOSYAL POLİTİKA

Bu tez 02/07/2020 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

	Adı SOYADI	KANAATİ			İMZA
Jüri Başkanı (Danışman)	Prof.Dr. Muharrem ES	☒ Kabul	☐ Düzeltme	☐ Ret	
Jüri Üyesi	Prof.Dr. Elif YÜKSEL OKTAY	☒ Kabul	☐ Düzeltme	☐ Ret	
Jüri Üyesi	Doç.Dr. Recep YILDIZ	☒ Kabul	☐ Düzeltme	☐ Ret	

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS İNTİHAL YAZILIM RAPORU
BEYAN BELGESİ

Tez Başlığı: Yaşlılara Uygulanan Sosyal Politikalara İlişkin Yaşlıların Memnuniyet Algısı: Yalova Örneği

Yukarıda başlığı belirtilen tez çalışmamın toplam 124 sayfalık kısmına ilişkin aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan ve 15/06/2020 tarihinde aşağıda ismi yazılı danışmanım tarafından şahsıma iletilen Turnitin intihal tespit programı raporuna göre tezimin benzerlik oranı %9 dur.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç,
2. Alıntılar dâhil,
3. 5 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç.

Bu bilgiler doğrultusunda tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespiti halinde doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

İmza

Adı SOYADI: Batuhan Burak Şirinbilek

Öğrenci Numarası: 177205001

Ana Bilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri

Programı: Sosyal Politika

Türü: () Proje (X) Yüksek Lisans Tezi () Doktora Tezi

Taramayı Yapan Araştırma Görevlisi

Ar.Gör.Hasan Çölgeçen

Danışman

Prof. Dr. Muharrem Es

ÖNSÖZ

Bu çalışmanın hazırlanmasında ve yüksek lisans eğitimimde desteğini hiçbir zaman benden esirgemeyen tez danışmanım Prof.Dr. Muharrem Es'e ve manevi desteklerini esirgemeyen Prof. Dr. Elif Yüksel OKTAY, Prof.Dr. Hacı Yunus TAŞ ve Prof.Dr. Musa Şahin'e teşekkürü bir borç bilirim.

Öğrenim hayatım boyunca maddi ve manevi desteğini hiç esirgemeyen annem Zeliha ŞİRİNBİLEK, babam Orhan ŞİRİNBİLEK, ablam Merve BULDUR ve tez süreci boyunca bana destek veren Abdurrahman Keskin, Abdulkadir Keskin'e, Recep Uğurcan Şahin'e teşekkür ederim. Ayrıca bana yüksek lisans imkânı sağlayan devletim Türkiye Cumhuriyeti'ne ve Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a, minnetlerimi sunarım.

Batuhan Burak ŞİRİNBİLEK

TARİH/İMZA

İÇİNDEKİLER

BEYAN BELGESİ	i
ÖNSÖZ	ii
İÇİNDEKİLER	iii
KISALTMALAR.....	vi
TABLolar	vii
ŞEKİLLER	xi
ÖZET	xiii
SUMMARY	xiv
GİRİŞ	1
BÖLÜM 1: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	6
1.1. Yaşlılık Kavramı	6
1.1.1. Yaşlılıkla İlgili Tanımlar	6
1.1.2. Yaşlanma Türleri.....	7
1.1.2.1. <i>Biyolojik Yaşlanma</i>	7
1.1.2.2 <i>Psikolojik Yaşlılık</i>	7
1.1.2.3. <i>Toplumsal Yaşlılık</i>	8
1.1.2.4. <i>Sosyolojik Yaşlılık</i>	8
1.1.2.5. <i>Kronolojik Yaşlılık</i>	9
1.1.2.6. <i>Ekonomik Yaşlılık</i>	10
1.2. Yaşlılık Kuramları	10
1.2.1. Yaşamdan Geri Çekilme Kuramı	11
1.2.2. Rol ve Rol Kaybetme Kuramı	12
1.2.3. Aktivite, Etkinlik Kuramı	12
1.2.4. Alt Kültür Kuramı.....	13
1.2.5. Yaş Tabakaları Teorisi	14
1.2.6. Süreklilik Kuramı.....	15
1.2.7. Sembolik Etkileşim Teorisi.....	17
1.2.8. Etiketleme Kuramı	18
1.2.9. Yaşam Süreci Kuramı	19
1.3. Sosyal Politika Kavramı	20
1.3.1. Dar Anlamda Sosyal Politika	26
1.3.2. Geniş Anlamda Sosyal Politika	26

BÖLÜM 2: TÜRKİYE’DE YAŞLILARA YÖNELİK UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR	27
2.1. Dünya’da Ve Türkiye’de Yaşlı İstatistikleri	27
2.1.1. Dünya’da Yaşlı İstatistikleri	27
2.1.2. Türkiye’de Yaşlılık Verileri ve Yaşlıların Durumu	28
2.2. Türkiye’de Yaşlılara Uygulanan Sosyal Politikalar	33
2.2.1. Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalara İlişkin Yasal Düzenlemeler	34
2.2.1.1. Yaşlılık Sigortası.....	34
2.2.1.2. 2022 Sayılı Kanun Kapsamında Destek ve Yardımlar	35
2.2.1.3. Genel Sağlık Sigortası.....	35
2.2.2. Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıfları Hizmet ve Uygulamaları ..	35
2.2.3. Yaşlıların Ücretsiz veya İndirimli Olarak Yararlandıkları Ulaşım İmkanları.....	36
2.2.4. Vakıflar Genel Müdürlüğü Hizmet ve Uygulamaları	36
2.3. Ulusal Eylem Planları, Uygulanan Proje ve Programlar	37
2.3.1. Yades Programı	37
2.3.2. Ayna Projesi.....	37
2.3.3. Kuşaklararası Dayanışma ve Aktif Yaşlanma (2012)	38
2.3.4. Yaşlanma Ulusal Eylem Planı (2007).....	39
2.3.4.1. <i>Topluma ve Kalkınma Sürecine Aktif Katılım</i>	40
2.3.4.2. <i>Yaşlıların Karar Verme Sürecinin Bütün Aşamalarına Katılım Sağlaması</i>	40
2.3.4.3. <i>İş ve Yaşlanan İş Gücü Bağlamında Tüm Yaşlılar İçin İstihdam Olanakları</i>	41
2.3.4.4. <i>Kırsal Kesimde Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi</i>	42
2.3.4.5. <i>Yaşlı Yoksulluğunun Ortadan Kaldırılması</i>	43
2.3.5. 1.Yaşlılık Şurası (2019).....	43
2.4. Yaşlı Hizmet Merkezleri	45
2.4.1. Gündüz Bakım Merkezleri.....	45
2.4.2. Gündüz Dayanışma Merkezleri	45
2.4.3. Evde Bakım ve Destek Hizmetleri	46
2.4.4. Huzurevleri	46
2.5. Kalkınma Planları.....	47
2.5.1. 7. 5 Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000).....	47
2.5.2. 8. 5 Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).....	48
2.5.3. 9.Kalkınma Planı(2007-2013).....	48

2.5.4. 10.Kalkınma Planı (2014-2018)	49
2.5.4.1. Yaşlılığa İlişkin Genel Tedbiler.....	49
2.5.4.2. Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu	49
2.5.5. 11.Kalkınma Planı	51
2.6. Yerel Yönetimlerin Yaşlı Hizmetleri	51
3.BÖLÜM: YALOVA’DA YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERE UYGULANAN	
SOSYAL POLİTİKA VE YAŞAM MEMNUNİYETİ ÖLÇÜMÜ	54
3.1. Yalova İlinde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Demografik Verileri	54
3.2. Yalova Belediyesi Tarafından Yaşlı Bireylere Uygulanan Sosyal Politikalar	54
3.2.1. 2014 yılı Faaliyetleri	54
3.2.2. 2015 yılı faaliyetleri	55
3.2.3. 2016 yılı faaliyetleri	55
3.2.4. 2017 Yılı Faaliyetleri	56
3.2.5. 2018 Yılı Faaliyetleri	56
3.2.6. 2019 Yılı Faaliyetleri	56
3.3. Yalova İ.H.H Faaliyetleri.....	57
3.3.1. İHH Yalova Aşevi	57
3.3.2. Hayır Çarşısı.....	57
3.4. Kızılay Yalova Faaliyetleri	58
3.5. Yalova’da Yaşayan Yaşlılara Uygulanan Sosyal Politikalara İlişkin	
Memnuniyet Araştırması.....	59
3.5.1. Araştırmanın Amaç ve Önemi	59
3.5.2. Araştırmanın Kapsamı.....	60
3.5.3. Araştırmanın Yöntemi.....	60
3.5.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	61
3.5.5. Veri Analizi	61
3.5.6. Araştırmanın Alt Hipotezleri	61
3.5.7. Bulgu ve Sonuçlar	62
3.5.8. Frekans Sonuçları.....	115
3.5.9. Karşılaştırmalı Analiz Sonuçları.....	115
SONUÇ VE ÖNERİLER	116
KAYNAKÇA	122
EKLER	133
ÖZGEÇMİŞ.....	136

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
ASHB	: Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
BM	: Birleşmiş Milletler
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
GSS	: Genel Sağlık Sigortası
OECD	: Avrupa Ekonomik Kalkınma ve İş birliği Teşkilatı
SHÇEK	: Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu
STK	: Sivil Toplum Kuruluşları
SYDV	: Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı
T.C	: Türkiye Cumhuriyeti
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UNECE	: Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu
WHO	: World Health Organisation
YADES	: Yaşlı Destek Programı

TABLÖLAR

Tablo 1.Seçili Ülkeler ve Türkiye’de Toplam Nüfusun Yaşlı Nüfusa Oranları	28
Tablo 2.OECD Ülkeleri ve Türkiye’de 2000 Yılı Sonrası Yaşlı Nüfus Artış Oranları ...	29
Tablo 3.Türkiye’de Ortalama Yaşam Süresi	29
Tablo 4.Yaşlı Nüfusun İş Gücüne Katılım Oranları (OECD ve Türkiye).....	30
Tablo 5.Nüfusun Geniş Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	31
Tablo 6.Cinsiyete Göre yaşlı nüfus ve yaşlı nüfus sayısının toplam Türkiye nüfusuna oranı; 1935,2080	31
Tablo 7.65 yaş ve bunun üzerinde yer alan yaş grubu oranları.....	33
Tablo 8.Türkiye’de faaliyet gösteren huzurevleri	47
Tablo 9.Yalova'daki yaşlıların oransal durumu	54
Tablo 10.İkamet ettiğiniz yer?	62
Tablo 11.Cinsiyetiniz nedir?	62
Tablo 12.Yaşınız Nedir?	62
Tablo 13.Eğitim Durumunuz Nedir?	63
Tablo 14.Aylık Geliriniz Nedir?.....	63
Tablo 15.Medeni Durumunuz Nedir?.....	63
Tablo 16. Sağlık Durumunuz Nedir?	64
Tablo 17.Çalışıyor musunuz?.....	64
Tablo 18. Aylık Gelir Memnuniyeti.....	64
Tablo 19.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz.....	65
Tablo 20.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	65
Tablo 21.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir	65
Tablo 22.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanabilecek Bir Şehirdir	66
Tablo 23.Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir	66
Tablo 24.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir.....	66
Tablo 25.Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır	67
Tablo 26.Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir.....	67
Tablo 27.Çalışmak İsteyen Yaşlılar İçin, İş Bulmak Kolaydır	67
Tablo 28.Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır. 68	
Tablo 29.Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum ...	68
Tablo 30.STK ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır ..	68
Tablo 31.STK ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum.....	69
Tablo 32.Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Var	69
Tablo 33.Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum.....	69
Tablo 34.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Vardır.	70

Tablo 35.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum.....	70
Tablo 36.Yalova Halkının Yaşlılara Karşı Tutumundan Memnunum	70
Tablo 37.Yaşlılık ile İlgili Eğitim Alıyor Musunuz?	71
Tablo 38.Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz ?	71
Tablo 39.Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz var mı?	71
Tablo 40.Suçtan Korunma ve Güvenlik Açısından Şehirden Memnun musunuz? ..	72
Tablo 41.Cinsiyetiniz?*Çalışıyor Musunuz?.....	72
Tablo 42. Cinsiyetiniz?*Çalışıyor Musunuz? Chi-Square Testi.....	73
Tablo 43.Cinsiyetiniz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum.....	73
Tablo 44. Cinsiyetiniz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi.....	74
Tablo 45.Cinsiyetiniz? *Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir ...	74
Tablo 46.Cinsiyetiniz? *Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Testi.....	75
Tablo 47.Cinsiyetiniz?*Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir	76
Tablo 48.Cinsiyetiniz?*Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir Chi-Square Testi ...	77
Tablo 49.Cinsiyetiniz?*Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır	77
Tablo 50.Cinsiyetiniz?*Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır Chi-Square Testi	78
Tablo 51.Cinsiyetiniz?* Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum	78
Tablo 52.Cinsiyetiniz?* Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum Chi-Square Testi	79
Tablo 53.Cinsiyetiniz?* STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır	80
Tablo 54.Cinsiyetiniz?* STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır Chi-Square Testi	81
Tablo 55.Yaşınız?* Aylık Geliriniz?	81
Tablo 56.Yaşınız?* Aylık Geliriniz? Chi-Square Testi.....	82
Tablo 57.Yaşınız?* Sağlık Durumunuz?	82
Tablo 58.Yaşınız?* Sağlık Durumunuz? Chi-Square Testi.....	83
Tablo 59.Yaşınız?*Çalışıyor Musunuz?	84
Tablo 60.Yaşınız?*Çalışıyor Musunuz? Chi-Square Testi.....	85
Tablo 61.Yaşınız?*Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum	85
Tablo 62.Yaşınız?*Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi	86
Tablo 63.Sağlık Durumunuz? * Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum	86
Tablo 64.Sağlık Durumunuz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi	88
Tablo 65.Sağlık Durumunuz? * Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir	88
Tablo 66.Sağlık Durumunuz?* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir Chi-Square Testi	89
Tablo 67.Sağlık Durumunuz?*Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir	89

Tablo 68.Sağlık Durumunuz?*Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir Chi-Square Test.....	90
Tablo 69.Sağlık Durumunuz?* Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir	91
Tablo 70.Sağlık Durumunuz?* Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir Chi-Square Test.....	92
Tablo 71.İkamet Ettiğiniz Yer?*Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz?	92
Tablo 72.İkamet Ettiğiniz Yer?*Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz? Chi-Square Testi.....	93
Tablo 73.İkamet Ettiğiniz Yer?* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?.....	93
Tablo 74.İkamet Ettiğiniz Yer?* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı? Chi-Square Testi.....	94
Tablo 75.Çalışıyor musunuz?* Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?	95
Tablo 76.Çalışıyor musunuz?* Aylık Gelirinizden Memnun musunuz? Chi-Square Testi.....	96
Tablo 77.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?	96
Tablo 78.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz? Chi-Square Testi	97
Tablo 79.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	98
Tablo 80.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi	99
Tablo 81.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	99
Tablo 82.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Testi	100
Tablo 83.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	100
Tablo 84.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi	101
Tablo 85.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	102
Tablo 86.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi	103
Tablo 87.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	103
Tablo 88.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Testi.....	104
Tablo 89.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum	104
Tablo 90.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum Chi-Square Testi	106

Tablo 91.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?	106
Tablo 92.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı? Chi-Square Testi.....	107
Tablo 93.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	108
Tablo 94.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Test	109
Tablo 95.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir	109
Tablo 96.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir Chi-Square Testi	110
Tablo 97.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir*Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?	111
Tablo 98.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir*Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı? Chi-Square Testi	112
Tablo 99.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir* Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır	113
Tablo 100.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir* Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır Chi-Square Testi.....	114

ŞEKİLLER

Şekil 1.1935-2080 arası Nüfus Projeksiyonu	32
Şekil 3. Cinsiyetiniz? *Çalışıyor Musunuz?	73
Şekil 4. Cinsiyetiniz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	74
Şekil 5.Cinsiyetiniz? *Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	75
Şekil 6.Cinsiyetiniz?*Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir	76
Şekil 7.Cinsiyetiniz?*Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır	78
Şekil 8.Cinsiyetiniz?* Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum	79
Şekil 9.Cinsiyetiniz?* STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır	80
Şekil 10.Yaşınız?* Aylık Geliriniz?	82
Şekil 11.Yaşınız?* Sağlık Durumunuz?	83
Şekil 12.Yaşınız?*Çalışıyor Musunuz?	84
Şekil 13.Yaşınız?*Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum.....	86
Şekil 14.Sağlık Durumunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum.....	87
Şekil 15.Sağlık Durumunuz? * Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir	89
Şekil 16.Sağlık Durumunuz? *Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir .	90
Şekil 17.Sağlık Durumunuz?* Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir	91
Şekil 18.İkamet Ettiğiniz Yer?*Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz?	93
Şekil 19.İkamet Ettiğiniz Yer?* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?.....	94
Şekil 20.Çalışıyor musunuz?* Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?	96
Şekil 21.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?	97
Şekil 22.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	98
Şekil 23.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	100
Şekil 24.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	101
Şekil 25.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum	102
Şekil 26.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	104
Şekil 27.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum	105

Şekil 28.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?	107
Şekil 29.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir	108
Şekil 30.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir	110
Şekil 31.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir*Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?	112
Şekil 32.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir* Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır	114

ÖZET

Tezin Başlığı: Yaşlılara Uygulanan Sosyal Politikalara İlişkin Yaşlıların Memnuniyet Algısı: Yalova Örneği

Tezin Yazarı: Batuhan Burak Şirinbilek **Danışman:** Prof. Dr. Muharrem Es

Kabul Tarihi: 02/07/2020

Sayfa Sayısı: 121

Anabilim Dalı: Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri **Bilim Dalı:** Sosyal Politika

Dünya üzerinde sağlıklı her bireyin yaşam süreçlerinden biri olan yaşlılık süreci; bireyin her açıdan geriye gittiği bir dönem olarak kabul görmektedir. Teknolojik gelişmeler ve tıp alanında uygulanan önleyici hizmetler ve kronik hastalıklara uygulanan tedavilerin geliştirilmesi neticesinde bireyler uzun yıllar yaşamakta ve dünya üzerinde yaşlı nüfus her geçen gün artmaktadır. Özellikle; gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde ekonomik imkanların yeterliliği, sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylığı gibi sebeplerle yaşlı nüfus artışı bu ülke gruplarında daha fazla olduğu gözlemlenmektedir.

Gelişmekte olan ülkeler grubundan yer alan Türkiye’de, son yıllarda sağlık alanında yapılan iyileştirmelerin ve ekonomik imkânların gelişmesiyle birlikte yaşlı nüfusun yıldan yıla arttığı görülmüştür. Kırsaldan kente göçlerin yaşanmasıyla değişen aile yapısının sonucu olarak; yaşlı bireyler kırsalda yalnız kalmakta ya da şehirde huzur evlerinde yaşamak zorunda kalmaktadır. Toplumun önemli sacayaklarından biri olan yaşlılar, bu iki seçenek arasında kalarak hayat tutunmaya çalışmaktadır.

Türkiye’de son yıllarda kurumsal hizmetlerin çok yönlü uygulanmaya başlanması ve yaşlı bireylerin yaşam koşullarının iyileştirilmeye çalışılması adına birtakım adımlar atılmaktadır. Özellikle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı çatısı altında yaşlı bireylere sunulan hizmetler ve bunu destekler nitelikte STK, vakıf ve derneklerin faaliyetleri yaşlı bireylere destek olmak adına çalışmalarını her geçen gün artırmaktadır.

Çalışmanın ana amacı, Türkiye’de yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikaların incelenmesi ve yerel bazda, yaşlı bireylerin uygulanan bu politikalardan memnuniyetlerini değerlendirmek, değerlendirme sonuçlarının ışığında yeni çözüm önerileri sunmaktır.

Bu doğrultuda, çalışma üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde yaş ve yaşlı kavramlarının tanımı, yaşlılık kuramları ve sosyal politika kavramı üzerinde durulmuştur. İkinci bölümde; Dünya ve Türkiye’deki güncel yaşlı istatistikleri ve Türkiye’de yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikalardan bahsedilmiştir. Üçüncü bölüm; Türkiye’de uygulanan sosyal politikalar bağlamında, Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışması ve elde edilen verilere yönelik bulgular yorumlanmıştır.

Araştırma kapsamında, Yalova ilinde yaşayan, 65 yaş ve üzeri 380 yaşlı bireye 31 sorudan oluşan anket yöneltilmiştir. Anket sorularıyla yaşlı bireylerin, yaşlılara uygulanan sosyal politikalar ve hizmetlere yönelik algılarının değerlendirilmesi sağlanmıştır. Ankette elde edilen bulgular, SPSS programıyla, frekans ve Ki-Kare testiyle oluşturulan tablo ve hipotezlerle test edilmiştir.

Sonuç kısmında; yaşlı bireylerin Yalova’da yaşamaktan duydukları memnuniyet ve mutluluklarının sosyal politikalardan bağımsız olduğu ve özellikle, kurumlar ve yerel yönetimler tarafından geliştirilmesi gereken sosyal politikalar ile yaşlı bireylerin mutluluk ve memnuniyet düzeylerinin artırılacağı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Sosyal Politika, Yalova, Memnuniyet, Türkiye

SUMMARY

Thesis Title: The Elderlies' Sense Of Satisfaction Regarding Social Policies For The Elderly:Yalova Case	
Thesis Author: Batuhan Burak Şirinbilek	Advisor: Prof. Dr. Muharrem Es
Date of Acceptance: 02.07.2020	Total Number of Pages: 121
Department: Labour Economics and Industrial Relations	Field of Study: Social Policy
The old age process, which is one of the life processes of every healthy individual in the world; it is accepted as a period in which the individual goes back in every respect. As a result of technological developments and preventive services in medicine and the development of treatments for chronic diseases, individuals live for many years and the elderly population in the world is increasing day by day. Especially; In developed and developing countries, it is observed that the elderly population increase is higher in these country groups due to the reasons such as the adequacy of economic opportunities and ease of access to health services. Developing countries located in Turkey from the group of the elderly population along with the improvements made in recent years in the field of health and economic opportunities of development is seen to increase from year to year. As a result of the family structure changing with the migration from rural to urban; elderly individuals are left alone in the countryside or have to live in nursing homes in the city. The elderly, one of the important pillars of the society, try to hold on to life by staying between these two options. It began to be implemented in Turkey in recent years in corporate services and versatile behalf Efforts to improve the living conditions of the elderly are a number of steps have been taken. In particular, the services offered to elderly individuals under the umbrella of the Ministry of Family and Social Services and the activities of non-governmental organizations (NGOs), foundations and associations increasing their work day by day in order to support elderly individuals. The main objective of the study was to examine the social policies that apply to the elderly in Turkey and on a local basis, assess their satisfaction with the implementation of this policy, the elderly, the new solution is to provide recommendations in light of the evaluation results. Accordingly, the study consists of three chapters. In the first part, the definition of age and elderly concepts, old age theories and the concept of social policy are emphasized. In the second part; to-date statistics are dealt with elderly people in the world and Turkey. It has been mentioned social policies that apply to the elderly in Turkey. Third part; In the context of social policies implemented in Turkey, Yalova has reviewed the findings of the data obtained and the study questionnaires administered to elderly individuals. Within the scope of the research, a questionnaire consisting of 31 questions was directed to 380 aged individuals aged 65 and over in Yalova. The questionnaire questions were used to evaluate the perceptions of elderly individuals towards social policies and services applied to the elderly. The findings obtained in the questionnaire were tested with SPSS program, tables and hypotheses created by frequency and Chi-square test. In the conclusion; It has been determined that the satisfaction and happiness of elderly individuals from living in Yalova is independent from social policies, and especially the social policies that should be developed by institutions and local administrations and the happiness and satisfaction levels of elderly individuals will be increased.	
Keywords: Elderly, Social Policy, Yalova, Satisfaction, Turkey	

GİRİŞ

İnsanoğlunun yaşam süreci doğum ile başlayan, gençlik ile devam eden, sonrasında fiziksel ve biyolojik olarak giderek zayıflaması ile ifade edilen yaşlılık dönemi ve sonrasında ölüm ile nitelendirilebilir. Dünya üzerinde optimum şartlar altında yaşayan her bireyin yaşam süreci genetik hastalıklar, kaza ve kronik hastalıklar haricinde bu şekilde gerçekleşmektedir. Bununla birlikte globalleşen, teknolojik ve ekonomik gelişmelerin arttığı günümüzde; gelişen yüksek teknolojinin bir sonucu olarak, hastalıklara, hastalıkların tedavisine, önleyici yöntemlere ve bulaşıcı hastalıklara karşı birçok gelişme göz önüne serilmektedir. Bu sayede insanoğlu daha uzun yıllar yaşayabilmekte ve dünya üzerinde yaşlı nüfus giderek artmaktadır.

Teknolojideki bu gelişmeler ve dünya ülkelerine yansımaları ülkelerin ekonomik durumları ile doğru orantılı olarak gelişmekte ve insanoğlunun hizmetine sunulmaktadır. Çünkü günümüz dünyasında bazı coğrafyalarda hala insanlar açlık, savaş ve bulaşıcı hastalıkların etkilerine maruz kalmakta ve dünya üzerindeki ortalama yaş seviyesine kadar bile yaşayamamaktadır. Bununla birlikte gelişmekte olan ve gelişmiş ülkelerde gözlemlenen yaşlı nüfus artışı BM,UN,OECD,WHO,World Bank gibi kuruluşların verileriyle göz önüne serilmektedir. Dünyada nüfustaki yaşlı oranlarının artışının sonucu olarak sosyal politikalar bu yönde gelişmeler göstermek durumunda kalmıştır.

20.yy'daki bu gelişmeler kapsamında kaçınılmaz olarak ortalama yaşam süreleri uzamış ve toplumlarda birtakım demografik değişiklikler gerçekleşmiştir.

Sosyal Politika kavramı ilk etapta sanayi devrimi ve o dönemde ortaya çıkan sorunlarla ilgilenmesine rağmen özellikle 2.dünya savaşı sonrasında toplumun tüm kesimlerine ulaşmış ve dezavantajlı tüm grupların sorunlarına çözüm arayan bir kavram haline gelmiştir. Bu noktada özellikle gelişmiş ülkelerde yaşlılık oranlarının artmasıyla birlikte sosyal politikaların geliştirilmesi bu grup üzerine yoğunlaşmıştır.

Yaşlanma olgusunun bireyi, biyolojik, psikolojik ve sosyal olarak hayatında yeni bir döneme taşıması sonucunda bireyin hayatında birtakım zorluklar meydana gelmektedir. Emeklilik dolayısıyla azalan gelir, fiziksel gerileme, unutkanlık, yalnız kalma, sosyal statü kayıpları gibi sebepler yaşlı bireyin hayat kalitesini olumsuz etkilemektedir. Ayrıca yaşlı bireyler istismar, yoksulluk ve dışlanma gibi durumlarla karşı karşıya kalmaktadırlar.

Kuşaklararası çatışma gibi yaşlı bireylerin kendi çocuklarıyla ve torunlarıyla birlikte toplumla da entegrasyon yaşayabileceği süreçler günümüzde karşımıza çıkmaktadır. Teknolojik gelişmelere uyum sağlama, sosyal uyum, sağlık ve hastalıkta bakım hizmetleri günümüzde yaşlı bireylerin karşılaşacağı bir takım sorunlar arasında yer almaktadır.

Bu dönemde sosyal politikaların uygulayıcısı pozisyonunda olan sosyal hizmetlere büyük ödev ve sorumluluklar yüklenmiştir. Yaşlı bireyin hayata tutunabilmesi için geliştirilen ve geliştirilecek sosyal politikaların uygulamalarının düzenli ve koordineli olarak

gerçekleştirilebilmeli ve yaşı bireyin daha aktif ve bağımsız yaşlanabilmesi gerçekleştirilmelidir.

Türkiye yaşı nüfus bakımından kademeli olarak artış gösterse de gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasında iyi bir yerdedir ve yakın vadede yaşlılık oranları sistemi zorlayacak kapsamda değerlendirilmemektedir. TÜİK verilerine göre 2030-2050 döneminde yaşı ortalaması toplam nüfusun %15-20 oranında olacağı tespiti yapılmıştır. Bu istatistiğe göre özellikle 2050 yılı sonrası Türkiye’de yaşı nüfusta hatırı sayılır bir yükselme beklenmektedir.

Çalışmada Dünya ve Türkiye’deki yaşı oran ve istatistiklerine değinilerek, Türkiye’de yaşı bireylere uygulanan sosyal politikalara kapsamlı olarak vurgu yapılmıştır. Türkiye’nin aile yapısındaki değişimler kapsamında geleneksel aileden çekirdek aileye geçilmesiyle yaşı bireylerin bakımı ve topluma entegrasyonları son dönemde sorun teşkil ettiği anlaşılmıştır. Bu bağlamda yaşı bireylerin kurumsal hizmetlere olan ihtiyacı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı başta olmak üzere ASHB’ye bağlı kuruluşlar Engelli ve Yaşı Genel Müdürlüğü, Huzurevleri, Vakıflar Genel Müdürlüğü, STK’lar, dernekler, Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıfları ve yerel yönetimler tarafından karşılanmaya başlamıştır. Devlet Planlama Teşkilatı tarafından beş yılda bir hazırlanan Kalkınma Planları, Ulusal Eylem Planları’ da bu hizmetlerin çerçevelerinin oluşturulması için düzenlenmektedir. Son olarak 2019 yılında yapılan 1.Yaşlılık Şura’sı ile de yaşlanma konusuna ulusal çapta vurgu yapılmış ve yaşlılara birçok alanda yenilikleri ve hizmetleri konu alan çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın son bölümünde Yalova şehrinde yaşayan yaşı bireylere yönelik Aile ve Sosyal Politikalar il müdürlükleri, vakıflar, dernekler ve belediye tarafından yöneltilen hizmetlerin kalitesi ve memnuniyeti ölçülmüştür.

Çalışmanın Konusu

İnsanların yaşam süreçlerinin son dönemi olan yaşlılık, bireyin her açıdan geriye gittiği bir dönem olarak ifade edilebilir. Bu dönemde ortaya çıkan biyolojik sorunlar bireyi psikolojik ve sosyal olarak olumsuz yönde etkilediği kaçınılmaz bir gerçektir.

Dünya üzerinde son yıllarda; teknolojik gelişmeler ve tıp dünyasındaki gelişmeler neticesinde uzayan insan ömrü, toplumları yaşlılık alanında çalışmalara ve yeniliklere zorlamıştır. Bu noktada dünya üzerinde artan yaşı popülasyonu neticesinde her ülke kendi imkânları ve kültürleri bağlamında yaşı bireyleri içeren çalışmalar gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Dünya üzerinde genel olarak karşımıza çıkan huzurevleri yaşlıların bakımını ve bir çatı altında güvenle kalmalarını sağlasa da bireylerin tek ihtiyaçlarının sınırlanacak bir yuva olmadığı aşikardır. Böylece sosyal politikalar devreye girmekte ve her açıdan yaşı bireyler için çeşitli çalışmalar ortaya çıkmaktadır.

Türkiye’de değişen aile yapısı ve göçler neticesinde yaşı bireylerin bir kısmı kırsal alanlarda kalmakta, bir kısmı da aileleriyle birlikte kentlere yerleşmiştir. Böylece kentlerde yaşayan yaşı nüfus oranlarında artış gözlemlenmiştir. Çekirdek aile yapısının

Türkiye özelinde gelişmesi ve yaşlı bireylerin sorun olarak görülmesi bağlamında da son yıllarda huzurevleri ve bakım evlerine olan talep giderek artmaktadır. Bunun yanında aile yanında ikamet eden yaşlı bireylerin sosyalleşebilmesi, kendilerini geliştirebilmeleri, toplumun tüm süreçlerine aktif olarak katılabilmeleri için sivil toplum kuruluşları, vakıflar, dernekler ve kuruluşlar tarafından çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

Çalışmada, Türkiye’de uygulanan sosyal politikalar bağlamında Yalova şehrinde yaşlı bireylerin uygulanan sosyal politikalarına dair memnuniyetleri ölçülmüş ve gerekli tespitler yapılmıştır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışmada; dünyada bir realite olarak görülen yaşlı nüfusundaki artışın Türkiye perspektifinde değerlendirilerek, yaşlı bireylerin yaşam kalitelerinin artırılması, ihtiyaçlarının tespit edilmesi bağlamında uygulanan sosyal politikalarının incelenmesi ve Yalova ilindeki çalışmaların kapsamının tespit edilmesi ve yaşlı bireylerin bu politikalara dair memnuniyetlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Tespit edilen verilerle birlikte bu konuda çalışan kamu otoritelerine ve akademik literatüre katkı sağlanması da amaçlanmaktadır.

Çalışmanın Önemi

Dünya genelinde ve Türkiye’de yaşlı nüfus giderek artış gösterdiği için, yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikalar daha anlamlı ve gerekli hale gelmiştir. Yaşlı bireylerin toplum içerisinde daha aktif yer almaları, sorunlarına daha iyi bir şekilde cevap bulabilmeleri için sosyal politikalar çok büyük önem arz etmektedir. Yalova’da genel nüfusa oranla daha fazla yaşlı birey yaşadığı için yaşlı bireylere sunulacak kamusal ve özel hizmetlerin kapsamının artırılması, yeni politikalar geliştirilmesi gerekmektedir. Yaşlı bireylere uygulanacak sosyal politikalar ve sosyal hizmetlerin kapsamlarıyla alakalı üniversitelerde akademik çalışmalar desteklenmeli ve teşvik edilmelidir.

Çalışmanın Yöntem ve Sınırlılıkları

Çalışmada veri toplama yöntemi olarak; birinci ve ikinci bölümde çeşitli akademik eserlerden istifade edilmiştir. Üniversitelerin uzaktan erişim ve açık erişim portalları kullanılmıştır. Üçüncü bölümde ise; dernek ve vakıfların temsilcileriyle birebir görüşülerek rakamlar alınmış ve ek olarak faaliyet raporlarındaki veriler esas alınmıştır. Belediyenin faaliyetlerinde ise, Yalova Belediyesi Kadın ve Aile Müdürlüğü’nün faaliyet raporlarından istifade edilmiştir.

Çalışmanın Hipotezleri

H₁: Yalova’da; kurumlar, STK’lar ve vakıflar tarafından yaşlılara uygulanan sosyal politikalar yeterlidir ve yaşlı bireyler uygulanan sosyal politikalardan memnundur.

Literatür İncelemesi

Yaşlılara uygulanan sosyal politikalar, dünyada ve Türkiye’de son yıllarda giderek artan yaşlı nüfusunun sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Toplum içerisinde bulunan ve toplumun sacayaklarından birini oluşturan yaşlı bireylerin, sorunları, ihtiyaçları, topluma entegrasyonları noktasında yapılan çalışmalar, yapılacak çalışmalara ışık tutmak ve kurumlara yol gösterme açısından büyük bir rol oynamaktadır.

Bahar (2014) , yaşlılık olgusunun tanımı ve yaşlanma türleri ile ilgili bilgiler sonrasında, Türkiye’de yaşlı bireylere uygulanan sosyal hizmetlerin incelemesini gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada, yaşlı bireylerin huzurevlerini bir tercihten ziyade, sığınılacak bir yuva olarak gördükleri ve Türkiye özelinde yaşlı bireylerin istifade edebilecekleri daha farklı yaşlı bakım merkezleri noktasında ve aile yanında bakımın önemine vurgu yapılmıştır.

ASPB (2012), çalışmada bakanlığın Türkiye’de artış gösteren yaşlı popülasyonuna dair, gerçekleştirdiği ve gerçekleştireceği çalışmalardan bahsedilmiştir. Avrupa’da kabul edilen 2012 Aktif Yaşlanma ve Kuşaklararası dayanışma yılının Türkiye’de aynı şekilde kabul edilmesiyle birtakım faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Yaşlı bireylerin tecrübe aktarımı yapabilmesi, genç bireylerin de yaşlıların entegrasyon zorluğu yaşadıkları toplumsal konularda, teknoloji kullanımında, sinema, tiyatro gibi kültürel etkinliklere birlikte gidilmesi ve nesiller arasındaki bağlantının sağlanması hedeflenmiştir.

Konak, Çiğdem (2005), Sivas ilinde huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin, demografik bilgiler ışığında, meslek durumları, ailelerindeki birey sayıları, eğitim durumları, memnuniyetleri gibi durumları tespit edilmiştir. Bireylerin büyük çoğunluğunun huzurevlerinde kalmaktan mutlu olmadıkları ve sağlık sorunlarının da mevcut olduğu ve aileleriyle görüşemedikleri için üzüntü içerisinde oldukları belirtilmiştir.

Özmete (2011), Türkiye’de yaşayan yaşlı bireylerin refah düzeylerini yükseltmek üzere çalışmalar yapılması ve bu bağlamda sivil toplum kuruluşları ve dernekler ile koordineli çalışmak, yaşlı bireylerin yaşam boyu öğrenme kapsamında, yetkinlik ve ilgilerinin olduğu alanlarda eğitilmeleri ve konferans faaliyetlerinin düzenlenmesi gibi faaliyetler hedeflenmiştir.

Altuntaş (2016), Refah devleti bağlamında yaşlılık olgusu incelenmiştir. Çeşitli ülkelerde yapılan analizler ile Türkiye karşılaştırılması yapılarak birtakım sonuçlara ulaşılmıştır. Türkiye’de yaşlı bireylerin yarısından fazlasının şehirlerde yaşadığı tespit edilmiştir. Bu bağlamda, şehirlerde kırsaldaki gibi geniş aile yapısının sürdürülmesinin zor olduğu ve aile yapılarının çekirdek aile yapısına evrildiği görülmektedir. Böylece yaşlı bireylerin çekirdek aileler için sorunlar teşkil ettiği ve huzurevlerine yerleştirildiği tespiti yapılmıştır. Ayrıca kamusal otoritenin de en temel hizmetinin yaşlı sigortası ve emekli maaşı olduğu tespit edilmiştir. Türkiye’de yeni bir alan olan ve hızla gelişen yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikaların ve sosyal hizmetlerin daha da kurumsallaşarak koordineli bir yapıya kavuşmasına dair çalışmalar yapılması gerektiği belirtilmiştir.

Taşçı (2010), yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikaların sosyal yardım kısmına vurduğu eserinde, aile ve sosyal hizmetler bakanlığı, vakıflar genel müdürlüğü, yerel yönetimlerin, derneklerin ,sivil toplum kuruluşlarının ve vakıfların yaşlı bireylere yaptıkları yardımları incelemiştir. Ayrıca yaşlı bireylerin kanuni hakları olan primli ve primsiz sosyal güvenlik sistemleri bağlamındaki haklarından da bahsedilmiştir.

Tokol (2010), sosyal politika eserinde, geniş anlamda uygulanan sosyal politikaların yaşlılık bağlamındaki değerlendirmesinde şu noktalara değinmiştir. Türkiye’de göçler neticesinde ortaya çıkan ailelerin çekirdek aileye dönüşmesi bağlamında yaşlı bireylerin huzurevlerine yerleştiği, Türkiye’nin doğusu ile batısı arasında coğrafik dağılımda huzurevlerinin sayılarının farklılığının aile yapılarının değişkenliğinden ve kültürden kaynaklandığını ifade etmiştir. Ayrıca Türkiye’de yeni bir çalışma konusu olan yaşlılığa dair çalışmaların yeterli olmadığına dair vurgular da yapılmıştır.

Akçay (2011), eserde yaşlılık olgusu tüm açılardan değerlendirilerek; kavramın nesnellğine ve toplumdaki yerine dair bulgular incelenmiştir. Yaşlı bireylerin aile hayatları, toplumda yaşadığı sorunlar, ihtiyaçları, emeklilikleri ve hayattan beklentilerine dair çıkarımlarda bulunulmuştur.

Kalınkara (2011), temel gerontoloji hakkında yapılan çalışmada, eski toplumlarda yaşlıların yeri ve konumları, günümüz toplumlarında yaşlıların yeri, sağlık sorunları, yaşlı yoksulluğu, yaş ayrımcılığı gibi konularda nesnel ifadeler anlatılmıştır. Türkiye bağlamında ise ASPB hizmetleri, ulusal eylem planları ve kalkınma planlarında yaşlı bireylere uygulanacak sosyal politikalara dair incelemeler ve yorumlar bulunmaktadır.

Aile Sosyal Politikalar Bakanlığı (2018), raporda; Türkiye’de kurumsal hizmetler bakımından şehirlerin değerlendirmesi yapılmıştır. Gündüzlü bakım hizmetleri, rehabilitasyon merkezleri, huzurevleri, yerel yönetimlerin yaşlı hizmetleri, yaşlı sigortası vb. gibi hizmetlerde şehirlerin durumları tespit edilmiş ve yeterli olmayan şehirlere vurgu yapılarak hizmet kalite standartlarının artırılması yönünde uyarılar gerçekleştirilmiştir.

BÖLÜM 1

KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Yaşlılık Kavramı

1.1.1. Yaşlılıkla İlgili Tanımlar

Yaşlılık, canlıların tamamında görülen bir biyolojik süreçtir. Bu noktada öncelikle yaşlı ve yaş kavramlarını ayrıca açıklamak gerekmektedir.

Yaş, bireyin doğduğu andan şu ana kadar olan kısmı birim olarak yıl şeklinde ölçen zamanı ifade eder. Biyolojik ve kronolojik olarak ayrılmaktadır. Kronolojik yaş bireyin doğduğu andan şu ana kadar olan zamanın toplamını ifade ettiği için tüm insanlar için aynı şekilde hesaplanmaktadır. Biyolojik yaş ise her insanda farklılık göstermektedir. Çünkü her bireyin yaşam kalitesi, çalışma ortamı farklı olduğundan dolayı öznel bir kavramdır ve her bireyde farklılık gösteren, fonksiyonel değişiklikler olarak açıklanabilir (Şahin,2017:8).

Yaşlı kavramı hakkında dünyada birçok çeşitlilik arz eden fikirler ve tanımlar yapılmaktadır. Genel yargı ise, insanların kronolojik olarak belirli bir yaşa gelmesi neticesinde oluşan bir tanım olarak karşımıza çıkmaktadır. İnsanoğlunun karşı koyamadığı fiziksel, biyolojik ve ruhsal değişim süreci ve insanoğlunun etkinliğini yitirmesi süreci olarak nitelenebilir(Kahriman, 2014:6).

65 yaş ve üzeri günümüzde yaşlı olarak sınıflandırılmaktadır. Bununla birlikte sosyal anlamda yaşlılık, bireyin bağımsız konumdan bağımlı konuma gelmesi, çalışma hayatı ve hukuki olarak da bireyin çalışma performansının ve veriminin azaldığı ve emekli olduğu dönem olarak nitelenebilir. Fakat her 65 yaş üzeri yaşlı aynı minvalde değerlendirilmemelidir. Çünkü 65 yaş üzerinde ve emekli olan, emekliliğini aktif bir şekilde geçiren, yakınları ile ilgilenebilen ve sağlıklı olan yaşlılar olduğu gibi çalışma ve hayat koşullarından dolayı bakıma ve desteğe muhtaç olan yaşlılar da mevcuttur yüzden gereksinimler ve yapılacak müdahalelere yanıtların birebir benzer olması beklenmemelidir (Gürbüz ve Arpacı, 2012: 49).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) verilerine göre insan yaşam evreleri şu şekilde sıralanmaktadır.

0-10 yaş arası dönem => çocukluk (erken-okul)

10-24 yaş arası dönem => gençlik

25-64 yaş arası dönem => yetişkinlik

65-74 yaş arası dönem => yaşlılık

75-89 yaş arası dönem => ihtiyarlık evresi olarak tanımlanmaktadır.

Ancak, 65+ yaşında olan nüfus yaşlı sayılmakla birlikte, yaşlı nüfus oranı düşük (% 4-7) olan ülkelerde bu sınır 60 yaş olarak kabul edilmektedir (Konak ve Çiğdem, 2005: 25).

Yaşlı ve yaşlılık konusu incelendiğinde; çeşitli özellikler çerçevesinde yazarların, yaşlılığı Biyolojik Yaşlılık, Kronolojik Yaşlılık, Fizyolojik Yaşlılık, Sosyal Yaşlılık, Ekonomik Yaşlılık, Toplumsal Yaşlılık olarak başlıkları şeklinde inceledikleri görülmektedir (Konak ve Çiğdem, 2005: 30).

1.1.2. Yaşlanma Türleri

1.1.2.1. Biyolojik Yaşlanma

Biyolojik yaşlanma, insanoğlunun ana rahmine düşme süreciyle başlayan ve yapısında meydana gelen anatomik ve fizyolojik değişimleri ifade eden yaşlanma türüdür. Bireyin temel hayati fonksiyonlarında düşüş, sosyal ve psikolojik olarak zorlanmalar, unutkanlık, kronik hastalıklara daha çabuk yakalanma, kişinin yapısında ve eğilimlerinde değişiklikler olarak sıralanabilir. Fakat birçok şeyde olduğu gibi biyolojik yaşlılık da öznellik göstermektedir. Gerontologlar; 65 yaş üstünü yaşlı bir birey olarak kabul etmekte fakat her insanın çalışma koşulları, vücut ve psikolojik sağlığı, yaşam biçimi, hobileri ve hayat kalitesi farklı olduğu için bu süreç bireysellik göstermektedir (Arpacı,2005:2).

Biyolojik yaşlanma, vücudun yapısal ve işlevsel olarak değişimi ve hücrelerin yaşlanması olarak da tanımlanabilir (Yerli,2017:2). Biyolojik yaşlanma, yaşlanmanın bir kısmını oluşturur ve diğer yaşlanma türlerinden çok daha önce ortaya çıkar (Kalınkara, 2011: 103).

Biyolojik yaşlanmanın takibi ve tespiti, kronolojik yaş kadar net ve kolay değildir. Kronolojik yaş ve biyolojik yaş bu noktada dengeli bir şekilde ilerlemeyebilir. Çünkü; bazı bireylerde yaptıkları mesleklerden ve hayat şartlarından dolayı organlarında deformasyon, metabolizmalarında yavaşlama görülebilir (Akçay ,2011:13).

Bu bilgiler doğrultusunda biyolojik yaşlanma kavramı; hız açısından bireysellik göstermektedir (Kutsal,2004:7). Aynı toplumda ve ortamda yaşayan, çalışan bireylerde dahi farklı biyolojik yaş ölçümlenmektedir. Biyolojik yaş bir noktada da bireylerin yaşam tecrübeleri ile ilgilidir (Ceylan,2016:20).

1.1.2.2 Psikolojik Yaşlılık

Yaşlanmanın, insanların kronolojik ve biyolojik yaşlanma olgularına direnme süreci olarak tanımlanabilir. Direnme bireylerin ruhsal durumlarıyla ilgilidir. Yaşlılıkta yaşanan sorunlara başarılı olarak uyum sağlama olarak da süreç tanımlanabilir. Zihinsel gücün azalması nöronlarla ilgilidir. Yani nöronlar azaldıkça zihinsel güçler zayıflar. Fakat bu azalmalar insanın dünyaya gelmesiyle başlar. Bunun yanında zihinsel güç doğum sonrası çok yüksek miktarda gelişim göstermektedir. Burada önemli olan nokta nöronların azalmasından ziyade sinaps bağlantılarının rakamsal oranıdır. Psikolojik yaşlanmanın devreye girdiği nokta burada ortaya çıkmakta ve sinaps eksikliği ve sinirsel araçların

azalmasıdır. Özetle yaşlanma sürecinde yeni bilgiler edinebilmek, kısa ve uzun vadeli bellekte oluşan sorunlar topluma uyum sağlamayı zorlaştırmaktadır (Akçay,2013:13).

Bireyin emekli olması, ileri yaşlarda işiyle kendini özdeşleştirmesi gibi durumlarda artık kendini işe yaramayan ve ideali olmayan bir birey olarak addetmekte, çevresindekilere yük olma durumunda kalacağını sanması tedirginlikleriyle psikolojik yaşlanma durumunu etkilemektedir (Arpacı,2005:18).

Yaşlanma ile belirli yetenek ve algılarda iyileşme ve azalma da meydana gelmektedir. Örneğin; yaşlı bir bireyin, yaşı itibariyle tecrübesi ve olaylar karşısında verdikleri tepkiler, değerlendirmeler ve konuşma dilindeki zenginlikler yaşlılık döneminin artışı olarak değerlendirilebilir. Ancak yaşlılıkla beraber yeni şeyler öğrenme, öğrenilen bilgileri zihinde depolama, yaratıcılıkta azalma, dikkat dağınıklığı ve düşünce hızında yavaşlık da bu dönemin eksileri arasında yer almaktadır (Kalınkara, 2011:105).

1.1.2.3. Toplumsal Yaşlılık

Genel itibariyle nüfus verilerine dayanarak toplumda 60 yaş ve üzeri popülasyonun artışı ifade eden, doğum oranı ve nüfusun içindeki genç sayısının azalmakta olduğu buna karşın yaşlı nüfusta artış olduğunu ifade eder (Şahin 2016,88).

Biyolojik ve Psikolojik yaşlanma toplumsal yaşlanmadan hatırı sayılır bir şekilde etkilenmektedir. İnsanların yaşadıkları toplumdaki işlevsel yaş, yaşam döngüsü, yaşam süresi, yaşam süreci, yaşam beklentisi gibi etkenler yaşlılıkla ilintili olan yargılar ve değerler bunun toplumsal bir yargı olduğunu nitelemektedir (Akçay,2013,15).

Örneğin; toplumumuzda yedi yaş çocukların okula başlangıcı ve uzun sürecek bir zorunlu eğitime geçiş için anlamlı bir noktadır. 12-13 yaş ergenliğe geçişte bir dönüm noktası, genç olma gençlik kültürlerini tanıma ve öğrenme, evinden ve ailesinden uzaklaşma, yeni bir iş bulma ve kendi ayakları üzerinde durabilmeyi ifade eden yaş gurubudur. Evlilik gibi hukuki ve toplumsal anlamlar ifade etmekte olan 30 yaş ve üzeri ise ciddi sonuçların olmadığı biraz daha karakterin oturduğu ve inişe geçilen bir süreç olarak kabul edilmektedir. Yetişkin bireylerin değerlendirmeleri ise kadın ve erkek olarak iki ayrı şekilde genel bir bakış açısıyla değerlendirilmekte, kadınlar için menopoza erkekler için ise emeklilik olarak yaşa bağlı etkiler olarak gerçekleşmektedir (Onur 2006:24,25).

1.1.2.4. Sosyolojik Yaşlılık

Yaşlılığın; fizyolojik, biyolojik ve kronolojik yaşlılık kavramları ile yeterli bir şekilde anlaşılmadığı noktasında birleşen sosyologlar, günümüzde en yeni sosyoloji alt dallarından biri olan yaşlılık sosyolojisinin üzerinde durmaktadırlar. Toplumsal cinsiyet kavramında olduğu gibi, toplumsal yaş olgusunun kullanılması ve yaşlı bireylerin bu kural ve statülere uygun davranışlar sergilemesini ifade etmektedir (Demirbilek,2005:228).

Birçok toplumda bireyin yaşlılığı süresince olumlu ve olumsuz neticeler oluştuğuna dair öngörü ve değerlendirmeler mevcuttur. Bu öngörüler, bireylerin sağlıkları, sosyal vaziyetleri ve hayata bakıştaki algıları ile ilgilidir (Baran,2005:20).Günümüzde yaşlılık

algısı, bireyin çalışma hayatını bırakıp, emekli olup, sosyal güvence haklarıyla hayatına devam etmesi anlamına gelmekte ve dolaylı olarak 'bağımlı 'olarak yaşaması algılanmaktadır (Teletar,2004:163).

Yaşlı bireyin emeklilikten sonra başlayan bu süreçte hem ekonomik hem de sosyal anlamdaki kayıpları, telafi edilmez ve tedbir alınmazsa, yaşam kalitesi noktasında birçok olumsuz durumla karşılaşacağı kaçınılmaz bir durumdur. Yaşlı bireyin emeklilik öncesindeki statüsü, eğitim durumu, hobileri, kültürel ve entelektüel birikimi de emeklilik sürecinde yeni roller üstlenmesinde çok önemli bir rol oynayacak ve eğer bu noktada birey kendine yatırım yapmışsa, süreçlere ve yaşlılıktaki rollere uyumu bir o kadar kolay olacaktır.

Başka bir bakış açısıyla da birey, yaşadığı toplumun norm ve değerlerine göre, emekliliğe geçiş yaptığı takdirde bu süreçlere uyum sağlaması daha kolay olacak, aksi takdirde uyum sorunu gözlenecektir (Arpacı,2005:30).

İlerleyen yaşlarda, bireyin toplum içerisinde görev ve ödevlerinin değişmesi olarak tanımlanabilir. Toplumda ve ailedeki yeri ve görevleri yaşın ve fizyolojinin getirdiği kaçınılmaz sonuçlardan dolayı yavaş yavaş kaybolmakta ve bireyi hem sosyal hem de psikolojik olarak geri plana atmasıdır (Akın,2006:96).

Ayrıca bireyin içinde bulunduğu ülke ve toplumda yaşlılık, buna bağlı olarak yaş ile ilgili norm ve bakış açıları yani o yaştaki insanlardan beklenen davranış ve içinde bulunduğu toplumun o yaş grubuna verdiği değer ile açıklanabilir (Arpacı,2005:31).Başka bir deyişle, bireyin rol ve statü kayıpları ile ilintili olarak hayattan geri çekilmesi, kendini yaşlı hissetmesi ve algılamasını fark ettiren değerler ve bulgular olarak ifade edilebilir (Baran,2005:27).

1.1.2.5. Kronolojik Yaşlılık

Genel anlamıyla bireyin doğumundan bugüne kadar yani günümüze, içinde bulunduğumuz ana endeksli olan yaşını ifade eden bir kavramdır. Toplumlarda bireylerin yaşam dönemleri bu şekilde belirlenmektedir ve bu verilerle o ülkelerdeki çalışan bireylerin emeklilikleri ve sigorta primleri hesaplanmaktadır (Akın,2006:96).Fakat kronolojik yaşlanma kavramı, uluslararası bir kabul görmemektedir. Çünkü bazı ülkelerde beklenen yaşam süresi 50 yaşın altında kalmaktadır (Ceylan,2016:32).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO),yaşlıları;1963 yılında düzenlediği sağlık programında kronolojik olarak düzenlemiştir ve üç gruba ayırmıştır. Orta yaşlılar-yaşlılar-ileri yaşlılar.45-59 yaş arası orta yaşlılar grubu,60-74 yaş arası yaşlı grubu,75 yaş ve üzeri ise ileri yaşlılık olarak ifade edilmiştir. Gelişmiş refah ülkelerinin büyük bir kısmında ise 65 yaş, emeklilik ve sosyal güvenlik sisteminden faydalanılacak yaş gurubunu ifade etmektedir. Birleşmiş Milletler (BM) ise 60 yaş ve üzerini yaşlı saymaktadır (Kalkınma Bakanlığı, 2014).

Bu noktada görüldüğü üzere, bir bireyin yaşlı olarak addedilmesi noktasında öncelikle kronolojik yaşı dikkate alınmaktadır.60-65 yaş çizgisinde tüm dünyada ortak kabul gören

bir yaşlılık kabul noktası göze çarpmaktadır. Fakat yaşlılık olgusunun her toplumda ve tarihin her döneminde farklılık gösterdiği de yadsınamaz bir gerçeklik ifade etmektedir (Şentürk,2018:17).

1.1.2.6. Ekonomik Yaşlılık

Bireyin emekli olma süreciyle birlikte yahut yaptığı bir işi örneğin:(ticaret, sanat) vs. gibi bırakmasıyla başlayan bir süreç olarak kabul edilmektedir. Bunların sonucu olarak bireyin geliri otomatik ve fiili olarak çalışmamasıyla paralel olarak giderek azalmakta ve önceki dönemde yaşadığı hayatı göreceli olarak ivme kaybetmektedir. Bu durum da bireylerde sorunlara yol açmaktadır. Bununla birlikte uzun yıllar ailesi, çevresi ve dostlarına bakarak onları maddi ve manevi olarak gözeterek, onlara hizmet ederek geçiren yaşlı birey, bu insanlardan destek bulamadığı takdirde psikolojik boşluğa düşmekte ve ciddi problemler yaşamaktadır (Akın,2006:97).

Ülkemizde ise bu kavram dâhilinde yaşlı popülasyonunun ekonomik olarak değerlendirilmesi yapıldığında; yaşlı yoksulluğunun gün geçtikçe azaldığı gözlemlenmektedir.2012 yılında yaşlılarımızda yoksulluk oranı %18,7 2013 yılında yaşlılarda yoksulluk oranı %17,9 olarak belirtilmiştir. Yaşlı nüfusun iş gücüne katılım oranı %12,2 olarak gerçekleşmiştir.2019 verilerine göre ise yaşlı nüfusumuzun yoksulluk oranı %15,5 olarak gerçekleşmiştir. İstihdamı gerçekleştirilen yaşlı nüfusun %68,7 si tarımsal faaliyetlerde %24,2 si ise hizmet sektöründe yer aldığı bilinmektedir (Türk,2018).

1.2. Yaşlılık Kuramları

Yaşlılık ile ilgili kuramların büyük bir kısmı 1950 ve 1960 yılları arasında geliştirilmiştir. Bu teoriler kökünü genel itibariyle sosyoloji ve psikoloji alanlarından almaktadır. Sosyal Gerontologlar, daha ziyade kabul gören; rol kaybetme, yaşamdan geri çekilme, etkinlik(aktivite),süreklilik teorilerine dayandırmışlardır. İkinci ve üçüncü kuşak teoriler ise sosyal etkileşim paralelinde gelişmiş ve günümüz yaşamından içerikler barından, bireyselleşmenin arttığı dönemi inceleyerek geliştirilmiştir.

Günümüzde yaşlılık kavramını anlamaya ve çözümlemeye dair modern toplumlarda geliştirilen 130-150 arası kuram mevcuttur. Bu kuramlar her açıdan ve farklı yönlerden yaşlılığı açıklamaya çalışır. Makro ve mikro olmak üzere iki şekilde incelenmektedir (Akın,2006:50).

Bireyin, emeklilik sonrası ekonomik ve sosyal olarak, üretim ve tüketim süreçlerinden uzak kalması ve hatta çıkması noktasındaki sorunlar göz önüne alınarak bu kuramlar geliştirilmiştir (Tufan,2002:122).

Özellikle günümüzde, insanın çalışarak var olduğu modern dönem; insan hayatının sadece çalışarak anlamlı olacağını yani ekonomiye girdi olarak reel bir katkısı olmadığı noktada yani emeklilik sonrasında işe yaramayan bir birey olduğunu savunmaktadır. Modernleşme dönemi öncesinde de çalışma hayatı dışında kalan bireyler var olmuştur fakat sayıları ve imkanları bu kadar gelişmiş olmadığı için bu kadar kayda değer

görülmemiştir. Bir şekilde ailesinin yanında yaşayarak ömrünün sonuna kadar geçirebilmiş ve sonunda yaşam yolculuğu sona ermiştir. Fakat bireyselleşen dünyada yaşlı popülasyonunun artması noktasındaki sorunlar, ailenin yanında kalamadığı durumlarda; huzurevleri, rehabilitasyon merkezleri, hobi merkezleri gibi ihtiyaç duyulan, yaşlı bireyleri hayattan koparmayacak hizmet ve yeniliklerle incelenmeye değer görülmüş ve bu ihtiyaçlar bazı toplumlarda toplumsal sorun olarak addedilmiştir (Ceylan,2006:40).

Bu yüzden yaşlılığı baz alan ve inceleyen her kuram, bireyin yaşadığı toplum, toplumun normları noktasında ve yaşanan zaman dilimiyle doğrudan bağlantılıdır (Tufan,2002:119).

1.2.1. Yaşamdan Geri Çekilme Kuramı

Yaşlılık; dünyanın birçok yerinde bireylerin korkarak ve içinde bulunmak istemedikleri bir dönem ve yaşam evresi olarak görülmektedir. Sebep olarak ise bireyin güçten düşmesi, toplumsal ve bireysel ilişkilerden uzaklaşma ve muhtaçlaşma gösterebilir (Harwood,2007:61).

Bu kurama göre yaşlanan birey, toplumdaki diğer üyelerle olan ilişkilerinin büyük bir kısmının kopmaya başladığı bir dönemin içinde kendini bulur, etkileşimleri günden güne azalır. Bu değişiklikler neticesinde yaşlı bireyin hayata yönelik algısının da gözle görülür değişiklikler meydana gelmektedir. Ölmeden önce tekrar kendini iyi hissetmesi, yaşadığı hayatın artılarını ve eksilerini değerlendirebilmek için git gide içine kapanır. Yaşamdan kopma veya geri çekilme teorisi yaşlı bireyler ve toplum arasında karşılıklı bir süreçtir ve iki tarafta bağları koparmak isteyebilir (Meltzer,2001:16).Ekonomik faaliyetler ve iş gücüne katılım açısından yaşlılık; yaşlı nüfus katılımı oranı sınırlı olan bir kategoridir (Kuzgun,2002:38).

Bunun yanında yaşlılara üretkenlik açısından yaklaşmak, onların bir tüketen, tüketici olduğu gerçeğini gizlemektedir. Emeklilik, sağlık ve bakım harcamaları gibi sebeplerden dolayı yaşlıların tüketim oranlarında da düşüş gözlemlenmektedir. Bu açıdan yaşlıların kurumsal nitelikte desteklenmesi refah açısından ve toplumsal açıdan bir engel teşkil etmesinin aksine toplumsal refahın artmasında önemli bir rol oynamaktadır (Marangoz,2006:2).

Yaşamdan geri çekilme kuramı, yaşlılık üzerine çalışmalarda ilk kuramlardan biridir ve yaşlıların, içindeki bulundukları durum itibariyle toplumsal rollerinden adım adım geri çekilmesi olarak nitelenir (Aközer, Baran, Kalaycıoğlu ve diğerleri, 2001:10).

Yaşamdan geri çekilme kuramı ilk olarak ABD'nin Chicago Üniversitesince 50-70 yaş arası bireylerle gerçekleştirilen anket ve söyleşilerle gerçekleştirilmiş ve bu çalışma 10 yıla yakın bir süre almıştır. Sonuç olarak yaşlılar, gün geçtikçe bireyin toplumdan adım adım kopması, ikili ilişkilerinin zayıflaması, rol ve aktivitelerini kaybederek dış dünyayla ilişkilerini sınırlandırması ile özgürlüğünü artırabilir sonucuna ulaşmışlardır. Çünkü toplumdaki ilişkiler belirli kalıplara dayanmakta ve yaşlı da toplumdan uzaklaşmak suretiyle bu kalıplardan kurtulabilir. Sonuç olarak da kendi yaşam alanını genişletebilir ve bu güvenli alana odaklanarak daha mutlu ve verimli olarak yaşlılığını geçirebilir. Ölüm süreciyle yüzleşme, iç ve manevi dünyasına bakmak ve giderek azalan yaşam enerjisi bu kuramı açıklayan niteliklerdir (Demir,2016:16).

1.2.2. Rol ve Rol Kaybetme Kuramı

Z.S.Bleu tarafından geliştirilen bu kuramda bireyin kronolojik olarak belirli bir yaşa geldikten sonra, yani bu yaşlılık olarak da kabul gören bir kavramdır, toplumsal ve sosyal hayatta uygulama ve imkânlarının günden güne azalmasını ve üstlendiği rol ve görevlerden fiziki ve manevi olarak ayrılmasını ifade eder. Bu süreç de bireyde yıkıcı sorun ve sonuçları ortaya çıkarmaktadır (Onur,2006:308).

Aynı doğrultuda, bireyler hayatları boyunca birden fazla rol ve ödevi üstlenmektedir. Örneğin; erkek çocuk, milletvekili, dede, öğretmen, öğrenci, asker vs. gibi. Bu sıfatlar da bireyi toplumda işgal ettiği ve yer edindiği sosyal varlık ve kendini bilme algılarını temellendirir. Bu değerler de toplumdan topluma farklılıklar göstermektedir. Kronolojik yaş; rollerin oturması ve bu rollerden beklentilerin nitelenmesi için kullanılmaktadır. Evlilik ve öğrencilik buna birer örnek olarak gösterilebilir. Biyolojik yaş da rol ve rol kaybetme kavramında önemli bir yer teşkil etmektedir.34 yaşında bir kadın ve 5 yaşındaki çocuğu ile 65 yaşında bir kadın ve 30 yaşındaki çocuğu arasındaki bağlamda iki anneden beklentiler farklılık göstermektedir (Hooyman, Kıyak:2002:50).

Rol ve rol kaybetme kuramı, yaşlıların içinde bulunduğu toplum ve değerleri, tutum ve davranışları ile doğrudan ilgilidir (Kalınkara,2011:38).Bireyin yaşadığı toplumdaki kronolojik ve biyolojik yaş ile ilintili olarak; evlilik, işe girme, meslek edinme, öğrenciliğe başlangıç ve bitiş gibi sosyal görevler bu rollerin üstlenilmesi ile paralellik gösterir. Bu noktada toplumsal ve coğrafik durumlar da değişkenlik gösterebilir (Bacanlı, Işık,2019:367).

Yaşın ilerlemesiyle be bununla birlikte devam eden süreçler olan sırasıyla ; doğum, büyüme, öğrencilik hayatı, iş hayatı, emeklilik gibi genel geçer süreçlerden oluşan hayatımızın son evresi olan yaşlılıkta rol kaybetme teorisi, yaşlıların bu süreçlere hazır olmadan geçiş yaptığını ve büyük problemler yaşadıklarını temel ve esas almaktadır. Emeklilik azalan maaş ve sosyal hayattan peyderpey geri çekilme durumu, sosyal ve ekonomik toplumsallaşma sürecini yeterli bir şekilde yaşayamadıklarını ifade eder (Çakmakçıoğlu,2013: 17).

Yaşlıların, yaşlanma sürecinde kayıplardan etkilenmemesi için psiko-sosyal hazırlanmaları, uzun vadede oluşacak sorunlara alışmayı ve uyum sağlamayı daha kolay hale getirmektedir. Aksi durumda yaşlı birey kaybettiği rollerden dolayı, toplumsal ve ailevi olarak büyük kayıp ve kopuşlar yaşayacaktır (Öz,2002:18).

1.2.3. Aktivite, Etkinlik Kuramı

Bernice, Tobin ve Havinghurst tarafından geliştirilen aktivite kuramı, yaşamdan geri çekilme kuramına karşı bir tez olarak alternatif olarak ortaya çıkmaktadır (Kalınkara, 2011:27).Aktivite, etkinlik kuramı, yaşlılığa dair geliştirilen tüm kuramlar arasında en az eleştiri alan bununla birlikte en çok kabul gören ve yaygın olarak benimsenen kuramdır. Bireyin gün içinde yaptıkları eylemlerle aldıkları haz arasında bir paralellik olduğunu savunan bu kuram, bütün yaş grupları için geçerlilik göstermektedir. İnsanların yaş

dönemlerine göre değişen ve gelişen şartlarına göre devam etmeleri ve terk etmeleri gereken eylem ve faaliyetleri sürekli hale getirmeyi hedefler (Udd,2001:25).

Bu kuram sosyoloji açısından sembolik bir kuram olarak göz önüne serilmektedir. Yani bireyin biyolojik yaşam süreçlerinden ziyade psikolojik ve sosyal durumlarıyla ilgilenmektedir. Yaşlıların bu noktadaki ihtiyaçları, orta yaşlı bireylerden farksızdır. Orta yaşlılık ve yaşlılık birbirini takip eden süreçlerdir ve birey bu noktada hayattan kopma ve geri çekilme refleksi yerine aktif bir hayat sürmesi ve etkin olması gerekmektedir (Baran, 2005:46).

Yaşlı bireylerin, hayattan kopma ve geri çekilme refleksi; biyolojik açıdan yakalandıkları hastalıklardan ziyade içinde bulundukları toplumun ve ailesinin yaşlı bireylerden uzaklaşması ve elini çekmesinden kaynaklanmaktadır. Çünkü yaşlı birey toplumun ve ailesinin bu refleksinin aksine hayata tutunmak ve etkinliklerini maksimum düzeyde sürdürmek istemektedir (Onur,2006:307).

1.2.4. Alt Kültür Kuramı

Alt Kültür Kuramı; etkinlik ve geri çekilme kuramı ile benzerlikler göstermektedir. Toplumlarda birden fazla ve çeşitlilik gösteren kategoriler ve topluluklar bulunmaktadır. Bu kategorilerdeki bireyler ise birbiri arasında diğer kategorilerdeki bireylerden daha iyi ve net ilişkilerin geliştirildiği bir kültürü varsayar. Bunun sebebi olarak şunlar gösterilmektedir. Bir bütünü oluşturan toplumların bazı paydaları belirli noktalarda birbirinden ayrılmaktadır. Aynı konular hakkında hassasiyetler, ortak sorun ve problemlerin paylaşılması, benzer ilgi ve hobiler, güçlü ve uzun süren dostluk paylaşımları. İkinci olarak ise bu toplumun belirli sebeplerden dolayı bu paydayı dışlaması ve toplumdan ayrı tutmaya çalışmasıdır. Örneğin: Yaşlı bireylerin, ekonomik ve sosyal süreçlerden peyderpey ayrılması ve bu noktada aynı dertlerden mustarip olarak birleşmeleri olarak nitelenir. Buna karşın toplumun büyük bir kısmı olan diğer yaş gruplarının, yaşlıları soyutlaması (Akçay,2013:58).Bu bilgiler doğrultusunda, yaşlılık alt kültürü oluşumunda farklı alternatifler de gözlemlenmektedir. Yaşlı bireyler emekliliğin neticesinde, iletişim, hobileri ve sosyal etkileşim noktasında daha fazla vakte sahiptirler.

Çalışma koşulları göz önüne alındığı takdirde ise, bazı bireyler çalışma hayatında bedensel ve zihinsel olarak çok daha fazla çalışmış ve yıpranmış, bazıları ise beden ve zihnen daha az yıpranmış ve yaşlılık döneminde en büyük nimet olan zamanı çok iyi ve aktif olarak kullanabilmektedirler. Yaşlılık alt kültürü bu bağlamda sağlığı ve ekonomik durumu iyi olan bireyler adına pozitif bir ayrıma sebep olmaktadır. Ayrıca maddi olarak daha iyi durumda olan, eğitim seviyesi yüksek olan yaşlı bireyler toplum içindeki rollerini daha uzun süre sürdürebilmekte ve yaşlı alt kültürüne daha geç girmekte veya hiç girmemektedir. Yaşlı alt kültürüne daha girme noktasında dört etken göze çarpmaktadır. İlk olarak karşımıza çıkan, sağlam ve geleneksel aile yapısıdır. Ailesi tarafından iyi bakılan ve birlikte yaşayan yaşlı birey aynı yaşam ortamını paylaştığı için toplumdaki yerini ve çevredeki rollerini sürdürebilmektedir (Akçay,2013:59).

İkinci olarak teknolojinin hızla gelişmesi dolayısıyla kitle iletişim araçlarının kullanımının artması ve yaşlıların bu konularda öğrenme hızlarının düşük olması alt kültürler arasında bağı koparmaktadır. Üçüncü olarak refah düzeyi yüksek, sosyal politikaların daimi ve pozitif olarak uygulandığı ülkelerde yaşlıların; istihdam noktasında güçlerinin yeteceği ölçülerde devam edebilmesi de toplumun büyük çerçevesinden kopmamalarına sebep olmaktadır. Dördüncü ve son olarak ise yaşlı bireyin; yaşlılığı ve yaşlılığın negatif sonuçlarına kararlı ve sert bir şekilde psikolojik ve fiziki olarak direnç göstermesidir (Rose,1996:150).

Bunun yanında yaşlı bireyler, birçok toplumda sosyal ve ekonomik olarak fırsat eşitsizliği yaşamaktadır. Yaşlıların, yaşlılığın getirdiği fiziksel ve ruhsal sorunlarından dolayı istihdam noktasında başarısız olacakları sosyal noktada ise iletişimlerinin yavaş ve kopuk olacağı ön kabulleriyle yaşlıları ötelemekte ve yaşlı bireylerin kendi dünyalarına kapanmalarına yol açmaktadır (Canatan,2008:55).

Bu kuram; yaşlıların yaşam koşulları ve imkânlarının farklı olduğu bilindiği ve her bireyin farklı karakteristik özelliklerine dayanarak tüm yaşlılara uygulanamayacağı eleştirilerine maruz kalmıştır. Yaşlıların bir alt gruptan ziyade bir rol, statü olarak görülmesi savunulmakta ve bir tehditle karşı karşıya kalmadıkları belirtilmektedir. Ayrıca bir tehdit olmadığı gerekçesinin yanında örgütlü bir yaşlı organizasyonu da mevcut değildir (Hooyman, Kıyak; 2005:70).

1.2.5. Yaş Tabakaları Teorisi

1970’li yılların ortalarından araştırılmaya ve çalışılmaya başlayan ikinci kuşak kuramlardandır. Matilda White Riley tarafından incelenmiş ve savunulmuştur. Toplumlardaki yaş durumunu, hayattan aldıkları hazzı, üstlendikleri rolleri ve toplumların benliklerini etkilediği savunulmaktadır (Giddens,1993:185).

Riley bu kuramda dört soruya cevap aramaktadır.

- 1)Bireyin tutumu ve davranışı, toplumda değişen yaş durumuyla ne ölçüde etkilidir?
- 2)Bireyin içinde bulunduğu yaş katmanı ve diğer yaş katmanları arasındaki ilişki düzeyi nedir ?
- 3)Doğumdan yaşlılığa doğru yaşanan dönemdeki dönüm ve geçiş noktaları nasıldır?
- 4)Bu üç soruya verilen yanıtların topluma etkisi nedir ?

Yaş Tabakaları Kuramına göre toplumlar; yaşlı, yetişkin, çocuk, genç şeklinde tabakalara ayrılıp incelenmektedir. Toplumdaki bu tabakaların bireylerin seçimleri ve sorumlulukları üstlendikleri sosyal roller ile birlikte incelenmektedir. Bu kuram bazında yaş olgusunun evrensel bir kavram olduğu ve bu tabakaların norm sorumlulukları tabakaların kendi arasındaki etkileşimleri noktasında incelenip, görevleri dağıtılmıştır (Akçay,2013:64).

İnsanoğlunun doğumuyla başlayan ve okula, ise başlama gibi sosyal rollerle bütünleşen, kronolojik ve toplumsal yaş kavramları, yaş tabakaları kuramında önemli bir yer teşkil

etmektedir. Fakat modern toplumlarda yaş tabakası kuramı sadece yaşlıları baz alıp, kuramın inceleme alanını kısıtlamıştır (Bacanlı, Işık,2019:368).

Yaş tabakası kuramında başka bir bakış açısı noktasında ise ABD'deki Baby Boomer örnek olarak gösterilebilir. Baby Boomer kuşağı toplumsal olarak aynı etkilere ve tepkilere maruz kalmıştır. Maruz kaldıkları durumdan dolayı bir yaş tabakası oluşmuş ve dünyaya bakışları ve hareket şekilleri bir olmak üzere aynı duygu ve düşünceyi paylaşmışlardır (Ceylan,2015:24).

Baby Boomer Kuşağı: İkinci dünya savaşının sonrasında, savaştan sonra evlerine dönen askerlerle birlikte nüfus artışında olan büyük bir patlamayı ifade eden İngiliz-Amerikan kaynaklı dönemdir. Amerikan medyası tarafından radyo ve televizyon kanallarıyla propaganda filmleri, reklamlar ABD halkını çocuk yapma noktasında teşvik eden bir toplum mühendisliğiydi. Buradaki esas amaç ise ideolojiktir. Buradaki kuşak denek olarak kullanılmıştır. Baby Boomer kuşağı 1970'li yılların başından itibaren; işgücü ihtiyacının büyük bir kısmını karşılamış bunun yanında savaş karşıtı, kurallara uymayan, otorite karşıtı bir yaşam tarzını benimseyerek Amerikan toplumunu ve kültürünü sil baştan şekillendirmişlerdir. Savaşta birebir çatışanların çocukları olan bu kuşak, savaş ve emperyalizm karşıtı, dünyaya sevgi ve ilgiyle bakan hayat görüşlerini benimsemiştir. Günümüzde orta yaş sınıfında olan bu kuşak hala ABD' iş ve siyasal hayatında üst düzey görevler işgal etmekte ve gelenekçi, yeniliğe kapalı tarzlarıyla topluma dolaylı yoldan yön vermeye devam etmektedirler (Aka,2018,121).Riley yine bu kuramı üç temel ilkeyle ifade etmiştir. Topluluk farklılıkları, sosyal değişme üzerinde topluluk etkisi ve asenkroni(uyumsuzluk) (Akçay,2013:64).

Yaş tabakaları teorisinde en önemli faktör olarak gösterilen ve kronolojik yaş ile toplumsal normların ilişkisini ifade eden durum birinci ilke olan toplumsal farklılıkları açıklar niteliktedir. Çünkü her toplumda farklı yaş gruplarından beklenen toplumsal beklentiler farklılık göstermektedir. Evlilik yaşı bir ülkede 18 iken başka bir ülkede 30 u bulabilir. Yahut oy verme ve eğitim gibi konularda da farklılıklar gözlemlenmektedir (Akçay,2013:64).İkinci ilke olan sosyal değişime topluluk etkisi ise, toplumdaki farklı birleşim ve ölçeğin yine toplum içerisinde çok daha farklı ve büyük değişim ve gelişim olduğunu ifade eder (Akçay,2013:64).

Üçüncü ilke olan asenkroni(uyumsuzluk)ise; yaş tabakaları kuramına neden olan toplumsal olay ve deneyimlerin direkt olarak sosyal farklılıklara neden olmadığını ve bu değişimde bir gecikme olduğunu savunur (Mac Lean,2000:25).Yapısal gecikmeye en uygun örneklerden biri olarak; emeklilik sonrasında bireylerin mantıklı ve nokta atışı olarak yönlendirilmemesi bunun yanında bu konuda kurumsal bir yapının olmamasıdır (Bengston ve Parrot,1997:74).

1.2.6. Süreklilik Kuramı

Yaşlı bireylerin; emeklilik sonrasıyla başlayan ve 65 yaşının üzerine çıkmasıyla devam eden süreçte; bazı rollerinden ayrılmak zorunda kalmaları, bazı rollerini ise başarı ile sürdürdüklerini gözlemleyen R.C.Athley tarafından geliştirilmiş kuramdır. Bu kuram

temel olarak başarılı bir yaşlanmayı esas almaktadır. Yaşlı bireyler; gençlikte edindikleri rollerden, yaşam süreci boyunca uyum sağlayarak ve kendilerini yaş dönemlerindeki farklı rollere adapte ederek geçirdikleri sürece sürekli bir adaptasyon sergilerler. Yaşlılık döneminde de sağlıklı ve huzurlu bir ömür geçirebilmeleri noktasında; emeklilik ve sonrası süreçteki rollerine hemen adapte olmaları, yeniliklere açık olmaları önemli birer etkindir. Bireylerin geçmişte yaşayışı nasılsa yani başka bir tabirle ‘insan yedisinde neyse yetmişinde de odur’ şeklinde halk arasında yerleşmiş tabiriyle; gençliğinde içine kapanık, çekingen ve çevresine uyumsuz ise yaşlılıkta da aynı şekilde bir duruş ve tavır sergileyecektir. Aksi durumda ise gençliğinde aktif, sosyal, gelişime açık, iletişimi yüksek bireyler ise yaşlılığında da aktif ve başarılı bir süreç yaşayacaktır (Kalınkara,2016:38).

Süreklilik kuramı; bireyin yaşlanma süreci boyunca, diğer yaş dönemlerinde yaşadıklarını, hazlarını, hayattan pozitif beklentilerini, hayata dair verdiği tercihleri gözetmeyi ve bunların hepsini dengede tutmayı amaçlamaktadır. Diğer pozitif kuramlarda olduğu üzere süreklilik kuramı da ‘başarılı yaşlanma’ tezini esas almakta ve çerçeveyi bunun üzerine kurmaktadır (Şentürk, 2018: 129).

Süreklilik kuramı, bir anlamda, gelişimsel görevlerin sürdürülmesi ile ilişkilidir. Buna bağlı olarak, bireyin yetişkinlik döneminde yaşam mücadelesini sürdürmesinde etkili olan kişilik özelliklerini yaşlılığında da sürdürmesinin beklenmesi anlamına gelir. Süreklilik kuramına yöneltilen en önemli eleştiri, yetişkinlik dönemindeki bazı özelliklerin yaşlılıkta sürdürülmesinin her zaman mümkün olmayacağını açıklayamamasıdır. Çünkü birey emekli olduğunda mesleki ilişkilerini ve bu ilişkilere bağlı olarak sürdürdüğü yaşam biçimini yaşlılığında da sürdürmek isterse çeşitli güçlüklerle karşılaşır. Örneğin, güç edindiren bazı meslekler, emeklilik döneminde bireyin alışkanlığa dönüşen otoriter davranışlarını sürdürmek istemesi ile hayal kırıklıklarını yaşamasına neden olabilir. Bozulan sağlık, azalan gelir ve değişen sosyal çevre, yaşlılıkta yeni bir yaşam biçiminin benimsenmesini gerektirir (Akçay,2013:57).

Süreklilik kuramı, imkânların ve sosyal hareketlerin, insanların içten gelen davranışları olduğu kadar aynı zamanda dışsal süreklilik ile birlikte çevreye ve topluma uyum sağlama imkânlarını tespit etmek için rollerin devam ettirilmesi gerekliliğini öne sürmektedir. Bireylerin tavırları, kişisel özellikleri ve olaylar karşısındaki tepkileri yaşam boyunca sürekli ve sabit bir seyir göstermektedir. Bu kuram ise yaşlı bireylerin geçmişleri, yaşadığımız an ve gelecekteki amaçlarını bir arada tutacak bir gelişimi amaç edinir. Bireylerin yaşam boyunca edindikleri tecrübeleri, gelecekte karşılaşacakları sorunlara dair birer yol haritası, aynı zamanda yaşlılığa adaptasyon için bir imkan sunmaktadır (Meltzer,2001:17).

Toplumda yaşayan her birey, hayatta kalmak, temel ihtiyaçlarını gidermek için imkanları dahilinde eğitim almakta ve buna bağlı olarak belirli meslek gruplarında çalışmaya başlayarak hayatına devam ettirmektedir. Bu bağlamda birey, iş ve eğitim hayatında edindiği tecrübeler, normlar, davranışlar, hobiler ve sosyal çevresiyle kendine katkı sağlamaktadır. Kuramın tanımında ve çeşitli bakış açılarında da belirtildiği üzere birey; aktif çalışma ve eğitim hayatında kendine ne kadar artı ekler ve devam ettirirse, emeklilik

ve dolayısıyla yaşlılık sürecinde, adapte olma noktasında daha avantajlı olacak buna ek olarak kuramın adından da anlaşılacağı üzere yeni normlar kazanmasında,yeni sosyal çevreye girişini de kolaylaştıracaktır.

Süreklilik kuramında bir başka bakış açısı ise şu şekildedir; Yaşlanma evrensel ve ortaktır. Normal şekillerde yaşlanmaya izin veren bireyler bağımsız ve önyargısız kimselerdir. İş ve sosyal hayatlarında başarılı, iletişim becerileri olan, temel ihtiyaçlarını karşılama noktasında zaaf göstermeyen önder kişiliklerdir. Fakat, yaşlılığın biyolojik olarak getirdiği bir realite vardır ve birey verimli olduğu dönemlerde olduğu kadar fiziki ve zihinsel olarak randımanlı çalışamaz. Hatta bunun üzerine gidip eskisi kadar faydalı olmaya çalışmak da çok risklidir. Bu noktada süreklilik kavramı, biyolojik olarak yaşlanmayı engellemez sadece yaşlı bireyin verimli olduğu noktalarda yaşına uygun olarak çalışması ve verimli olduğu konularda uygun noktalara yönelmelerine vesile olur. Çünkü yaşlı bireylerin de yapacağı ve başarılı olduğu birçok etkinlik, beceri ve görev bulunmaktadır. Süreklilik ise önceden edindiği tecrübeler ile şu anda bulunduğu fiziki ve psikolojik koşullara uyan deneyimleri özdeşleştirip yeni deneyimlere yöneltme manası taşır (Meyers,1992:128).

Süreklilik kuramı, bireylerin sadece başarılı oldukları noktalardan yola çıkarak; bireyin orta ve ileri yaşta buna uygun şekilde devam etmesini amaçladığı noktasında ve bireylerin gençken arzu ettikleri ama başarısız oldukları konulara yönelme isteklerini göz ardı etme noktasında son olarak da yaşlılığında bireylerin sürekliliğe ihtiyaçları olduğu kadar karakterlerini ve davranışlarını değiştirme isteklerini de göz ardı etmesi hususunda eleştirilere maruz kalmıştır (Francis,1999:75).

1.2.7. Sembolik Etkileşim Teorisi

Sembolik Etkileşim kuramı; bireyler ve çevre etkileşimini inceleyen George Mead tarafından geliştirilen bir sosyoloji kuramıdır. Sosyolojide; toplumların, büyük grupların ve kurumların incelendiği analiz şekline makro analiz, bireylerin ve daha küçük grupların incelenme şekline ise mikro analiz nitelemesi yapılmaktadır. Sembolik etkileşim ise mikro düzeyde incelemeye konu olmuş bir teoridir (Knox,Money,Schacht,2000:10).

Sembolik etkileşimciler; bireylerin toplum içerisinde fiziki bir ortamda yaşadığının yanında sembolik bir çevrede de yaşadığını ifade ederler. Fiziki uyarıcılarla birlikte sembolik uyarıların da hareketlerinde ve yönlendirmelerde etkili olduğunu savunurlar. Buradaki sembol de dil edinmedir. İnsanları kültürel yönden ve normlar bakımında ayıran bilgilerin öğrenilmesi ve uygulanması dil sayesinde gerçekleşmektedir. Ayrıca yetişkin bireyler de birçok tecrübeyi yaşamadan ziyade dil yoluyla öğrenmiştir. Herhangi bir toplumdaki kültürün incelenmesi, bireylerin norm ve tecrübeleri neye göre edindikleri bu sembollere bakarak anlaşılabilir. Yani birey bir nevi toplumsal normlar tarafından hayatı boyunca şekillendirilmektedir (Cox,2001:55,56).

Bireylerin kronolojik yaşı; bireyi, çevre ve toplum etkileşimi noktasında olumsuz olarak etkilemektedir. Örneğin; Yeni bir siteye taşınmış bir yaşlı birey, yahut bir yakınının ziline karıştırıp yanlışlıkla başka bir zili çaldığı takdirde bunak olarak nitelendirilebilir. Fakat

aynı durumda genç bir birey bu hatayı yaptığında ise kafası karışmış ya da gençliğine vermek lazım şeklinde değerlendirmeler görülebilir. Bu kuramda tam olarak örnekte gerçekleşen olay gibi durumlarda, insanların iki yaş grubunda da aynı tepkiyi vermesi gerektiğine inanmakta ve savunmaktadır (Akçay,2013:57).

Yaşlandıkça sosyallik durumunda negatif ivme görülmesi kaçınılmazdır fakat çevresel etkenler ve bireyin ihtiyaçları bu kuramı savunan politikalarla değiştirilebilir. Örnek olarak ise yaş farklılıklarının işe alımlarda gözetmemek olabilir (Hooyman,Kıyak,2002:263).

1.2.8. Etiketleme Kuramı

Etiketleme Kuramı; bireyin kendisini tanımlamasında çevresel faktörlerin ve toplumun bireyi nasıl tanımladığı ve konumlandığıyla ilgili olarak geliştirilen sembolik etkileşim bakış açısından üretilmiştir. Birey doğumundan itibaren çevre ve toplumla etkileşim halindedir ve aynı zamanda yaşadığı çevreyle ve ailesiyle sürekli bir iletişim içindedir. Bu kuram doğrultusunda birey, çevresinin iletişim sürecinde kendisine verdiği tepkiler neticesinde karakterini oluşturur ve kendini tanımlar. Bireyi belirli bir kategoriye koyarlar ve o şekilde iletişimlerine devam ederler. Bu noktada birey davranış ve hareketlerini güncellemeye ve değiştirmeye başlamaktadır (Akçay,2013:60).

Yaşlı bireyler de içinde bulundukları toplumun kendilerini nasıl konumladıklarını, nitelediklerini öğrenir ve ona göre davranış biçimleri geliştirirler. Bu da etiketleme kuramının toplumdan topluma nasıl farklılık gösterdiğinin bir kanıtıdır. Örneğin: yaşlı bir bireyin kullandığı aracı bıraktığı yerde bulamadığı takdirde bu olay toplum tarafından yaşlı bireyin bunadığının ve unutkanlığının bir tespiti olarak kabul görürken, genç bir bireyin park ettiği arabayı bulamaması anlık bir unutkanlık ve kafa karışıklığı olarak nitelenmektedir (Hooyman,Kıyak,2002:263).

Yaşlı bireylerin etiketlenilmesini, Cox dört ana başlık altında incelemiştir (Cox,2001:57);

1)Yaşlı bireyler dört etkenden dolayı psikolojik çöküntüye ve etiketlenilmeye maruz kalabilir

a)Sosyal yaşam ve örgütlenme biçimleri

b)Rol kayıpları

c)Belirli ve geçerli olmayan referans ve enformasyondan yoksunluk

d)Yaştan dolayı oluşan kimlik sorunları ve toplumsal ilişkilerdeki uygunsuz standartlar

2)Yaşlı bireyin birçok yönden toplum tarafından yetersiz ve başkalarına bağımlı olarak görülmesi.

3)Yaşlı bireyin kendine dair yapılan olumsuz etiketlendirmelere adapte olması ve inanması. Bu noktada yaşlı birey, kendini daha kötü hissetmekte ve bağımsızlığı körelmektedir.

4)Yaşlı birey, kronolojik yaşı ilerlemesinden dolayı ve dışsal etkenlerden dolayı kendini iyice yetersiz ve bağımlı olma adayı görmekte ve psikolojik olarak etkilere açık hale gelmektedir.

Cox'un bu dört ana başlıkta incelediği ve yaşlı ve yaşlılık arifesindeki bireylerin toplumdan ve çevreden kopmaması, aynı zamanda bu bireylerin daha önceden sahip oldukları norm ve davranışları koruması için aileleri ve toplum tarafından yapılması gereken bir takım ödev ve sorumluluklar bulunmaktadır. Öncelikle yaşlı bireylerin sağlık durumlarının el verdiği ölçüde üretkenliklerine katkıda bulunmak gerekir. Yaşlı bireyleri, yoksulluktan ve yoksulluğa bağlı olan kötü barınma koşulları, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetlerden yeterince yararlanamama noktasında kurumsal hizmetler geliştirilmelidir. Toplumlarda yaşlı bireylerin kendilerine güvenmelerini sağlayacak ortamların hazırlanması ve bireylerin de o şekilde eğitilmesi gerekmekte, bireylere bu bilinç aşılanmalıdır.

Özellikle toplumumuzda son yıllarda gözlenen kültür ve örfümüze uymayan birçok olaya rastlanılmaktadır. Aile yapısının bozulması, insanların yaşama kültür ve alışkanlıklarının değişmesi gibi sebeplerle yaşlılarımız ötelenmekte ve mağduriyetler yaşamaktadır. Modern dönemin en büyük problemlerinden biri olarak karşımıza çıkan bireysellik; toplumumuzun DNA'sında bulunan yaşlılara saygı ve hürmet noktasında büyük eksikliklerimizin ve hatalarımızın günden güne artmasına sebep olmaktadır. Hem aile içinde, hem de sosyal çevrede yaşlılarımız gereken saygı ve hürmeti görmemekte aksine; toplu taşımalarda yer verilmemesinden, sıra bekletilmesinden, karşılarında saygıyla durulmamasına kadar birçok yanlış davranış sergilenmektedir. Geçmişten günümüze bizlere yol gösterici olan yaşlılarımıza saygı duymak ve hürmet etmek bu gibi tepkilere maruz bırakmamak, mutlu ve görevini tamamlamış şekilde yaşam yolculuğunu sonlandırmasına yardımcı olacaktır.

Başka bir açıdan etiketleme kuramı; diğer kuramlar gibi yaşlı bireyler hakkında teorik ve karışık metinler sunmaktan ziyade bireylerin yaşadıkları sorunları sosyal-psikolojik açıdan detaylı ve sürekli olarak incelemekte, sonuçlarını uygulayıcı kurumlara sunarak reel bir tedbir ve uygulamalar üretilmesini amaçlar (Cox,2001:59).

1.2.9. Yaşam Süreci Kuramı

Yaşam süreci kuramı, sosyal ekonomist Rowntree'nin katkılarıyla 1901 yılında geliştirilen 19.yy teorilerini kaynak almaktadır. Süreç, bireyin hayatı boyunca değişen ve gelişen rolleri esas almaktadır. İnanoğlu'nun büyümesi sadece yaş ile ifade edilebilecek bir kavramdan ziyade, hayatlarının çeşitli dönemlerinde üstlendikleri rollerin bir bütününden bu rolleri kazanıp, kaybetmeleri gibi durumlardaki etkileşimlerden oluşmaktadır. Bireyin gelişimi sadece bir kavramla ifade edilemez. Bireyin gelişim süreci doğrusal değildir. Bazı durumlarda gelişme işlevsel bazı durumlarda ise durağan bazı durumlarda ise durağan olabilmektedir. Örneğin: Yaşlı bir birey kısmen unutkanlık ve bunama belirtileri gösterebilirken aynı zamanda bazı konularda yaratıcılığı devam ediyor olabilir. Tabiki her kuramda olduğu gibi bu kuram da kesinlikle bireyler arasında farklılık göstermektedir (Hooyman Kıyak,2002:266).

Yaşam süreci kuramı; bireylerin yaşlılık süreçlerin incelenme ve araştırılması noktasında çok büyük faydalar sağlamıştır. Dar ve geniş kapsamlı analizler gerçekleştirilerek toplumsal ve bireysel yapıları bir arada inceleyerek bir köprü vazifesi kurmuştur. Bireyin yaşam döngüsünü her açıdan inceler, spesifik olarak belirli bir noktaya odaklanmaz ve tarih, antropoloji, sosyoloji gibi bilim dallarının tamamlayıcısı olarak nitelendirilebilir (Dannefer, Sell,1988akt Bengston,Burgess,Parrot 1997:125).

1.3. Sosyal Politika Kavramı

Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkardığı zenginlik ve imkânların bu devrimin temel taşı olan emekçi işçilere yansımaması, toplumda oluşan gelir adaletsizliği ve yoksulluk sosyal politikanın doğumuna neden olmuştur. Sosyal Politika daha eşit bir hayat, ortak paylaşımı hedeflemektedir. Kapitalist anlayışın ve sanayileşmenin getirdiği olumsuz sonuçlar, emekçi kesimde büyük problemler oluşturmakta ve insan eliyle gerçekleştirilmiş olan toplumsal düzen çatırdamaktadır. Bu yüzden başta kapitalizmi korumak temeli etrafında adil yaşam hakkı ve paylaşımı esas alan kavramlar geliştirilip sosyal politika kavramı oluşturulmuştur (Tokol,2010:1).

Burada en temel kavram olarak refah gözümüze çarpmaktadır. Ancak refah tek başına bir hedef olamayacağı için ve özellikle iktisadi bir kavram niteliğinde olması noktasında sorunlara çözüm olamamaktadır. Bunun yanı sıra sosyal politika huzuru ve refahı bir arada gerçekleştirmeyi hedefler. Ama bir sosyal politikacının kesin surette iktisatçı olması gerekmektedir. Bu noktada da iktisatçılar ve sosyal politikacılar sürekli bir çatışma halindedir. Bir iktisatçı, kaynakların tümüyle büyümeye ayrılmasını savunurken bir sosyal politikacı ise büyüme, huzur ve refahın bir arada gerçekleşmesini savunur (Tokol,2010:2).

Toplumda huzurun ve refahın bir arada veya ayrı ayrı gerçekleşmesi için belirli araçlara ihtiyaç duyulmaktadır. Sosyal Politikalar bu noktada oluşmakta ve devreye girmektedir. Ancak bir toplumda huzur olmadan da refah sağlanabilir. Toplumdaki tüm aktörler çok düşük düzeylerde pay alarak, maliyetler düşürülüp minimize edilerek büyük sermayeler toplanabilir. Neticede büyük zenginlikler elde edilebilir. Bu temel olarak bir iktisatçının hedefidir. Fakat Sosyal Politika öğretisi, büyümeyi huzur olmadan kabul etmemekte ve öncelikli hedef olarak benimsemektedir (Tokol,2010:2,3).Özetle sosyal politika kavramı, sosyal nitelikler taşıyan politikaların bir araya gelerek bütünleşmesi sonucunda oluşmaktadır (Altan,2007:14).

Tabii ki bu çerçeveyi yakalayabilmek noktasında devletler, sosyal korumayı ve refahı bir arada uygulamak durumundadır. Bu bağlamda sosyal politika kamusal nitelik taşımaktadır. Böylece ülkelerin fikir özgürlüğü alanındaki ilerleyişi, ideoloji ve gelişmişlik düzeyleri, sosyal politikaların uygulama ve gelişmesinde değişiklikler gösterir (Haan 2007:2).

Sosyal Politika kavramı; üzerinde henüz tam bir mutabakat sağlanamayan noktadadır. Çünkü dilimiz henüz yeni terimleri alıp sentezleyecek noktada değildir. İkinci olarak da sosyal politika kavramının çok dinamik bir kavram oluşudur (Zaim 2005,50).

Sosyal Politika kavramı ilk olarak Otto V.Zwledineck Sudenhorst tarafından yazılan ‘Sosyal Politika ’adlı kitapla duyulmuş, ayrıca 19.yy da Riel tarafından sozialpolitik olarak nitelenip kullanılmıştır (Özdemir, 2004:31).Türkiye’de ilk olarak sosyal politika terimi Ziya Gökalp’in eserinde Siyaset-i İctimaiye tanımıyla karşımıza çıkmıştır (Tuna ve Yalçıntaş 1999:25).

Sosyal Politika kavramı özellikle son yıllarda ABD, AB ve Anglo Sakson ülkelerde aynı isimle literatürde yer almaktadır. Sosyal İktisat, sozialpolitik, çalışma ekonomisi gibi farklı nüansları da mevcuttur. Ülkemizde ise ABD kökenli tanım olan Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Labour Economics and Endustrial Relations çatısı altında uygulanmakta ve bilinmektedir (Tuna ve Yalçıntaş 1999:26).

Dünya tarihine baktığımızda; en köklü değişimlerin olduğu yüzyılı 19.yy olarak belirtebiliriz (Tuna ve Yalçıntaş, 1999:22).19.yy’ın başlarında yaşanan bu gelişimi tarım toplumunun kökten bir şekilde değişmesine sebep olan Sanayi Devrimi olarak tanımlanabilir (Zencirkıran 2018:7).

Sanayi Devrimi gerçekleşmeden önce bireylerin tek ve temel geçim kaynağı tarımsal faaliyetler ve toprak sahibi olmak olarak ifade edilebilir. Bununla birlikte güç ve toplumsal sınıflar da toprak sahipliğine ve büyüklüklerine göre ayrılmaktaydı. Yani büyük yüz ölçümlerde toprak sahibi olan ve yönetenler toplumdaki üst sınıfları, toprakta çalışan ve toprak sahibi olmayan kesim de toplumun en alt sınıfını oluşturmaktadır. Bu noktada; toplumda sınıflar oluşmakta, toplumdaki büyük toprak sahibi ve yöneticiler, köylüleri çalıştırmakta ve onlara güvenlik hizmeti sağladıkları iddiasıyla vergi toplamaktadırlar. Bu sınıf soylular veya aristokratlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

İkinci sınıf ise ruhban sınıfıdır. Kilise mensupları, toplumların inançlarından faydalanarak, dini sebepler dolayısıyla bağışlanan topraklarla kilise büyük miktarda paraya, toprağa ve mülke sahip olmuştur. Örneğin: Batı Avrupa’nın 3 te 1’i oranda kiliselere ait olduğu bu dönemde görülmektedir.

Üçüncü sınıf ise bu büyük topraklarda çalışan ve en az hakka sahip olan köylülerdir. Tek amaçları hayatlarını idame ettirmek için çalışmak olan bu sınıf, hem kilise hem de aristokratlar tarafından kötü muamele görmektedir. Çalıştıkları toprakları terk etmeleri kesinlikle yasaktır ve kilise tarafından cahil ve günahkâr oldukları noktasında sürekli aşağılanılmaktadırlar (Tokol,2010:6).

Köylü sınıfı; tarımsal faaliyetlerin hayatlarının bir kaçınılmaz gerçeği ve kaderleri olduğu noktasında, kilise ve din adamlarının baskıları ve öğretileri sonucu bu kaçınılmaz sonuca inandırılmış ve bu şekilde hayatlarına devam etmişlerdir (Huberman, 2013:22).

Köylü sınıf, çok ağır şartlarda çalışmakta ve toprak sahibi olan soylular tarafından gerekli şekilde paylaşım yapılmadığı için ancak karın tokluğuna çalışır durumda, hayatlarını idame ettirmeye çalışmaktadırlar. Soylular; köylülerin zor şartlarda çalışarak elde ettikleri ürünlerin büyük bir kısmına güvenlik ve vergi gibi bahaneleri öne sürüp el koymaktadır.

Kalan kısma ise kilise ve din adamları el koymaktadır. Bu noktada ise haliyle büyük sorunlar baş göstermekte olup sonucunda feodaliteyi yıkacak bir sonuca ulaşılmıştır. Tarım toplumundaki bu ağır şartlar ve düzensizlik ekonomik yapının da bozulmasına, dolaylı olarak da demografik yapının etkilenmesine sebep olmaktadır. Çünkü ticarete konu olacak kadar üretim yapılmamakta sadece ihtiyaca yönelik üretim yapılmaktadır ve ticaret noktasında arz çok düşük olarak gözlemlenmektedir. Salgın hastalıklar ve ağır çalışma şartları ise demografik yapının etkilenmesine yol açmıştır. Ölüm ve doğum oranlarının aynı şekilde yükseldiği görülmekte ve denge durumu korunmaktadır (Dobb, vd. 2000:21).

Sosyal Politika kavramı; doğum ve gelişmesi noktasında iki büyük tarihi olay göze çarpmakta ve bilim otoriteleri tarafından mutabık kalınmıştır. Birincisi Fransız İhtilali, ikincisi ise Sanayi Devrimi'dir. Fransız İhtilali bir fikir olarak ortaya çıkmış ve fikir olarak Sanayi Devrimi'nin ideolojik altyapısını oluşturmuştur (AÖF, 2015:6).

Dünyanın düzenini kökten değiştiren bir olgu olan Sanayi Devrimi kavramı ilk olarak İngiltere'de ortaya çıkmış devamında da Avrupa ve tüm dünyaya yayılarak tarım toplumunu zamanla sanayi toplumuna çeviren en büyük aktör olarak göze çarpmıştır (Tokol,2010:8).

İktisat Tarihi alanında çalışmalar yapan Arnold Toynbee devrimin 1760 yılında karşımıza çıktığını öne sürerken, ABD'li tarihçi John Ulrich ise devrimin 16.yy'da karşımıza çıktığını savunmaktadır (Deane,1988:3).

Bilim adamları; sanayi devrimini dört devrim neticesinde oluşup, geliştiği noktasında mutabık kalmışlardır. Bunlar; demografik devrim, ticaret devrimi, tarım ve ulaşım devrimleridir (Tokol,2010:9).

Ticaret Devrimi kavramı şöyle açıklanabilir; Sanayi devrimi öncesindeki dönem, köylüler ürettikleri ürünlerin sadece ihtiyacı olan kadarını kullanabilmekte ve kalan ürünleri soylulara ve kiliseye aktarmak zorunda oldukları için yüksek ve verimli bir üretim gerçekleştiremiyorlardı. Fakat bu yeni anlayışa göre, üretim artırılarak maliyetler minimize edildi ve fiyatlar giderek azaldı. Bu yüzden ekonomiler dışa yöneldi. Neticesinde de dünyanın birçok bölgesinde yeni limanlar, üretim tesisleri ve büyük şehirler inşa edilmeye başlandı.

Demografik Devrim kavramı ise; İnsanların bulaşıcı hastalıklara karşı tedavileri noktasında imkanların gelişmesi, hayat kalitelerinin artmasıyla hayatta kalma süreleri uzamıştır. Evlilik yaşının düşmesiyle de doğum oranlarında gözle görülür artışlar meydana gelmiştir. Artan nüfus neticesinde ise buna bağlı olarak tüketici sayısı da artmış ve ekonomik göstergeler durağandan aktif durumu geçmiştir.

Tarım Devrimi; Sanayi Devrimi'nin devreye girmesiyle başlayan ve her sektörde önümüze çıkan teknolojik gelişmeler, tarım sektörüne de pozitif katkılar sağlamıştır. Gelişen teknikler, ürün maksimizasyonu bağlamında fayda sağlamış ve sanayileşen toplumlarda görülen tarımsal faaliyetlerden uzaklaşıp, sanayi toplumunda çalışan hale

gelinmesine rağmen üretimde gelişen teknikler hem sanayi kesiminin ihtiyaç duyduğu sermaye birikimini sağlamış hem de temel besin ihtiyacı olan tarımsal ürünleri arz etme noktasında güçlük çekmemiştir. Değişen mülkiyet haklarının neticesinde, köylü sınıfı para kazanmaya ve hak ettikleri sosyal ve toplumsal hak ve ayrıcalıklara kazanmaya bir adım daha yaklaşmıştır (Hobsbaum,1998:89).

Ulaşım Devrimi: Devrimin temel taşlarından biri olan ulaşımdaki yenilikler, sanayi üretiminin sağlanması noktasında ham maddeleri üretim merkezlerine getirme aynı zamanda üretilen mamulleri de Pazar ülkelere ulaştırmak için, yeni taşıma ve depolama araçları, yollar, lokomotifler üretilmesine neden olmuştur. Ulaşımındaki bu gelişmeler de dolaylı olarak pazarların genişlemesine ve verimliliğin artmasına sebep olmuştur.

Özetle; Sanayi Devrimi'ni ortaya çıkaran süreç, Fransız İhtilali'nin felsefi noktaları olan 'Herkes için eşit yaşam hakkı, adalet ve özgürlük 'tür'. Bununla birlikte, devrimden sonraki süreçte büyük bir iş gücü sorunu yaşanmıştır. Çünkü devrim öncesi toplumlar genel itibariyle tarımsal faaliyetlerde çalışıp o konularda bilgi ve birikim sahibiydiler. Büyük fabrikaların kurulmasıyla da küçük çaplı atölyeler mücadele edemeyip kepenk kapatmış ve orada çalışan işçi ve ustalar işsiz kalmıştır. Fabrika sahipleri de yeni inşaatlar yaparak bu mağduriyeti yaşayanları büyük kentlere çekmeye çalışmışlar ve yeni, büyük yaşam merkezleri, şehirler oluşmaya başlamıştır (Tuna ve Yalçıntaş, 1994:149,150).

Sanayi Devrimi, getirdiği yenilikler neticesinde, tarımsal faaliyetleri de kökten değiştirmiş ve adeta düzeni yıkmıştır. Tarımsal dönemde rastlanmayan iş bölümü ve uzmanlık olguları bu dönemde önem kazanmıştır ve sistemi bu düzen üzerine kurmuştur. Eski dönemde mülkiyet ve toprak sahipleri olan soyluların yerine, sanayi devrimi döneminde fabrika sahipleri geçmiş ve toplumun en güçlü sınıfı olmuşlardır. Burada değişmeyen tek sınıf ise bu ekonomik faaliyete sadece emek gücü ile katkı veren işçi sınıfı olmuştur. Bu sınıf genel itibariyle köylülerden ve küçük atölyelerinin batması neticesinde büyük fabrikalara geçmek zorunda kalan işçileri nitelemektedir. Tarımsal dönemde neredeyse aç kalmama pahasına çalışan köylüler, sanayi devrimi ile birlikte başka bir zorlukla yüzleşmiş, yeni adıyla modern köleliği yaşamışlardır (Marx ,Engels 2008:29).Bu dönemde sisteme esas yön verenler ise klasik iktisatçılar Adam Smith, Jön Baptiste Say ve David Ricardo tam rekabeti ve kapitalizmi savunmuşlardır.

İşveren ve işletme sahipleri de bu sınırsız hakları ve rekabet koşullarını kendi lehlerine kullanarak büyük zenginlikler edindiler ve paylaşmada adil davranmadılar. Bu yüzden yine sınıflar arası büyük uçurumlar ve sosyal sorunlar baş gösterdi. İşverenler de her geçen gün zenginleşirken, devletin müdahil olmamasını da göze alarak işçi ücretlerini peyderpey düşürmüş, çalışma saatlerini de insanı şartlarının üzerine çıkarmışlardır. Örnek olarak: İngiltere'de 1800'lü yılların başından itibaren işçi ücretleri 23 şilinden 6'ya 6 şilinden 3 şiline kadar düşmüştür (Hobsbowm,1998:86).Bunun yanında çalışma saatleri de günlük 20 saate yaklaşmasına rağmen, ailelerini geçindirecek kadar para kazanamamaktadırlar (Tuna ve Yalçıntaş:1991:167).

Gitgide artan rekabet neticesinde işletmeler, işçilik ücretlerini azaltmak ve karı maksimize edebilmek için erkek işçiler yerine kadın ve çocukları çalıştırmaya başlamışlardır. Çünkü o dönemde örneğin Fransa'da bir erkek işçi günlük olarak 2 Frank'a yakın para kazanırken kadınlar 90 santim çocuklar ise 40-50 santim günlük ücrete çalışıyorlardır. Bunun yansısı İngiltere'de ise çocuklar 6 yaşından itibaren günlük 15-19 saat arası kötü ve ağır şartlarda, yetersiz dinlenme ve sağlıksız bir şekilde çalıştırıldı. Bu haksızlıkları ve sefaleti birçok yazar (Friedrich Engels, Victor Hugo, John Steinbeck) eserlerinde işlemiş ve dönemin acımasızlığını göz önüne sermiştir (Tokol,2010:13).

Sanayi Devrimi'nin ortaya çıkardığı olumsuz koşullar neticesinde insanların gitgide tepkileri artmakta ve bunu gözlemleyen ve dönemin önde gelen bilim adamları ve yazarlar da bu konuyla ilgili birçok çalışma yapıldığı görülmektedir.

Koşulların ortaya koyduğu durum toplumda tepkilerin hatırı sayılır derecede artmasının gözlemlenmesi, sosyal sınıflar arası farkın uçurumuna ve tatminsizliklere yol açmıştır. Bazı işçiler çalıştıkları makinaları parçalama noktasına gelmiş bazıları da sosyal protesto haklarını kullanma yoluna giderek muhalif topluluklar oluşturmuştur. Bu dönem de kapitalizmin sert çarklarından etkilenen insanlara sosyalizm en büyük cevap ve çıkış yolu olarak karşımıza çıkmıştır (Çoban,2009:64).

Bu dönemde işçilerin ortaya koydukları sosyal muhalefet ve protestoların temel amaçlarını şu şekilde niteleyebiliriz: Sanayi devriminin ortaya çıkardığı ağır şartlar neticesinde ortaya çıkan huzursuzluk, sağlık sorunları, sosyal statülerde gözlemlenen uçurumlar yerine tüm toplumun huzur ve refahtan eşit şekilde pay alması ve emeğin topyekûn toplumsal değerler adına kullanılması ve refah sağlamak adına toplumu yeniden düzenlemek ve mevcut düzene alternatif oluşturma noktasında birliktelik sağlamak (Çoban 2009:65).

Sanayi Devrimi'nin fikri altyapısını oluşturan Fransız Devrimi, başta eşitlik ve adalet gibi birçok insani değeri esas almış ve ideal toplumu gerçekleştirme ideasını temel taş olarak benimsemiştir. Bu dönemde ortaya çıkan belirli fikir akımlarını şu şekilde sınıflandırabiliriz: Anarşizm, Hristiyan Sosyalistler, Ütopik Sosyalistler ,Marksist Sosyalistler ve Sendikalizm (Tokol 2010:14).

İngiltere'de Sosyalizm kavramını ilk kez kullanan kişi olarak bilinen Robert Owen aynı zamanda dönemin büyük sanayicilerinden biridir. Devrim neticesinde işçi ihtiyacının artmasıyla birlikte çocuklar ve kadınlar da fabrikalarda işçi olarak çalışmaya başlamış ve ağır şartlardan dolayı birçok hastalık ve ölüm vakası ortaya çıkmıştır. Robert Owen ise, çocukların çalışma koşulları ile ilgili tespitler ve çalışmalar yaparak 10 yaş altı çocukların çalıştırılmasını engellemiş ve çalışma saatlerini de minimize etmiştir (Sosyalizm Ansiklopedisi,1988:2747).

Aynı zamanda New Lanark Cotton Factory'nin de sahibi olan Owen, fabrikasında işçi ücretlerini peyderpey artırmış, çalışanlara dair bir nevi kariyer planlaması ve eğitimleri ile

alakalı radikal desteklerde bulunmuş ve izin günlerini de artırmıştır (Ankara Üniversitesi S.B.E 2015:35).

İngiltere’de bu dönemde karşımıza çıkan Robert Owen gibi Fransa’da da bu dönemde çeşitli aydınlar ve bilim adamları devrimin getirdiği olumsuz koşullara dair çalışmalarda bulunmuşlardır. Burada en etkin ve yetkin kişi olarak Saint Simon karşımıza çıkmaktadır.

Saint Simon, Fransız Devriminden sonra karşımıza çıkan Sanayi Devrimi fikirleri noktasında birçok fikri katkılar sunmuş ve bu dönemdeki aydınlardan ve kapitalistlerden farklı olarak ise üretimin devlet kontrolünde olması gerektiği ve işçi sınıfının da entelektüelite ve mesleki yetkinlikler noktasında gelişmesi için sosyal kurumların büyük çalışmalar yapması gerektiğini vurgulamıştır. Aynı zamanda Simon fikirlerini şu şekilde betimler; Fransa’da bir anda binlerce aristokrat ve feodal yapıya ait bürokratların yok olduğunu düşünün ve anında bunların yerine geçecek kişileri toplumun içerisinde kolaylıkla temin edebilirsiniz. Fakat bir anda binlerce müteşebbis, usta, bilim adamı ve mühendisin yok olduğunu düşünelim ve bunların yerine toplum içerisinde yenilerini koymak imkansız olacaktır diyerek ve bu fikirlerine feodal yapı ve aristokrasinin sistemin yanlışlığı neticesinde ortaya çıktığını ve her bireyin bu rolleri üstlenebileceğini ve bir yetkinlik istemediğini de eklemiştir. Bu noktada Simon, devrimi bilim adamları, müteşebbisler, yetişmiş ustalar ve mühendislerin öneminin artırılması şeklinde ifade ederek özellikle feodal yapıdan, bürokrasiden ve aristokrasiden büyük tepkiler almış fikirlerine olan ilgiyi ancak öldükten sonra görebilmiştir (Sezal,1984:114).

Sanayi devrimi dönemi, toplumların her anlamda radikal değişikliklere maruz kaldığından dolayı çeşitli fikir akımlarını doğurmuş ve bazıları hâlihazırda günümüzde de varlığını sürdürmektedir.

Yukarıda bahsedilen Ütopik Sosyalistler ’in yansırı bunlara ek olarak Pierre Joseph Proudhon’un öncülüğünü yaptığı Anarşizm; emeği temel alarak, mülkiyet kavramını hırsızlık olarak nitelendirmiş ve mülkiyetin özelleşmesini reddetmiştir. Toplumda o dönemin düzen ve otorite sağlayıcıları olan devlet, mülkiyet ve aile kavramlarının hürriyeti engellediğini savunmuştur (Talas,1980:154).

Fernard Pelloutier’in önderliğini yapan ve fikri içeriğini dizayn ettiği bir başka akım ise Sendikalizm olarak önümüze çıkmaktadır. Amaçları sadece işçiyi ve emeği esas alan ve bunların çıkarlarını ön planda tutmak olan bir fikir akımıdır. İşçilerin eylem, iş bırakma ve grev gibi haklarını kullanarak örgütlenerek işverenlerin şartları iyileştirme noktasında değişiklikler yapacağını tespit etmiştir (Benlisoy,2008:388).

Son olarak Marx ve Engels’in öncülük ettiği ve toplumun sınıfları arasındaki dengesizliği ortaya koyan Marksist Sosyalizmdir. Toplumun; proletarya ve burjuva şeklinde iki sınıftan oluştuğunu ve proletaryanın karın tokluğuna çalışarak şartlarının çok kötü olduğunu ve burjuvazinin bütün kazanımlara el koyduğunu savunmaktadır. Amaçları ise toplumdaki sınıf kavramını kaldırarak Marksist devrimin proletarya tarafından gerçekleştirilebileceğini ve neticesinde devlet kavramının ortadan kalkacağını düşünmüştür (Tokol,2010:18).

1.3.1. Dar Anlamda Sosyal Politika

Dar anlamda sosyal politika; toplumun tüm kesimlerini içine almayan ve endüstri devrimi sırasında Batı Avrupa ülkelerinin, spesifik olarak Almanya'nın 19.yy ve sonrasında ortaya çıkan işçi problemlerine çözüm bulmayı hedefleyen politikalar bütünü olarak ifade edilir (Güven,2001:13).

Bu bağlamda; dar anlamda sosyal politika, işçileri korumak adına ekonomik ve çalışma hayatında alınan tedbir kararlarının tümü olarak da anlaşılabilir.(İzveren,1968:4)

Dar anlamda sosyal politika, endüstrileşme ve endüstrileşme sonucu oluşan düzensiz kentleşme sebebiyle ortaya çıkan birtakım sorunlar olan: iş kazası, yoksulluk, hastalık, işsizlik gibi konularda işçilerin haklarını korumaktadır. Daha doğrusu işçilerin durumların görece olarak iyileştirilerek burjuvaziyle olan ve derinleşen sorunları çözebilmektir (Koray,2000:10).

Yani, dar anlamda sosyal politika kavramı, işveren ve işçi arasında uzlaştırmacı bir tutum izlemek, sorunları gidermek, kutuplaşmayı azaltmak ve düzeni olduğu gibi devam ettirmek amacı taşımaktadır (Taşçı:2010:11).

1.3.2. Geniş Anlamda Sosyal Politika

Sosyal Politika kavramı, günümüze kadar birçok değişim ve gelişmeler ortaya koymuştur. Sanayi devriminde bireyin çalışma koşullarını düzenlemeyle başlayan süreç, yaşlılara, yoksullara, engellilere, çocuk ve kadınlara kadar uzanan, toplumdaki dezavantajlı tüm kesimleri kapsayan bir hale dönüşerek devletlere yeni ödevler yüklemiştir (Talas,1992:13).

2. Dünya Savaşı sonrasındaki yıllarda, sosyal politika kapsamına yeni şeyler eklenmeye başlamıştır. Temel olarak işçi sorunları mevcut kalsa da geniş halk tabakalarını ilgilendiren hususlar bu kapsamda yer almaya başlamıştır (İzveren,1968:5).

Bir açıdan, geniş anlamda sosyal politika kavramı; toplumun yaşamındaki her şeyi konu olarak, kitleler üzerindeki ekonomik sorun ve güvensizlikleri azaltmayı hedefler. Çünkü ekonomik sorunlar toplumun tüm kesimlerini etkilemektedir (Güven,2001:14).

Diğer bir açıdan; geniş anlamda sosyal politika, toplumun tüm kesimleriyle ilgilenirken, daha spesifik alanlarla da ilgilenmeye başlamıştır. Kadın, çocuk, engelli, gençler gibi toplum içerisindeki kitleler ve sosyal hizmetler, yardım uygulamaları, sağlık politikaları, konut politikaları gibi konuların da bu kavram içerisinde olduğu saptanmıştır (Taşçı, 2010:12).

BÖLÜM 2

TÜRKİYE’DE YAŞLILARA YÖNELİK UYGULANAN SOSYAL POLİTİKALAR

2.1. Dünya’da Ve Türkiye’de Yaşlı İstatistikleri

2.1.1. Dünya’da Yaşlı İstatistikleri

İnsanlık tarihinin geçmişi incelendiği zaman, yaşam süresinin giderek arttığı gözlemlenmektedir. Antik çağlarda ortalama yaş oranına bakıldığında; 60 yaş ve üzerinde görülebilen oran toplumun %1’ine tekabül etmekteydi. Roma Medeniyetinde bir askerin ortalama yaşam süresi 22 yıl olarak göze çarpmaktadır. İlerleyen çağlarda Avrupa’da uzun yaşam sürelerini yakalayabilenler ise Aristokratlar, Krallar ve ordudaki üst rütbeli subaylardı. 20.yy’da bilimsel, tıbbi ve teknolojik gelişmeler çerçevesinde ölüm oranları istatistiksel olarak düşmüş ve ortalama yaşam süreleri görece olarak artmıştır (Kutsal,2002:6).

Nüfusun yaşlanması olarak nitelenen kavram; toplumdaki genç nüfus ve çocuk oranının azalması ve 65 yaş üzeri bireylerin giderek artmasıdır. Doğum oranlarındaki düşüş ve yaşlı bireylerin ölüm oranlarındaki azalmanın sonucu olarak yaşlı nüfus artmaktadır Aynı zamanda küreselleşen dünyada erkek ve kadın rolleri noktasında belirgin değişimler gerçekleşmiştir. Çünkü günümüzde kadınlar da aktif iş hayatı içinde bulunmakta ve kariyer yapmakta olduğu için doğum oranları geçmiş yıllara göre giderek azalmıştır. Bu durum özellikle gelişmiş ve refah düzeyi yüksek ülkelerde gözlemlenmektedir (UN,2007).

Tıp alanındaki gelişmeler, yaşam kalitesinin artması gibi sebeplerle birlikte;60 yaş ve üzerinde beklenen nüfus 2025-2040 ve 2050 yıllarında sırasıyla 1,2 Milyar, 1,3 Milyar, 2Milyar olarak öngörülmektedir (D.S.Ö 2002:5).

ABD Nüfus Sayım ve İstatistikler Bürosu’nun yaptığı çalışmalar neticesinde ortaya çıkan rakamlarda Dünya nüfusu 7.503.828.180 kişiden oluşmakta ve bu rakamın %9,1 ine tekabül eden 680.204.019 kişi yaşlı bireylerden oluşmaktadır (Census,2015:4,5).

Dünya’da güncel yaşlı nüfus oranlarına bakıldığında; İtalya ve İsveç gözer çarpan ve üst sıralarda yer alan ülkeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Fakat son yıllarda Japonya da mortalite hızının düşmesiyle birlikte yaşlı nüfus oranında dünya birincisi olarak yer akmaktadır. Yaşlı nüfus yoğunluğuna bakıldığında Japonya, İtalya ,İsveç’i sırasıyla Almanya ve Yunanistan izlemektedir. ABD’de 2.Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan ‘Baby Boomer’kuşağının 2010 yılı sonrasında 65 yaş sınırına ulaşmaktadır. Diğer yaşlılar ile birlikte, 2030 yılında toplam nüfusunun %20 ila %25 i oranında yaşlı bir nüfusun ortaya çıkması beklenmektedir (Kalkınma Bakanlığı 2014:2).

Seçili ülkelerin grafikleri; güncel ülke nüfuslarını ve yaşlı nüfuslarının oranını nitelemektedir.

Tablo 1.Seçili Ülkeler ve Türkiye’de Toplam Nüfusun Yaşlı Nüfusa Oranları

ÜLKE	TOPLAM NÜFUS	YAŞLI NÜFUS	YAŞLI NÜFUS ORANI %
Dünya	7.503.828.180	680.204.019	9.1
A.B.D	329.256.465	52.766.466	16
Almanya	80.457.737	17.991.838	22.4
Andorra	85.708	13.864	16.2
Angola	30.355.830	605.059	2.3
Avusturya	8.793.370	1.709.685	19.4
Bangladeş	159.453.001	10.237.090	6.4
Belçika	10.575.000	2.172.188	18.8
Birleşik Arap Emirlikleri	9.701.238	142.408	1.5
Çin	1.384.688.986	156.105.900	11,3
Endonezya	262.787.403	19.076.753	7,3
Finlandiya	5.537.364	1.191.128	21,5
İngiltere	65.105.246	11.840.331	18,2
İtalya	62.246.674	13.501.149	21,7
Monako	30.727	10.187	33,2
Rusya	142.122.776	20.842.106	14,7
Türkiye	82.003.882	7.186.204	8,8
Yunanistan	10.761.523	2.275.230	21,1

Kaynak: (<https://www.census.gov/popclock/> , Tük,2018a)

Dünya üzerinde nüfus yoğunluğuna göre yaşlıların ilk beş ülke sıralaması şu şekildedir: Monako, Japonya, Almanya, İtalya ve Yunanistan. Türkiye ise dünya ortalamasının altında ve 66.sırada yer almaktadır.

2.1.2. Türkiye’de Yaşlılık Verileri ve Yaşlıların Durumu

Dünya genelinde, sağlık hizmetlerinin kapsamı ve yeterliliklerinin artmasıyla birlikte insan ömrü uzamakta ve ülkelerdeki yaşlı nüfus artmaktadır. Bu noktada sosyal politikalar kapsamına giren yaşlı nüfusa uygulanacak olan sosyal politikaların kapsamı genişletilmekte ve dünya genelinde yeni çözümler aranmaktadır. Ülkelerin direkt olarak ekonomik durumları ve refah düzeyleri ile ilgili gözüken ve direkt olarak yaşlıları ilgilendiren sosyal politika uygulamaları huzurevleri, yaşlı bakım merkezleri, iyileştirme merkezleri ve birçok çeşitli şekilde karşımıza çıkmaktadır. Fakat Türkiye’de Yaşlılık ve Yaşlılık Kurumları yeni bir alan olması sebebiyle ve aile yapısının farklı olmasından dolayı yaşlılar kurumlardan ziyade aile içinde bakılmakta ve kurumların hizmetleri refah ülkelerinde olduğu gibi tamamen kurumlar ve STK’lar tarafından yürütülmemektedir (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü,2019:58,59).

Tablo 2.OECD Ülkeleri ve Türkiye’de 2000 Yılı Sonrası Yaşlı Nüfus Artış Oranları

YILLAR	OECD ÜLKELERİ	TÜRKİYE
2000	13.08	6.74
2001	13.23	6.71
2002	13.35	6.68
2003	13.49	6.68
2004	13.63	6.69
2005	13.81	6.72
2006	14.01	6.78
2007	14.18	6.85
2008	14.37	6.87
2009	14.56	6.92
2010	14.72	7.12
2011	14.89	7.29
2012	15.27	7.43
2013	15.63	7.60
2014	15.99	7.84
2015	16.31	8.11
2016	16.72	8.29
2017	17.01	8.40
2018	17.24	8.64

Kaynak: (OECD,2018a)

2000-2018 yılları arasındaki verilerde görüldüğü üzere Türkiye’de yaşlı nüfusun toplam nüfusa oranı kademeli olarak artsa da OECD ülkelerinin ortalamasının altında kalmaktadır.2000 yılından 2018 yılına kadar Türkiye’deki yaşlı nüfus oranı %2 oranla artarken OECD ülkelerinde bu ortalama %4 üzerinde olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 3.Türkiye’de Ortalama Yaşam Süresi

YILLAR	TÜRKİYE’DE ORTALAMA YAŞAM SÜRESİ
2000	69,9
2005	72,4
2006	72,8
2007	73,1
2008	73,5
2009	73,8
2010	74,1
2011	74,3
2012	74,6
2013	74,9
2014	75,1
2015	75,4
2016	76.86

Tablo 3'ün devamıdır.

2017	77.16
2018	77.43

Kaynak: (Worldbank,2018)

2000-2018 yılları arasında Türkiye’de ortalama yaşam süreleri kademeli olarak artmaktadır. Sağlık hizmetlerindeki iyileştirmeler, ekonomik imkanlar ve teknolojik gelişmeler bu sürenin artmasında önemli bir yer teşkil etmektedir.2000-2018 yılları arasında Türkiye’deki ortalama yaşam süresi ortalama 8 yaş artmıştır.

Tablo 4.Yaşlı Nüfusun İş Gücüne Katılım Oranları (OECD ve Türkiye)

YILLAR	OECD ÜLKELERİ	TÜRKİYE
2000	9.07	20.84
2001	9.15	20.53
2002	10.94	18.34
2003	11.02	17.13
2004	10.98	14.25
2005	11.37	13.36
2006	11.53	12.04
2007	11.89	11.49
2008	12.24	11.69
2009	12.39	11.86
2010	12.50	11.97
2011	12.70	12.78
2012	13.16	12.40
2013	13.47	12.39
2014	13.72	11.45
2015	14.11	11.92
2016	14.47	11.76
2017	15.01	12.00
2018	15.26	12.48

Kaynak:(OECD,2018b)

2000 yılından 2010 yılına kadar Türkiye’de yaşlı nüfusun iş gücüne katılım oranı düşme ivmesi gösterirken 2010 yılı sonrasında sabit bir grafik gözlemlenmiştir. OECD ülkelerinde ise 2000-2018 yılları arasında yükselen bir ivme görülmektedir. Türkiye’deki durumun sebebi nüfusun artması ve buna bağlı olarak genç nüfusun iş gücüne katılması ile yaşlı bireylerin işlerini kaybetmesi olarak gösterilebilir. OECD ülkelerinde ise nüfusun yaşlı olması ve doğum oranlarının düşük olması sebebiyle çalışan iş gücü korunmakta ve yaşlı bireyler istedikleri zaman emekli olabilmektedir.

Tablo 5.Nüfusun Geniş Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

	ERKEK		KADIN		TOPLAM	
YAŞ GRUBU	SAYI	YÜZDE	SAYI	YÜZDE	SAYI	YÜZDE
0-14	9.846.565	23,9	9 337 763	22,9	19 184 329	23,8
15-64	28.183.283	68,4	25.510.066	67,3	55.633.349	67,8
65+	3.170.132	7,7	4.016.072	9,8	7.186.204	8,8
Toplam	41.139.908	100	40.863.902	100	82.003.882	100

Kaynak: (Tük,2018b)

2018 TÜİK verilerine göre Türkiye nüfusunun %8,8 i yaşlı olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplamda 7.186.204 olan rakamın %9.8 i kadın %7.7 si ise erkek olarak tespit edilmiştir.(Tük,2018)

Tablo 6.Cinsiyete Göre yaşlı nüfus ve yaşlı nüfus sayısının toplam Türkiye nüfusuna oranı; 1935,2080

Yıl	Yaşlı Nüfus			Yaşlı Nüfusun Toplum İçindeki Oranı		
	Toplam	Erkek	Kadın	Yüzdelik Olarak %		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
1935	628 041	278 846	349 195	3,9	3,5	4,2
1940	629 859	271 421	358 438	3,5	3,1	4,0
1945	626 543	256 683	369 860	3,3	2,7	4,0
1950	690 662	272 760	417 902	3,3	2,6	4,2
1955	822 408	320 704	501 704	3,4	2,6	4,2
1960	978 732	388 087	590 645	3,5	2,7	4,3
1965	1 242 525	530 004	712 521	4,0	3,3	4,6
1970	1 565 696	707 807	857 889	4,4	3,9	4,9
1975	1 853 251	850 652	1 002 599	4,6	4,1	5,1
1980	2 113 247	955360	1 157 887	4,7	4,2	5,3
1985	2 125 908	955 042	1 170 866	4,2	3,7	4,7
1990	2 417 363	1 091 142	1 326 221	4,3	3,8	4,8
2000	4 350 190	1 887 904	2 462 286	6,7	5,8	7,6
2005	5 000 175	2 150 103	2 850 072	7,1	6,1	8,1
2010	5 327 736	2 331 029	2 996 707	7,2	6,3	8,2

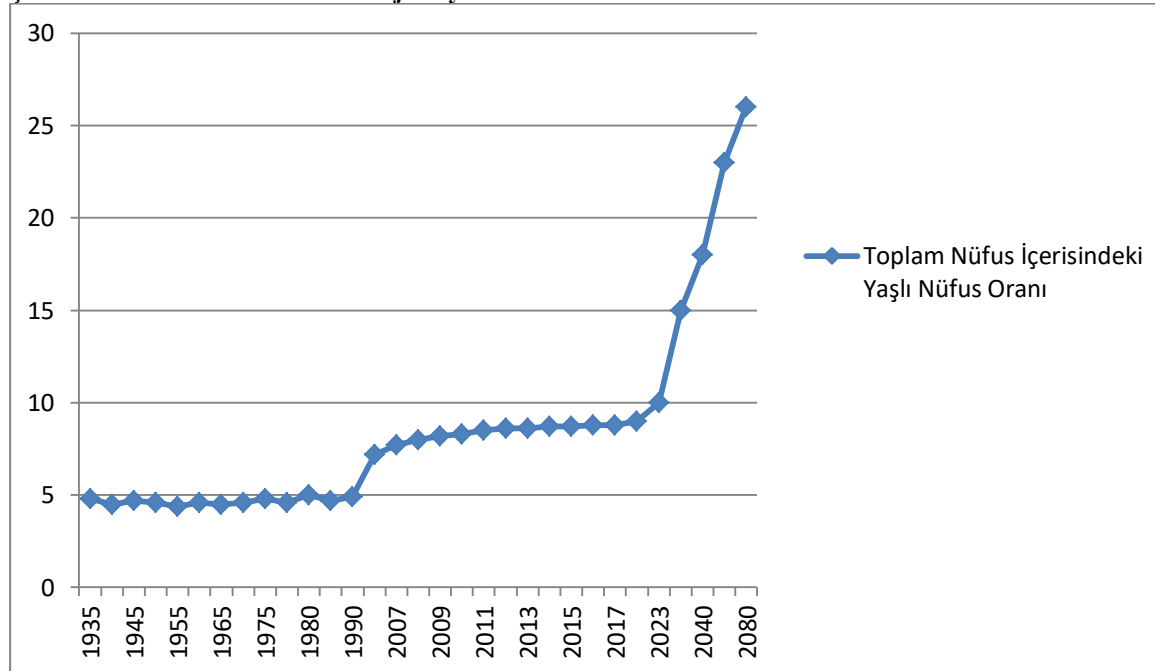
Tablo 6'nın devamıdır.

2015	6 495 239	2 843 442	3 651 797	8,2	7,2	9,3
2016	6 651 503	2 919 392	3 732 111	8,3	7,3	9,4
2017	6 895 385	3 033 433	3 861 952	8,5	7,5	9,6
2018	7 186 204	3 170 132	4 011 952	8,8	7,5	9,8
2019	7 450 571	3 330 254	4 120 317	9,2	7,9	10,2
2023	8 867 951	3 964 105	4 903 845	10,2	9,1	11,3
2030	12 066 092	5 459 819	6 606 272	12,9	11,7	14,2
2040	16 373 971	7 451 781	8 922 190	16,3	14,9	17,7
2060	24 242 787	11 024 497	13 218 290	22,6	20,7	24,5
2080	27 413 359	12 556 365	14 856 994	25,6	23,6	27,5

Kaynak: (TÜİK, 1935-1990, TÜİK, 2000, TÜİK, (2007-2018), TÜİK, (2018c))

Aşağıdaki tabloda ise istatistiksel olarak 1935 yılından itibaren başlayan ve 2080 yılı nüfus projeksiyonlarına dayanan verilerle Türkiye’de yaşlı nüfus oranının;2018 yılından itibaren %10 skalasından kademeli olarak artarak 2080 yılında %25 oranına geleceği görülmektedir.

Şekil 1.1935-2080 arası Nüfus Projeksiyonu

Kaynak: (TÜİK 2018d)

Türkiye’de yaşayan yaşlı nüfusun, şehirlerde ve kırsalda yaşayan oranları ise;%86 olarak il ve ilçe merkezlerinde %14 olarak da belde ve köylerde yaşadığı gözlemlenmektedir.

Türkiye’de yaşlı nüfusun başlangıcı kabul edilen 65 yaş ve bunun üzerinde yer alan yaş grubu oranları da bu şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 7.65 yaş ve bunun üzerinde yer alan yaş grubu oranları

Yaş Grubu	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam Yaşlı Nüfus İçindeki %
65-69	2 612 207	1 245 979	1 366 228	36
70-74	1 856 922	835 353	1 021 569	26
75-79	1 262 550	539 825	722 725	18
80-84	793 736	318 882	474 854	11
85-89	485 914	182 957	302 957	7
90+	174 875	41 136	127 739	2
Toplam	7 186 204	3 170 132	4 016 072	100

Kaynak: (TÜİK, 2018f)

2.2. Türkiye’de Yaşlılara Uygulanan Sosyal Politikalar

Türkiye’de yaşlılara yönelik sosyal politika uygulamaları; yaşlı bakım evleri, huzurevleri, dayanışma merkezleri gibi hizmetlerle eski adıyla Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu yeni adıyla Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından uygulanmaktadır. Bakanlığın uygulayıcı hizmetlerinin yanında sosyal politika yapıcı olarak bir misyonu da bulunmaktadır. Bu bağlamda yaşlıların emeklilik prim ve maaşları, sosyal yardımlar gibi düzenlemelerinin yer aldığı düzenlemeler de Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından gerçekleştirilmektedir. Yaşlılara yönelik sosyal politikaların yapılması ve uygulanması noktasında kamu otoritesi olarak baş gösteren Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, yaşlı bireylere dair birçok proje ve uygulama da geliştirmektedir. Bu projeler yıllar ilerledikçe daha profesyonelleşmekte ve kurumsallaşmaktadır. Yaşlılara uygulanan sosyal politikalarda bir diğer aracı kurumlar ise Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıfları, Vakıflar Daire Başkanlığı olarak karşımıza çıkmaktadır (Acar ve ark. 2013:286).

Türkiye’de yaşayan yaşlı bireylere yapılan hizmetlerde, hem kamusal hem de STK ve vakıflar tarafından yapılan uygulamalar karşımıza çıkmaktadır. Ayrıca kamunun bir parçası olan yerel yönetimler de bu konuda çalışmalar gerçekleştirmektedir. Belediyeler; kendi organizasyon şemaları içerisinde oluşturdukları yaşlı müdürlükleri, yaşlı bireylerin topluma entegre olmaları, maddi ve ayni ihtiyaçlarının tespiti noktasında yardımcı olunması açısından etkilidir. Sosyal anlamda da yaşlı ve yalnız bireylerin sosyalleşmesi ve hayattan kopmamaları için konser, aktivite ve dayanışma geceleri gibi hizmetlerde bulunmaktadırlar. STK ve vakıflar da kamusal hizmetlerinin eksik kaldığı tarafta özellikle kurumların bağışçıları tarafından toplanan ayni ve nakdi bağışların taraflara ulaşmasını

sağlamakta hem de gönüllük esasına dayalı faaliyetlerle genç nesillerle yaşlı bireyleri bir araya getirerek, gençlerin yaşlıların tecrübelerinden istifade etmesini sağlamakta ve sosyal sorumluluk rollerini yerine getirirken aynı zamanda yaşlı bireylerin de sosyalleşmelerini ve hayata bağlanmalarına hizmet etmektedirler (Emiroğlu,1995:76-77).

Aşağıda Türkiye’de uygulanan sosyal politika uygulamaları ve sosyal politika uygulayıcılarına dair kanuni bilgiler ve raporlar yer almaktadır.

2.2.1. Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalara İlişkin Yasal Düzenlemeler

2.2.1.1. Yaşlılık Sigortası

Globalleşen dünyada kadınların iş gücüne aktif katılımı, evde oturmak yerine kariyer yapma hedefleri, ata erkil aile yapısının terk edilmesi gibi etkenlerden dolayı dünyanın nüfus yapısında da belirgin değişiklikler yaşamıştır. Buna en iyi örnek de dünya çapında doğum oranlarının düşmesi ve bunun sonucu olarak yaşlı nüfusun artması olarak gösterilebilir. Bu bilgiler bağlamında da sosyal güvenlik sistemleri içerisinde yaşlı sigortası kavramı, hızla artan yaşlı nüfus gerçeğiyle önemli bir hale gelmektedir (Yüksel,2014:75).

Bireylerin çalışma hayatına başlamalarıyla birlikte sigorta prim ödemeleri de başlamaktadır. Bununla birlikte bireyin yaşam sürecinin son dönemleri olan yaşlılık döneminde mağduriyet yaşamamaları noktasında karşımıza çıkan yaşlılık sigortası kavramı tamamen bireyin çalışma yaşamından ayrılması sonrasında kapsayan bir bölümdür. Bireyler çalışma hayatları boyunca maaşlarından kesilen sigorta kesintilerini emekli olduklarından sonra 5510 sayılı kanun kapsamında iki şekilde kazanım sağlamaktadır. Birinci olarak yaşlılık aylığı ikinci olarak da toplu ödeme yapılmasıdır. Yaşlılık Sigortası kavramı birçok ülkede sosyal güvenlik sistemlerinin temelini oluşturmaktadır. Günümüz sosyal güvenlik sistemlerinin %60-80 oranında yaşlılık sigortalarını kapsar vaziyettedir. Gelişmiş ve gelişmekte olan birçok ülkede de sosyal güvenlik harcamalarının %55-60 kadarı yaşlılık sigortaları kapsamına girmektedir (Alper,2014:260).

Yaşlılık aylığı almak için 5510 sayılı kanunun geçici 9.maddesi kapsamında kadınları için 58,erkekler için ise 60 yaşı doldurma şartı aranmaktadır. Bu madde 1999-2008 arası sigorta girişi olan bireyleri kapsamaktadır. Bireylerin aylıkları, çalıştıkları şirket veya kamu kuruluşundan ilişkisi kestikleri ayın akabindeki ay direkt olarak başlamaktadır. Yaşlı aylığı; bireylerin ortalama aylık kazançlarının miktarıyla, aylık bağlama oranının çarpımıyla hesaplanmaktadır. Yaşlılık toptan ödemeleri ise, bireylerin günlerini doldurmalarına rağmen bazı şartları sağlamamaları durumunda talepleri üzerine, talep ettikleri güne kadar ödedikleri primler esas alınarak kurum tarafından uygunluk durumu olursa toplu olarak taraflarına yatırılmaktadır (Korkusuz ve Uğur 2010:283).

2010 tarihinden sonra yürürlüğe giren 5510 sayılı kanun neticesinde 08.2010 tarihi ve sonrasında sigorta başlangıcı olanlar hizmet sektöründe çalışanlar için kadınlarda 58,erkeklerde 60 yaşını doldurmaları gerekmekte ve 7200 gün prim ödemesini tamamlamaları gerekmektedir. Serbest çalışan ve kamu görevlilerini de içerisinde

barındıran grup ise kadınlar 58, erkekler 60 yaş ve en az 9000 gün prim ödemesi yapmış olmaları gerekmektedir (<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5510.pdf> m:28b).

2.2.1.2. 2022 Sayılı Kanun Kapsamında Destek ve Yardımlar

1976 yılında yürürlüğe giren 2022 sayılı kanun kapsamında 65 yaşını doldurmuş T.C vatandaşı olan ve yardıma muhtaç kimselere nakdi yardım yapılması kararlaştırılmıştır. Yaşlı bireylerin bu kanun kapsamında yardımdan faydalanabilmeleri için, yaşadıkları şehirdeki sosyal dayanışma ve yardımlaşma vakıflarına başvurmaları gerekmektedir. Başvuru şartı olarak: bireyin kendisine bakacak mükellefin bulunmaması, nafaka durumunun uygun olmaması, sosyal güvenlik kurumlarının hiçbirinden herhangi bir geliri olmaması, o ailede yaşayan bir bireyin maddi olarak aylık asgari ücret tutarının 3 te 1 i oranında veya altında bir gelir skalasında olması neticesinde bu yardımdan faydalanabilmektedirler. Yaşlı aylığı başvurusu bir ay içerisinde neticelenmektedir. Yaşlı bireyin ölümü, aylıktan feragat etmesi, ikametlerinin değiştirilmesi, on dönem boyunca aralıksız olarak alınmaması gibi durumlarda kesilmektedir. Bu durumlar neticesinde değişiklikleri bağlı oldukları İl SDYV'lere bildirmeyen bireylerden geriye dönük olarak bu aylıklar tazmin edilmektedir (Mevzuat,2013:28539).

2.2.1.3. Genel Sağlık Sigortası

Genel Sağlık Sigortası 2006 yılında devreye giren ve tüm vatandaşların sağlık hizmetlerinden eşit olarak faydalanmasını hedefleyen kanundur. Bireyin ailesi göz önünde bulundurularak SDYV tarafından gerçekleştirilen gelir testleri ve ev ziyaretleri neticesinde iki gelir gurubu oluşmaktadır. Birincisi gelir durumu brüt asgari ücretinin 3'te 1'inden az olan ve ikincisi brüt asgari ücretin 3'te 1'inden yüksek olanlar. Birinci durumda olan bireyler GSS priminden feragat etmekte diğer gruptaki bireyler ise belirli oranlarda katlanarak aylık primler ödemektedirler. Yaşlı aylığı alan bireyler de GSS priminden muaf tutularak her türlü sağlık hizmetinden ücretsiz olarak faydalanabilmektedirler. Nüfusa kayıtlı oldukları illerdeki SDYV'larına giderek gelir testi yaptırıp GSS hizmetinden ücretsiz olarak yararlanmaktadırlar (Korkusuz, Uğur;2010:354).

2.2.2. Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıfları Hizmet ve Uygulamaları

Türkiye'de her il ve ilçede faaliyet gösteren Sosyal Dayanış ve Yardımlaşma Vakıfları; sosyal dayanışmayı teşvik eden kanunlar doğrultusunda kurulmuş olup 1003 şubeyle hizmet vermektedir (<https://www.ailevecalisma.gov.tr/sygm/mevzuat/>).

SYDV'ler gelirlerini sosyal yardımlaşma fonu ve iştiraklerden sağlamaktadır. Herhangi bir bakanlığa bağlı faaliyet göstermemekte, özel hukuk tüzel kişiliğine sahip bir kimliği bulunmaktadır. Denetim açısından ise içişleri bakanlığı ve vakıflar genel müdürlüğüne bağlıdır. Karar organı ve yönetim kurulları, seçilmiş ve atanmış kişilerden oluşmaktadır. En yüksek kıdemli mülki amir vakfın tabii başkanı olarak tanımlanmıştır. Maddi durumları yeterli ölçüde olmayan Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarına belirli şartlar ve

yasal sınırlamalar neticesinde nakdi yardımda bulunmaktadır. Yaşlı bireylere ise yaşlı aylığı şeklinde maddi yardımda bulunmaktadır (<https://www.ailevecalisma.gov.tr/sygm/genel-mudurluk/sosyal-yardimlasma-ve-dayanisma-vakiflari/>).

SYDV il müdürlükleri yaş grubu ve cinsiyet gözetmeksizin Türkiye’de yaşayan muhtaç ve kimsesiz bireylere yardımda bulunduğu gibi, spesifik olarak yaşlı bireylere de belirli yardımlarda bulunmakta bunun haricinde yerel bazlı bazı projelere de ev sahipliği yapmaktadır. Bunlardan bir örnek şu şekildedir:

Yedisu SYDV tarafından gerçekleştirilen projede, yoksulluk içerisinde bulunan ve yaşlı bakım hizmetlerinden faydalanamayan, huzurevi hizmetinden faydalanmak istemeyen ve kendi konutunda ikamet eden yaşlı bireylerin tespiti yapılarak ev ziyaretleri yapılmış, yapılan tespitler sonucunda bireylerin ev temizliği, badanası, kişisel temizlikleri ve sıcak yemek dağıtımı sosyal devlet anlayışı bilinciyle gerçekleştirilmiştir (Yedisu.gov.tr/sydv/yasli-bakimi-projesi).

2.2.3. Yaşlıların Ücretsiz veya İndirimli Olarak Yararlandıkları Ulaşım İmkanları

Sosyal Devlet anlayışı içerisinde gerçekleştirilen birçok sosyal politikada olduğu gibi 65 yaş üzeri bireylerin şehir içi ve şehirler arası ulaşımında ücretsiz veya indirimli olarak faydalanmalarına ilişkin birtakım kanuni düzenlemeler yapılmıştır.

28931 sayılı yönetmelikte; 65 yaş ve üzeri T.C vatandaşlarının demir ve denizyollarının şehir içi hatlarından ve belediyelerin toplu taşıma hizmetlerinden ücretsiz yararlanmaktadır. Demir ve deniz yollarının şehirler arası ulaşımından ise %50 indirimle yararlanmaları sağlanmıştır (Resmi Gazete,28931:Madde 5).

4736 sayılı kanunun ek fıkrasında yer alan maddelere göre de; belediye iştirakleri, belediyelerin toplu ulaşım faaliyetleri, deniz hatları, şehir hatları, minibüsler gibi hizmetlerden kimliklerini göstermek suretiyle ücretsiz faydalanabilmektedir (4736 Sayılı Kanun-Ek fıkra: 12/7/2013-6495/88 md.).

2.2.4. Vakıflar Genel Müdürlüğü Hizmet ve Uygulamaları

Vakıflar Genel Müdürlüğü’nün faaliyetleri, kamusal yardımların sacayaklarından birini oluşturmaktadır. Osmanlı’dan günümüze kadar vakıf faaliyetleri cumhuriyet dönemi sonrasında Vakıflar Genel Müdürlüğü olarak aynı şekilde faaliyet göstermekte ve geçmişte yapılan hizmetleri esas alarak günümüzde de aynı faaliyetlere aralıksız devam etmektedir (Ateş, 1982:71).

Osmanlı’da birçok vakıf fakir ve fukarayı doyurmak, eğitim ihtiyacı olan ve ekonomik imkanları olmayan çocukların sağlıklı ve sürekli eğitim almasını sağlayan vakıf öğrenci yurtlarıyla ve muhtaç kimselere yapılan maddi ve ayni yardımları kapsayan bir şekilde hizmet vermiştir (Ateş,1982:73).

Cumhuriyetin ilanıyla birlikte devam eden Vakıf hizmetleri ise; sosyal güvencesi olmayan, herhangi bir geliri olmayan, gelir getirici bir taşınmazı olmayan T.C vatandaşlarına bu şartları sağlaması halinde komisyonun yaptığı inceleme sonucunda uygun görüldüğü takdirde yardımda bulunmaktadır. Bu hizmete “Muhtaç Aylığı” ismi verilmektedir.

İkinci olarak da İstanbul Eyüp imareti, aşevi her gün üç kap sıcak yemek şeklinde 2000 ihtiyaç sahibine yemek vermektedir. Aşevinden faydalanmak için sosyal güvencesi olmayan ve 2022 sayılı kanun kapsamında 65 yaş ve üzeri bakıma muhtaç ve kimsesiz olan aylık olan bireylerden olması gerekmektedir (vgm.gov.tr/faaliyetler/aşevi).

2.3. Ulusal Eylem Planları, Uygulanan Proje ve Programlar

2.3.1. Yades Programı

Yaşlı Destek Programı (YADES) ulusal eylem planlarında sürekli yinelenen önemli bir nokta olan ve Türk aile yapısına en uygun bakım türü olarak tespit edilen yaşlı bireylerin evde bakımının sağlanması noktasında Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve yerel yönetimler arasında koordineli bir birliktelikle sağlamayı amaçlayan programdır (Aile ve Çalışma,2016).

65 yaş üzerinde yardıma ihtiyaç duyan her vatandaşa ulaşmayı amaçlar. Bakanlık genelinde alınan kararların ve yaşlılara dair geliştirilen sosyal hizmet ve sosyal politikaların belediyelerin koordineli çalışmalarıyla tespit edilen muhtaç yaşlı bireylere ulaştırılmasını hedefler. Her belediye kendi il sınırları içerisinde yaşlı bireylerini yaşadıkları yerleşim yerlerinde ziyaret ederek ihtiyaçlarını tespit edecek ve proje haline getirecektir. Mevzuata uygun olan projelerin masraflarının %80'i bakanlık tarafından karşılanacaktır (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2016).

2016 yılında Trabzon, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Kayseri ve Sakarya illerinin projeleri kabul edilmiş ve desteklenmiştir. 2017 yılında 25 büyükşehir projesi yapılmış,2018 yılında ise 30 büyükşehir projesi yapılmıştır.2019 yılında gerçekleştirilen projenin üst sınırı artırılarak 1.000.000 TL'ye çıkarılmış ve 30 büyükşehirin tamamına proje çağrısı yapılmıştır (Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2017, 2018, 2019).

Yades Programında uygulanacak olan hizmetler şunlardır (Aile ve Çalışma,2016);

- Yaşlı bireylere psiko-sosyal destek.
- Yaşlıların ihtiyaçlarını karşılamak için mobil ekipler kurulması.
- Yerel çapta, yaşlıların genel durumlarına dair veri tabanı oluşturulması.
- Evde bakım hizmetlerinin sağlanması

2.3.2. Ayna Projesi

T.C Kalkınma Bakanlığı ve System Generation Derneği tarafından koordineli olarak gerçekleştirilen Aktif Yaşlanma İçin Nesiller Arası Etkileşim (AYNA) projesine, Aile ve Sosyal Hizmetler bakanlığı yanısıra Ankara Üniversitesi katkı sağlamıştır.

200 genç ve 100 yaşlı bireyin katılımıyla gerçekleşen programda, gruplar oluşturularak doğa yürüyüşleri, kamp, konser ve alışveriş gibi etkinlikler birlikte gerçekleştirilecek ve sosyal ilişkilerin güçlendirilmesi amaçlanmıştır. Bunun yanında yaşlı bireylerin bilgisayar ve cep telefonu kullanımı noktasında gençler öğretici pozisyonda yer alacaktır. Bu şekilde yaşlı bireyler, daha ulaşılabilir ve sosyal bireyler olacaktır. Yaşlı bireyler de unutulmaya yüz tutmuş sanat ve zanaat alanlarındaki beceri, uzman oldukları konulardaki tecrübelerini genç bireylerle paylaşacaktır. Bu şekilde kuşaklar arası bir etkileşim sağlanması hedeflenmiştir (yasam.ankara.edu.tr/2013).

2.3.3. Kuşaklararası Dayanışma ve Aktif Yaşlanma (2012)

2012 yılının Avrupa’da Aktif Yaşlanma ve Kuşaklararası Dayanışma Yılı olarak kabul edilmesiyle Türkiye’de bilimsel çalışmalar ile bu sürece katkı sağlamıştır. Yaşlı bireylerin daha bağımsız olarak yaşamlarını sürdürebilmeleri, yaşlı dostu toplum oluşturmak, yaşlılara sunulan bakım hizmetlerinin durumu ve iyileştirilmesi ve son olarak aktif yaşlanma olgusu temelindeki çalışmalarla, diğer ülkelerdeki şartlar ve sosyal politikalar karşılaştırılmış ve ideal olanlar hakkında mutabakat sağlanmıştır (Özürlü Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü,2012:9-10).

Türkiye’de yaşlılık ve yaşlanma bağlamında öncelikle Türkiye’deki yaşlı nüfus oranının tespiti yapılmış ve artan yaşlı nüfusun neticesinde yaşlı yoksulluğunda artış, bir takım ekonomik sorunlar, yetersiz gelir neticesinde maddi yardımların birey üzerinde oluşturacağı psikolojik yüklere sebep olacağı tespit edilmiştir. Ayrıca yaşlı bakım hizmetlerinin kapsamı, danışmanlık hizmetleri gibi yaşlılara sağlanan kurumsal hizmetlerden detaylı olarak bahsedilmiştir. 2023 hedefleri doğrultusunda huzurevlerinde yapılacak iyileştirmeler, yaşlılık enstitüsü, yaşlı kreşleri, maddi destek miktarlarının artırılması ve kamusal hizmetlerden öncelikli yararlanma gibi iyileştirmeler beyan edilmiştir (Hotar,2012:19-23).

Kuşaklararası dayanışma kavramı literatürde birçok yaklaşımla açıklanmaya çalışılmıştır. İlk olarak karşılık değişim kuramı, karşılıklık prensibiyle nitelenmiştir (Homans,1961:25).

Bu kuram birçok eleştiriye maruz kaldığı gibi, aile yanında bakımı süren yaşlı bireylerin de ailelerine sadece duygusal olarak destek olabildikleri ve nasihat boyutundan ileri gidemedikleri için teoriye göre karşılıklık sürecinde yaşlı bireyin aktarım sırasında elinde pek bir şey sunmadığı ispatlanmıştır (Parrot, Bengston,1995).

Kuşaklararası dayanışma kavramını daha iyi anlayabilmek için bu kuramların ötesinde bir perspektif ile konuya yaklaşmak gerekmektedir.

Türkiye özelinde; gençlerin yaşlı bireylerden beklentileri şu şekildedir: Çalışan genç bireylerin çocuklarına bakım sunmaları, halihazırda çalışan bir yaşlı bireyin de aile ekonomisine katkı sunmaları. Yaşlı bireylerin aile içindeki diğer bireylerden beklentileri ise şu şekildedir: Ev temizliği, temel market alışverişi ve saygı. Bu şekilde her iki tarafta memnun olduğu gibi, torunlarına bakan yaşlı bireylerin sürece entegrasyonu kolay

sağladığı, hayata tutunduğu ve aktif olarak yaşlanabildiği gözlemlenmiştir (Kalaycıoğlu,2012:2).

Fakat bu durum içerisinde ikilem barındıran bir durumdur. Yaşlı birey ailedeki diğer bireylere ekonomik ve bedensel olarak yardım edemeyecek durumda ise sürekli bakıma muhtaç olan bir birey haline geleceği için aile bireyleri tarafından sorun teşkil edecek vaziyete gelmektedir ve psikolojik açıdan olumsuz bir durum içinde olacaktır. Bu noktada kurumsal hizmetler devreye girmeli ve aile içerisinde bakımı süren yaşlı bireylere ekonomik destekler sağlandığı gibi bakımı üstlenen aile bireylere eğitim, danışmanlık hizmetleri ve ekonomik birtakım destekler sağlamalıdır (Kalaycıoğlu,2012:6).

Türkiye’de geleneksel aile yapısının getirisi olarak, yaşlı bireyin statüsü sürekli olarak güvence altında olup ailesi ve çevresindeki bireylerden sürekli bir saygı görmektedir (Er,2009:141).

Fakat iç ve dış göçler neticesinde değişen aile yapısı ve büyük kentlerdeki nüfusun artması, yaşlı bireylerin iş gücünde aktif olarak bulunamamasıyla birlikte; yaşlı bireyin toplumsal statüsü sürekli bir tartışma konusu olmaktadır. Geleneksel ailede yaşlı birey toplumsal statülerin en üst konumunda yani sorumlu bir birey olarak nitelenirken, çekirdek ailelerde yaşlı bireyin bakımının zorluğuyla birlikte sorun olarak karşımıza çıkmaktadır (Bayoğlu,2001:124).

Başka bir açıdan ise, yaşlı birey artık ekonomik etkinliklerin içerisinde bulunamadığı için tüketici pozisyonunda yer almaktadır (Altan, 2006:20).

Böylece tüketim piyasasında yaşlı bireyin konumu tam olarak nitelenememiş ve tartışmalar hala sürmektedir. Dünya’da yaşlı nüfus oranının artmasıyla da bu durum güncelliğini uzun bir zaman sürdürecektir.

Modernleşme ve sanayileşme sonrası ortaya çıkan çekirdek aile yapısında, yaşlı bireylerin sürekliliği ve bakımı büyük bir sorun teşkil etmektedir. Bu bakış açısından yola çıkılarak yaşlı bireylerin kurumsal hizmet ve sosyal yardımlara ihtiyaç duyacağı aşikardır. Türkiye gibi geleneksel ve çekirdek ailelerin bir arada bulunduğu ülkelerde ise yaşlı bireylerin bakımları yoğun olarak evlerde gerçekleştiği için kısa vadede ciddi sorunlar beklenmemektedir (Taşçı,2012:145).

2.3.4. Yaşlanma Ulusal Eylem Planı (2007)

Dünya genelinde; doğum oranlarının azalması ve ölüm yaş ortalamalarının, sağlık hizmetleri ve teknolojik gelişmeler neticesinde artması sebebiyle çeşitli sorunlar ortaya çıkmaktadır. Birleşmiş Milletler 2002 yılında Madrid’de ilki düzenlenen yaşlı bireylerin yaşam kalitelerinin artırılması, topluma entegrasyonlarının iyileştirilmesi, ekonomik ve sosyal sorunlarının gündeme alınıp çözüm yolları aranmasını hedefleyen “Yaşlanma Uluslararası Eylem Planı” ile tüm dünyada dikkatler bu konuya çekilmiş ve Türkiye’deki Yaşlanma Ulusal Eylem Planı’nın oluşturulmasına zemin hazırlamıştır. Devlet Planlama Teşkilatı, Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumu ve Sivil Toplum Kuruluşları aracılığıyla eylem planına ışık tutacak çok kapsamlı çalışmalar yapılmış ve Türkiye’de

yaşayan yaşlı bireylerin demografik, sosyal-kültürel özellikleri, ekonomik durumları, aile yapısı ve toplumsal süreçlere katılımları gözlenerek çeşitli sonuçlara varılmıştır (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007:3).

Bu sonuçlar birkaç başlık halinde çalışılmış ve şu şekildedir;

2.3.4.1. Topluma ve Kalkınma Sürecine Aktif Katılım

Türkiye, gelişmekte olan her ülke gibi büyüme hedefleri olan ve büyümenin neticesinde karşımıza çıkan sosyal değişimlere şahit olmaktadır. Neticede büyüme iktisadi olarak gerçekleştiği için bu büyümenin sağlanması için genç iş gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. İş gücünün kırsaldan kente doğru göç etmesiyle de aile yapıları değişmekte ve yaşlı bireylerin ihtiyaç ve sorunlarına gerekli çözümler bulunamamaktadır. Değişen aile yapısıyla da yaşlı bireyler kırsalda kendi ayakları üzerinde durmaya çalışmaktadır. Yaşlı bireyler hayatlarının bu döneminde daha fazla sağlık hizmetine ihtiyaç duymalarına rağmen çeşitli sebeplerden dolayı ulaşımda güçlük çekmektedirler. Ayrıca fiziki gücü yerinde olan ve çalışmak isteyen yaşlı bireyler de istenilen ölçüde istihdam edilememekte ve sosyal dışlanma tehlikesiyle karşı karşıya kalmaktadır. Bu tespitler neticesinde eylem planının ilk hedefi, yaşlı bireylerin ekonomik, politik ve sosyal-kültürel faaliyetlere katılımıdır. Kuşaklararası dayanışma bilinci de yaşlı bireylere verilecek eğitimlerle bu sorunların ortadan kaldırılması hedeflenmektedir (Sosyal Sektörler ve Koordinasyon GM, 2007:36).

Süreçlere aktif katılım konusunda belirlenen birtakım hedefler maddeler halinde aşağıda belirtilmiştir (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007:37,38) ;

- Yaşlı bireylerin; toplum, aile ve ülke ekonomisine katkı sağlamaları ve bu konuda teşvik edilmeleri.
- Yaşlı bireylerin hayatlarının tüm döneminde onurlu yaşama haklarının bilinci oluşturulması.
- Yaşlıların sosyal dışlanmaya maruz kalmamaları için oluşturacakları STK, dernek, vakıf gibi örgütlenmelerinin desteklenmesi.
- Özellikle gençlerin katıldığı gönüllü çalışmalara, uygun şartlar sağlanarak yaşlı bireylerin de katılımlarının sağlanması.
- Huzurevi, yaşlı bakım merkezleri dışında da yaşlı bireylerin sosyalleşebileceği ortamların erişimlerinin kolaylaşması ve bireylerin yaşam boyu öğrenebilme hakkına kavuşabilmelerinin kolaylaştırılması.

2.3.4.2. Yaşlıların Karar Verme Sürecinin Bütün Aşamalarına Katılım Sağlaması

Dünya üzerinde birçok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de karar verme süreçlerinde seçilmiş ve atanmış bireylerin bir araya gelmesiyle oluşan vakıflar, STK’lar, kurum ve kuruluşlar ve kamu otoritesi söz sahibidir. Yerelde köy ve mahallerle başlayan kentler ve ülkenin tümünün idaresiyle neticelenen bu yapılar ülkelerin sorunlarına yönelik çabalar

sarf etmekte ve gelişmiş bir toplum olma yolunda adımlar atmaktadır (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü,2007: 51).

Kent konseyleri şehirlerde, muhtarlıklar ve muhtar hizmet odaları mahalle ve köylerde, spesifik olarak kadın meclisleri, gençlik platformları, engelli dernekleri, emekliler meclisi gibi örgütlerle her alanda katılımcı ve karar alıcı mekanizmalarla demokratik bilinç ve katılım yükseltilmeye çalışılmaktadır. Türkiye’de dikkat çekici olarak karşımıza çıkan ve köylerin yönetim ve organizasyon şemasında bulunan “İhtiyar Heyeti” ise ismi ve yapısı itibarıyla yaşlı bireylerin yönetimde söz sahibi oluşunun ispatı konumundadır. Karar verme süreci ile ilgili gerçekleştirilecek eylemler şunlardır (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007: 52);

- Karar verme sürecinde yaşlı bireylerin ihtiyaçları göz önüne alınacak ve sorunlarının çözüme kavuşturulması sağlanarak süreçte daha aktif olmaları sağlanacaktır.
- Özellikle yaşlı ‘kadın’ bireylerin eşit bir şekilde karar verme süreç ve mekanizmalarında yer alması sağlanacaktır.
- Karar verme süreçlerinde yaşlı organizasyonlarının bulunmadığı yerlerde öncelikli olmak üzere organizasyonların kurulması ve süreçlere katılımları teşvik edilecektir.

2.3.4.3. İş ve Yaşlanan İş Gücü Bağlamında Tüm Yaşlılar İçin İstihdam Olanakları

Dünya’da ‘nüfus çağı’ olarak da nitelenen 21.yy da işgücüne katılım oranında artış gözlemlenmektedir. Genç nüfusu efektif olarak kullanabilen ülkeler çalışma çağındaki bu grubu istihdam ederek gelişmişlik ve refah düzeylerini artırmaktadır. Fakat sanayileşmenin getirdiği koşullar toplumsal yapıları dolayısıyla aile yapısını da değiştirdiği için doğum oranları da gitgide düşmüştür. Bununla birlikte çalışan bireylerin yaş ortalamasının büyük bir kısmı 25-60 yaş aralığında olduğu gözlemlenmektedir. Doğum oranlarındaki düşüş oranı göz önüne alındığında 2050 yılı ve sonrasında çalışan bireylerin %50’si 65 yaş ve üzerinde olacağı tespit edilmektedir (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü,2007:42).

Türkiye’de genç nüfusun istihdamı uzun yıllardır sorun teşkil etmektedir. Köyden kente göçün neticesinde bireyler yeterli niteliklere sahip olmadıkları için büyük ölçüde sanayi ve hizmet sektöründe faaliyet göstermektedir. Bu yüzden özel sektörün nitelikli iş gücü ihtiyacı her geçen gün artmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda, emeklilik yaşının düşük olması ve bireylerin ekonomik kaygılar nedeniyle emekliliklerini ertelemeleri neticesinde işsizlik sorunu derinleşmiş ve bağımlı nüfus oranı artmıştır. Çalışmak; isteyen her bireyin doğal hakkı olmakla birlikte Türkiye şartlarında işsizlik sorunu her geçen gün katlanarak artmakta ve tüm yaş gruplarında ciddi bir sorun teşkil etmektedir. Özellikle yaşlı bireyler; gelişen teknolojinin neticesinde iş dünyasına entegrasyonu kolay sağlayamamakta bu yüzden işini kaybetmekle veya emekli olmak zorunda kalmaktadırlar. Neticede işsiz

kalan yaşlı birey, hayat kalitesinin düşmesi ve birtakım sosyal-ekonomik sorunla yüzleşmek zorunda kalmaktadır. Bu bilgiler ışığında yaşlı bireylerin istihdamı ve çalışan yaşlı bireylerin şartlarının iyileştirilmesi noktasında gerçekleştirilecek eylemler şunlardır (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007:44,45) ;

- Bütün yaş gruplarında olduğu gibi yaşlı bireylerin de istedikleri ve üretken oldukları sürece iş hayatında bulunmaları sağlanacaktır.
- Yaşlı bireylerin ekonomik olarak bağımlı olmalarına karşın, kurmak istedikleri iktisadi girişimlerin desteklenmesi.
- İşletmelerin yaşlı bireyleri istihdam etmeleri için teşvik programları oluşturulmalıdır.
- Esnek emeklilik politikasıyla, yaşlı bireylerin uygun şartlarda hem emekliliği hak edebilmeleri hem de çalışabilmelerine dair programlar oluşturulacaktır.
- Emekli olmak isteyen ve standartlarının etkilenmemesini isteyen yaşlı bireyler için geçiş dönemi uygulamaları gerçekleştirilmelidir.

2.3.4.4. Kırsal Kesimde Yaşam Koşullarının İyileştirilmesi

Güncel nüfus sayımlarında ortaya çıkan 83 milyonluk Türkiye nüfusunun 25 milyonunun yaşadığı kırsal kesim yerleşimlerinden büyükşehirlere göçün hızla atmasıyla birtakım sorunlar ortaya çıkmaktadır (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007:44).

Türkiye'nin tarım sektöründen sanayileşmeye geçen bu süreçte kırsalda yaşayan genç nüfus özellikle İstanbul, İzmir, Bursa gibi büyükşehirlere göç etmiştir. Fakat ebeveynleri büyük ölçüde kırsal yerleşim yerlerinde kalmayı tercih etmiştir. Şehirlerdeki artan nüfus neticesinde yatırımlar ve hizmetlerin bu bölgelerde yoğunlaştığı görülmektedir. Kırsal bölgelerde ise temel olarak; sağlık hizmetlerine ulaşım, eğitim, iletişim hizmetlerinin yetersizliği, ısınma sorunu kaynaklı orman bölgelerinin tahrip edilmesi, aydınlatma imkanlarının yetersizliği gibi sorunlar baş göstermektedir. Bu imkansızlıklar kırsal alanda yaşayan bireylerin tamamının sorunu olsa da, ilerleyen yaş ve yeti kayıplarından dolayı yaşlı bireyleri daha fazla etkilemektedir. Tek geçim kaynaklarının tarım ve hayvancılık olması ve bu uğraşların yeterli fiziki güce ihtiyaç gerektiği de bir gerçek olarak ortada durmaktadır. Karşılaşılan bu problemlerin netleştirilmesi ve iyileştirilmesine dair düzenlenecek eylemler şu şekildedir (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007:45,46) ;

- Tarım ve hayvancılıkla uğraşan yaşlı bireyleri teknolojik imkanlarla ve finans hizmetlerinden optimum düzeyde yararlanmalarını sağlamak.
- Ulaşım hizmetlerinin zorlu olduğu yerlerde yaşlıların temel hizmetlere ulaşımının sağlanması.
- Sosyal koruma ve sosyal güvenlik hizmetlerini yaşlı bireylerin hayat kalitelerinin artırılmasına dair geliştirmek.

2.3.4.5. Yaşlı Yoksulluğunun Ortadan Kaldırılması

Yoksulluk, temel olarak bireyin gıda, barınma, eğitim ve sağlık hizmetlerin gibi imkânlardan mahrum olması olarak nitelendirilmektedir. Tüm dünyada büyük bir sorun olarak karşımıza çıkan yoksulluk Türkiye’de de ciddileşen toplumsal sorunlar arasına girmektedir. Türkiye’de gıda yoksulluğunun az olmasına karşın temel ihtiyaçlar konusunda yoksulluk ön plana çıkmaktadır. TÜİK verilerine göre gıda yoksulluğu oranı 1,29 iken gıda dışı ve temel ihtiyaçların yoksulluğundaki oran %28’dir. Türkiye nüfusunun %9,5 i yaşlı bireylerden oluşmakta ve bu rakamın %24’üne tekabül eden 1.500.000 yaşlı bireyin yoksul olduğu tespit edilmiştir. Eylem planının bu bölümünde yaşlı yoksulluğunu ortadan kaldırmak için gerçekleştirilecek eylemler şunlardır (Sosyal Sektörler ve Koordinasyonlar Genel Müdürlüğü, 2007:52) ;

- Yoksulluğu ortadan kaldırma planlarında yeti kaybı olan ve özellikle yaşlı kadın bireylerin öncelikli olarak değerlendirilmesi
- Yoksullukla mücadele kapsamına yaşlıların acilen dahil edilmesi
- Yaşlı yoksulluğunu ortadan kaldırmayı amaçlayan her türlü proje ve faaliyetin desteklenmesi

2.3.5. 1.Yaşlılık Şurası (2019)

1982 yılında BM tarafından ilki gerçekleştirilen ‘Dünya Yaşlanma Asamblesi’ ve 20 yıl sonra 2002 yılında İspanya’nın Madrid şehrinde ikincisi gerçekleştirilen asamble dünyada artan yaşlı nüfusa ve yaşlanma konusuna dikkat çekmek amaçlanmaktadır (1.Yaşlılık Şurası, 2019:1).

2012 yılında UNECE tarafından Viyana’da düzenlenen toplantıda ise yaşlı bireylerin sorunları; aktif yaşlanma, yaşlıların yaşam kalitelerini artırma gibi konular ele alınarak çözüm önerileri sunulmuştur. Türkiye’de ise yaşlılara dair birçok eylem planı ve hedefler kalkınma planlarında yer almasına rağmen spesifik olarak 2011 yılında Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nün kurulması ve 2007 Yaşlanma Ulusal Eylem Planı gösterilebilir.2014 yılında hazırlanan 10.Kalkınma Planı Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu’nda ise radikal planlar ve eylemler hazırlanmıştır.2018 yılında Türkiye Cumhuriyeti’nin seçilmiş ilk cumhurbaşkanı olan sayın Recep Tayyip Erdoğan, BM Genel Kurulu’nda yaptığı konuşmalarda 2019 yılını ‘Yaşlılar Yılı’ olarak ilan edeceğini ve Türkiye’nin ev sahipliğinde bir Yaşlılık Şurası gerçekleştirileceğini beyan etmiştir.(1.Yaşlılık Şurası, 2019:1)

Türkiye Cumhuriyeti’nde ilki gerçekleştirilen Birinci Yaşlılık Şurası 20 Şubat 2019’da Cumhurbaşkanlığı himayelerinde Cumhurbaşkanlığı kültür ve kongre merkezinde gerçekleştirilmiştir. Bangladeş, Güney Kore, Kuzey Makedonya, Katar, Bulgaristan, İran, Bosna-Hersek, Türkmenistan, BM Asya ve Avrupa temsilcileri gibi birçok ülkeden bakanlık düzeyinde katılımcılarla gerçekleştirilmiştir. Şurada yaşlılık ekonomisi, aktif ve sağlıklı yaşlanma, yaşlı hakları gibi konularda komisyonlar oluşturulup yaşlı bireylerin mevcut durumları ve iyileştirmelerine dair planlamalar yapılmıştır.(1.Yaşlılık Şurası, 2019:2,3)

Şura'da oluşturulan komisyonlar ve komisyonların sonuç bildirileri altı başlık altında tartışılmıştır,

Aktif Yaşlanma ve Sağlıklı Yaşam (1.Yaşlılık Şurası, 2019:132)

- Yaşlı bireylerin toplumsal süreçlere ve sosyal hayata katılım noktasında gönüllü olmalarının sağlanması ve toplumsak süreçlere katılımı yaşadıkları problemlerin tespiti ve çözümünü kapsayan politikalar oluşturulmalıdır.
- Yaşlı bireylerin teknolojik gelişmeler neticesinde ortaya çıkan bilgisayar, akıllı telefon vs gibi ürünlere ve bu ürünlerin uygulamalarını aktif olarak kullanabilmelerine dair eğitimler verilmelidir.
- Aile içerisinde yaşlanma kapsamında, bireylerin bağımsız yaşlanmaları için eğitim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi.
- Bireylerin yetenek ve yatkınlıklarının tespit edilerek boş zamanlarını daha aktif değerlendirilmesi hedeflenmektedir.
- Yaşlıların psikolojik olarak daha iyi durumda olmaları bağlamında beslenme ve fiziksel aktivite eğitimlerinin verilmesi.
- Özellikle yaşlılık döneminde yoğunlaşan ve tedavisi zor hale gelen kronik hastalıkların önlenmesi ve tedavi şartlarının iyileştirilmesi.
- Kamuya açık alanlarda yaşlı bireylerin erişimlerinin yerel yönetimlerin koordinasyonu ile kolaylaştırılması.

Bakım Ekonomisi (1.Yaşlılık Şurası, 2019:133)

- Toplumun ekonomik ve sosyal durumu neticesinde uygun bir finans modeli oluşturularak bakım güvence sistemi hayata geçirilecektir.
- Bu sistem ile bütünsel bir bakım planı gerçekleştirilerek sürdürülebilirlik sağlanacaktır.

Yaşlı Bakım Hizmetleri ve Yaşam Kalitesi (1.Yaşlılık Şurası, 2019:134)

- Bakım hizmetlerinde görev alan tüm personelin niteliklerinin artırılmasına yönelik eğitimler verilmesi.
- Evde bakımı aile yanında süren yaşlıların ailelerine eğitimler verilmesi, danışmanlık sağlanması.
- Yaşlı bireylerin hangi hizmete ne ölçüde ihtiyaç duyduğunun uzman personeller tarafından yerinde tespit edilmesi.
- Yaşlı bireylerin sosyal ve psikolojik durumlarının iyileştirilmesi adına rehabilitasyon turizmi uygulamalarının gerçekleştirilmesi.

Yaşlı Dostu Kentler ve Yerel Yönetimler (1.Yaşlılık Şurası, 2019:134)

- Yerel yönetimlerin yaşlı bireylerin yaşam memnuniyetini artırmak ve kamusal alanlarda daha aktif bulunmalarını sağlayacak çalışmalara destek verilecektir.
- Gönül belediyeçiliği anlayışıyla kentlerin yaşlı bireylerin dostu yerler haline getirilmesi.

Yaşlı Hakları (1.Yaşlılık Şurası, 2019:135)

- Yaşlı bireylerin sağlanan mevcut haklarına ilişkin iyileştirme çalışmaları yapılması.
- Her bireyin hakkı olan insani haklardan yararlanmaları için gerçekleştirilecek tüm olumlu uygulamaların desteklenmesi.
- Yaşlı bireylerin, yaş ayrımcılığı ve istismara uğramamaları için toplumsal bilinç oluşturma çabalarının sağlanması.

Yaşlılık Ekonomisi (1.Yaşlılık Şurası, 2019:136)

- Yaşlı bireylerin gelir güvencelerinin sağlanması.
- İşgücüne aktif katılımlarının sağlanması amacıyla, yaşlılara uygun platformlar oluşturulması.
- Yaşlı bireylerin, mesleki tecrübelerini genç çalışanlara aktarması.

2.4. Yaşlı Hizmet Merkezleri

2.4.1. Gündüz Bakım Merkezleri

Alzheimer ve Demans gibi hastalıklardan mustarip olan, ailesiyle veya yalnız yaşayan yaşlı bireylerin; sosyalleşebilmesi, psikolojik durumlarının iyileştirilebilmesi, zamanlarının optimum düzeyde değerlendirilebilmesi için kurulan merkezlerdir. Yaşlı bireylerin ihtiyaçları olan, aktivitelerin düzenlenmesi, aileleriyle olan koordinasyonlarının düzenlenmesi gibi ihtiyaçlara kaynak sağlamaktadırlar (Karakuş,2018:121).

Gündüz Bakım Merkezlerinde yaşlı bireyler için düzenlenen faaliyetler şunlardır (Kurumsal Yaşlı Bakımı, 2018:122) :

- Hafıza çalışma egzersizleri, fizik tedavi.
- Puzzle, ahşap boyama, seramik, resim gibi sanatsal aktiviteler.
- Günlük hayattaki becerilerinin artırılması ve aile içinde daha bağımsız yaşayabilmesi kendi ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için beceri ve kişisel gelişim terapileri.
- Gezi, piknik, doğa yürüyüşleri gibi aktivitelerle sosyalleşmelerinin sağlanması.
- Merkezlere gelen bireylerin düzenli ve günlük olarak sağlık kontrollerinin yapılması.

2.4.2. Gündüz Dayanışma Merkezleri

Evlerinde ve aileleriyle bir arada yaşayan ve akıl, ruh sağlıkları yerinde olan yaşlı bireylerin, sosyalleşmeleri ve boş zamanlarının optimum düzeyde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla kurulan merkezlerdir. Gündüz Dayanışma Merkezleri'nde şu faaliyetler gerçekleştirilir (Kurumsal Yaşlı Bakımı,2018:122);

- Hukuki, sosyal, sağlık alanında danışmanlık hizmetlerinin verilmesi
- Gezi, doğa yürüyüşleri, piknik ve eğlenceler şeklinde düzenlenen sosyal etkinlikler.

- Sanatsal yetkinliklerin kazanılması veya geliştirilmesi üzerine verilen kurslar.
- Katılımcıların ilgi ve bilgi düzeylerine paralel konferanslar verilmesi ve gerekli münazara ortamının sağlanması.
- Tiyatro, sinema ve yaşlılara dair özel günlerin bir arada kutlanması.

2.4.3. Evde Bakım ve Destek Hizmetleri

Yaşlıların bakım merkezleri ve huzurevleri dışında aileleri yanında ve yalnız olarak yaşadıkları konutlarında bakımlarına dair Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüklerinin maddi yardım ve evde gerçekleştirilen hizmetler olmak üzere iki şekilde hizmeti bulunmaktadır.

Yaşlı vatandaşların aile yanında, komşuların gözetiminde veya tek başlarına bakımlarında yetersiz kaldığı durumlarda talep halinde evde yaşama destek hizmetleri devreye girmektedir. Bireylerin ev temizlikleri, yemeklerinin yapılması, tedavilerinin gerçekleştirilmesi, faturalarının ödenmesi, temel ihtiyaç maddelerinin alınıp evlerine bırakılması, yaşadıkları evdeki tesisat, boya, çizim faaliyetleri, il müdürlükleri ve STK'larla koordineli bir biçimde gerçekleştirilmektedir (Kurumsal Yaşlı Bakımı, 2018:123).

2828 Sayılı Kanun'da yer alan ve engelli ve yaşlı bireyleri kapsayan kanunda %50 engelli olan ve kendine bakamayacak durumda olan yaşlı bireylerin şahıslarına, vasilerine veya akrabalarına yapılan maddi desteğe de evde bakım desteği adı verilmektedir. Bireyin aylık gelirinin mevcut asgari ücretin 3/2 sinden az olduğu SYDV'ları tarafından onaylanması gerekmektedir (Yaşlılar İçin Bilgilendirme Rehberi,2020:16).

2.4.4. Huzurevleri

Yaşlı bireylerin, emeklilik sonrasında huzurlu ortamlarını sürdürebilmeleri, psiko-sosyal gereksinimlerini karşılamaları ve yaşlı bireyleri koruma amaçlı kurulan yatılı hizmet kuruluşlarının genel adıdır. Türkiye özelinde ise bireyin sosyal statüsünü kaybetmesi, yıllar boyunca geleneksel aile yapısı içerisinde kazandığı otoriteyi ve yeri kaybetmesi bağlamında, yaşlı bireyler için kolay kabul edilebilir bir durum değildir. Bu bağlamda; Türk aile yapısı içerisinde yaşlı bireylerin daha ziyade evde bakımları noktasında çalışmalar sürmektedir (Tuncel,Uzun,2019:2).

Türkiye'de huzurevleri, ekonomik durumu iyi olmayan ve kendisine bakıcılık yapacak kimsesi olmayan yaşlı bireylere ücretsiz, ekonomik durumu iyi olup, gönüllü olarak bu hizmetten faydalanmak isteyen bireylere ise ücretli olarak hizmet vermektedir (Gürer ve ark.2019:320).

Türkiye'de faaliyet gösteren huzurevleri şu şekilde yer almaktadır;

Tablo 8.Türkiye’de faaliyet gösteren huzurevleri

Huzurevleri	Huzurevi Sayısı	Kapasite	Bakılan Birey Sayısı
Bakanlığa Bağlı Huzurevleri	148	14905	13895
Darülaceze	1	503	458
Diğer Kamu Kurum-Kuruluşlarına Ait Huzurevleri	23	3468	2447
Özel Huzurevleri	229	14322	9447
Toplam	401	33198	26247

Kaynak:(Engelli ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü,2020)

2.5. Kalkınma Planları

5.Yıllık Kalkınma Planlarına baktığımızda 7.Kalkınma Planından önce yaşlılara yönelik sosyal politikaların çok fazla ele alınmadığı görülmektedir. Örneğin 6.Kalkınma Planında Sosyal Hizmet ve Yardımlar başlığı altında yer alan ilkeler ve politikalar arasında yaşlıların korunması ve yaşlılar ile ilgili düzenlemelerin öncelikli olarak yerine getirileceği, muhtaç yaşlılara ödenen aylıklara ilişkin ayarlamalar yer almaktadır. Bunun dışında bir ayrıntı yoktur. Dolayısıyla çalışmamızda konunun daha ayrıntılı ele alındığı 7. 5 yıllık Kalkınma Planından itibaren diğer 5 yıllık planlarındaki yaşlılık konusu ele alınmaktadır.

2.5.1. 7. 5 Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)

7.Kalkınma Planı’nda yaşlıların bakımı noktasında aile içinde eğitimler verilmesi öne çıkan bir politika olarak göze çarpmıştır. Bunun yanı sıra yaşlılara dair kurumsal hizmetlerin ortaya çıkarılması noktasında gerekli fizibilite çalışmalarına başlandığı gözlemlenmektedir. Bunlar (DPT,1995) ;

Yaşlıların toplumsal nüfus içerisinde sayılarının artması sosyal güvenlik ve sosyal sağlık alanında yapıyı zorlamakta ve kuşaklararası denge sorununun önemi artmaktadır.

Yaşlıların boş zamanlarını değerlendirebilmesi için çok amaçlı tedbirler; mahalli ve merkez idarelerin desteği ve teşvikleriyle, kırsal kesime kadar tüm merkezlere uygulanacaktır.

Toplumumuzun temel taşı olan aile kurumunun desteklenmesi ve korunması noktasında çalışmalar yapılacaktır. Bu bağlamda önceki yıllarda olduğu gibi yaşlıların; huzurevleri ve bakım merkezlerinden ziyade ailelerinin yanında bakılmasına dair eğitimler ve destekler sağlanacaktır.

Yaşlıların korunması ve sağlık durumlarının iyileştirilmesine dair birçok kurumsal tedbir alınacaktır. Kamunun üstlendiği her konuda yaşlılara hizmet verme noktasında; sosyal

yardım ve sosyal hizmet kurumları tertip edilecektir. Buna ek olarak da gönüllü ve sivil toplum faaliyetleri gösteren kurumlara da destek verilecektir. Özel sektörün de risk gruplarına yardım ve sosyal sorumluluk faaliyetlerine teşvikleri sağlanacaktır.

2.5.2. 8. 5 Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)

8.Kalkınma Planı'nda yaşlı bireylerin sağlıklarının korunması ve takibi, sosyal yardımlara ulaşma bilirlilikleri, boş zamanlarını değerlendirmeleri ve toplumla bütünleştirme noktasında çeşitli politikalar oluşturulmuştur. Bunlar (DPT,2000) ;

Türkiye Cumhuriyeti'nde doğan her bebeğin, yaşayan ve büyüyen her çocuğun sağlıklı olmalarını ve gelişimlerini tamamlamaları, her türlü hastalık ve sağlıksız koşuldan korunmaları, ehemmiyetle yaşlı vatandaşların refah içinde yaşayıp toplum içerisindeki statü ve katkılarının devamı sağlanacaktır.

Tüm yaş gruplarındaki vatandaşların ve özellikle yaşlı vatandaşların halk sağlığı konusunda bilgilerinin artırılması konusunda çalışmalar yürütülecektir.

Engelli, çocuk ve yaşlı bireylerin bakımı noktasında aileler eğitilecek ve ilgili eğitici ve koruyucu kurumlarla entegre halde çalışmaları sağlanacaktır.

Toplum içerisinde yaşayan tüm bireylerin serbest zaman değerlendirmelerinde, kamuya ait tesis ve alanlar tüm milletin kullanım ve hizmetine sunulacaktır. Özellikle dezavantajlı gruplar içerisinde bulunan çocuklar, engelliler ve yaşlıların serbest zamanlarını daha verimli ve üretken olarak kullanabilmesi için üniversitelerin alt yapıları başta olmak üzere yerel yönetimler ve merkezi yönetim destek sağlayacaktır.

1999 yılında kabul edilen muhtaç ve kimsesi olmayan vatandaşlara nakdi yardım noktasındaki 2022 sayılı kanun kapsamında yaşlı ve engelli 937 000 vatandaşa yardım ve fayda sağlanmıştır.

Ülkemizin; sanayileşme, kentleşme ve aile durumundaki değişimler neticesinde ortaya çıkan sosyo-ekonomik dinamiklerdeki gelişmeler ve bununla birlikte 60 yaş ve üzerindeki vatandaşların görece olarak artışı, bu kesime yönelik geliştirilmesi gereken iyileştirme merkezleri, bakım merkezlerinin sayısının artırılması gerektiğini göz önüne sermektedir.

Yerel yönetimlerin sosyal uygulamalarda yaşlıların, çocuk ve engellilerin de ihtiyaçlarını gözetenek program ve projelerini yönlendirmeleri gerekmektedir.

Toplumdaki özel ilgi ve alakaya muhtaç olan yaşlı, engelli ve çocukların ve diğer risk gruplarında bulunan vatandaşlara dair sosyal hizmetlerin ve yardımların koordineli bir şekilde devam etmesi adına bir çatı kuruluş oluşturulması kararlaştırılmıştır.

2.5.3. 9.Kalkınma Planı(2007-2013)

9.Kalkınma Planı'nda Türkiye'deki yaşlı nüfusun artacağı öngörülerek, aile yapısındaki değişimler bağlamındaki güncel gelişmeler baz alınarak, kamu otoritesinin yaşlı bakımı hususunda daha fazla aksiyon alması gerektiği vurgulanmıştır. Bu hedefler şu şekilde sıralanmıştır(DPT,2007);

Ülkede, yaşlı nüfus oranındaki artış ve Türk aile yapısındaki değişimlerin, yaşlı bireylere acilen ulaştırılması gereken hizmet ve yardımların önemini artırmaktadır.

Yaşlı bireylere muhtaçlık kapsamında verilmekte olan yaşlı aylıkları bu bireylerin hayat kalitelerini görece olarak artırmaktadır.

Yaşlı bireylere sağlanan evde bakım hizmetinin kapsam ve oranı artırılarak, kurumsal hizmetler, gündüz bakım hizmeti ve huzurevlerinin standartları yükseltilecektir.

2.5.4. 10.Kalkınma Planı (2014-2018)

10.Kalkınma Planı'nda Türkiye'de artan yaşlı nüfusa yönelik birtakım düzenleme ve tespit yapılmıştır. Türk aile yapısının korunmasıyla birlikte, yaşlı bireylerin aileleri yanında bakılması için tedbirlerin geliştirilmesi ve desteklenmesi hedeflenmektedir. Kurumsal hizmetlerin de kalite ve standartlarının artırılması sağlanmaktadır.10.Kalkınma Planı'nda diğer kalkınma planlarından farklı olarak, Yaşlanma başlığında Özel İhtisas Komisyon raporu bulunmaktadır(T.C Kalkınma Bakanlığı,2013).

2.5.4.1. Yaşlılığa İlişkin Genel Tedbiler

Yaşlı bireylerin sosyal ortamlarından ve ailelerinin yanından uzaklaşmamaları için evde bakım hizmetlerinin kapsamı artırılacak ve aileler bu noktada yönlendirilecektir.

Dezavantajlı gruplar içinde bulunan bireylere uygulanan sosyal hizmet uygulamalarının standartlarının artırılması gerekmektedir. Nitelikli personel teminiyle yardıma muhtaç yaşlı, engelli ve korunmaya muhtaç kişiler tespiti kolaylaştırılacaktır. Kademeli olarak artan yaşlı nüfusa dair uygulanan hizmetlerin çeşitlendirilmesi gerekmektedir.

Kuşaklararası iletişimi sağlamak için yaşlı bireylerin sağlıklı ve güvenli bir şekilde aktif olarak yaşlanması gerektiği konusu vurgulanmaktadır.

Yaşlı bireylerin kentler içerisinde fiziki olarak rahat yaşayabilmesi için yerel yönetimler tarafından mekânsal düzenlemeler ve kentteki tasarımlar uygun hale getirilecektir.

Kentlerde gerçekleştirilen konut projelerinin de yaşlı bireylerin rahat ve huzurlu yaşayabilecekleri standartlarda düzenlenmesi gerekmektedir. Bu konutların çevrelerindeki güvenlik ve yeşil alan standartlarına da uyulmalıdır.

Köyden kente göç neticesinde, köylerde kalan yaşlı bireylerin kamu hizmetlerinden faydalanabilmeleri için yerel ulaşım ve sosyal yardım kapasiteleri güçlendirilmelidir.

2.5.4.2. Yaşlanma Özel İhtisas Komisyonu Raporu

Dünya'da her alanda yaşanan gelişmeler neticesinde teknolojik imkanlar doğrultusunda artan sağlık hizmetleri kalitesi, hastalıklara erken müdahaleler gibi etkenlerle ortalama yaşam süresi artmaktadır. Bu bağlamda gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yaşlı nüfus,

üzerinde çalışılması acil olan bir konuya dönüşmüştür. Kentlerin dizaynı, kurumsal hizmetler, aile yapısının değişmesi, aktif yaşlanma, yaşlı dostu kentler, bireylerin yaşlı algıları gibi kavramların üzerinde durulması gerekmektedir (T.C Kalkınma Bakanlığı, 2013:1,2).

Yaşlı bireylerin sayısal olarak fazla oldukları ülkelerde, çalışma yaşındaki nüfus azalmakta, emekli sayısı artmakta ve bu yüzden sosyal güvenlik dengesi zarar görmektedir. Bunun yanında bireylerin emeklilik sonrası sağlık hizmetlerine dair talepleri ve ilaç kullanım oranları artmaktadır. Bu durum da devletin ekonomik durumuna ekstra bir külfet olarak yansımaktadır (European Commission,2011).

Emeklilik sonrası, bireylerin gelirleri doğrudan düşmekte olduğu için sosyal statülerinde de değişiklikler olacaktır. Yoğun iş hayatından ayrılarak emeklilik hayatına giren bireylerin, doğru yönlendirmeler yapılmadığı takdirde üretkenliklerinin düşmesi, statü kayıpları, sağlık ve fiziki yeterliliklerin azalmasıyla bir kayıplar dönemine girmeleri kaçınılmazdır. Böylece, yaşlı bireyler hem psikolojik hem de fiziki desteğe ihtiyaç duyacaklardır (Hablemitoğlu, Özmete, 2010:50).

Türkiye’de güncel durum ise;2012 yılı Avrupa Yaşlanma ve Nesiller Arası Dayanışma Yılı kapsamında, AB Bakanlığı tarafından bilgi notuyla şekillenmiştir. Raporda, Türkiye’de yaşayan yaşlı bireylerin ekonomik, kültürel ve sosyal alanlarda süreçlere aktif katılımının yeterli olmadığı vurgulanmıştır. Ekonomik iyileştirmeler noktasında ise yaşlı bireyler 5510 sayılı kanununda yer alan toplum prim ödemesi ve yaşlı aylığı haricinde kamusal yardım almamaktadır ve bu yasalar da muhtaç durumda olan tüm yaşlıları kapsama almadığı için yeterli güvenceyi sunmamaktadır. Kamusal hizmetler, vakıf ve STK yardımları da bir bütünlük içinde yapılmadığı için koordinasyon noktasında eksiklikler bulunmaktadır. Yaşlı bireylerin toplumsal hayata yeterli ölçüde katılabilmeleri için sağlık ve bakım hizmetlerinden optimum düzeyde yararlanmaları gerekmektedir. Bu aşama sağlanmadıkça yaşlı bireyler için uygulanacak olan diğer sosyal politikalar da istenilen sonucu vermeyecektir. Özetle yaşlı bireylerin temel olarak almaları gereken hizmet, nitelikli sağlık hizmetlerinden optimum düzeyde yararlanmak ve koruyucu, önleyici tedbirlerle haklarını muhafaza etmek şeklinde sağlanabilir. Aktif Yaşlanma konusunda gerekli çalışmaları yapabilmek için öncelikle hedef grubun hacminin belirlenmesi gerekmektedir. Mikro düzeyden makro düzeye doğru köy ve kasabalardan başlayarak şehirlere uzanan bir veri havuzu oluşturularak Türkiye’de yaşayan yaşlı bireylerin ihtiyaç, sorun ve taleplerin belirlenmesi gerekmektedir (AB Bilgi Notu,2011:7).

Kuşaklararası Dayanışma kavramı; yaşlı bireyin uzun vadede yaşamakta olduğu ekonomik, psikolojik, sosyal sorunları ve buna ek olarak sağlık sorunlarının çözüme kavuşturulmasına dair yapılabilecek dayanışmayı ifade etmektedir (T.C Kalkınma Bakanlığı, 2013:39).

Yaşlı bireyin bu sorunları aşma noktasında kuşaklar arası dayanışma önemli bir yere sahiptir. Yaşlı bireyin, diğer aile fertleriyle aynı ortamda yaşaması, normlara bağlılık, aile bireyleri arasındaki maddi ve manevi paylaşımlar, ilişkilerin sıklığı ve nitelikleri gibi

etkenler yaşı bireyin diğer kuşaklara ilgi, bilgi ve zamanını kaynaklarını aktarabilmesi açısından önem arz etmektedir (Özmete,2017:2).

2.5.5. 11.Kalkınma Planı

Dünyadaki yaşlanma eğiliminin artması ve bu artış ivmesinin Türkiye’de de görülmesi neticesinde 11.Kalkınma Planında daha radikal ve yapıcı kararlar alınmıştır. Bu kararlar şu şekilde karşımıza çıkmaktadır (Strateji Başkanlığı,2019);

- Dünya’da 2050 yılında yaşlı nüfus oranının toplam nüfusa oranı %16 olması beklenmektedir.
- Artan bir ivme ile ilerleyen yaşlı nüfus oranı sosyal güvenlik sistemlerini yoracak ve işgücüne katılım oranını azaltacaktır.
- Değişen koşullara ayak uydurabilmeleri için yaşlı bireylere eğitim verilmesi gerekmektedir.
- Yaşlı bireylerin, bakım ve sağlık hizmetleri kurumsallaştırılması ve iyileştirilmesi gereklidir.
- İlerleyen yaşlarda ortaya çıkan kronik hastalıkların oranının artmasıyla, sağlık hizmetlerine ihtiyaç artacağı ve sağlık sistemine yeni mali yük bineceği için sağlıklı yaşlanma ve ilaç kullanımı konularında yaşlı bireylere eğitim verilmelidir.
- Sağlık sistemi üzerinde oluşan mali baskının azaltılması için, dünya genelinde artan yaşlı nüfusun bakım hizmetlerini Türkiye’de alması noktasında sağlık turizmini geliştirme çalışmaları yapılarak mali yüke destek sağlanması hedeflenmektedir.
- Önceki kalkınma planları ve eylem planlarında çalışılan aktif yaşlanma stratejisi uygulanmaya devam edecek ve yaşlı bireylerin topluma entegrasyonu sağlanacaktır.
- Geliştirilen sosyal politikalar toplumun tüm bireylerini kapsadığı gibi yaşlı bireylerin ihtiyaç ve sorunlarını da öne alan bir şekilde revize edilmelidir.
- Verilecek eğitimler ve mali imkanlarla yaşlı bireylerin; daha özgür ve bağımsız yaşlanması hedeflenmektedir. Bu şekilde yaşam kaliteleri artırılabacaktır.
- Ulaşım imkanlarının zor olduğu, özellikle kırsalda yaşayan yaşlı bireylerin evde sağlık hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalanması sağlanmalı ve tüm yaşlı bireylerin tedavileri, hastalıktan korunmaları noktasında takipleri yapılmalıdır.

2.6. Yerel Yönetimlerin Yaşlı Hizmetleri

Türkiye’de yerel yönetimler; 1970’li yıllardan itibaren köylerden kentlere olan göçlerin neticesinde hazırlıksız yakalanarak temel hizmetler olan asfaltlama, altyapı çalışmaları, konut ve yol inşaatları gibi faaliyetler yürütmüştür. 90’lı yıllar ve sonrasında ise kentlerdeki nüfusun kırsal nüfus oranını katlaması neticesinde, her yaş grubundan birey şehirlerde ikamet etmeye başlamış ve çeşitli sorunlar ortaya çıkmıştır. Bu dönemde başta İstanbul ve Ankara gibi şehirler olmak üzere şehirde yaşayan tüm bireylerin sosyal, ekonomik, toplumsal ihtiyaçları için birtakım faaliyetlere önem vermeye başlamıştır.

Kurulan birim müdürlükleri ve hizmet araçlarıyla öncelikle çocuklar, engelliler ve yaşlı bireyler olmak üzere sosyal belediyeçiliğe dair temeller ilk olarak bu iki büyükşehirde atılmıştır. Diğer şehirlerde ise nüfusun artmasıyla vatandaşların talepleri üzerine belediyede sosyal hizmet ve politikalara dair hizmet organları belediye yapılarına eklenerek günümüzdeki durumuna ulaşmıştır (Tınar,2019:16,17).

Türkiye’de nüfusun yaşlanma hızı istatistiksel göstergeler neticesinde, gelişmiş ülkelerden daha hızlı olarak arttığı gözlemlenmektedir. Bununla birlikte yaşlı bireylerin kentlerde ve büyük şehirlerde yaşadığı tespiti yapılmıştır. Gelecek yıllarda aktif yaşlanma bağlamında kentlerdeki gelişmeler büyük önem arz edecektir (Altan, Şentürk, 2015:16).

Yerel yönetimlerin yaşlılara dair hizmetleri zamanla bir seçenekten ziyade yasal zorunluluk haline gelmiştir. Yaşlı bireylere ve dezavantajlı gruplara yönelik hizmetlerin büyük bir kısmı Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir. Değişen şartlar ve hizmetlere talepteki artış nedeniyle yerel yönetimler de sosyal yardımların bir aracı haline gelmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunuyla, yerel yönetimlerin dezavantajlı gruplara ve yaşlı bireylere birtakım hizmetleri gerçekleştirmeleri zorunluluğu getirilmiştir. Kanun maddeleri şu şekildedir (Büyükşehir Belediye Kanunu,2004);

- Engelli, çocuk ve yaşlı bireylerin sağlık hizmetlerine ulaşımını kolaylaştırmak, gezici sağlık birimleri ile ikamet ettikleri lokasyonlara hizmet götürmek, sosyal ve kültürel etkinlikler düzenlemek ve düzenlemelerde şehirdeki üniversiteler, STK’lardan tavsiyeler almak.
- Muhtaç durumda olan yaşlı bireylerin tespitini yapmak ve gerekli konaklama şartlarını sağlayabilmek için huzurevi benzeri konaklama tesisleri inşa etmek.

5393 sayılı kanunun b bendinde vurgulanan hususlar şu şekildedir;

- Belediyeler, her türlü sağlık hizmeti faaliyeti gösteren işletmeleri açıp işletebilir ve gerekli hallerde gezici sağlık üniteleriyle ihtiyaç duyan vatandaşlara hizmet sağlamalıdır (Belediye Kanunu,2005).

Yerel yönetimlerin yaşlı bireylere hizmetine dair yapılan bir anket çalışmasında yaşlı bireylerin temelde ihtiyaç duydukları hizmetler şu şekildedir; Yaşlı bireylerin, gündelik hayata katılabilmeleri için ulaşım hizmetlerinden optimum düzeyde faydalanmak istedikleri, yaşadıkları kentlerde yapısal düzenlemeler yapılması, kendi yaş gruplarındaki arkadaşlarıyla vakit geçirmek istedikleri kamusal alanların bireylerin koşullarına göre düzenlenmesi gerektiği, camilerdeki düzenlemeler, hastane randevularında ve hastaneye ulaşımında kolaylık sağlanması, ikamet ettikleri konumlara yakın banka ve devlet dairesi bulunması, spor ve fiziksel aktivitelerini yapabilmeleri için alanların yapılmasını talep etmektedirler (Cantekin,2020:37,38).

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve belediyelerin koordinasyonlarıyla birlikte yaşlı bireylere; nakdi yardımlar, huzurevleri, evde sağlık hizmetleri, kişisel bakım hizmetleri,

ev temizliği, psiko-sosyal destekler ve ulaşım hizmetleri sağlanmaktadır. Fakat bu koordinasyon şemasında büyük oranda büyük şehirler bulunmakta ve diğer şehirler bakanlığa hizmetler hususunda gerekli geri bildirimleri yapmadıkları için koordinasyon istenildiği ölçüde sağlanamamaktadır. Bu belediyelerin de öncelikli olarak sosyal yardımlar, evde bakım ve ulaşım gibi noktalarda yaşlı bireylere destek verdiği bilinmektedir. Bir diğer hizmet faaliyeti olan Huzurevleri ise; belediyelerin faaliyete geçirdiği 22 adet huzurevi bulunmaktadır (Kurumsal Yaşlı Bakımı,2018:106).

3.BÖLÜM

YALOVA'DA YAŞAYAN YAŞLI BİREYLERE UYGULANAN SOSYAL POLİTİKA VE YAŞAM MEMNUNİYETİ ÖLÇÜMÜ

3.1. Yalova İlinde Yaşayan Yaşlı Bireylerin Demografik Verileri

Çalışmamızın konusunu oluşturan Yalova ili Marmara bölgesinde bulunmaktadır.

2019 verilerine göre Yalova'da toplam nüfus 270976 kişidir. TÜİK verilerine göre 2019 yılına bakıldığında Yalova'da 65 yaş üzerinde toplam 32096 kişi yaşamaktadır. Bu rakam da şehrin toplam nüfusunun %11,84 üne tekabül etmektedir (TÜİK,2019).

Tablo 9.Yalova'daki yaşlıların oransal durumu

Yıl	Yaş Aralığı	Sayı	Oran
2019	65-69	11.685	% 4,31
2019	70-74	8.564	% 3,16
2019	75-79	5.687	% 2,10
2019	80-84	3.411	% 1,26
2019	85-89	2.032	% 0,75
2019	90+	717	% 0,26

Kaynak: (TÜİK, 2019)

Türkiye İstatistik Kurumu'nun il düzeyinde son olarak gerçekleştirdiği memnuniyet anketinde; 65 yaş ve üzeri bireylerin %71,4'ü mutlu olduğunu, %20,7'si orta derecede mutlu olduğunu, %7,9'u mutsuz olduğunu beyan etmiştir (TÜİK,2013).

3.2. Yalova Belediyesi Tarafından Yaşlı Bireylere Uygulanan Sosyal Politikalar

3.2.1. 2014 yılı Faaliyetleri

- Çınarcık'ta bulunan rehabilitasyon merkezine ücretsiz ulaşım ve refakat hizmetlerinden toplam 153 kişi yararlanmıştır.
- 7 yaşlı vatandaşımızın hastaneye yatış işlemleri gerçekleştirilmiş,67 vatandaşımızın sağlık süreçleriyle ilgili danışmanlık hizmeti verilmiştir.
- 28 kişiye 60 saatlik psikolojik danışma-terapi hizmeti verilmiştir.
- İhtiyacı olduğu tespit edilen 39 kişinin sıcak yemek hizmetinden yararlanması sağlanmıştır.
- İhtiyaç sahibi 100 aileye hayırseverler aracılığıyla kömür yardımıyla bulunulmuştur (Yalova Belediyesi,2019:1).

3.2.2. 2015 yılı faaliyetleri

- 140 kişiye 163 saatlik psikolojik danışma-terapi hizmeti sağlanmıştır.
- 483 ev ziyareti yapılarak sosyal incelemeler gerçekleştirilmiş.
- Yalova Belediyesi hizmet masaları bünyesinde 2 masa sadece yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın başvurularını sıra beklemeksizin ve evrak takibi personelimizce yapılmak üzere düzenlenmiştir.
- İhtiyaç sahibi 12 engelli vatandaşa akülü sandalye verilmiştir.
- İhtiyaç sahibi 24 engelli vatandaşa tekerlekli sandalye verilmiştir.
- Kent merkezinde 2 ayrı noktaya akülü engelli aracı şarj ünitesi konulmuştur.
- Yaşlı ve engelli vatandaşlarımızın kullanımı için TİGEM’de ahşap rampa inşa edilerek ‘engelsiz plaj’ oluşturulmuştur.
- İhtiyaç sahibi 550 aileye hayırseverler aracılığıyla erzak yardımında bulunulmuştur.
- İhtiyaç sahibi 736 aileye hayırseverler aracılığıyla kömür yardımında bulunulmuştur.
- 23 Mart 2015 tarihinde Yalova Belediyesi ile Yalova Üniversitesi arasında yaşlılık hizmetleri alanında “Yalnızlığa Son İşbirliği Protokolü” imzalanmış, ancak hayata geçirilememiştir.
- Hastane, ameliyat, tahlil amaçlı işlerini yapamayacak durumda olan 605 kişiye refakat hizmeti verilmiştir.
- 484 hastanın şehir içi ve dışı nakil-sevk işlemleri yapılmıştır (Yalova Belediyesi,2019:4).

3.2.3. 2016 yılı faaliyetleri

- 223 kişiye 234 seans psikolojik danışma ve terapi hizmeti verilmiştir.
- 106 hasta vatandaşımız ziyaret edilerek geçmiş olsun dileklerinde bulunulmuştur.
- 13 adet manuel tekerlekli sandalye tutanaklarla ihtiyaç sahibi vatandaşlara verilmiş, ihtiyaç sona erdiğinden geri teslim alınmıştır.
- 25 ihtiyaç sahibi vatandaşa tutanak karşılığında baston, walker, hasta yatağı vb. verilmiştir.
- Gazi Paşa Caddesi’nde 2.Engelsiz Plaj açılmıştır.
- İhtiyaç sahibi, yemek yapamayacak durumda olan vatandaşlara 76.378 öğün sıcak yemek hizmeti verilmiştir.947 öğün kahvaltı hizmeti sunulmuştur.
- 68 ihtiyaç sahibi aileye destek kart hizmeti verilmiştir.
- 1050 aileye erzak yardımı yapılmıştır.
- İhtiyaç sahibi 45 aileye kömür yardımında bulunulmuştur.
- Hasta nakil ambulansıyla 648 hastaya nakil hizmeti verilmiştir.
- Engelli nakil aracıyla 317 hastaya nakil hizmeti verilmiştir (Yalova Belediyesi,2019:7).

3.2.4. 2017 Yılı Faaliyetleri

- 43 Adet manuel tekerlekli sandalye ihtiyaç sahibi vatandaşlara tutanak karşılığında teslim edilmiştir. Teslim edilen vatandaşlar tarafından halihazırda kullanılmaktadır.
- İhtiyaç sahibi 7 engelli vatandaşımıza medikal destek olarak(baston ,walker, hasta yatağı vb) teslim edilmiştir.
- 62 ihtiyaç sahibi aileye destek kart hizmeti verilmiştir.
- 263 engelli, hasta ve yaşlı vatandaşa yönelik evde ücretsiz berber hizmeti sunulmuştur.
- 87 engelli, hasta ve yaşlı vatandaşa yönelik evde ücretsiz kuaför hizmeti verilmiştir.
- 1818 yaşlı vatandaşımız evlerinde ziyaret edilerek doğum günleri tebrik edilmiştir.
- 68 yaşlı ve engelli vatandaşımız evlerinde ziyaret edilerek sorunları yerinde araştırılarak, istek ve talepleri doğrultusunda çözüm üretilmeye çalışılmıştır.
- 2018 yaşlı vatandaş evinde ziyaret edilmiş, talep ve ihtiyaçları doğrultusunda yardımcı olunmuştur.
- 861 hasta ve yaşlı vatandaşımız ziyaret edilmiş, talep ve ihtiyaçları doğrultusunda yardımcı olunmuştur.
- Hasta nakil ambulansı ile 606 hastaya nakil hizmeti verilmiştir.
- Engelli nakil aracı ile 272 hastaya nakil hizmeti verilmiştir (Yalova Belediyesi,2019:8).

3.2.5. 2018 Yılı Faaliyetleri

- Yaşlı ve muhtaç bireylere, 82623 öğün sıcak yemek verilmiştir.
- 429 adet erzak kartı ihtiyaç sahibi yaşlı bireylere dağıtılmıştır.
- 729 yaşlı aileye kömür yardımı yapılmıştır.
- 35 yaşlı ve engelli bireye tekerlekli sandalye hediye edilmiştir.
- 1000 erkek yaşlı birey, berber hizmetinden faydalanmıştır.
- 468 kadın yaşlı birey, kuaför hizmetinden faydalanmıştır (Yalova Belediyesi,2019:10).

3.2.6. 2019 Yılı Faaliyetleri

- Kurs, seminer ve faaliyetler başlığı kapsamında 150 yaşlı bireye hizmet verilmiştir.
- 220 yaşlı ve hasta birey evinde veya hastanede ziyaret edilmiştir.
- 126 yaşlı birey evlerinde ziyaret edilip, talep ve şikayetleri dinlenmiştir.
- 30 yaşlı bireye danışmanlık ve terapi hizmeti verilmiştir.
- 7594 yaşlı bireye doğum günlerini kutlamak adına doğum günü kartı gönderilmiştir.
- 1200 yaşlı birey, berber ve kuaför hizmetinden istifade etmiştir.
- 300 yaşlı birey belediyenin sunduğu hasta nakil hizmetinden faydalanmıştır.

- 5000 öğün sıcak yemek yaşlı muhtaç bireylere ulaştırılmıştır (Yalova Belediyesi,2019:12).

3.3. Yalova İ.H.H Faaliyetleri

İnsani Yardım Derneği (İ.H.H) 2011 yılında kurulmuş olup; Türkiye ve Dünya'nın her noktasında, din, dil, ırk gibi farkları gözetmeksizin sıkıntıya düşmüş, doğal felaketlerden zarar görmüş, savaş mağduru, zulüm gören tüm insanlara gerekli insani yardımı ulaştırmak ve bu insanların temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilmesini önlemek için faaliyetler gerçekleştiren bir dernektir. Genel olarak dünya çapındaki faaliyetleri; felaket bölgelerinde acil yardıma ihtiyaç duyan ve ülkelerin kalkınmalarına destek olma noktasında okul, hastane, yetimhane, ibadethane, kültür merkezleri, su kuyuları gibi kalıcı eserler inşa etmektedirler. Türkiye'de ise genel olarak maddi ve ayni yardımlar, kurban faaliyetleri, eşya dağıtımı, aşıevleri ve hayır çarşıları kurarak faaliyet göstermektedirler. (<https://www.ihh.org.tr/hakkimizda>)

İ.H.H Yalova; şehirde yaşayan ve muhtaç durumda olan Türk vatandaşlarına, oturma izni mevcut olan çeşitli ülkelerden Türkiye'ye göçen göçmenlere ve geçici koruma kapsamındaki Suriyeli insanlara yardımlarda bulunmaktadır.

3.3.1. İHH Yalova Aşevi

'Yalova'da hiç kimse aç uyumasın'sloganıyla yola çıktıkları ve Yalova'lı hayırsever vatandaşların katkılarıyla 2017 yılı Mart ayında hizmete açılmıştır.Bu hizmetten faydalanmak isteyen Türk vatandaşlarının muhtarlıktan fakir kağıdı almaları ve ihh yetkililerine göstermeleri gerekmektedir.Yalova'da oturma alan diğer ülke vatandaşlarından ise İl Göç İdaresi'nden alınan evraklarıyla gerekli hizmet sunulmaktadır.2011-2020 yılları arasında İ.H.H aşevinden 202.745 kişilik sıcak yemek ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmıştır.

Aşevi günde bir öğün yemek vermekte olup, ayda 26 gün boyunca,Pazar günleri kapalı olmak kaydıyla hizmet vermektedir.Yalova şehrinde İ.H.H Aşevi'nden 22 yaşlı birey faydalanmaktadır.

3.3.2. Hayır Çarşısı

Yalova'da bulunan ihtiyaç sahibi insanların faydalanması noktasında 2017 yılında hayata geçirilen bir diğer proje olan Hayır Çarşısı da yoksul vatandaşların faydalanması için sıfır veya ikinci el tekstil ürünleri, ev eşyaları giyim vb. malzemelerin bulunduğu bir mağaza olarak yapılmıştır. Aşevinde olduğu gibi fakirlik belgesiyle vatandaşlar gelip ihtiyaçlarını karşılamaktadırlar.

- Hayır Çarşısı haftanın üç günü faaliyet göstermektedir ve vatandaşlar bu hizmetten ayda bir kez faydalanabilmektedir.
- 5251 yoksul vatandaşa giyim yardımı yapılmıştır.Bu hizmetten 105 yaşlı birey istifade etmiştir.
- 1100 yoksul vatandaşa ev eşyası verilmiştir.Bunların 220'si yaşlı bireylerdir.

- 125 yoksul vatandaşa 15.080 kg yakacak yardımı yapılmıştır.25 kişi yaşlı bireylerdir.
- 4288 koli erzak paketi dağıtılmıştır.1072 adedi yaşlı bireylere dağıtılmıştır.
- Bu yardımlar haricinde İ.H.H Yalova, fakirlik belgesi ve il göç idarelerinin tespitleri olan ailelere ve bireylere, yerinde ziyaret kapsamında evlerini ziyaret edip ihtiyaçlarına binaen şu yardımları da yapmaktadır.
- 80 yoksul insana koltuk takımı ve mobilya yardımı yapılmıştır. Bu yardımların 20 adedi yaşlı bireylere yapılmıştır.
- 20 aileye toplamda 136 kişiye mutfak ocağı ve yatak yardımı yapılmıştır. Bu yardımların 27 adedi yaşlı bireylere yapılmıştır.
- Her ay ortalama 60-70 yaşlı ve yoksul bireyin ilaçları temin edilmekte ve hastane yol masrafları dernek tarafından karşılanmaktadır.
- Ev kirasını ve faturalarını ödeyemeyen 6 yaşlı bireyin fatura bedelleri ödenmektedir.
- Ramazan ayında 550 koli yardım yapılmakta, bunun 120 adedi yaşlı bireylere ulaştırılmaktadır.
- Kurban Bayramı'nda 3'er kilogramlık paketler şeklinde 80 kişiye yardım edilmekte olup bu rakamın 20 adedi yaşlı bireyleri kapsamaktadır.
- Her ay değişkenlik göstermekle birlikte ortalama 40-60 arası yaşlı bireye her ay 200 tl'lik alışveriş kartı verilmektedir.

Özet olarak Türkiye ve Dünya'nın her köşesinde insani yardım hizmetleri gerçekleştiren İ.H.H Yalova 8 yılın sonunda gerek doğal afet,acil yardım çalışmaları,hayır çarşıları,kurban bayramı ve ramazan ayındaki çalışmaları gibi hizmetler neticesinde toplamda 5.459.333 TL'lik bir yardım rakamına ulaşmıştır.Şehir kapsamındaki çalışmalarında her hizmette ortalama olarak toplam rakamın %20-%25'i yaşlı bireylerin hizmetine ayrıldığı gözlemlenmiştir.

3.4. Kızılay Yalova Faaliyetleri

1868 yılında; Dr.Marko Paşa, Dr.Abdullah Bey, Dr Kırımlı Aziz Bey, Serdar-ı Ekrem Ömer Paşa tarafından 'Osmanlı Yaralı ve Hasta Askerler Yardım Cemiyeti 'adıyla kurulmuştur.Kızılay,1876 Osmanlı-Rus Harbi'nden Kıbrıs Barış Harekatına kadar geçen süre zarfında gerçekleştirilen tüm savaşlarda, kurduğu hastaneler, hasta ikmal servisleri ve donatılmış hastane gemileri aracılığıyla yüzbinlerce Türk askeri ve düşman askerlerin tedavilerine yardımcı olmuş ve esir haklarını en iyi şekilde korumuş ve insani muamelelerde bulunmuş, ayrıca savaşlardan etkilenen vatandaşların bakım ve korumaları için çaba göstermiştir. Ayrıca birçok afet bölgesinde; Türkiye ve dünyanın her köşesinde zarar gören insanların imdadına koşmuştur (<https://www.kizilay.org.tr>).

Yalova Kızılay Cemiyeti 01.01.1995 yılında kurulmuş ve faaliyetlerine başlamıştır. Yaş ve ırk ayrımı gözetmeksizin ihtiyacı olan ve resmi kurumlar aracılığıyla yoksulluğu ve ihtiyaç sahibi olma durumları onaylanmış olan her vatandaşa yardım eden Kızılay Yalova'nın faaliyetlerini şu şekilde sıralayabiliriz:

- **Aşevi:** Akkök Şirketler Grubu tarafından Kızılay Yalova Cemiyeti aracılığıyla Pazar günleri haricinde haftanın her günü günde bir kez olmak kaydıyla 125 vatandaşa sıcak öğle yemeği verilmektedir. Bu rakamın 27'si yaşlı bireylerden oluşmaktadır.
- **Ramazan Yardımı:** İhtiyaç sahibi insanların özellikle ramazan ayında muhtaç kalmamaları noktasında Kızılay Yalova Cemiyeti, erzak kolisi şeklinde yardım göndermektedir. Erzak Kolisi;1 ay yetecek şekilde,(kuru gıdalar, sıvı yağ, şeker vb.)bir içeriğe sahiptir. Toplamda 2000 bireye bu yardım dağıtılmaktadır. Bu rakamın 350'si yaşlı bireylerden oluşmaktadır.
- **Sağlık Yardımı:** Yeşil Kart kapsamına girmeyen ilaçların ve bunun yanında SGK farkı olan miktarları dahi ödeyemeyecek durumda olan bireylerin ilaçlarının ücretleri temin edilmektedir. Bu uygulamadan 120 yaşlı birey faydalanmıştır.
- **Engelli ve Tıbbi Cihaz/Araç Yardımı:** Kurulduğu günden bu yana 130 yaşlı ve yoksul bireye baston, yürüme destek cihazı ve tekerlekli sandalye verilmiştir.
- **Asgari Geçim Desteği:** Asgari şartlar altında yaşayan bireylerin, İl Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakıflarından aldıkları fakirlik belgeleriyle Kızılay şubesine başvurmaları neticesinde bireylere asgari geçim tutarı farkı nakdi olarak ödenmektedir.110 yaşlı birey bu uygulamadan faydalanmıştır.
- **Giyim Yardımı:** İnsanların temel ihtiyacı olarak karşımıza çıkan giyinme ihtiyaçlarına dair de Kızılay Cemiyeti faaliyetler göstermektedir. Bireylerin; kullanmadıkları ve giyilebilir durumda olan eşyaları ve sıfır eşyaları Kızılay İl birimlerine bağış şeklinde ulaştırmasıyla birlikte Kızılay görevlileri tarafından ihtiyaç sahiplerine ulaştırılmaktadır.Bu uygulamadan 400 yaşlı vatandaş faydalanmıştır. Kişi başı ortalama 10 adet olmak kaydıyla toplamda 4000parça ürün ihtiyaç sahibi yaşlı bireylere ulaştırılmıştır.
- **Ev Eşyası Yardımı:** Yalova'da yaşayan bireylerin kullanılabilir durumdaki ev eşyalarını Kızılay İl binasına bağışlamalarıyla yine Kızılay gönüllüleri tarafından ihtiyaç sahibi olduğu tespit edilen bireylere ulaştırılmaktadır. Koltuk takımı, yatak, televizyon, çamaşır ve bulaşık makinalarından oluşan bu hizmetten bugüne kadar 20 yaşlı birey faydalanmıştır.
- **Kişisel Hijyen Ürünleri:** İhtiyaç sahibi bireylerin ulaşmakta zorlandığı ve temel hijyen ürünleri içerisinde bulunan; diş fırçası ve macunu, sabun, şampuan, duş jeli, çamaşır ve bulaşık deterjanı vb. Kızılay Yalova Cemiyeti tarafından bireylere ulaştırılmıştır. Bu uygulamadan 110 yaşlı birey faydalanmıştır.

3.5. Yalova'da Yaşayan Yaşlılara Uygulanan Sosyal Politikalara İlişkin Memnuniyet Araştırması

3.5.1. Araştırmanın Amaç ve Önemi

Yaşlılık ve yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikalar konusu, son yıllarda önemi ve gerekliliği daha da artan bir konu olarak Türkiye gündeminde yer almaktadır. Aile yapısının değişikliğiyle birlikte, yaşlı bireyler kısmen yalnız yaşamak durumunda kalmakta ve kitlenin büyük bir bölümü şehirlerde yaşadığı için uygulanacak hizmetler büyük önem arz etmektedir.

Yalnız yaşamak zorunda kalan yaşlı bireylerin, büyük bir kısmı son çare olarak huzurevlerini tercih etmektedir. Bu grup dışında kalan bireyler de toplum içerisinde yaşadıkları süre zarfında daha iyi koşullarda yaşayabilmeleri, daha aktif olarak toplumsal hayatta bulunabilmeleri, hobilerini sürdürüp, eğitim alabilmeleri ve yaşlılığın getirdiği zorluklar olan sağlık sorunlarına dair çözüm kapısı bulabilmelidir. Bu noktada öncelikle; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı olmak üzere, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, vakıflar ve derneklere büyük bir iş düşmektedir. Bir toplumun mazisi ve hafızası olan yaşlı bireyler, en üst düzeyde hürmet ve hizmet görmeye layık olduğu gerçeğiyle gerekli çalışmalar yapılmalı ve çalışmalar denetlenmelidir.

Yalova'da yaşayan yaşlı bireylere, yerel yönetimler, aile çalışma ve sosyal hizmetler il müdürlüğü, STK ve vakıflar, İl Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı tarafından uygulanan sosyal politikalardan bilgi sahibi olup olmadıkları, memnuniyetleri tespitine yönelik sorular yöneltilmiştir. Verilen cevapların, kurumlara ileriye dönük bir yol göstermesine ve yaşlı bireylerin durumlarının iyileştirmesine dair yol gösterici olması temel amaç olarak yer almaktadır.

3.5.2. Araştırmanın Kapsamı

Araştırma Yalova ilinde yaşayan 65 yaş ve üzeri bireyleri kapsamaktadır. Araştırmada yaşlı bireylerin demografik özellikleri, sağlık, eğitim, ücret, yaşam memnuniyeti, sosyal yardımlardan haberdarlıkları ve memnuniyetleri, halkın tutumu ve kişisel gelişimlerine yönelik politikalar dikkate alınarak incelenmiştir. Bu çalışmada yukarıdaki incelemeler bağlamında 65 yaş ve üzeri 380 bireye sorular yöneltilmiştir. Araştırma kapsamındaki katılımcıların %58,2'si erkek, %41,8'i ise kadınlardan oluşmaktadır.

3.5.3. Araştırmanın Yöntemi

Nicel yöntem kullanılarak yürütülen araştırmada belirlenen evren içinden seçilen örnekleme, uygulanan sosyal politikalar ve sosyal politikalara erişim bilgisine yönelik olarak tarafımızdan hazırlanana anket uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Çalışmada bireylere yöneltilen sorular; Yalova Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü ve Sosyal Hizmet Bölümü'nde görev yapan, alanında uzman akademisyenlerin gözetiminde ve tavsiyeleri neticesinde oluşturulmuştur.

Soru kağıdı, iki sayfadan oluşmaktadır. Birinci sayfada bireylerin demografik özellikleri, gelir durumları, istihdam durumlarının tespitine dair sorular mevcuttur. İkinci sayfada ise bireylerin; Yalova şehriden ve Yalova'daki kurum, dernek ve STK'ların uygulamalarına dair haberdarlıkları ve memnuniyetlerine dair sorular mevcuttur.

Çalışmadaki anket sorularına verilen cevaplar SPSS V.25 programında analiz edilmiş ve sonuçlar tablolar şeklinde sunulmuştur. Anket sorularına verilen yanıtlardan elde edilen bulgular birebir anket uygulaması ile elde edilmiş gözlemlerden oluşmaktadır.

3.5.4. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evreni; Yalova’da yaşayan 65 yaş ve üzeri bireylerden oluşmaktadır. Yalova merkez ilçesinde rastgele seçilen bireylere uygulanmıştır.

Araştırmanın örneklemini ise kartopu yöntemiyle ulaşılabilen 65 yaş ve üzeri 380 bireyden oluşmaktadır. Anket formu katılımcılara kurumlar, dernekler ve bireysel olarak birebir uygulanmıştır.

3.5.5. Veri Analizi

Nicel yöntem kullanılarak yürütülen araştırmada, belirlenen evren içinden seçilen örneklem için hazırlanan orijinal bir anket uygulanmıştır. Yalova’da yaşlı bireylere yapılan anketlerin sonucunda ortaya çıkan veriler SPSS V.25 programında analiz edilmiştir. Çalışmada elde edilen sonuçlar SPSS programına girildikten sonra “frekans analizi” yapılmış ve cevaplara göre oransal ve sayısal dağılımlar belirlenmiştir. Sonrasında anket uygulamasından alınan verilerin analizinde “Crosstabs” yöntemi kullanılmış ve sonuçlar arasındaki anlamlılık düzeyleri tespit edilmiştir.

3.5.6. Araştırmanın Alt Hipotezleri

Araştırmamızın bir ana hipotezi ve sekiz tane alt hipotezi bulunmaktadır. Ana hipotezimiz:

H₀: Yalova’da; kurumlar, STK’lar ve vakıflar tarafından yaşlılara uygulanan sosyal politikalar yeterlidir ve yaşlı bireyler uygulanan sosyal politikalardan memnundur.

Alt hipotezlerimiz aşağıdaki şekilde belirlenmiştir.

Hipotez 1. Bireyin yaşı ile Yalova’da yaşamaktan duyduğu mutluluk bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 2. Bireylerin sağlık durumları ve şehirdeki sağlık hizmetlerinin yeterliliği birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 3. Bireylerin aylık gelirleri ile Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirlik durumu birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 4. Bireylerin; yaşam maliyetlerini karşılama durumları ile Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 5. Aylık gelir memnuniyeti bağlamında Yalova’da yaşamaktan mutluluk birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 6. Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk ile belediyenin hizmetlerinden duyulan memnuniyet birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 7. Yalova’da yaşlıların sosyalleşeceği alanlar ile çevresel sorunların olup olmadığı birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

Hipotez 8. : Yalova'nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirliği ile sosyal donatı alanlarının yeterliliği birbirinden bağımsızdır/bağımsız değildir.

3.5.7. Bulgu ve Sonuçlar

Tablo 10.İkamet ettiğiniz yer?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Aile	264	69,5	69,5	69,5
Huzur Evi Veya Bakımevi	45	11,8	11,8	81,3
Yalnız	71	18,7	18,7	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılanların ikamet ettiğiniz yer sorusuna %69,5'i Aile ile birlikte, %11,8'i Huzur Evi veya Bakımevinde ve %18,7'si yalnız ikamet ettiklerini belirtmişlerdir. Ailesi ile birlikte yaşayan birey sayısının daha yüksek oranda olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 11.Cinsiyetiniz nedir?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Erkek	221	58,2	58,2	58,2
Kadın	159	41,8	41,8	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılanların cinsiyetiniz nedir sorusuna verilen cevaplara göre %58,2'si erkek %41,8'i kadındır. Bu çalışmaya göre erkek ve kadın katılımcıların dengeli olarak katıldığı görülmektedir. Ankete katılan bireylerin yarısından fazlasının erkek olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 12.Yaşınız Nedir?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
65-69	121	31,8	31,8	31,8
70-75	112	29,5	29,5	61,3
76-80	93	24,5	24,5	85,8
81 ve Üzeri	54	14,2	14,2	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılan bireylere sorulan yaşınız hangi aralıkta sorusuna; %31,8'i 65-69 arasında, %29,5'u 70-75 arasında, %24,5'i 76-80 arasında, %14,2'si de 81 ve üzeri cevabını vermiştir. Anket çalışmasına katılan bireylerin büyük bir kısmı %31,8 ile 65-69 yaş aralığındaki bireylerdir.

Tablo 13.Eğitim Durumunuz Nedir?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Yok	8	2,1	2,1	2,1
Ortaöğretim	116	30,5	30,5	32,6
Lise	181	47,6	47,6	80,3
Üniversite	68	17,9	17,9	98,2
Lisansüstü	7	1,8	1,8	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılan bireylere sorulan eğitim durumunuz nedir sorusuna; %2,1'i yok, %30,5'i ortaöğretim, 47,6'sı lise, %17,9'u üniversite, %1,8'i de lisansüstü cevabını vermiştir. Anket çalışmasına katılan bireylerin %80'lik bir kısmının lise ve altı öğrenim seviyesinde olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 14.Aylık Geliriniz Nedir?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Yok	10	2,6	2,6	2,6
0-1500TL	82	21,6	21,6	24,2
1501-2500TL	144	37,9	37,9	62,1
2501-3500TL	110	28,9	28,9	91,1
3501TL ve Üzeri	34	8,9	8,9	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılan bireylere sorulan, aylık gelir durumunuz nedir sorusuna; %2,6'sı yok, %21,6'sı 0-1500 TL arasında, %37,9'u 1501-2500 TL arasında, %28,9'u 2501-3500tl arasında, %8,9'u 3501 TL ve üzerinde yanıtını vermiştir. Anket çalışmasına katılan bireylerin %62'lik bir kısmının gelir durumunun 2500 TL ve altında olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 15.Medeni Durumunuz Nedir?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evli	215	56,6	56,6	56,6
Bekar	65	17,1	17,1	73,7
Dul	100	26,3	26,3	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılan bireylere sorulan medeni durumunuz nedir sorusuna; %56,6'sı evli, %17,1'i bekar, %26,3'ü dul cevabını vermiştir. Evli bireylerin %56'lık bir oranla ankete katılan bireylerin yarısından fazlası olduğu görülmektedir.

Tablo 16. Sağlık Durumunuz Nedir?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Sağlıklı	235	61,8	61,8	61,8
Hasta	121	31,8	31,8	93,7
Ağır Hasta	24	6,3	6,3	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Anket çalışmasına katılan bireylere sorulan, sağlık durumunuz nedir sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %61,8'i sağlıklı, %31,8'i hasta, %6,3'ü de ağır hasta cevabını vermiştir. Ankete katılan bireylerin çoğunluğunu oluşturan %61'lik kısmının sağlıklı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 17.Çalışıyor musunuz?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Emekliyim, çalışmıyorum	244	64,2	64,2	64,2
Emekliyim fakat çalışıyorum	73	19,2	19,2	83,4
Emekli değilim, çalışıyorum	44	11,6	11,6	95,0
Emekli değilim, çalışmıyorum	19	5,0	5,0	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Ankete katılan bireylere sorulan çalışıyor musunuz sorusuna; çalışmaya katılanların %64,2'si emekliyim, çalışmıyorum %19,2'si emekliyim fakat çalışıyorum, %11,6'sı emekli değilim çalışıyorum, %5'i de emekli değilim, çalışmıyorum cevabını vermiştir. Çalışmada; yaşlı bireylerin büyük bir kısmının emekli ve çalışmıyor olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 18. Aylık Gelir Memnuniyeti

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Memnunum	302	79,5	79,5	79,5
Memnun Değilim	78	20,5	20,5	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan, aylık gelirinizden memnun musunuz sorusuna; çalışmaya katılanların %79,5'i memnunum, %20,5'i memnun değilim cevabını vermiştir. Yaşlı bireylerin büyük bir kısmının aylık gelirinden memnun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 19.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Emekli Maaşı/Çalışarak	302	79,5	79,5	79,5
Aile İçi Dayanışma	47	12,4	12,4	91,8
Devlet, Vakıf vb. Yardımlar	31	8,2	8,2	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan, “Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %79,5'i emekli maaşı, çalışarak %12,4'ü aile içi dayanışma %8,2'si de devlet, vakıf vb. yardımlar cevabını vermiştir. Yaşlı bireylerin geçim kaynaklarının tespitinde, çoğunluğun %79'luk bir oranla emekli maaşı ve çalışarak olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 20.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	272	71,6	71,6	71,6
Kararsızım/Fikrim Yok	42	11,1	11,1	82,6
Hayır	66	17,4	17,4	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan, “Yalova Yaşamaktan Mutluyum” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %71,6'sı evet, %11,1'i kararsızım/fikrim yok, %17,4'ü de hayır cevabını vermiştir. Çalışmada, katılımcıların büyük bir kısmının Yalova’da yaşamaktan mutlu oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 21.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	280	73,7	73,7	73,7
Kararsızım/Fikrim Yok	39	10,3	10,3	83,9
Hayır	61	16,1	16,1	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan, “Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir” sorusuna çalışmaya katılan bireylerin %73,7'si evet, %10,3'ü kararsızım/fikrim yok, %16,1'i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan yaşlı

bireylerin büyük oranda Yalova’da yaşlıların sosyalleşeceği alanlar yeterlidir düşüncesinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 22.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	275	72,4	72,4	72,4
Kararsızım/Fikrim Yok	44	11,6	11,6	83,9
Hayır	61	16,1	16,1	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan, “Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir” sorusuna; çalışmaya katılan bireylerin %72,4’ü evet, %11,6’sı kararsızım/fikrim yok, %16,1’i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilir bir şehir olduğu kanısında olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 23.Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	283	74,5	74,5	74,5
Kararsızım/Fikrim Yok	36	9,5	9,5	83,9
Hayır	61	16,1	16,1	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir” sorusuna; çalışmaya katılanların %74,5’i evet, %9,5’i kararsızım/fikrim yok, %16,1’i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova şehrinin sosyal donatı alanlarının yaşlı bireyler için yeterli olduğuna dair tasarrufları olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 24.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	212	55,8	55,8	55,8
Kararsızım/Fikrim Yok	7	1,8	1,8	57,6
Hayır	161	42,4	42,4	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay Ve Elverişlidir” sorusuna; çalışmaya katılanların %55,8’i evet, %1,8’i kararsızım/fikrim yok,

%42,4'ü hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova'da şehir içi ulaşımın yaşlılar için kolay olduğunu beyan etmiştir.

Tablo 25.Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	212	55,8	55,8	55,8
Kararsızım/Fikrim Yok	6	1,6	1,6	57,4
Hayır	162	42,6	42,6	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır” sorusuna; çalışmaya katılanların %55,8'i evet, %1,6'sı fikrim yok/kararsızım, %42,6'sı hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova şehrinde sağlık hizmetlerine ulaşımın kolay olduğunu beyan etmiştir.

Tablo 26.Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	275	72,4	72,4	72,4
Kararsızım/Fikrim Yok	40	10,5	10,5	82,9
Hayır	65	17,1	17,1	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir” sorusuna, çalışmaya katılanların; %72,4'ü evet, %10,5'i kararsızım/fikrim yok, %17,1'i de hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova'da sağlık hizmetlerinin yeterli olduğunu beyan etmiştir.

Tablo 27.Çalışmak İsteyen Yaşlılar İçin, İş Bulmak Kolaydır

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	35	9,2	9,2	9,2
Kararsızım/Fikrim Yok	153	40,3	40,3	49,5
Hayır	192	50,5	50,5	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Çalışmak İsteyen Yaşlılar İçin, İş Bulmak Kolaydır” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %9,2'si evet, %40,3'ü kararsızım/fikrim yok, %50,5'i de hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova'da çalışmak isteyen bireylerin iş bulmasının zor olduğunu beyan etmiştir.

Tablo 28.Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	284	74,7	74,7	74,7
Kararsızım/Fikrim Yok	7	1,8	1,8	76,6
Hayır	89	23,4	23,4	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan” Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %74,7'si evet, %1,8'i hayır, %23,4'ü de hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova Belediye'sinin yaşlı bireylere uyguladığı hizmetlerden haberdar olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 29.Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	116	30,5	30,5	30,5
Kararsızım/Fikrim Yok	87	22,9	22,9	53,4
Hayır	177	46,6	46,6	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan” Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %30,5'i evet %22,9'u Kararsızım/Fikrim Yok, %46,6'sı da hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun Yalova Belediye'sinin yaşlı bireylere uyguladığı hizmetlerden memnun olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 30.STK ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	278	73,2	73,2	73,2
Kararsızım/Fikrim Yok	10	2,6	2,6	75,8
Hayır	92	24,2	24,2	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan” STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %73,2'si evet, %2,6'sı Kararsızım/Fikrim Yok ,%24,2'si hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova'da faaliyet gösteren Stk ve vakıfların yaşlı bireylere uyguladıkları hizmetten haberdar oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 31.STK ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	196	51,6	51,6	51,6
Kararsızım/Fikrim Yok	51	13,4	13,4	65,0
Hayır	133	35,0	35,0	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %51,6’sı evet, %13,4’ü kararsızım/fikrim yok, %35’i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun Yalova’da faaliyet gösteren STK ve vakıfların hizmetlerinden memnun oldukları tespit edilmiştir.

Tablo 32.Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Var

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	304	80,0	80,0	80,0
Kararsızım/Fikrim Yok	6	1,6	1,6	81,6
Hayır	70	18,4	18,4	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Aile Ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Var sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %80’i evet, %1,6’sı kararsızım/fikrim yok, %18,4’ü hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Aile ve Sosyal Hizmetler Yalova İl Müdürlüğü’nün hizmetlerinden haberdar oldukları tespiti yapılmıştır.

Tablo 33.Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	186	48,9	48,9	48,9
Kararsızım/Fikrim Yok	91	23,9	23,9	72,9
Hayır	103	27,1	27,1	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Aile Ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %48,9’u evet, %23,9’u kararsızım/fikrim yok, %27,1’i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun Aile Ve Sosyal Hizmetler Yalova İl Müdürlüğü’nün yaşlılara yönelik hizmetlerinden memnun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 34.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Vardır.

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	294	77,4	77,4	77,4
Kararsızım/Fikrim Yok	7	1,8	1,8	79,2
Hayır	79	20,8	20,8	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı'nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Var” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin; %77,4'ü evet, %1,8'i kararsızım/fikrim yok, %20,8'i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun Yalova Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı'nın yaşlı bireylere yönelik hizmetlerinden haberdar olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 35.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	169	44,5	44,5	44,5
Kararsızım/Fikrim Yok	128	33,7	33,7	78,2
Hayır	83	21,8	21,8	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Sosyal Yardımlaşma Ve Dayanışma Vakfı'nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %44,5'i evet, %33,7'si kararsızım/fikrim yok, %21,8'i hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun Yalova Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'nın yaşlı bireylere yönelik hizmetlerinden memnun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 36.Yalova Halkının Yaşlılara Karşı Tutumundan Memnunum

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	260	68,4	68,4	68,4
Kararsızım/Fikrim Yok	44	11,6	11,6	80,0
Hayır	76	20,0	20,0	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Yalova Halkının Yaşlılara Karşı Tutumundan Memnunum” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %68,4'ü evet, %11,6'sı kararsızım/fikrim yok, %20'si de hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin

büyük bir çoğunluğunun Yalova halkının yaşlılara karşı tutumundan memnun olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 37.Yaşlılık ile İlgili Eğitim Alıyor Musunuz?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	193	50,8	50,8	50,8
Kararsızım/Fikrim Yok	15	3,9	3,9	54,7
Hayır	172	45,3	45,3	100,0
Total	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Yaşlılık ile İlgili Eğitim Alıyor Musunuz” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %50,8’i evet, %3,9’u kararsızım/fikrim yok, %45,3’ü hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun yaşlılık ile ilgili eğitim aldıkları tespit edilmiştir.

Tablo 38.Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz ?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	217	57,1	57,1	57,1
Kararsızım/Fikrim Yok	35	9,2	9,2	66,3
Hayır	128	33,7	33,7	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %57,1’i evet, %9,2’si kararsızım/fikrim yok, %33,7’si hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin çoğunluğunun hobilerini sürdürebildikleri tespit edilmiştir.

Tablo 39.Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz var mı?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	127	33,4	33,4	33,4
Kararsızım/Fikrim Yok	21	5,5	5,5	38,9
Hayır	232	61,1	61,1	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %33,4’ü evet , %5,5’i kararsızım/fikrim yok, %61,1’i de hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük çoğunluğunun çevreyle alakalı problem ve şikâyetleri olmadıkları gözlemlenmiştir.

Tablo 40.Suçtan Korunma ve Güvenlik Açısından Şehirden Memnun musunuz?

	Dağılım	%	Kümülatif İçindeki %	Kümülatif
Evet	320	84,2	84,2	84,2
Kararsızım/Fikrim Yok	9	2,4	2,4	86,6
Hayır	51	13,4	13,4	100,0
Toplam	380	100,0	100,0	

Araştırmaya katılan bireylere sorulan “Suçtan Korunma ve Güvenlik Açısından Şehirden Memnun Musunuz” sorusuna, çalışmaya katılan bireylerin %84,2’si evet, %2,4’ü kararsızım/fikrim yok, %13,4’ü hayır cevabını vermiştir. Çalışmaya katılan bireylerin büyük bir çoğunluğunun güvenlik açısından şehirden memnun oldukları tespiti yapılmıştır.

Tablo 41.Cinsiyetiniz?*Çalışıyor Musunuz?

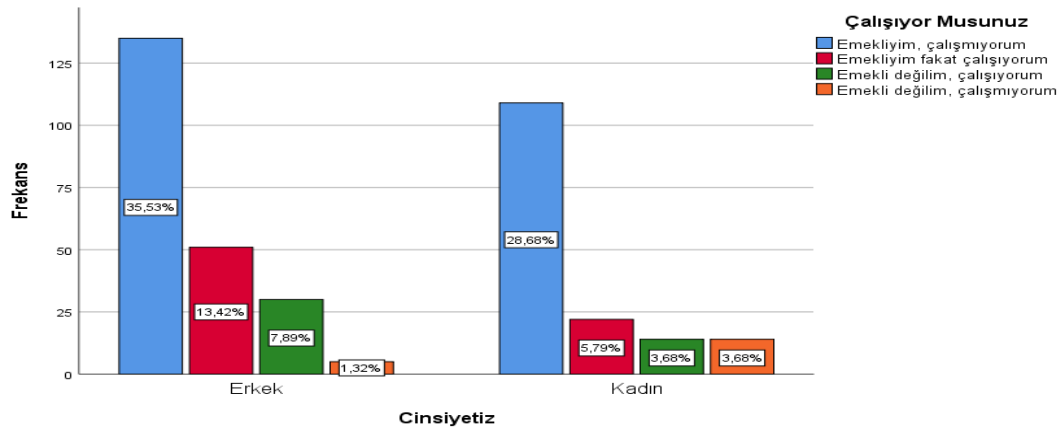
Cinsiyetiniz		Çalışıyor Musunuz?			
		Emekliyim, çalışmıyorum	Emekliyim fakat çalışıyorum	Emekli değilim, çalışıyorum	Emekli değilim, çalışmıyorum
Erkek	Kişi	135	51	30	5
	%	61,1%	23,1%	13,6%	2,3%
Kadın	Kişi	109	22	14	14
	%	68,6%	13,8%	8,8%	8,8%
Toplam	Kişi	244	73	44	19
	%	64,2%	19,2%	11,6%	5,0%

H₀: Bireylerin cinsiyetleri ve çalışma durumları birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin cinsiyetleri ve çalışma durumları birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’daki yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, erkeklerin %61,1 emekli ve çalışmadığını, %23’ü emekli fakat çalıştığını, %13,6’sı emekli olmadığını ve çalıştığını, %2,3’ü emekli değil ve çalışmadığını belirtmiştir. Kadınların ise %68’i emekli ve çalışmadığını, %13,8’si emekli ve çalıştığını, %8,8’i emekli olmadığını ve çalıştığını, %3,7’si emekli olmadığını ve çalışmadığını belirtmiştir.

Şekil 2. Cinsiyetiniz? *Çalışıyor Musunuz?

Anket çalışmasında yer alan çalışma durumu ‘na cinsiyet bağlamında verilen cevaplara bakıldığında; erkek bireylerin çalışma hayatında kadınlara oranla daha yüksek bir oranda olduğu gözlemlenmiştir. Emekli olan ve çalışmayan bireylerin de arasında belirgin bir fark bulunmamaktadır.

Tablo 42. Cinsiyetiniz?*Çalışıyor Musunuz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	14,646 ^a	3	,002

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,02 < \alpha=0,05$ olduğu için H_0 hipotezi reddedilebilir. Bireylerin cinsiyetiyle çalışma durumları birbirinden bağımsız olmadığı görülmektedir. Bu iki değişken arasında bir ilişki mevcut olduğu gözlenmektedir.

Tablo 43. Cinsiyetiniz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

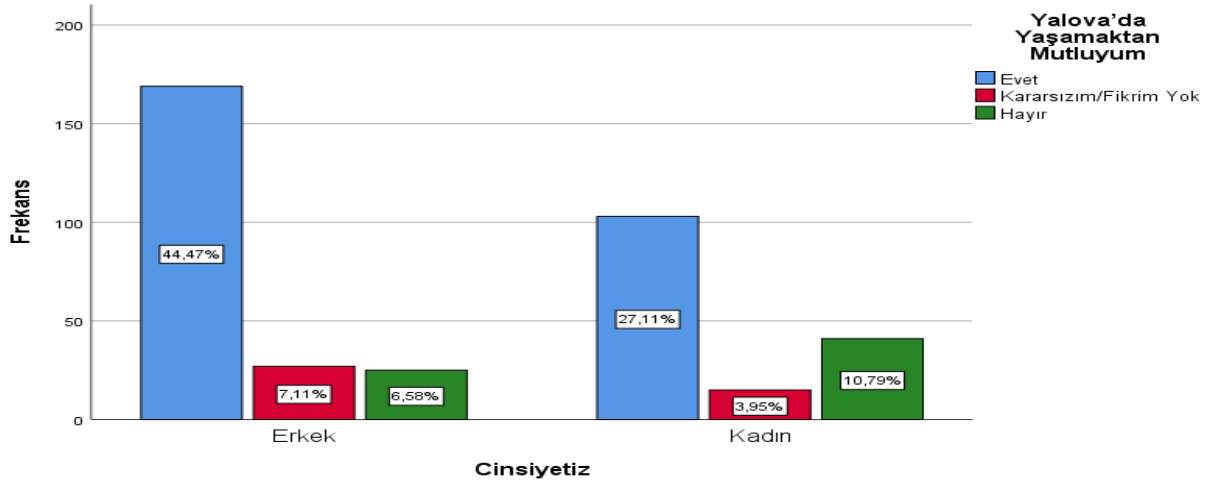
Cinsiyetiniz		Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum			
		Kararsızım/Fikrim			Toplam
		Evet	Yok	Hayır	
Erkek	Kişi	169	27	25	221
	%	76,5%	12,2%	11,3%	100,0%
Kadın	Kişi	103	15	41	159
	%	64,8%	9,4%	25,8%	100,0%
Toplam	Kişi	272	42	66	380
	%	71,6%	11,1%	17,4%	100,0%

H_0 : Cinsiyet ile Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Cinsiyet ile Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk birbirinden bağımsız değildir.

Yalova'daki yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında Yalova'da yaşamaktan mutluyum sorusuna, erkek bireylerin %76,5'i evet, %12,2'si kararsızım/fikrim yok, %11,3'ü ise hayır cevabını vermiştir. Kadın bireylerin %64,8'i evet, %9,4'ü kararsızım/fikrim yok, %25,8'i ise hayır cevabını vermiştir.

Şekil 3. Cinsiyetiniz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum

Anket çalışmasında yer alan, Yalova'da yaşamaktan memnunum sorusuna cinsiyet bağlamında verilen cevaplara bakıldığında, erkekler kadınlara göre Yalova'da yaşamaktan mutlu iken, kadınlar ise biraz daha az mutlu olduklarını ifade etmişlerdir. Erkek bireylerde mutlu olmaya kişilerin oranı daha düşük iken, kadınlarda bu oranın biraz daha fazla olduğunu yukarıdaki tabloda görülmektedir.

Tablo 44. Cinsiyetiniz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	13,567 ^a	2	,001

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,01 < \alpha=0,05$ olduğu için H_0 reddedilebilir. Cinsiyet bilgisi ile Yalova'da yaşamaktan mutluluk arasında bir ilişki olduğu söylenebilir

Tablo 45. Cinsiyetiniz? *Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanabilecek Bir Şehirdir

Cinsiyetiz		Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanabilecek Bir Şehirdir			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Erkek	Kişi	166	19	36	221
	%	75,1%	8,6%	16,3%	100,0%
Kadın	Kişi	109	25	25	159
	%	68,6%	15,7%	15,7%	100,0%

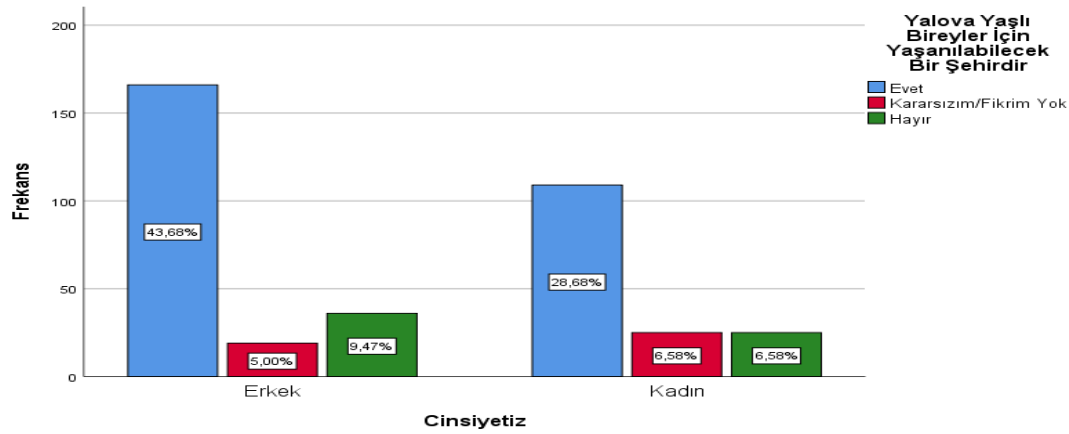
Toplam	Kişi	275	44	61	380
	%	72,4%	11,6%	16,1%	100,0%

H_0 :Cinsiyet ile Yalova yaşlı bireyler için yaşanılabilir bir şehirdir olgusu birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Cinsiyet ile Yalova yaşlı bireyler için yaşanılabilir bir şehirdir olgusu birbirinden bağımsız değildir.

Yalova'daki yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, erkek bireylerin %75,1'i evet, %8,6'sı kararsızım/fikrim yok, %16,3'ü hayır cevabını vermiştir. Kadın bireylerin ise %68,6 evet, 15,7% kararsızım/fikrim yok, 15,7% hayır cevabını vermiştir.

Şekil 4.Cinsiyetiniz? *Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir

Anket çalışmasında yer alan Yalova yaşlı bireyler için yaşanılabilir bir şehirdir sorusuna cinsiyet bağlamında bakıldığında, toplam oranlar içerisinde erkek bireylerin Yalova yaşanılabilir bir şehir sorusuna daha fazla evet cevabı verirken, kadın bireylerin kararsızım/fikrim yok cevabını erkek bireylerden daha fazla verdiği görülmektedir.

Tablo 46.Cinsiyetiniz? *Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,624 ^a	2	,099

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Chi-Square istatistiği p- value=0,09>a=0,05 olduğundan H_0 reddedilemez. Cinsiyet ile Yalova yaşlı bireyler için yaşanılabilir bir şehirdir birbirinden bağımsız iki değişkendir. Verilen yanıtlar ilişkili değildir.

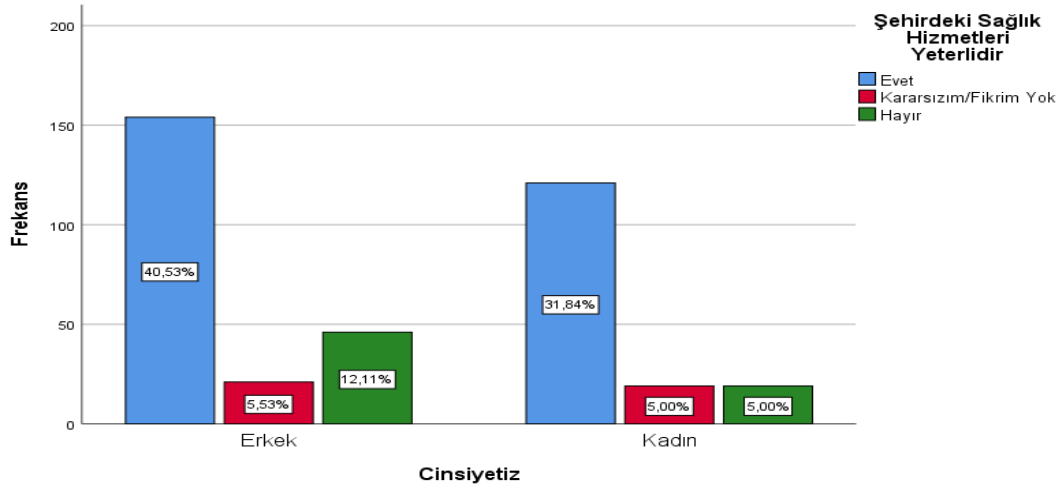
Tablo 47.Cinsiyetiniz?*Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir

Cinsiyetiz		Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Erkek	Kişi	154	21	46	221
	%	69,7%	9,5%	20,8%	100,0%
Kadın	Kişi	121	19	19	159
	%	76,1%	11,9%	11,9%	100,0%
Toplam	Kişi	275	40	65	380
	%	72,4%	10,5%	17,1%	100,0%

H₀:Cinsiyet ile şehirdeki sağlık hizmetleri yeterlidir birbirinden bağımsızdır.

H₁: Cinsiyet ile şehirdeki sağlık hizmetleri yeterlidir birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında erkek bireylerin %69,7’si evet; %9,5’i kararsızım/fikrim yok,%20,8’i hayır cevabını vermiştir. Kadın bireylerin %76,1’i evet, %11,9’u kararsızım /fikrim yok, %11,9’u hayır cevabını vermiştir. Toplamda ise çalışmaya katılan bireylerin %72,4’ü evet %10,5’i kararsızım/fikrim yok, %17,1’i hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 5.Cinsiyetiniz?*Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir

Anket çalışmasında yer alan şehirdeki sağlık hizmetleri yeterlidir sorusuna cinsiyet bağlamında verilen yanıtlarda erkek bireylerin evet yanıtının daha fazla olduğu görülmektedir. Ankete katılan erkek sayısı kadın sayısından fazla olduğu için kümülatif ortalamada erkeklerin evet yanıtının fazlalığı yanında hayır yanıtında da %7’lik bir fark görülmektedir.

Tablo 48.Cinsiyetiniz?*Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,301 ^a	2	,071

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,071 olarak hesaplanmıştır. Bu değer de yaklaşık olarak p değerimize çok yakın olduğu görülmektedir. a=0,05 değerine yakın olduğundan H0 reddedilebilir.

Tablo 49.Cinsiyetiniz?*Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır

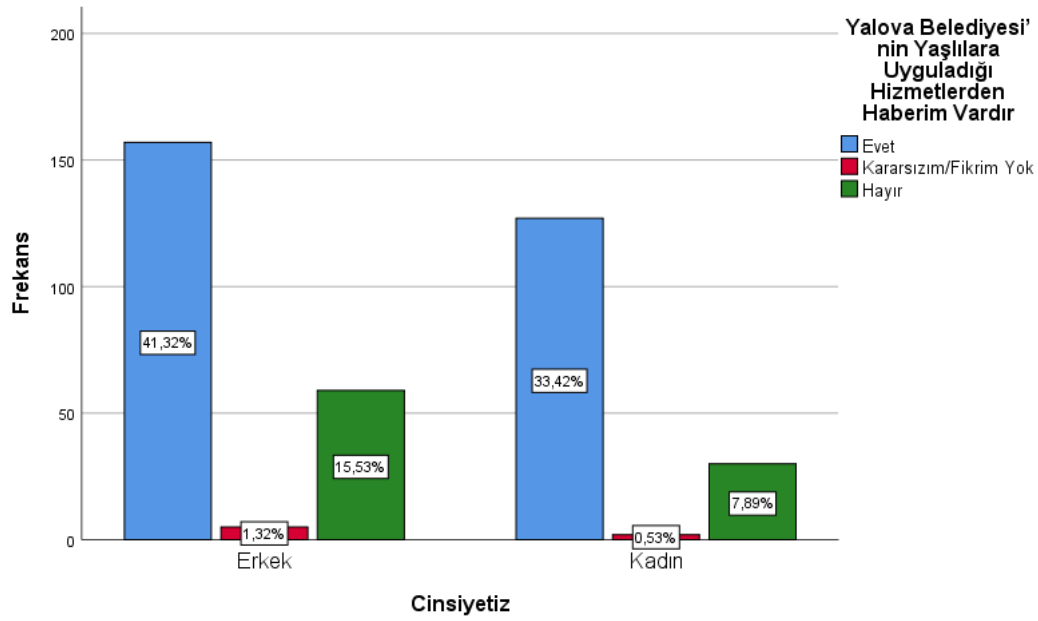
Cinsiyetiz		Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Erkek	Kişi	157	5	59	221
	%	71,0%	2,3%	26,7%	100,0%
Kadın	Kişi	127	2	30	159
	%	79,9%	1,3%	18,9%	100,0%
Toplam	Kişi	284	7	89	380
	%	74,7%	1,8%	23,4%	100,0%

H₀: Cinsiyet ile Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden haberdar olunması birbirinden bağımsızdır.

H₁: Cinsiyet ile Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden haberdar olunması birbirinden bağımsız değildir.

Yalova'da yaşlılara uygulanan anket çalışmasında bireylere yönetilen Yalova Belediyesi'nin yaşlılara uyguladığı hizmetlerden haberim vardır sorusuna erkek bireylerin %71'i evet , %2,3'ü kararsızım/fikrim yok, %26,7'si hayır cevabı vermiştir. Kadın bireylerin ise %79,9'u evet %1,3'ü kararsızım/fikrim yok,% 18,9'u hayır cevabını vermiştir.

Şekil 6.Cinsiyetiniz?*Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır

Anket çalışmasında yer alan Yalova Belediyesi'nin yaşlılara uyguladığı hizmetlerden haberim vardır sorusuna cinsiyet bağlamında verilen cevaplara bakıldığında erkek bireylerin daha haberdar olduğu görülmektedir. Aynı zamanda kadın bireylerin 2 katı kadar haberdar olmayan erkek birey de bulunmaktadır. Ankete katılan erkek sayısı kadın sayısından fazla olduğu için oranlar bu şekilde karşımıza çıkmaktadır.

Tablo 50.Cinsiyetiniz?*Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,892 ^a	2	,143

Tablodan da anlaşılabacağı gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,143>\alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilemez. Cinsiyet ile Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden haberdar olunması birbirlerinden bağımsızdır. H_0 kabul edilebilir.

Tablo 51.Cinsiyetiniz?* Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum

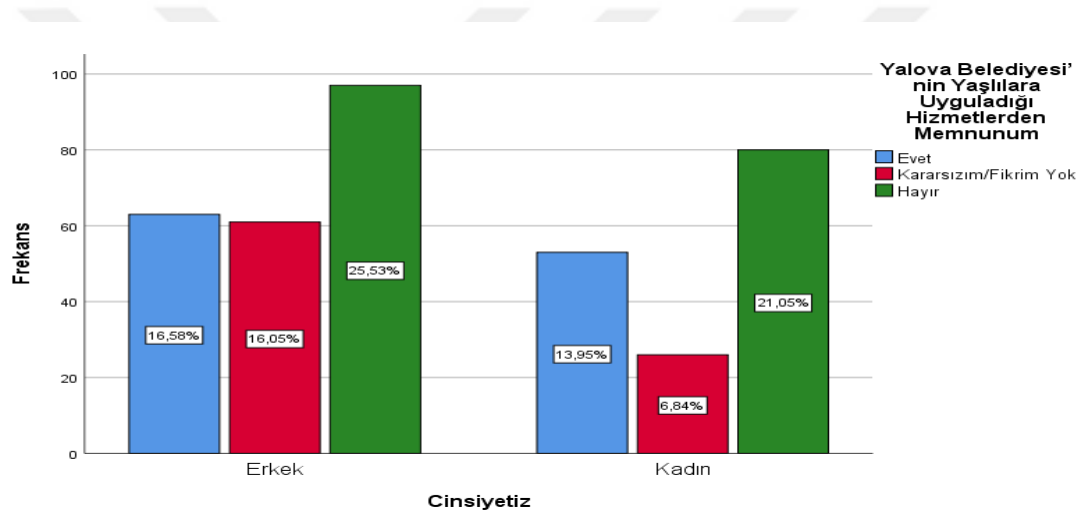
Cinsiyetiz		Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Erkek	Kişi	63	61	97	221
	%	28,5%	27,6%	43,9%	100,0%
Kadın	Kişi	53	26	80	159
	%	33,3%	16,4%	50,3%	100,0%
Toplam	Kişi	116	87	177	380
	%	30,5%	22,9%	46,6%	100,0%

H₀: Bireylerin cinsiyetleri ile Yalova Belediye'sinin uyguladığı hizmetlerden memnuniyetleri birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin cinsiyetleri ile Yalova Belediye'sinin uyguladığı hizmetlerden memnuniyetleri birbirinden bağımsız değildir.

Yalova'da yaşlılara uygulanan anket çalışmasında bireylere yönetilen Yalova Belediyesi'nin yaşlılara uyguladığı hizmetlerden memnuniyet sorusuna erkek bireylerin %28,5 evet %27,6'sı kararsızım/fikrim yok %43,9'ü hayır yanıtını vermiştir. Kadın bireylerin ise %33,3'ü evet %16,4'ü kararsızım /fikrim yok, %50,3'ü hayır cevabını vermiştir. Toplamda ise ankete katılan bireylerin %30,5'i evet %22,9'u kararsızım/fikrim yok, %46,6'sı hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 7.Cinsiyetiniz?* Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnuniyet

Anket çalışmasında yer alan Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnuniyet sorusuna verilen cevaplara cinsiyet bağlamında bakıldığında erkeklerin 4'te 1'i ve kadınların 4'te 1'e yakını memnun olmadığını dile getirmiştir. %22 oranında ise kararsız bir kitle karşımıza çıkarken, ankete katılan bireylerin sadece %30'u memnun olduğunu dile getirmiştir.

Tablo 52.Cinsiyetiniz?* Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnuniyet Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	6,636 ^a	2	,036

Tablodan da görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,0036<a=0,05 olduğundan H₀ reddedilebilir. Bireylerin cinsiyetleri ile Yalova Belediyesi'nin yaşlılara uyguladığı hizmetlerden memnuniyetleri bağımsız değildir, aralarında ilişki olduğu görülmektedir.

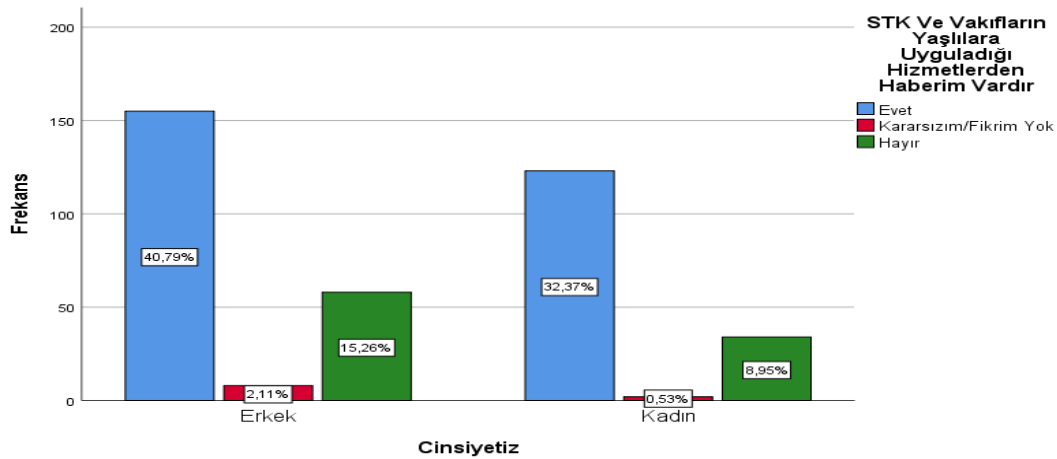
Tablo 53.Cinsiyetiniz?* STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır

Cinsiyetiz		STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden			Toplam
		Haberim Vardır			
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Erkek	Kişi	155	8	58	221
	%	70,1%	3,6%	26,2%	100,0%
Kadın	Kişi	123	2	34	159
	%	77,4%	1,3%	21,4%	100,0%
Toplam	Kişi	278	10	92	380
	%	73,2%	2,6%	24,2%	100,0%

H₀: Bireylerin cinsiyetleri ile STK ve vakıfların uyguladığı hizmetlerden haberdar olmaları birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin cinsiyetleri ile STK ve vakıfların uyguladığı hizmetlerden haberdar olmaları birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlılara uygulanan anket çalışmasında bireylere yönetilen STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır sorusuna erkek bireylerin %70’i evet %3,6’sı kararsızım/fikrim yok, %26,2’si hayır cevabını verirken kadın bireylerin %77,4’ü evet %1,3’ü kararsızım/fikrim yok, %21,4’ü hayır yanıtını vermiştir. Toplamda ise ankete katılan bireylerin %73,2’si evet %2,6’sı kararsızım/fikrim yok %24,2’si hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 8.Cinsiyetiniz?* STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır

Anket çalışmasında yer alan STK ve vakıfların yaşlılara uyguladığı hizmetlerden haberim vardır sorusuna verilen cevaplara cinsiyet bağlamında bakıldığında erkek bireylerin yarısına yakını evet yanıtını verirken, kadın bireylerin 3’te 1’lik bir oranının evet yanıtı verdiği görülmektedir. Yine grafikte erkek bireylerin kadın bireylerin 2 katı kadar hayır cevabı verdikleri görülmektedir.

Tablo 54.Cinsiyetiniz?* STK Ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	3,522 ^a	2	,172

Tablodan da görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,172>a=0,05 olduğundan H_0 reddedilemez. STK ve vakıfların yaşlılara uyguladığı hizmetlerden haberim vardır ile cinsiyet arasında ilişki yoktur.

Tablo 55.Yaşınız?* Aylık Geliriniz?

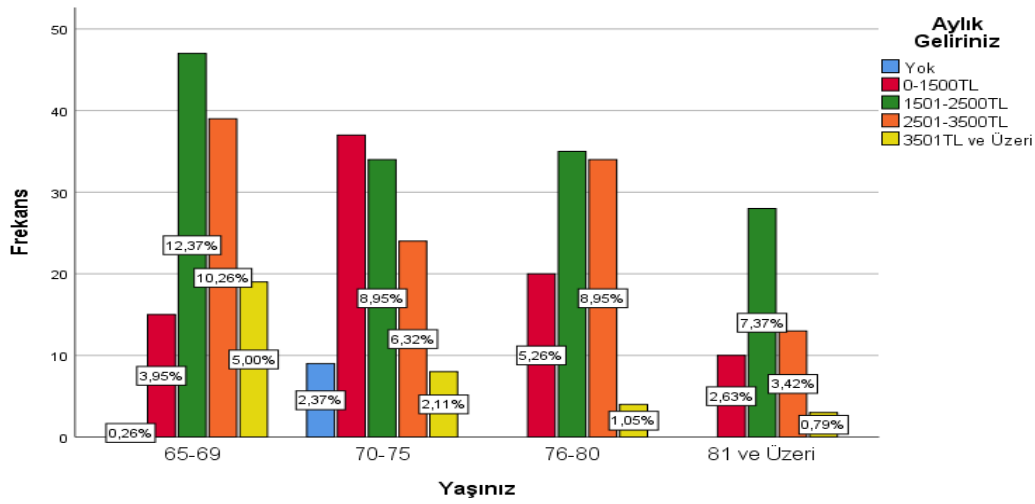
Yaşınız		Aylık Geliriniz					Toplam
		Yok	0-1500TL	1501-2500TL	2501-3500TL	3501TL ve Üzeri	
65-69	Kişi	1	15	47	39	19	121
	%	0,8%	12,4%	38,8%	32,2%	15,7%	100,0%
70-75	Kişi	9	37	34	24	8	112
	%	8,0%	33,0%	30,4%	21,4%	7,1%	100,0%
76-80	Kişi	0	20	35	34	4	93
	%	0,0%	21,5%	37,6%	36,6%	4,3%	100,0%
81 ve Üzeri	Kişi	0	10	28	13	3	54
	%	0,0%	18,5%	51,9%	24,1%	5,6%	100,0%
Toplam	Kişi	10	82	144	110	34	380
	%	2,6%	21,6%	37,9%	28,9%	8,9%	100,0%

H_0 : Yaş ile aylık gelir birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Yaş ile aylık gelir birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında aylık geliriniz nedir sorusuna 65-69 yaş arası bireylerin %0,8’i yok %12,4’ü 0-1500 TL arasında, %38,8’i 1501-2500 TL arasında, %32,2’si 2501-3500 TL arasında , %15,7’si 3501 TL ve üzeri yanıtını vermiştir. 70-75 yaş arasındaki bireylerin %8’i yok, %33’ü 0-1500 TL arasında, %30,4’ü 1501-2500 TL arasında, %21,4’ü 2501-3500 TL arasında ,%7,1’i 3501 TL üzerinde yanıtını vermiştir. 76-80 yaş arasındaki bireylerin %21,5’i 0-1500 TL arasında, %37,6’sı 1501-2500 TL arasında, %36,6’sı 2501-3500 TL arasında , %4,3’ü 3501 TL üzerinde yanıtını vermiştir. 81 ve üzeri yaşındaki bireylerin %18,5 ’i 0-1500 TL arasında, %51,9’u1501-2500 TL arasında, %24,1’i 2501-3500 TL arasında, %5,6’sı da 3500 TL ve üzerinde geliri olduğunu beyan etmiştir. Toplamda ise ankete katılan bireylerin%2,6’sı yok, %21,6’sı 0-1500 TL arası, %37,9’u 1501-2500 TL, %28,9’u 2501-3500tl, %8,9’u da 3501 TL ve üzeri gelir grubunda olduklarını beyan etmiştir.

Şekil 9.Yaşınız?* Aylık Geliriniz?

Yaşlı bireylerin yaş ve aylık gelir bağlamında verdiği cevaplardan yola çıkıldığında özellikle yüksek gelir grubunun yaş ilerledikçe azaldığı, 1501-2500 tl arasında geliri olan grubun da yüzeyssel olarak azaldığı söylenebilir. Diğer gelir gruplarında ise kayda değer değişiklikler görülmemektedir.

Tablo 56.Yaşınız?* Aylık Geliriniz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	48,516 ^a	12	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,001<a=0,05 olduğundan H_0 reddedilebilir. Yaş aralığı ve aylık geliri birbirinden bağımsız değildir, iki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 57.Yaşınız?* Sağlık Durumunuz?

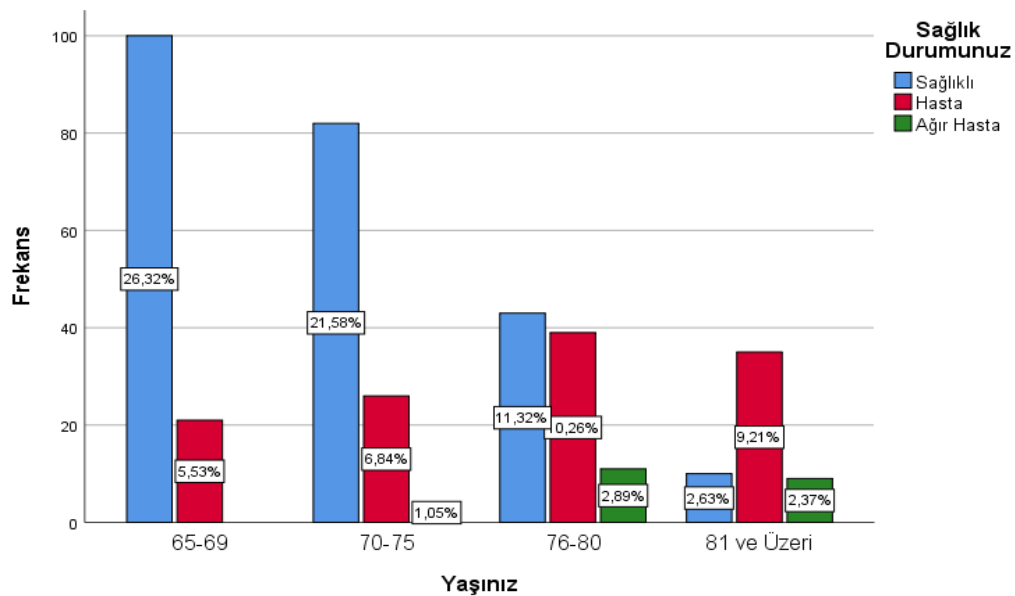
Yaşınız		Sağlık Durumunuz			Toplam
		Sağlıklı	Hasta	Ağır Hasta	
65-69	Kişi	100	21	0	121
	%	82,6%	17,4%	0,0%	100,0%
70-75	Kişi	82	26	4	112
	%	73,2%	23,2%	3,6%	100,0%
76-80	Kişi	43	39	11	93
	%	46,2%	41,9%	11,8%	100,0%
81 ve Üzeri	Kişi	10	35	9	54
	%	18,5%	64,8%	16,7%	100,0%
Toplam	Kişi	235	121	24	380
	%	61,8%	31,8%	6,3%	100,0%

H₀: Yaş ile sağlık durumu bağımsızdır.

H₁: Yaş ile sağlık durumu bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında sağlık durumunuz nedir sorusuna 65-69 yaş arası bireylerin %82,6’sı sağlıklı , %17,4’ü hasta yanıtını vermiştir. 70-75 yaş arası bireylerin %73,2 si sağlıklı, %23,2’si hasta %3,6 sı ağır hasta yanıtını vermiştir. 76-80 yaş arası bireylerin, %46,2’si sağlıklı, %41,9’u hasta, %11,8’i ağır hasta yanıtını vermiştir. 81 ve üzeri yaş grubundaki bireylerin %18,5’i sağlıklı, %64,8’i hasta , %16,7’si ağır hasta olduğunu beyan etmiştir. Toplamda ise ankete katılan bireylerin %61,8’i sağlıklı, %31,8’i hasta, %6,3’ü ağır hasta olduğu görülmektedir.

Şekil 10.Yaşınız?* Sağlık Durumunuz?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere bireylerin yaşları ilerledikçe sağlık durumları sağlıklıdan hastaya hastadan da ağır hastaya doğru kaydığı gözlemlenmektedir. 65-69 yaş aralığındaki bireylerin oransal olarak daha sağlıklı olduğu ve ağır hasta olmadığı gözlemlenmiştir. 70-75 yaş aralığından itibaren de ağır hastalıkların başladığı görülmüştür. Ayrıca bu yaş grubundan itibaren hasta bireylerin, ağır hastalığa doğru kaydığı görülmüştür.

Tablo 58.Yaşınız?* Sağlık Durumunuz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	85,479 ^a	6	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p-value=0,001<a=0,05 olduğundan H₀ reddedilebilir. Yaş aralığı ve sağlık durumu arasında ilişki olduğu görülmektedir.

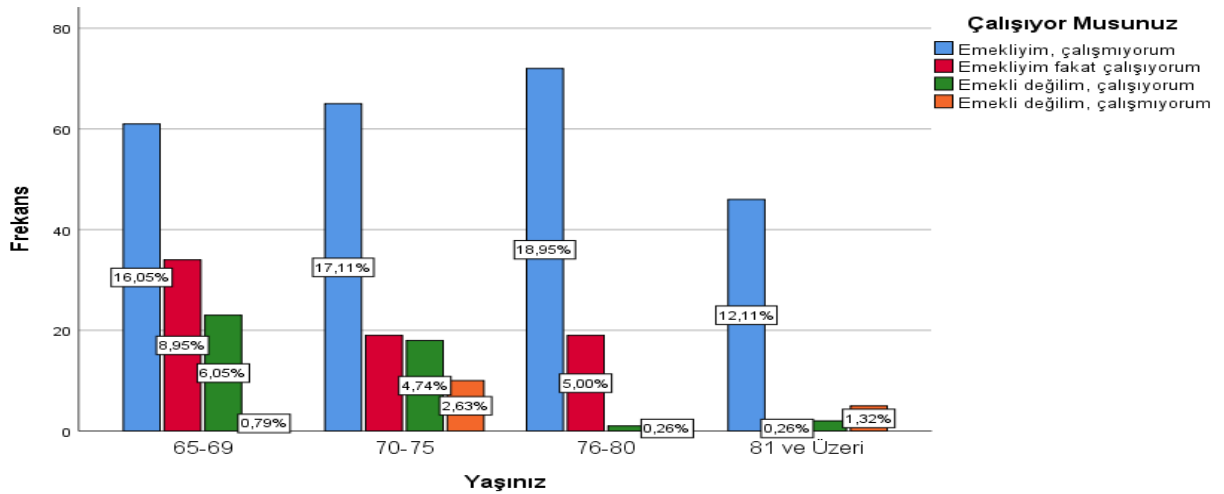
Tablo 59.Yaşınız?*Çalışıyor Musunuz?

Yaşınız		Çalışıyor Musunuz?				Toplam
		Emekliyim, çalışmıyorum	Emekliyim fakat çalışıyorum	Emekli değilim, çalışıyorum	Emekli değilim, çalışmıyorum	
65-69	Kişi	61	34	23	3	121
	%	50,4%	28,1%	19,0%	2,5%	100,0%
70-75	Kişi	65	19	18	10	112
	%	58,0%	17,0%	16,1%	8,9%	100,0%
76-80	Kişi	72	19	1	1	93
	%	77,4%	20,4%	1,1%	1,1%	100,0%
81 ve Üzeri	Kişi	46	1	2	5	54
	%	85,2%	1,9%	3,7%	9,3%	100,0%
Toplam	Kişi	244	73	44	19	380
	%	64,2%	19,2%	11,6%	5,0%	100,0%

H_0 : Yaş ile çalışma durumunuz birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Yaş ile çalışma durumunuz birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında 65-69 arası yaş grubundaki bireylerin %50,4’ü emekliyim çalışmıyorum, %28,1’i emekliyim fakat çalışıyorum, % 19’u emekli değilim çalışıyorum % 2,5’i ise emekli değilim çalışmıyorum yanıtını vermişlerdir. 70-75 yaş aralığındaki grubun % 58’i emekliyim çalışmıyorum, %17’si emekliyim fakat çalışıyorum, %16,1’i emekli değilim çalışıyorum, %8,9’u ise emekli değilim çalışmıyorum yanıtını vermişlerdir.81 ve üzeri yaş grubundaki bireylerin %85,2’si emekliyim çalışmıyorum %1,9’u emekliyim fakat çalışıyorum %3,7’si emekli değilim çalışıyorum % 9,3’ü emekli değilim çalışıyorum yanıtını vermiştir.

Şekil 11.Yaşınız?*Çalışıyor Musunuz?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere kümülatif olarak emekli ve çalışmayan grubun en yüksek olduğu söylenebilir. Bunun yanında yaş ilerledikçe emekli olmasına rağmen çalışan birey sayısı azalmaktadır. 65-69 yaş aralığındaki bireylerin emekli olmalarına rağmen yaşlarının göreceli olarak genç olmasıyla çalıştığı ve bazılarının ise emekli olmadığı ve çalıştığı gözlemlenmiştir. Yaş ilerledikçe de emekli olan ve çalışma hayatında herhangi bir şekilde yer almayan bireylerin oranı artmaktadır.

Tablo 60.Yaşınız?*Çalışıyor Musunuz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	53,585 ^a	9	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,001<a=0,05 olduğundan H0 reddedilebilir. Yaş grubu ile çalışma durumu arasında bir ilişki olduğu çapraz analiz sonucunda gözlenmiştir.

Tablo 61.Yaşınız?*Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum

Yaşınız		Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum			
		Kararsızım/Fikrim			Toplam
		Evet	Yok	Hayır	
65-69	Kişi	101	13	7	121
	%	83,5%	10,7%	5,8%	100,0%
70-75	Kişi	67	3	42	112
	%	59,8%	2,7%	37,5%	100,0%
76-80	Kişi	68	16	9	93
	%	73,1%	17,2%	9,7%	100,0%
81 ve Üzeri	Kişi	36	10	8	54
	%	66,7%	18,5%	14,8%	100,0%
Toplam	Kişi	272	42	66	380
	%	71,6%	11,1%	17,4%	100,0%

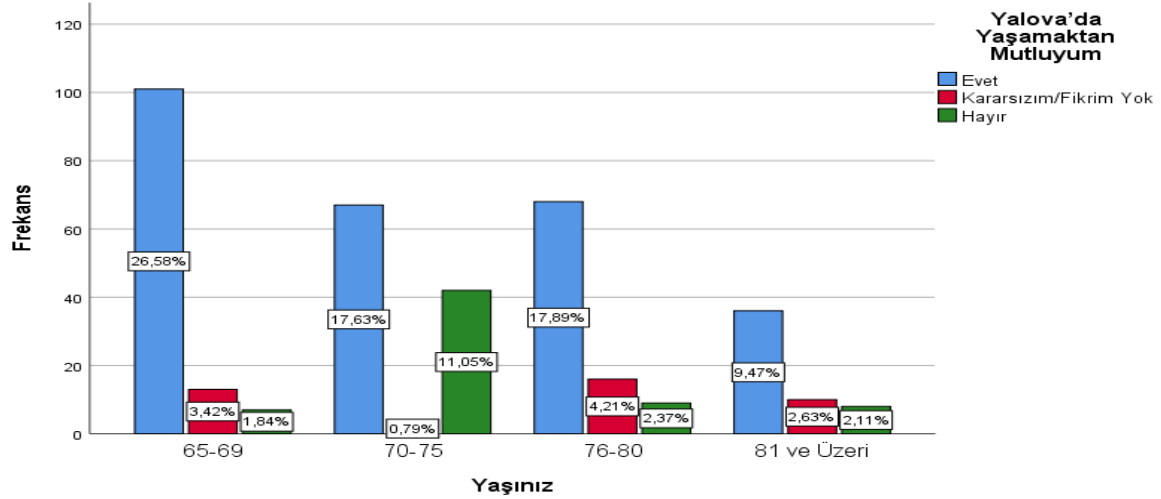
H₀:Bireyin yaşı ile Yalova'da yaşamaktan duyduğu mutluluk bağımsızdır.

H₁: Bireyin yaşı ile Yalova'da yaşamaktan duyduğu mutluluk bağımsız değildir.

Yalova'da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, yaş bağlamında Yalova'da yaşamaktan mutlu musunuz sorusuna; 65-69 yaş aralığındaki bireylerin %83'ü evet %10,7'si kararsız/fikrim yok, %5,8'i hayır yanıtını vermiştir. 70-75 yaş aralığındaki bireylerin %59,8'i evet, %2,7'si kararsızım/fikrim yok, %37,5'i hayır yanıtını vermiştir.76-80 yaş aralığındaki bireylerin %73,1'i evet %17,2'si kararsızım fikrim yok, %9,7'si hayır yanıtını vermiştir. 81 yaş ve üzeri bireylerin %66,7'si evet, %18,5'i

kararsızım/fikrim yok,% 14,8'i ise hayır yanıtını vermiştir. Toplamda ise bireylerin %71,6'si evet %11,1'i kararsızım/fikrim yok, %17,4'i hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 12.Yaşınız?*Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü gibi tüm yaş gruplarındaki bireylerin büyük oranda Yalova'da yaşamaktan mutlu oldukları görülmektedir.65-69 arası yaş grubundaki bireylerin ise en yüksek oranla Yalova'da yaşamaktan mutlu oldukları sonucuna ulaşılmıştır. 76-80 yaş grubu aralığındaki bireylerin en yüksek kararsız yanıtını verdiğini görülmekte iken 70-75 yaş grubu arası bireylerin de en yüksek hayır yanıtını verdiği tespit edilmiştir.

Tablo 62.Yaşınız?*Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	56,642 ^a	6	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,001<a=0,05 olduğundan H₀ reddedilebilir. Bireylerin yaş gruplarıyla Yalova'da yaşamakta mutlu olmaları arasında ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 63.Sağlık Durumunuz? * Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum

Sağlık Durumunuz		Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum			
		Kararsızım/Fikrim			Toplam
		Evet	Yok	Hayır	
Sağlıklı	Kişi	167	28	40	235
	%	71,1%	11,9%	17,0%	100,0%
Hasta	Kişi	83	13	25	121
	%	68,6%	10,7%	20,7%	100,0%
Ağır Hasta	Kişi	22	1	1	24
	%	91,7%	4,2%	4,2%	100,0%

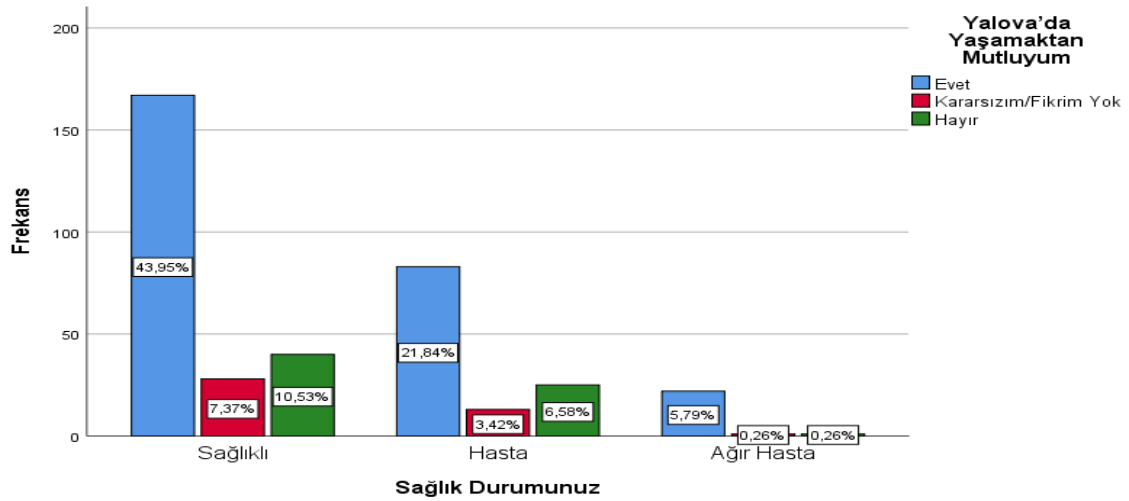
Toplam	Kişi	272	42	66	380
	%	71,6%	11,1%	17,4%	100,0%

H₀:Bireylerin sağlık durumları ile Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin sağlık durumları ile Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, sağlık durumu bağlamında yaşlı bireylerin Yalova’da yaşamaktan mutluluk düzeyleri şu şekildedir; sağlıklı olan bireylerin %71,1’i evet %11,9’u kararsızım/fikrim yok, %17’si ise hayır yanıtını vermiştir. Hasta olan bireylerin %68,8’i evet %10,7’si hayır, %20,7’si hayır yanıtını vermiştir. Ağır hasta olan bireylerin %91,7’si evet %4,2’si kararsızım/fikrim yok, %4,2’si de hayır yanıtını vermiştir. Toplamda ise ankete katılan bireylerin %71,6’si evet %11,1’i kararsızım/fikrim yok , %17,4’ü hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 13.Sağlık Durumunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, bireylerin sağlık durumları ile Yalova’daki yaşamları arasındaki bağlantı sağlıklı bireylerde yüksek oranlarla mutlu olduğu yönünde karşımıza çıkmaktadır. Kararsızım veya fikrim yok yanıtını veren bireyler ise hastalık oranı arttıkça azalmakta ve soruya verilen cevapların evet veya hayır üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Sağlıklı olan bireyler toplam oran içerisinde en yüksek kararsızım ve hayır cevabını veren grup olarak gözlenirken, ağır hasta olan bireylerde Yalova’da yaşamaktan mutlu oldukları ve kararsız ve hayır yanıtı veren bireylerin sifıra yakın olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 64.Sağlık Durumunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi

	Value	Df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	5,890 ^a	4	,207

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,207a>=0,05 olduğundan H₀ reddedilemez. Bireylerin sağlık durumları ile Yalova’da yaşamaktan mutlulukları arasında bir bağlantı yoktur. Bu iki önermenin birbirinden bağımsız olduğu görülmektedir.

Tablo 65.Sağlık Durumunuz? * Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir

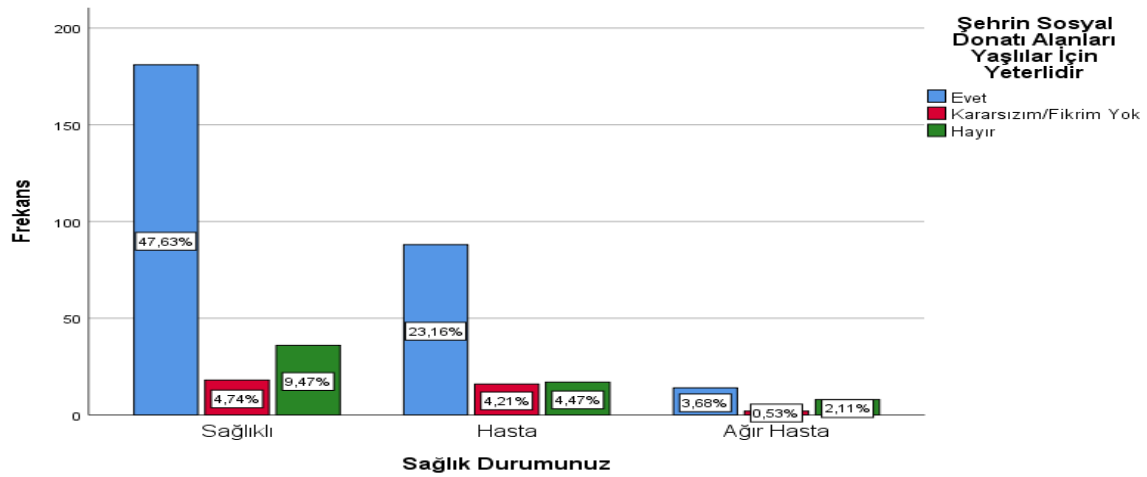
Sağlık Durumunuz		Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin			Toplam
		Yeterlidir			
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Sağlıklı	Kişi	181	18	36	235
	%	77,0%	7,7%	15,3%	100,0%
Hasta	Kişi	88	16	17	121
	%	72,7%	13,2%	14,0%	100,0%
Ağır Hasta	Kişi	14	2	8	24
	%	58,3%	8,3%	33,3%	100,0%
Toplam	Kişi	283	36	61	380
	%	74,5%	9,5%	16,1%	100,0%

H₀:Bireylerin sağlık durumları ile şehrin sosyal donatı alanlarının yeterliliği birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin sağlık durumları ile şehrin sosyal donatı alanlarının yeterliliği birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, bireylerin sağlık durumları bağlamında şehirdeki sosyal donatı alanlarının yeterliliği sorusuna verdikleri yanıtlar şu şekildedir; sağlıklı bireylerin %77’si evet , %7,7’si kararsızım/fikrim yok, %15,3’ü hayır yanıtını vermiştir. Hasta bireylerin %72,7’si evet, %13,2’si kararsızım/fikrim yok,% 14’ü de hayır yanıtını vermiştir. Ağır hasta olan bireylerin %58,3’ü evet %8,3’ü kararsızım/fikrim yok, %33,3’ü de hayır yanıtını vermiştir. Ankete katılan tüm bireylerin %74,5’i evet %9,5’i kararsızım/fikrim yok, %16,1’i se hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 14.Sağlık Durumunuz? * Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, bireylerin sağlık durumu nun sosyal donatı alanlarındaki yeterlilikle anlamlı bir bağı olduğu görülmektedir. Sağlıklı ve hasta bireylerde kararsızlık oranı mevcut iken ağır hasta bireylerde kararsızım/fikrim yok cevabı neredeyse yoktur. Sağlıklı bireylerin en yüksek oranla şehirdeki sosyal donatı oranının yeterli olduğuna kanaat getirdikleri söylenebilir.

Tablo 66.Sağlık Durumunuz?* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,585 ^a	4	,072

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,072 olduğundan ve güvenilirlik oranı 0,05'e yakın olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin sağlık durumları ve sosyal donatı alanlarının yeterliliği arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 67.Sağlık Durumunuz?*Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir

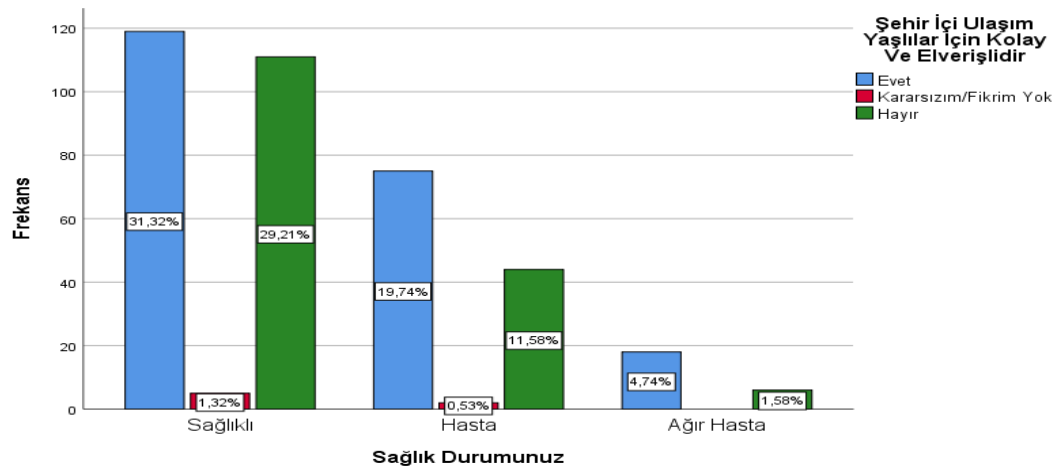
Sağlık Durumunuz		Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay Ve Elverişlidir			
		Kararsızım/Fikrim			Toplam
		Evet	Yok	Hayır	
Sağlıklı	Kişi	119	5	111	235
	%	50,6%	2,1%	47,2%	100,0%
Hasta	Kişi	75	2	44	121
	%	62,0%	1,7%	36,4%	100,0%
Ağır Hasta	Kişi	18	0	6	24
	%	75,0%	0,0%	25,0%	100,0%
Toplam	Kişi	212	7	161	380
	%	55,8%	1,8%	42,4%	100,0%

H₀: Yaşlı bireylerin sağlık durumları ile şehir için ulaşımın kolaylığı konusundaki kanaatleri birbirinden bağımsızdır.

H₁: Yaşlı bireylerin sağlık durumları ile şehir için ulaşımın kolaylığı konusundaki kanaatleri birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında; yaşlı bireylerin sağlık durumları bağlamında, şehir içi ulaşımın kolaylığı ve elverişliliği sorusuna verdikleri yanıtlar şu şekildedir: sağlıklı bireylerin %50,6’sı evet, %2,1’i kararsızım/fikrim yok, %47,2’si hayır yanıtını vermiştir. Hasta bireylerin % 62’si evet %1,7’si kararsızım/fikrim yok, %36,4’ü ise hayır yanıtını vermiştir. Ağır hasta bireylerin %75’i evet %0’ı kararsızım/fikrim yok, %25’i de hayır yanıtını vermiştir. Ankete katılan bireylerin toplamda %55,8’i evet %1,8’i kararsızım/fikrim yok %42,4’ü hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 15.Sağlık Durumunuz? *Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere; sağlıklı bireylerin ulaşım hizmetlilerine dönük olarak yarı yarıya ayrıldıkları görülmektedir. Hasta olan bireylerde ise memnun olmayan bireylerin sayısı azalma eğilimi gösterirken ağır hasta bireylerde memnun olmayan birey sayısının 0’a yakın olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 68.Sağlık Durumunuz?*Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir Chi-Square Test

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	8,159 ^a	4	,086

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,086 olduğundan ve güvenilir değer olan 0,05 değerine yakın olduğundan olduğundan H₀ reddedilebilir. Bireylerin sağlık durumları ve şehir içi ulaşımın kolaylığı ve elverişliliği arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

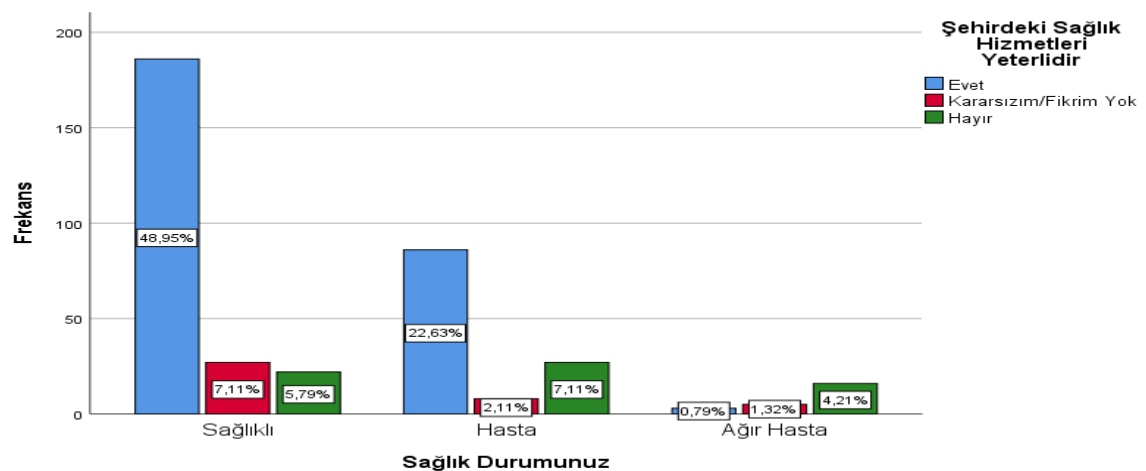
Tablo 69.Sağlık Durumunuz?* Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir

Sağlık Durumunuz		Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir			
		Kararsızım/Fikrim			Toplam
		Evet	Yok	Hayır	
Sağlıklı	Kişi	186	27	22	235
	%	79,1%	11,5%	9,4%	100,0%
Hasta	Kişi	86	8	27	121
	%	71,1%	6,6%	22,3%	100,0%
Ağır Hasta	Kişi	3	5	16	24
	%	12,5%	20,8%	66,7%	100,0%
Toplam	Kişi	275	40	65	380
	%	72,4%	10,5%	17,1%	100,0%

H₀: Bireylerin sağlık durumları ve şehirdeki sağlık hizmetlerinin yeterliliği birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin sağlık durumları ve şehirdeki sağlık hizmetlerinin yeterliliği birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, yaşlı bireylerin sağlık durumları bağlamında sağlık hizmetlerinin yeterliliği sorusuna verilen yanıtlar şu şekildedir: Sağlıklı bireylerin %79,1’i evet % 11,5’i kararsızım/fikrim yok %9,4’ü ise hayır yanıtını vermiştir. Hasta bireylerin %71,1’i evet %6,6’sı kararsızım/fikrim yok %22,3’ü hayır yanıtı vermiştir. Ağır hasta bireylerin %12,5’i evet %20,8’i kararsızım/fikrim yok %66,7’i se hayır yanıtını vermiştir. Ankete katılan bireylerin toplamda %72,4’ü evet %10,5’i kararsızım/fikrim yok %17,1’i hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 16.Sağlık Durumunuz?* Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, sağlıklı bireylerin büyük bir kısmında şehirdeki sağlık hizmetlerinin yeterli olduğuna dair bir kanaat oluştuğu

gözlemlenmiştir. Hasta bireylerin de büyük bir kısmı sağlık hizmetlerinin yeterli olduğunu düşünse de hatırı sayılır bir oranda memnun olmayan bir kitle olduğu da gözlemlenmiştir. Ağır hasta bireylerin ise sağlık hizmetlerinin yeterli olmadığı noktasında bir kanaatte oldukları gözlemlenmiştir.

Tablo 70.Sağlık Durumunuz?* Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir Chi-Square Test

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	62,420 ^a	4	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,00<a=0,05 olduğundan H₀ reddedilebilir. Yaşlı bireylerin sağlık durumları ile şehirde faaliyet gösteren sağlık hizmetlerinin yeterliliği arasında bir ilişki olduğu gözlenmiştir.

Tablo 71.İkamet Ettiğiniz Yer?*Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz?

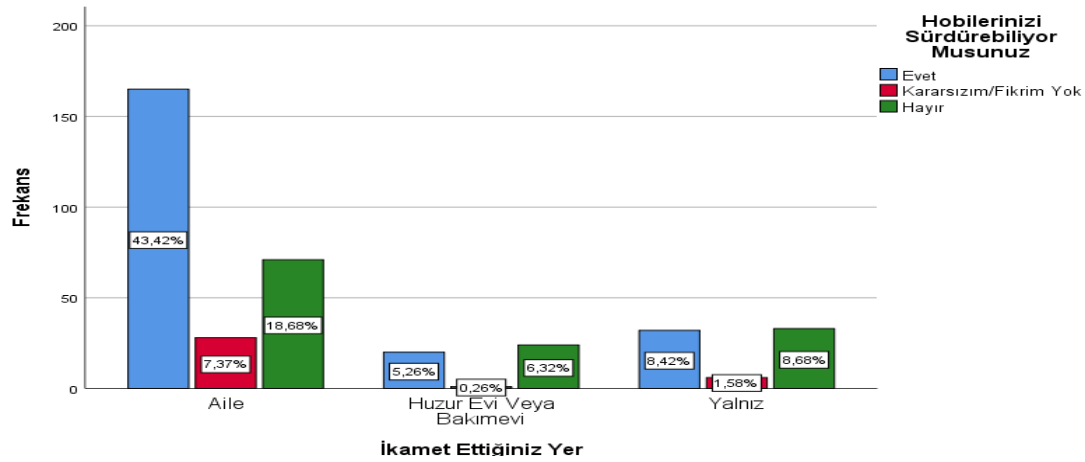
İkamet Ettiğiniz Yer		Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz?			
		Kararsızım/Fikrim			Toplam
		Evet	Yok	Hayır	
Aile	Kişi	165	28	71	264
	%	62,5%	10,6%	26,9%	100,0%
Huzur Evi Veya Bakımevi	Kişi	20	1	24	45
	%	44,4%	2,2%	53,3%	100,0%
Yalnız	Kişi	32	6	33	71
	%	45,1%	8,5%	46,5%	100,0%
Toplam	Kişi	217	35	128	380
	%	57,1%	9,2%	33,7%	100,0%

H₀: Bireylerin ikamet ettikleri yer ile hobilerini sürdürmeleri birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin ikamet ettikleri yer ile hobilerini sürdürmeleri birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, yaşlı bireylere yöneltilen ikamet ettikleri yer bağlamında hobilerini sürdürmeleri oranları şu şekildedir: aile yanında ikamet eden bireylerin %62,5’i evet %10,6’sı kararsızım/fikrim yok, %26,9’u hayır yanıtını vermiştir. Huzurevi veya bakımevinde ikamet eden bireylerin, %44,4’ü evet %2,2’si kararsızım/fikrim yok, %53,4’ü hayır yanıtını vermiştir. Yalnız yaşayan bireylerin %45,1’i evet, %8,5’i kararsızım/fikrim yok, %46,5’i hayır yanıtını vermiştir. Anket çalışmasına katılan tüm bireylerin %57,1’i evet %9,2’si kararsızım/fikrim yok, %33,7’si hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 17.İkamet Ettiğiniz Yer?*Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, aile yanında yaşayan yaşlı bireylerin yüksek oranda hobilerini sürdürebildikleri tespit edilmiştir. Huzurevi veya bakımevinde yaşayan yaşlı bireylerin hobilerini sürdürme oranları, sürdüremeyenlerden az olduğu görülmektedir. Yalnız yaşayan bireyler de aynı durum söz konusudur.

Tablo 72.İkamet Ettiğiniz Yer?*Hobilerinizi Sürdürebiliyor Musunuz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,620 ^a	4	,001

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,001<a=0,05 olduğundan H_0 reddedilebilir. Yaşlı bireylerin yaşadıkları yer ile hobilerini sürdürebilmeleri arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 73.İkamet Ettiğiniz Yer?* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?

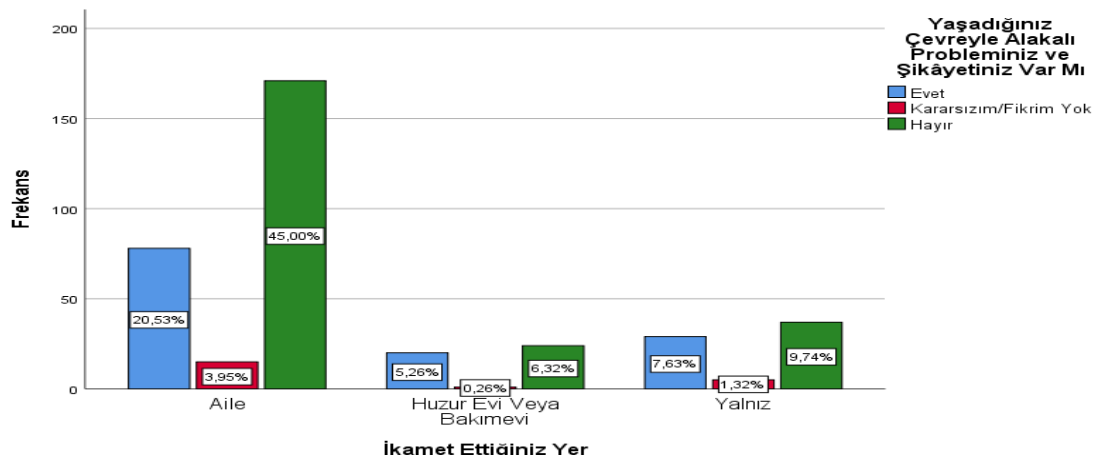
İkamet Ettiğiniz Yer		Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?			Toplam
		Kararsızım/Fikrim			
		Evet	Yok	Hayır	
Aile	Kişi	78	15	171	264
	%	29,5%	5,7%	64,8%	100,0%
Huzur Evi Veya Bakımevi	Kişi	20	1	24	45
	%	44,4%	2,2%	53,3%	100,0%
Yalnız	Kişi	29	5	37	71
	%	40,8%	7,0%	52,1%	100,0%
Toplam	Kişi	127	21	232	380
	%	33,4%	5,5%	61,1%	100,0%

H₀:Bireylerin ikamet ettikleri yer ve yaşadıkları çevreden yaşadıkları şikayetleri ve problemleri birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin ikamet ettikleri yer ve yaşadıkları çevreden yaşadıkları şikayetleri ve problemleri birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, yaşlı bireylere sorulan ikamet ettiğiniz yer neresidir sorusu bağlamında, yaşadıkları çevreden yaşadıkları şikayet ve problemleri var mı sorusuna verdikleri cevaplar şu şekildedir: Aile yanında yaşayan bireylerin %29,5’i evet %5,7’si kararsızım/fikrim yok, %64,8’i hayır yanıtını vermiştir. Huzurevi veya Bakımevinde yaşayan yaşlı bireylerin %44,4’ü evet , %2,2’si kararsızım/fikrim yok %53,3’ü hayır yanıtını vermiştir. Yalnız yaşayan bireylerin% 40,8’i evet %7’si kararsızım/fikrim yok, % 52,1’i hayır yanıtını vermiştir. Toplamda ise yaşlı bireylerin %33,4’ü evet, %5,5’i kararsızım/fikrim yok, %61,1’i hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 18.İkamet Ettiğiniz Yer?* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, ailesiyle birlikte ikamet eden yaşlı bireylerin çevreyle alakalı daha az problemi ve şikayeti olduğu görülürken, huzurevinde ve yalnız yaşayan yaşlı bireylerin verdikleri cevaplar birbirine yakın olduğu gözlemlenmektedir.

Tablo 74.İkamet Ettiğiniz Yer?* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	7,156 ^a	4	,128

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,128a>=0,05 olduğundan H₀ reddedilemez. Bireylerin ikamet ettikleri yer ile yaşadıkları çevreden şikayetleri veya problemleri olması arasında bir ilişki olduğu tespit edilememiştir. İki önerme birbirinden bağımsızdır.

Tablo 75.Çalışıyor musunuz?* Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?

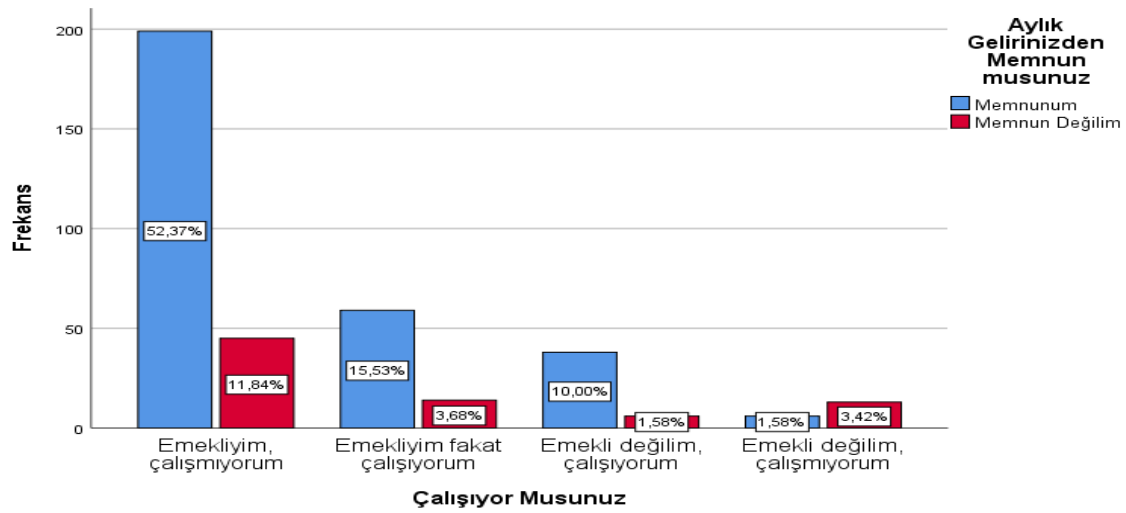
Çalışıyor musunuz?		Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?		Toplam
		Memnunum	Değilim	
Emekliyim, çalışmıyorum	Kişi	199	45	244
	%	81,6%	18,4%	100,0%
Emekliyim fakat çalışıyorum	Kişi	59	14	73
	%	80,8%	19,2%	100,0%
Emekli değilim, çalışıyorum	Kişi	38	6	44
	%	86,4%	13,6%	100,0%
Emekli değilim, çalışmıyorum	Kişi	6	13	19
	%	31,6%	68,4%	100,0%
Toplam	Kişi	302	78	380
	%	79,5%	20,5%	100,0%

H₀: Bireylerin çalışma durumları ile aylık gelirlerinden memnuniyetleri birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin çalışma durumları ile aylık gelirlerinden memnuniyetleri birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, yaşlı bireylere yöneltilen çalışma durumunuz nedir sorusuna aylık gelirlerinden memnuniyet bağlamında ortaya çıkan oranlar şu şekildedir: Emekli olup, çalışmayan bireylerin %81,6’sı memnun olduğunu, %18,4’ü memnun olmadığını beyan etmiştir. Emekliyim fakat çalışıyorum yanıtını veren bireylerin %80,8’i memnun olduğunu, %19,2’si memnun olmadığını beyan etmiştir. Emekli olmayan ve çalışan bireylerin %86,4’ü memnun olduğunu, %13,6’sı memnun olmadığını beyan etmiştir. Emekli olmayan ve aynı zamanda çalışmayan bireylerin %31,6’sı memnun olduğunu, % 20,5’i memnun olmadığını beyan etmiştir. Toplamda ise bireylerin %79,5’i memnun olduğunu %20,5’i memnun olmadığını beyan etmiştir.

Şekil 19.Çalışıyor musunuz?* Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, emekli olup çalışmayan bireylerin, anket çalışmasına katılan bireylerin arasında en yüksek oranla aylık gelirlerinden memnun olduğu görülmektedir. Emekli ve çalışan, emekli olmayan ve çalışan bireylerin de yüksek oranda aylık gelirlerinden memnun oldukları söylenebilir. Emekli olmayan veya çalışmayan bireylerin ise aylık gelirlerinden memnun olmadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 76.Çalışıyor musunuz?* Aylık Gelirinizden Memnun musunuz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	28,729 ^a	3	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Yaşlı bireylerin çalışma durumları ve aylık gelirinden memnuniyetlerinin bağımsız olmadığı gözlemlenmiştir, arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 77.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?

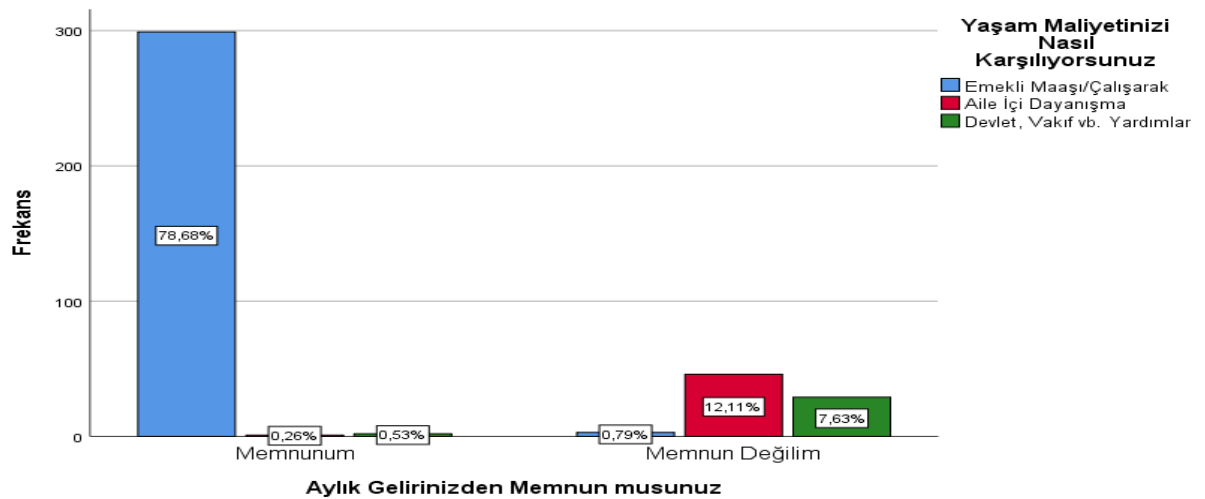
Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?		Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz			
		Emekli Maaşı/Çalışarak	Aile İçi Dayanışma	Devlet, Vakıf vb. Yardımlar	Toplam
Memnunum	Kişi	299	1	2	302
	%	99,0%	0,3%	0,7%	100,0%
Memnun Değilim	Kişi	3	46	29	78
	%	3,8%	59,0%	37,2%	100,0%
Toplam	Kişi	302	47	31	380
	%	79,5%	12,4%	8,2%	100,0%

H₀: Aylık gelirden memnuniyet ile bireylerin yaşam maliyetlerini nasıl karşıladıkları birbirinden bağımsızdır.

H₁: Aylık gelirden memnuniyet ile bireylerin yaşam maliyetlerini nasıl karşıladıkları birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında bireylere sorulan aylık gelirinizden memnun musunuz sorusuna, yaşam maliyetlerini karşıladıkları seçenekler bağlamında verdikleri cevaplarda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Memnunum cevabı veren bireylerin %99’u emekli maaşı veya çalışarak, %0,3’ü aile için dayanışmayla, %0,7’si ise devlet, vakıf vb. yardımlarıyla geçimlerini sağladıkları görülmektedir. Memnun değilim cevabını veren bireylerin %3,8’i emekli maaşı veya çalışarak, %59’u aile içi dayanışmayla, %37,2’si ise devlet vakıf vb. yardımlarıyla geçimlerini sürdürmektedir. Toplamda ise %79,5’lik kısım emekli maaşı ve çalışarak, %12,4’lük kısım aile içi dayanışma ile ,%8,2’lik kısım ise devlet, vakıf vb. yardımlarıyla geçimlerini sürdürmektedir.

Şekil 20.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, aylık gelirlerinden memnun olan bireylerin büyük bir kısmının emekli maaşı ve çalışarak yaşam maliyetlerini karşıladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Aile içi dayanışma ve sosyal yardımlar ile maliyetlerini karşılayan bireylerin ise aylık gelirlerinden memnun olmadıkları gözlemlenmektedir.

Tablo 78.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	344,324 ^a	2	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,001<a=0,05 olduğundan H₀ reddedilebilir. Bireylerin yaşam maliyetlerini nasıl karşıladıkları

seçenekleri ile aylık gelirden duydukları memnuniyet birbirinden bağımsız değildir, aralarında anlamlı bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 79. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

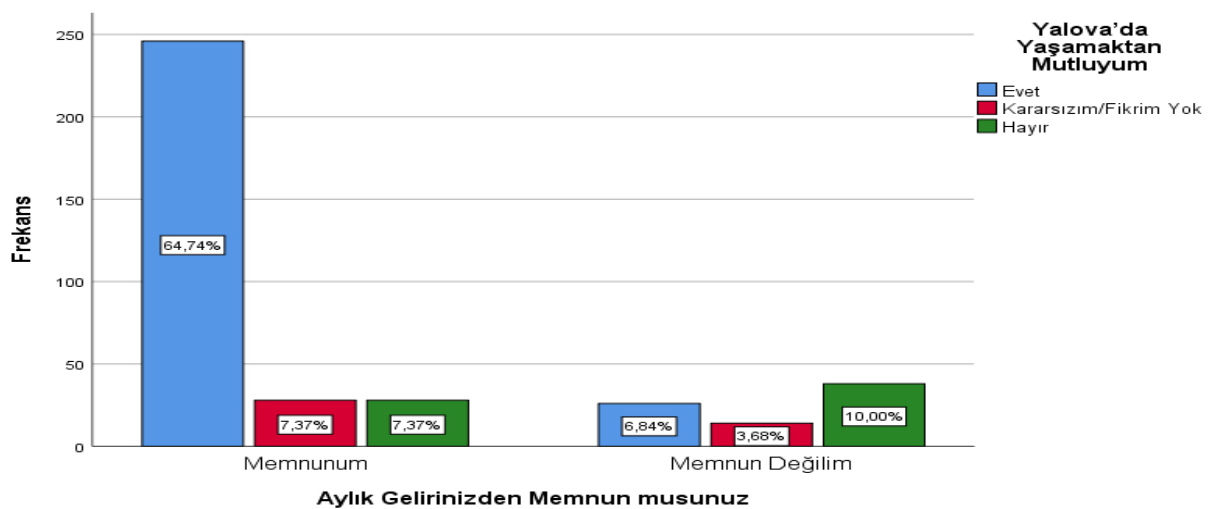
Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?		Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum			Toplam
		Kararsızım/Fikrim			
		Evet	Yok	Hayır	
Memnunum	Kişi	246	28	28	302
	%	81,5%	9,3%	9,3%	100,0%
Memnun Değilim	Kişi	26	14	38	78
	%	33,3%	17,9%	48,7%	100,0%
Toplam	Kişi	272	42	66	380
	%	71,6%	11,1%	17,4%	100,0%

H₀: Aylık gelirden memnuniyet ile Yalova’da yaşamaktan mutlu olmak birbirinden bağımsızdır.

H₁: Aylık gelirden memnuniyet ile Yalova’da yaşamaktan mutlu olmak birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, aylık gelirinizden memnun musunuz sorusuna verilen yanıtların, Yalova’da yaşamaktan mutluyum sorusu bağlamında değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar şu şekildedir: Aylık gelirinden memnun olan bireylerin %81,5’i evet, %9,3’ü kararsızım/fikrim yok, %9,3’ü hayır yanıtını vermiştir. Memnun değilim yanıtını veren bireylerin %33,3’ü evet, %17,9’u kararsızım/fikrim yok, %48,7’si hayır yanıtını vermiştir. Toplamda ise %71,6 lık bir katılımcı evet yanıtı verirken %11,1’lik katılımcı kararsızım/fikrim yok, %17,4’lük bir katılımcı ise hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 21. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, aylık gelirinden memnun olan bireylerin büyük bir kısmı Yalova’da yaşamaktan mutlu olduğu görülmekte iken, gelir durumundan memnun olmayan bireylerin Yalova’da yaşamaktan mutlu olmadıkları oransal olarak tespit edilmiştir.

Tablo 80.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	79,815 ^a	2	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin aylık gelirleri ve Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 81.Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilirlik Bir Şehirdir

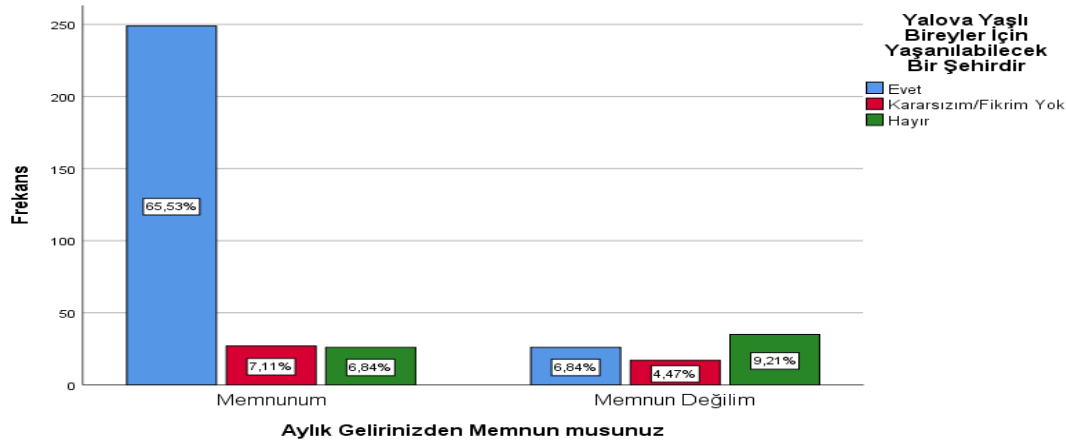
Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?		Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir			Toplam
		Kararsızım/Fikrim			
		Evet	Yok	Hayır	
Memnunum	Kişi	249	27	26	302
	%	82,5%	8,9%	8,6%	100,0%
Memnun Değilim	Kişi	26	17	35	78
	%	33,3%	21,8%	44,9%	100,0%
Toplam	Kişi	275	44	61	380
	%	72,4%	11,6%	16,1%	100,0%

H_0 :Bireylerin aylık gelirleri ile Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirlik durumu birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Bireylerin aylık gelirleri ile Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirlik durumu birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında; bireylerin aylık gelirlerine dair sorulan sorunun, Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirlik durumu bağlamında değerlendirildiğinde ortaya çıkan sonuçlar şunlardır: Aylık gelirinden memnun olan bireylerin%82,5’i evet, %8,9’u kararsızım/fikrim yok, %8,6’sı hayır yanıtını vermiştir. Memnun değilim kanaatinde olan bireylerin %33,3’ü evet, %21,8’i kararsızım/fikrim yok, %44,9’u hayır yanıtını vermiştir. Toplamda ise %72,4 evet %11,6 kararsızım/fikrim yok, %16,1 hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 22. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanabilecek Bir Şehirdir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, aylık gelirinden memnun olan bireylerin Yalova şehrinde yaşamaktan mutlu oldukları ve kararsız ve memnun olmayan bireylerin oransal olarak düşük olduğu söylenebilir. Aylık gelirinden memnun olmayan bireylerin oluşturduğu grupta ise, bireylerin memnun olmayan bölümünün fazla olduğu ve evet, kararsızım yanıtını verenlerin sayılarının birbirine yakın seyrettiği söylenebilir.

Tablo 82. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanabilecek Bir Şehirdir Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	80,290 ^a	2	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value} = 0,000 < \alpha = 0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin aylık gelirleri ve Yalova'nın yaşlılar için yaşanabilir bir şehir olma durumu birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 83. Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum

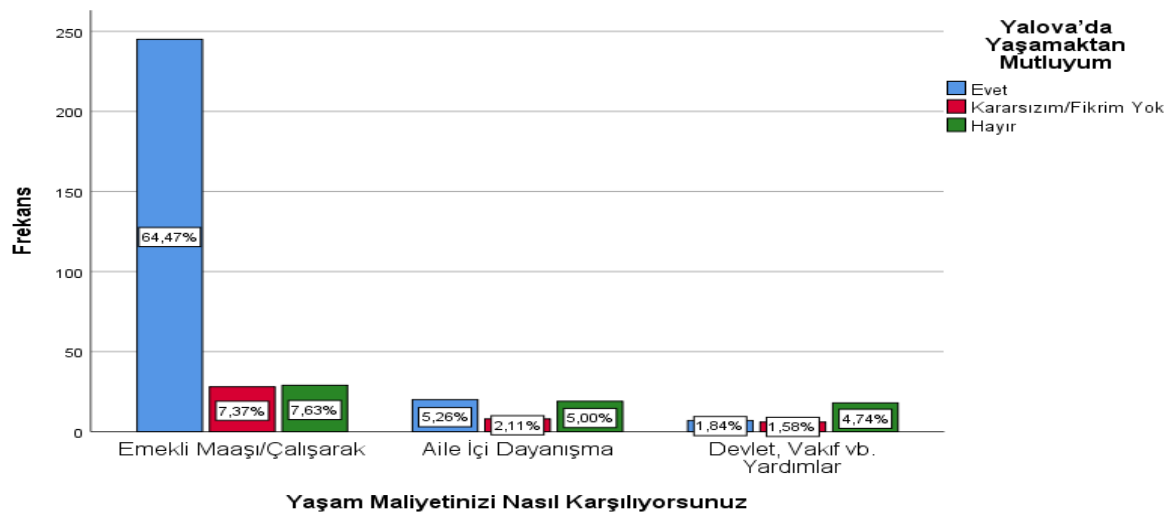
Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz		Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum			Toplam
		Kararsızım/Fikrim			
		Evet	Yok	Hayır	
Emekli Maaşı/Çalışarak	Kişi	245	28	29	302
	%	81,1%	9,3%	9,6%	100,0%
Aile İçi Dayanışma	Kişi	20	8	19	47
	%	42,6%	17,0%	40,4%	100,0%
Devlet, Vakıf vb. Yardımlar	Kişi	7	6	18	31
	%	22,6%	19,4%	58,1%	100,0%
Toplam	Kişi	272	42	66	380
	%	71,6%	11,1%	17,4%	100,0%

H₀:Bireylerin; yaşam maliyetlerini karşılama durumları ile Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk birbirinden bağımsızdır.

H₁: Bireylerin; yaşam maliyetlerini karşılama durumları ile Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında , yaşam maliyetinizi nasıl karşılıyorsunuz sorusuna, Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk bağlamında verilen yanıtlardan çıkan sonuçlar şu şekildedir: Emekli maaşı/çalışarak yaşam maliyetini karşılayan bireylerin %81,1’i evet, %9,3’ü kararsızım/fikrim yok, %9,6’sı hayır yanıtını vermiştir. Aile içi dayanışma ile yaşam maliyetini karşılayan bireylerin %42,6’sı evet, %17’si kararsızım/fikrim yok, %40,4’ü hayır yanıtını vermiştir. Devlet, vakıf vb. gibi kuruluşlardan aldıkları yardımlarla yaşam maliyetlerini karşılayan bireylerin %22,6’sı evet, %19,4’ü kararsızım/fikrim yok, %58,1’i hayır yanıtını vermiştir. Toplamda %71,6 oranında evet, %11,1’i kararsızım/fikrim yok, %17,4’ü hayır yanıtını vermiştir.

Şekil 23.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, yaşam maliyetlerini emekli maaşı/çalışarak sağlayan bireylerin büyük bir kısmı Yalova’da yaşamaktan mutlu olduğunu beyan ettiği görülmektedir. Aile içi dayanışma ile geçimini sağlayan bireylerin mutluluk oranlarında geçim sağladıkları noktalarla bir ilişki olmadığı sonucuna ulaşılabilir. Sosyal yardımlardan faydalanan bireylerin ise yüksek oranda Yalova’da yaşamaktan mutlu olmadıkları görülmektedir.

Tablo 84.Yaşam Maliyetinizi Nasıl Karşılıyorsunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	78,523 ^a	4	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin yaşam maliyetlerini karşılamaları ile Yalova’da yaşamaktan mutluluk birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 85. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

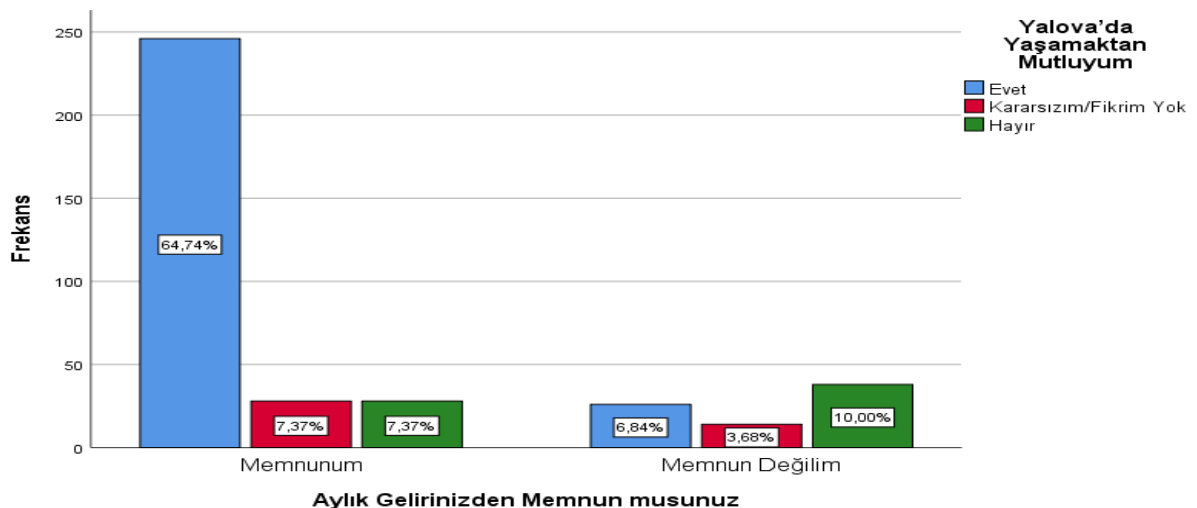
Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?		Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Memnunum	Kişi	246	28	28	302
	%	81,5%	9,3%	9,3%	100,0%
Memnun Değilim	Kişi	26	14	38	78
	%	33,3%	17,9%	48,7%	100,0%
Toplam	Kişi	272	42	66	380
	%	71,6%	11,1%	17,4%	100,0%

H_0 : Aylık gelir memnuniyeti bağlamında Yalova’da yaşamaktan mutluluk birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Aylık gelir memnuniyeti bağlamında Yalova’da yaşamaktan mutluluk birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, bireylere sorulan aylık gelirinizden memnun musunuz sorusuna verilen yanıtların Yalova’da yaşamaktan mutluluk bağlamında değerlendirilmesinde şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: Aylık gelirinden memnunum yanıtını veren bireylerin %81,5’i Yalova’da yaşamaktan mutlu olduğunu, %9,3’ü kararsız olduğunu, %9,3’ü ise mutlu olmadığını beyan etmiştir. Aylık gelirinden memnun olmayan bireylerin %33,3’ü Yalova’da yaşamaktan mutlu olduğunu, %17,9’u kararsız olduğunu, %48,7’si ise mutlu olmadığını beyan etmiştir. Toplamda ise bireylerin %71,6’sı mutlu, %11,1’i kararsız %17,4’ü mutlu olmadığını beyan etmiştir.

Şekil 24. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, aylık gelirinden memnun olan bireylerin çok yüksek oranda Yalova'da yaşamaktan mutlu oldukları, mutlu olmayan ve kararsızım yanıtını veren bireylerin oranının birbirine yakın olduğu tespit edilmiştir. Aylık gelirinden memnun olmayan bireylerin ise yüksek oranda Yalova'da yaşamaktan mutlu olmadıkları görülmektedir. Küçük oranda da mutlu olan bireyler de mevcuttur.

Tablo 86. Aylık Gelirinizden Memnun musunuz?* Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	79,815 ^a	2	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Aylık gelir memnuniyeti bağlamında Yalova'da yaşamaktan mutluluk birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 87. Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir

Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum		Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Evet	Kişi	234	16	22	272
	%	86,0%	5,9%	8,1%	100,0%
Kararsızım/Fikrim Yok	Kişi	23	14	5	42
	%	54,8%	33,3%	11,9%	100,0%
Hayır	Kişi	18	14	34	66
	%	27,3%	21,2%	51,5%	100,0%
Toplam	Kişi	275	44	61	380
	%	72,4%	11,6%	16,1%	100,0%

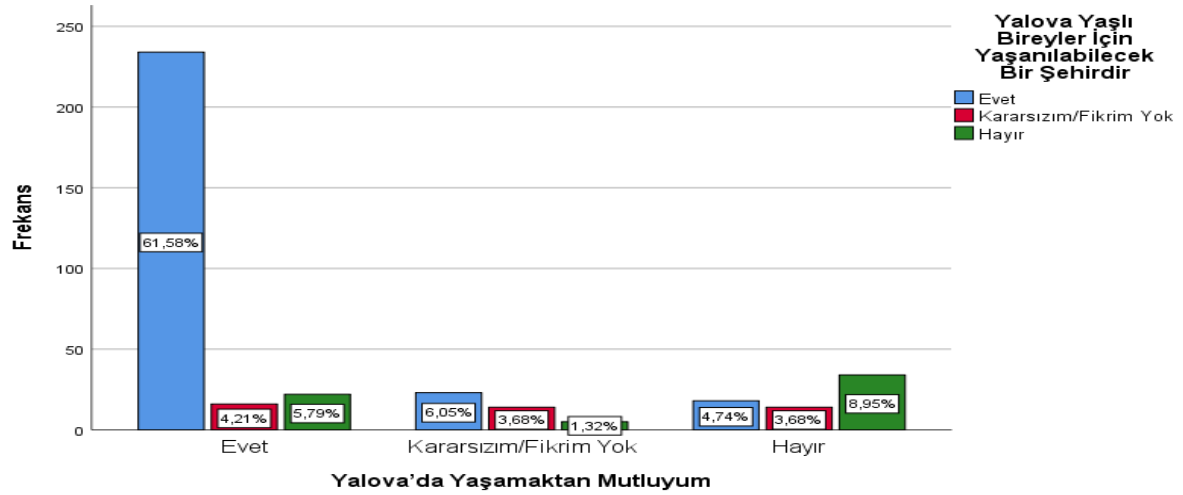
H_0 : Yalova'da yaşamaktan mutluluk ile Yalova'nın yaşlılar için yaşanılabilirliği birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Yalova'da yaşamaktan mutluluk ile Yalova'nın yaşlılar için yaşanılabilirliği birbirinden bağımsız değildir.

Yalova'da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, Yalova'da yaşayan yaşlı bireylerin mutluluk oranları bağlamında şehrin yaşlılar için yaşanılabilirliği karşılaştırıldığında şu sonuçlar ortaya çıkmıştır: Yalova'da yaşamaktan mutlu olduğunu beyan eden bireylerin %86'sı şehrin yaşanılabilir olduğunu % 5,9'u kararsız olduğunu, %8,1'i ise şehrin yaşanılabilir olmadığını beyan etmiştir. Kararsızım yanıtını veren

bireylerin %54,8'i şehrin yaşanılabilir olduğunu, %33,3'ü kararsız olduğunu, %11,9'u şehrin yaşanılabilir olmadığını beyan etmiştir. Yalova'da yaşamaktan mutlu olmayan bireylerin %27,3'ü şehrin yaşanılabilir olduğunu, %21,2'si kararsız olduğunu, %51,5'i ise şehrin yaşanılabilir olmadığını beyan etmiştir.

Şekil 25.Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, Yalova'da yaşamaktan mutlu olan bireylerin büyük bir kısmı Yalova'nın yaşanılabilir bir şehir olduğunu da beyan ettiği görülmektedir. Kararsız olan bireylerin de oransal olarak Yalova'yı yaşanılabilir bir şehir olarak gördüğü söylenebilir. Yalova'da yaşamaktan mutlu olmayan bireylerin ise Yalova'yı yaşanılabilir bir şehir olarak görmedikleri sonucuna ulaşılabilir.

Tablo 88.Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	120,342 ^a	4	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin Yalova'da yaşamaktan duydukları mutluluk ile şehrin yaşanılabilirliği birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 89.Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum

Yalova'da Yaşamaktan Mutluyum		Yalova Belediyesi'nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Evet	Kişi	86	63	123	272
	%	31,6%	23,2%	45,2%	100,0%
Kararsızım/Fikrim	Kişi	16	9	17	42
	%	38,1%	21,4%	40,5%	100,0%

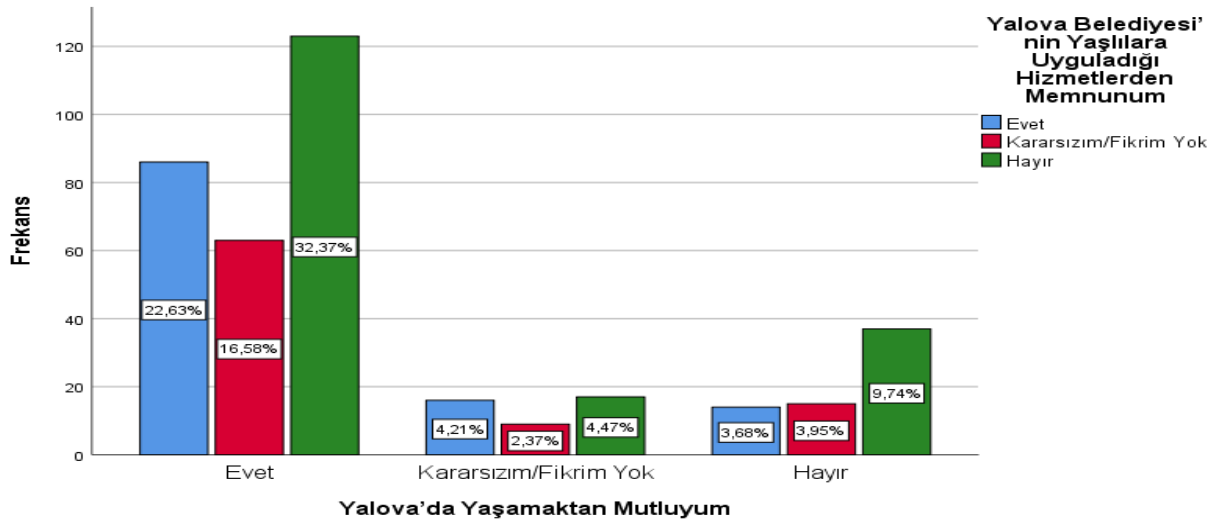
Yok	%	38,1%	21,4%	40,5%	100,0%
Hayır	Kişi	14	15	37	66
	%	21,2%	22,7%	56,1%	100,0%
Toplam	Kişi	116	87	177	380
	%	30,5%	22,9%	46,6%	100,0%

H₀: Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk ile belediyenin hizmetlerinden duyulan memnuniyet birbirinden bağımsızdır.

H₁: Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk ile belediyenin hizmetlerinden duyulan memnuniyet birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında Yalova’da yaşamaktan mutlu musunuz sorusuna, belediyenin uyguladığı hizmetler bağlamında verilen cevaplar şu şekildedir: Yalova’da yaşamaktan mutlu olan bireylerin %31,6’sı evet, %23,2’si kararsızım, %45,2’si hayır yanıtını vermiştir. Kararsız olan bireylerin %38,1’i evet %21,4’ü kararsızım, %40,5’i hayır yanıtını vermiştir. Yalova’da yaşamaktan mutlu olmayan bireylerin ise %21,2’si hizmetlerden memnun olduğunu ifade ederken, %22,7’si kararsız, %56,1’i memnun olmadığını beyan etmiştir. Toplamda ise çalışmaya katılan bireylerin %30,5’i memnun %22,9’u kararsız %46,6’sı memnun olmadığını beyan etmiştir.

Şekil 26.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, Yalova’da yaşamaktan mutluluk duyan yaşlı bireylerin belediye hizmetlerinden büyük ölçüde memnun olmadıkları gözlemlenmektedir. Kararsız bireylerin memnuniyet endeksleri birbirine yakın seyretmektedir. Yalova’da yaşamaktan mutlu olmayan bireylerin de belediye hizmetlerinden memnun olmadıkları söylenebilir.

Tablo 90.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	4,536 ^a	4	,338

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p- value=0,000<a=0,05 olduğundan H0 reddedilebilir. Bireylerin Yalova’da yaşamaktan duydukları mutlulukları ve belediye hizmetlerinden duydukları memnuniyet birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 91.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?

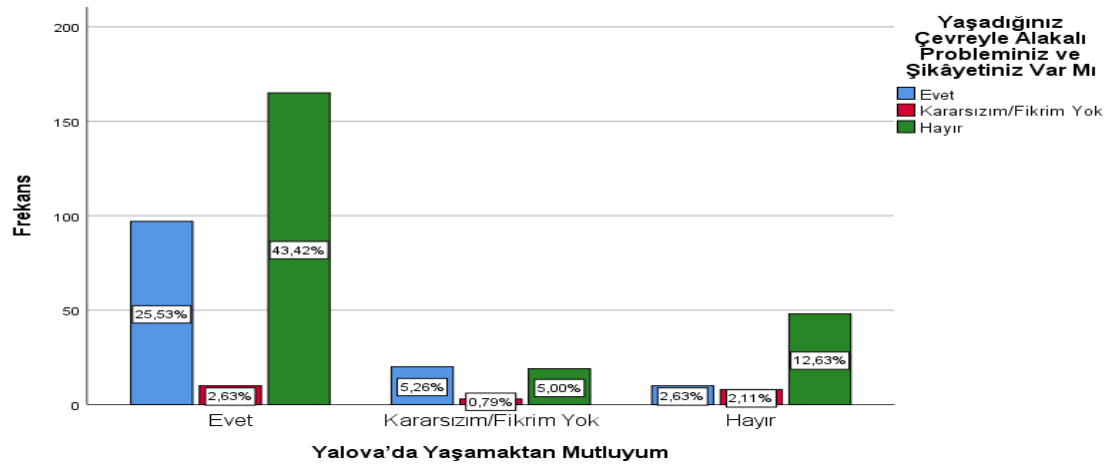
Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum		Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Evet	Kişi	97	10	165	272
	%	35,7%	3,7%	60,7%	100,0%
Kararsızım/Fikrim Yok	Kişi	20	3	19	42
	%	47,6%	7,1%	45,2%	100,0%
Hayır	Kişi	10	8	48	66
	%	15,2%	12,1%	72,7%	100,0%
Toplam	Kişi	127	21	232	380
	%	33,4%	5,5%	61,1%	100,0%

H₀: Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk ile yaşanan çevreden duyulan şikâyetler ve problemler birbirinden bağımsızdır.

H₁: Yalova’da yaşamaktan duyulan mutluluk ile yaşanan çevreden duyulan şikâyetler ve problemler birbirinden bağımsızdır değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, Yalova’da yaşamaktan mutlu musunuz sorusu bağlamında, çevresel problemleriniz var mı sorusuna verilen yanıtlar şu şekilde ortaya çıkmıştır: Yalova’da yaşamaktan mutlu olan bireylerin %35,7’i şikâyetleri olduğunu, %3,7’si fikri olmadığını, %60,7’si şikâyeti olmadığını beyan etmiştir. Yalova’da yaşamaktan mutlu musunuz sorusuna kararsızım şeklinde yanıt veren bireylerin % 47’si şikâyeti olduğunu, %7,1’i fikri olmadığını, %45,2’si şikâyeti olmadığını beyan etmiştir. Yalova’da yaşamaktan mutlu olmayan bireylerin %15,2’si şikâyeti olduğunu, %12,1’i fikri olmadığını, %72,7’si şikâyeti olmadığını beyan etmiştir. Toplamda ise %33,4’lük katılımcının şikâyeti olduğunu, %5,5’inin fikri olmadığı, %61,1’inin ise şikâyeti olmadığı ortaya çıkmıştır.

Şekil 27.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, Yalova’da yaşamaktan mutlu olan bireylerin büyük oranda yaşadıkları çevre ile ilgili şikayetleri ve problemleri olmadığı ortaya çıkmıştır. Kararsız olan bireylerin ise küçük bir farkla yaşadıkları çevreden şikayetleri olmadığı gözlemlenmektedir. Şehirde yaşamaktan mutlu olmayan bireylerin de oransal olarak çevresel şikayetlerinin daha az olarak gözlemlendiği ortaya çıkmıştır.

Tablo 92.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum* Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	19,811 ^a	4	,001

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,001 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin Yalova’da yaşamaktan duydukları mutluluk ile çevreden duydukları rahatsızlık veya şikayetleri birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir

Tablo 93.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir

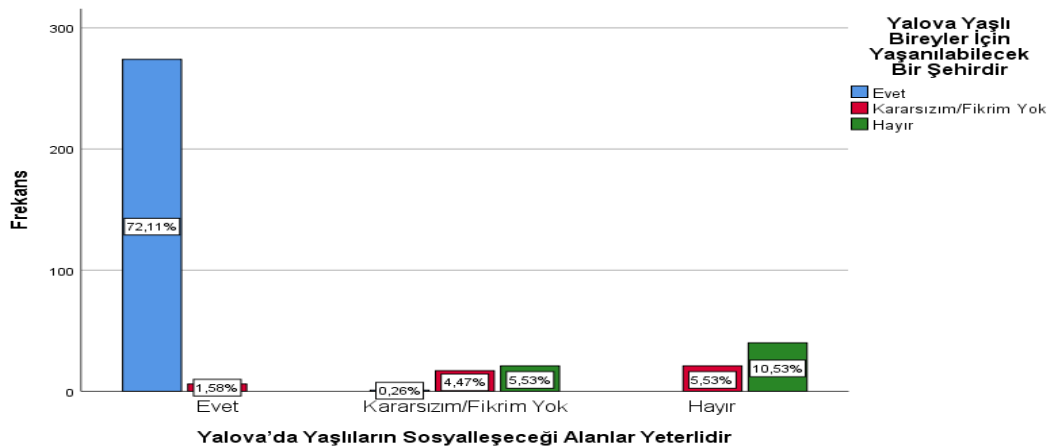
Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir		Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Evet	Kişi	274	6	0	280
	%	97,9%	2,1%	0,0%	100,0%
Kararsızım/Fikrim Yok	Kişi	1	17	21	39
	%	2,6%	43,6%	53,8%	100,0%
Hayır	Kişi	0	21	40	61
	%	0,0%	34,4%	65,6%	100,0%
Toplam	Kişi	275	44	61	380
	%	72,4%	11,6%	16,1%	100,0%

H₀: Yaşlı bireylerin sosyalleşeceği alanların yeterliliği ile şehrin yaşanılabilirliği birbirinden bağımsızdır.

H₁: Yaşlı bireylerin sosyalleşeceği alanların yeterliliği ile şehrin yaşanılabilirliği birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, yaşlı bireylerin sosyalleşeceği alanların yeterliliği bağlamında; Yalova’nın yaşlılar için yaşanılabilirliği sorularına verilen yanıtlar şu şekildedir: Yalova’da yaşlıların sosyalleşeceği alanlar yeterlidir yanıtını veren bireyleri %97,9’u şehrin yaşanılabilir olduğunu beyan ederken, %2,1 kararsızım, %0 ise hayır yanıtını vermiştir. Kararsızım yanıtını veren bireylerin %2,6’sı yaşanılabilir bir şehir olduğunu, %43,6’sı fikri olmadığını, %53,8’i yaşanılabilir bir şehir olmadığını beyan etmiştir. Yalova’nın sosyalleşeceği alanların yeterli olmadığını beyan eden bireylerin %0’ı şehrin yaşanılabilir olduğunu beyan ederken %34,3’ü fikri olmadığını %65,6’sı ise şehrin yaşanılabilir olmadığını beyan etmiştir.

Şekil 28.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, şehirde yaşlılar için sosyalleşebilecek alanların yeterli olduğunu beyan eden bireylerin aynı zamanda şehrin yaşanılabilir bir şehir olduğuna da evet yanıtını verdiği görülmektedir. Sosyalleşebilmenin yeterli olmadığını beyan eden bireylerin de şehrin yaşanılabilir olmadığı noktasında bir araya geldikleri görülmüştür.

Tablo 94.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir* Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir Chi-Square Test

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	351,923 ^a	4	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin Yalova’da sosyalleşebileceği alanlar ile şehrin yaşanılabilir olduğu önermeleri birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 95.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir

Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir		Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim	Hayır	
			Yok		
Evet	Kişi	274	1	0	275
	%	99,6%	0,4%	0,0%	100,0%
Kararsızım/Fikrim	Kişi	6	15	23	44
Yok	%	13,6%	34,1%	52,3%	100,0%
Hayır	Kişi	3	20	38	61
	%	4,9%	32,8%	62,3%	100,0%
Toplam	Kişi	283	36	61	380
	%	74,5%	9,5%	16,1%	100,0%

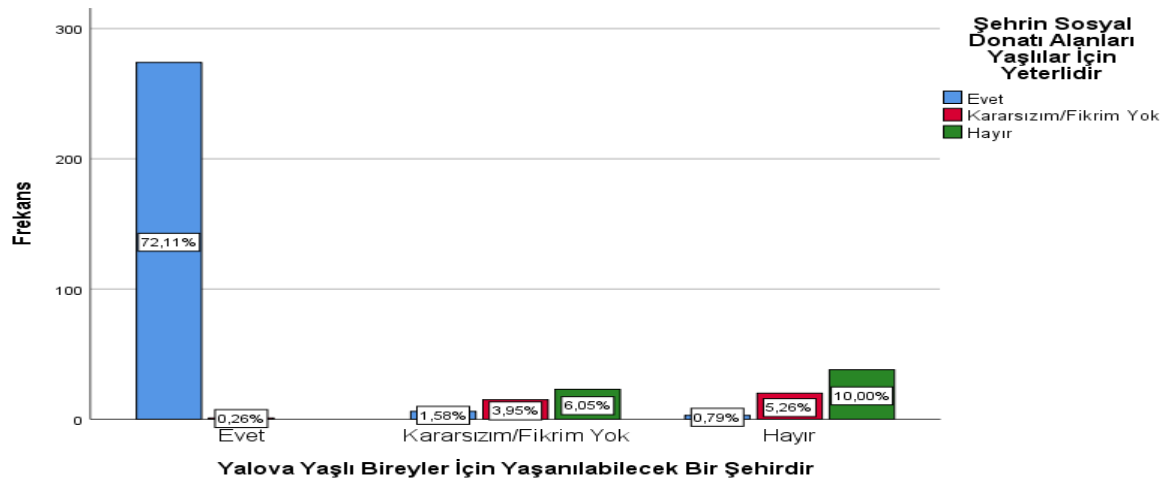
H_0 : Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirliği ile sosyal donatı alanlarının yeterliliği birbirinden bağımsızdır.

H_1 : Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirliği ile sosyal donatı alanlarının yeterliliği birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, Yalova’nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirliği bağlamında, şehirdeki sosyal donatı alanlarının yeterliliği soruları karşılaştırmalı analizde şu şekilde sonuçlar vermiştir: Yalova yaşlılar için yaşanılabilir yanıtı veren bireylerin %99,6’sı şehrin sosyal donatı alanlarının yaşlı bireyler için yeterli olduğunu beyan etmiştir. %0,4’ü bu konuda fikir beyan etmezken, sosyal donatı alanlarının yetersiz olduğunu beyan eden birey bulunmamaktadır. Şehrin yaşanılabilirliği konusunda fikrim yok yanıtı veren bireylerin %13,6’sı sosyal donatı alanlarının yeterli

olduğunu belirtirken, %34,1'i fikri olmadığını, %52,3'ü sosyal donatı alanlarının yetersiz olduğunu beyan etmiştir. Yalova'nın yaşlı bireyler için yaşanılabilir olmadığını beyan eden bireylerin %4,9'u sosyal donatı alanlarını yeterli bulurken, %32,8'si fikri olmadığını, %62,3'ü ise sosyal donatı alanlarının yetersiz olduğunu beyan etmiştir. Çalışmaya katılan bireylerin %74,5'i sosyal donatı alanlarının yeterli olduğunu, %9,5'i fikri olmadığını, %16,1'inin ise sosyal donatı alanlarının yetersiz olduğunu beyan etmiştir.

Şekil 29. Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, Yalova'nın yaşanılabilir bir şehir olduğunu düşünen bireylerin büyük bir kısmı şehirdeki sosyal donatı alanlarının kapasitesinden de memnun olduğu görülmektedir. Şehrin yaşanılabilirliği hakkında kararsız olan grubun, sosyal donatı alanlarının yeterliliğinden memnun olmadığı ortaya çıkmaktadır. Şehri yaşanılabilir bulmayan grupta ise kararsız bireyler de olduğu gibi hatta oransal olarak daha yüksek bir şekilde sosyal donatı alanlarının yetersiz olduğu kanısı bulunmaktadır.

Tablo 96. Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir* Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	333,468 ^a	4	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği p-value=0,000<a=0,05 olduğundan H0 reddedilebilir. Yalova'nın yaşlı bireyler için yaşanılabilirliği ile sosyal donatı alanlarının yeterliliği birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 97.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir*Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?

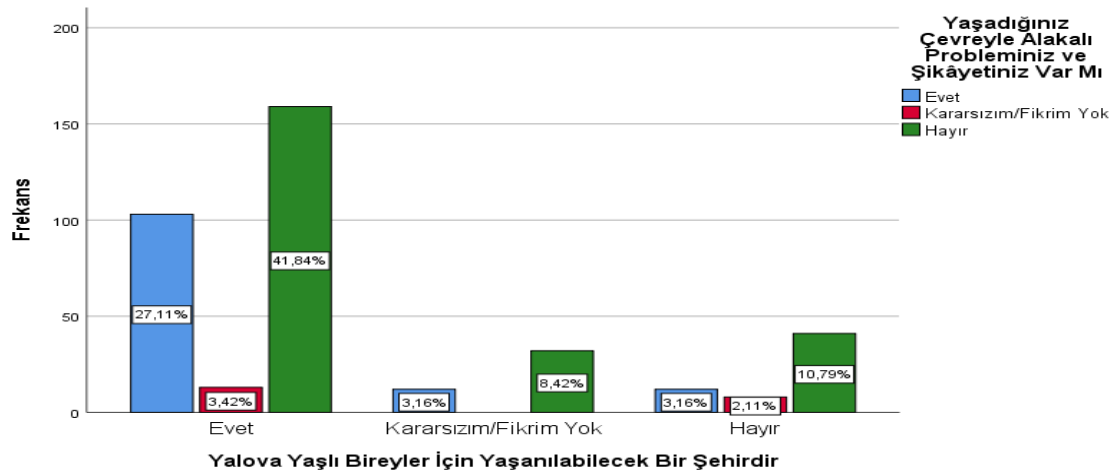
Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir		Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim	Hayır	
			Yok		
Evet	Kişi	103	13	159	275
	%	37,5%	4,7%	57,8%	100,0%
Kararsızım/Fikrim Yok	Kişi	12	0	32	44
	%	27,3%	0,0%	72,7%	100,0%
Hayır	Kişi	12	8	41	61
	%	19,7%	13,1%	67,2%	100,0%
Toplam	Kişi	127	21	232	380
	%	33,4%	5,5%	61,1%	100,0%

H₀: Şehrin yaşanılabilirliği ile bireylerin yaşadıkları çevreye dair şikâyet ve problemlerinin varlığı birbirinden bağımsızdır.

H₁: Şehrin yaşanılabilirliği ile bireylerin yaşadıkları çevreye dair şikâyet ve problemlerinin varlığı birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, bireylere sorulan şehrin yaşanılabilirliği sorusu bağlamında, yaşadığınız çevreden şikâyet ve probleminiz var mı sorusuyla yapılan karşılaştırmalı analizin sonuçları şu şekildedir: Şehrin yaşanılabilir olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin %37,5’i şikâyetlerinin olduğu, %4,7’sinin fikri olmadığı, %57,8’inin şikâyeti olmadığı ortaya çıkmıştır. Şehrin yaşanılabilirliği açısından fikrim yok yanıtını veren bireylerin %27,3’ü şikâyet ve problemleri olduğunu, kararsız veya fikri olmayan birey olmadığını, %72,7’sinin herhangi bir şikâyeti olmadığı görülmektedir. Şehrin yaşanabilir olmadığı yanıtını veren bireylerin ise %19,7’si yaşadıkları çevreden şikâyetleri olduğu, %13,1’inin fikri olmadığı, %67,2’sinin herhangi bir problem ve şikâyeti olmadığı görülmektedir. Toplamda ise bireylerin %33,4’ünün şikâyet ve problemi olduğu, %5,5’inin fikri olmadığı, %61,1’inin ise sorun ve şikâyeti olmadığı görülmektedir.

Şekil 30.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir*Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı?

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, Yalova şehrinin yaşlılar için yaşanabilir bir şehir olduğunu beyan eden bireylerin büyük bir kısmının, yaşadıkları çevreyle ilgili şikâyetlerinin oransal olarak daha az olduğu gözlemlenmiştir. Kararsız olarak fikir beyan eden bireylerin de şikâyeti olmayanlar noktasında oransal olarak pozitif durumda olduğu görülmektedir. Yalova'nın yaşlı bireyler açısından yaşanabilir olmadığını düşünen bireylerin diğer cevap gruplarıyla aynı bakış açısında olduğu görülmektedir. Bu açıdan şehrin yaşanabilir olmadığını düşünen bireylerin dahi yaşadıkları çevreden şikâyetlerinin az olması bilgisi ışığında başka faktörlerin bireylerin bakış açısını değiştirdiği söylenebilir.

Tablo 98.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir*Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var Mı? Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	16,225 ^a	4	,003

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. Bireylerin Yalova şehrinin yaşlılar açısından yaşanabilirliği ve yaşadıkları çevreden şikâyetleri olup olmadıkları hususunun birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

Tablo 99.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir* Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır

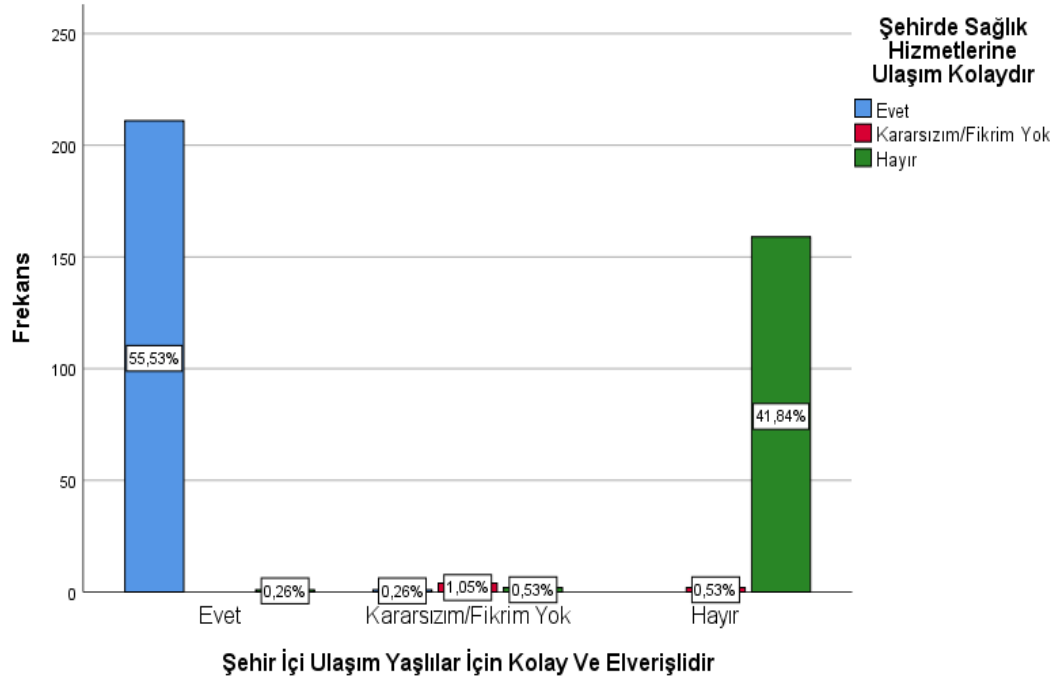
Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay Ve Elverişlidir		Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır			Toplam
		Evet	Kararsızım/Fikrim Yok	Hayır	
Evet	Kişi	211	0	1	212
	%	99,5%	0,0%	0,5%	100,0%
Kararsızım/Fikrim Yok	Kişi	1	4	2	7
	%	14,3%	57,1%	28,6%	100,0%
Hayır	Kişi	0	2	159	161
	%	0,0%	1,2%	98,8%	100,0%
Toplam	Kişi	212	6	162	380
	%	55,8%	1,6%	42,6%	100,0%

H₀: Yalova’da ulaşımın yaşlılar için elverişliliği ve sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylığı birbirinden bağımsızdır.

H₁: Yalova’da ulaşımın yaşlılar için elverişliliği ve sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylığı birbirinden bağımsız değildir.

Yalova’da yaşlı bireylere uygulanan anket çalışmasında, bireylere sorulan şehirdeki ulaşımın elverişliliği bağlamında, şehirdeki sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylığı soruları arasındaki karşılaştırmalı analiz sonuçları şu şekildedir: Şehir içi ulaşım kolay ve elverişlidir yanıtı veren yaşlı bireylerin %99,5’i sağlık hizmetlerine ulaşımın kolay olduğunu beyan etmiştir. %0,5’i ise sağlık hizmetlerine ulaşımın kolay olmadığını belirtmiştir. Şehir içi ulaşımın kolaylığı hakkında fikri olmayan bireylerin % 14,3’ü sağlık hizmetlerine ulaşımın kolay olduğunu, %57,4’ü fikri olmadığını, %28,6’sı ise ulaşımın kolay olmadığını beyan etmiştir. Şehir içi ulaşımın kolay ve elverişli olmadığını beyan eden yaşlı bireylerin, %1,2’si fikri olmadığını, %98,8’i sağlık hizmetlerine ulaşımın kolay olmadığını beyan etmiştir. Toplamda ise çalışmaya katılan bireylerin %55,8’i ulaşımın kolay olduğunu, %1,6’sı fikri olmadığını, %42,6’sı ise ulaşımın kolay olmadığını beyan etmiştir.

Şekil 31.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir* Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır

Anket çalışmasındaki karşılaştırmalı analizde görüldüğü üzere, şehirdeki ulaşım imkânlarının yeterli olduğunu beyan eden yaşlı bireylerin, aynı zamanda sağlık hizmetlerine ulaşımın da kolay olduğunu beyan etmiştir. Şehirdeki ulaşımın yaşlı bireyler için kolay ve elverişli olmadığı kanaatinde olan yaşlı bireylerin ise sağlık hizmetlerine ulaşımın da kolay olmadığını beyan ettikleri görülmektedir.

Tablo 100.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir* Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır Chi-Square Testi

	Value	df	Asymptotic Significance (2-sided)
Pearson Chi-Square	512,696 ^a	4	,000

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi Pearson Chi-Square istatistiği $p\text{-value}=0,000 < \alpha=0,05$ olduğundan H_0 reddedilebilir. : Yalova’da ulaşımın yaşlılar için elverişliliği ve sağlık hizmetlerine ulaşımın kolaylığı birbirinden bağımsız değildir. İki önerme arasında bir ilişki olduğu söylenebilir.

3.5.8. Frekans Sonuçları

- *Bireylerin %69'u aile yanında veya eşiyle birlikte yaşamaktadır.
- *Çalışmaya katılan bireylerin %58'i erkek bireylerden oluşmaktadır.
- *Bireylerin %61'i 65-75 yaş arasındadır.
- *Bireylerin %80,3'ü lise ve altı öğrenim seviyesinde yer almaktadır.
- *Bireylerin %62,1'inin gelir durumları Türk Lirası olarak 2500 TL ve altında yer almaktadır.
- *Bireylerin %56'sı evlidir.
- *Bireylerin %61'i sağlıklıdır.
- *Bireylerin %64'ü emekli ve çalışmamaktadır.
- *Bireylerin %79,5'i aylık gelirinden memnundur.
- *Bireylerin %79,5'i yaşam maliyetini; emekli maaşı veya çalışarak sağlamaktadır.
- *Bireylerin %72,4'ü Yalova'nın yaşanılabilir bir şehir olduğunu belirtmiştir.
- *Bireylerin %72,4'ü şehirdeki sağlık hizmetlerinin yeterli olduğunu belirtmiştir.
- *Bireylerin %50,5'i Yalova'da yaşlı bireylerin iş bulmalarının zor olduğunu, %40'ı da fikri olmadığını belirtmiştir.
- *Bireylerin %46,6'sı Yalova Belediyesi'nin yaşlı hizmetlerinden memnun değildir.
- *Bireylerin %51,6'sı STK ve vakıfların yaşlı hizmetlerinden memnundur.
- *Bireylerin %48,9'u Aile Ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'nün hizmetlerinden memnundur.

3.5.9. Karşılaştırmalı Analiz Sonuçları

- *Yaşlı bireylerin ikamet ettikleri yer ile Yalova'da yaşamaktan duydukları mutluluk arasında birbirinden bağlantı olmadığı tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin çalışma durumları ve aylık gelirinden memnuniyetleri arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin aylık gelirleri ve Yalova'da yaşamaktan duydukları mutluluk arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin aylık gelirleri ve Yalova'nın yaşlılar için yaşanabilir olması arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin aylık gelirlerinden mutlulukları ve yaşam maliyetlerini karşılama değişkenleri arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin aylık gelirlerinden memnuniyetleri ve Yalova'da yaşamaktan duydukları mutluluk arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin yaş aralıkları ve sağlık durumları arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin yaş aralıkları ve çalışma durumları arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.
- *Yaşlı bireylerin Yalova'da yaşamaktan duydukları mutluluk ile çevreden duydukları rahatsızlık veya şikâyetleri arasında anlamlı bir bağlantı olduğu tespit edilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Öncelikle yaşlılık olgusu, sağlıklı her bireyin hayat süreçlerinden biri olacağı gerçeğiyle değerlendirilmelidir. Özellikle gelişmiş ülkelerde, uzun yıllardır yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikalar ile ilgili bir kurumsallık söz konusu iken, Türkiye'nin demografik olarak genç bir ülke olması bağlamında yaşlı bireylere yönelik hizmetlerin henüz yeteri kadar kurumsallaşmadığı görülmektedir. Yaşlı bireylerin, değişen aile yapısının neticesi olarak ailelerinden uzakta yaşamaları, bir kısmının da huzurevlerine yerleşmek zorunda kalması gibi gerçekler göz önüne serilmiştir. Yapılan birçok çalışmada bu konuya değinilmiştir ve huzurevinde kalan yaşlı bireylerin büyük bir kısmının başka bir alternatifleri olmadığı için huzurevinde ikamet ettiği ve aileleriyle birlikte yaşamak istedikleri tespit edilmiştir. Bu noktada Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na huzurevinde yaşayan yaşlı bireylerin durumlarına dair çok kapsamlı çalışmalar yapması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmanın birinci bölümünde bahsedilen yaşlılığa ilişkin sosyolojik kuramlar çerçevesinde; yaşlı bireylerin yaşlılık sürecinde yaşadıkları ve sosyal hayatlarındaki rol kayıplarından, maddi ve manevi olarak üstlendikleri görevlerden uzak kalmalarıyla ifade edilen rol ve rol kaybetme kuramına ilişkin Türkiye'de ve özel olarak Yalova şehrinde yaşlı bireylere uygulanması gereken yaşlı eğitim seminerleri, aktif yaşlanma, yaşlılıkta pozitif ve sürekli bir yaşama dair sempozyumlar haricinde reel bir çalışma gözlemlenmemektedir. Aile ve Sosyal Hizmet Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen YADES projelerine de kayda değer bir talep olsa da yapılan çalışmalara dair net ve detaylı bilgiler yer almamaktadır. 2013 yılında yapılan AYNA projesi de sadece o yılı kapsayan bir çalışma olup 100 yaşlı bireyle sınırlı kaldığı görülmektedir. Kuşaklararası Dayanışma yılı olan 2012 de gerçekleştirilen sempozyumda ise çeşitli kararlar alınsa da ilerleyen yıllarda bu sempozyumu baz alan yenilikler ve nitelikli çalışmalara rastlanmamıştır.

2007 yılında ilan edilen Yaşlanma Ulusal Eylem Planında ise yaşlı bireylerin toplumsal süreçlere aktif katılımları, istihdam olanakları, kırsalda yaşayan yaşlı bireylerin koşullarının iyileştirilmesi gibi konularda çeşitli tespit çalışmaları yapılmıştır. Fakat birçok projede olduğu gibi bu planda da sonuç olarak yapılacak çalışmalara destek olunması haricinde bir çalışma olmadığı gözlemlenmektedir.

Bu tespitler neticesinde; Türkiye'de yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikaların önleyicilikten ziyade, sorunun tespitine ve çözümüne yönelik olduğu ortaya çıkmaktadır. Yaşlı bakım merkezleri, gündüzlü bakım merkezleri, evde bakım hizmetleri, gündüz dayanışma merkezleri, huzurevleri gibi faaliyetler ile yaşlı bireylerin sorunlarına çözüm bulunmaya çalışılmaktadır. Türkiye genelinde yaşlı bireylere dair yapılan çalışmaların büyük bir kısmında gözlemlenen sonuçta ise huzurevlerinde yaşayan yaşlı bireylerin, yaşam kaliteleri ne kadar iyi olduğu gözlense de birebir yapılan konuşmalarda ise yaşlı bireylerin aslında aile yanında yaşlanmak istedikleri ve içinde bulundukları durumdan pek

de huzurlu olmadıkları gözlemlenmiştir. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı da son yıllarda yaptığı çalışmalarda bu noktaya odaklanarak yaşlı bireylerin daha ziyade evde bakılması hususunda destek ve bilgilendirme çalışmaları yapmaktadır. Türk aile yapısına en uygun olan geniş ailenin tekrar canlandırılması veya en azından aile bireylerinden birinin yanında yaşlı bireyin bakılması hususunda gereken çalışmalar yapılmaktadır ve sonuçlar izlenmektedir.

Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan beş yıllık kalkınma planlarında ise; 7.beş yıllık kalkınma planından itibaren ise, yaşlanan nüfusun rakamsal olarak tespiti yapılmış, buna dair oluşacak sorunlara dair önleyici tedbirler almak suretiyle birtakım yenilikler yapılmaya çalışılmıştır. Öncelikle, yaşlanan toplumun doğrudan sorunu olacak sosyal güvenlik ve sağlık yatırımlarına öncelik verilmesi hedeflenmiştir. 8.Kalkınma Planında da yaşlı bireylerin, yaşlılık dönemine ilişkin eğitimler alması, huzurevlerinin ve bakımevlerinin şart ve koşullarına nitelik kazandırılması noktasında kararlar açıklanmıştır. 9.Kalkınma Planında ise aile yanında bakılan yaşlı bireylerin öncelikle ailelerine ve yaşlı bireylerin kendilerine eğitim verilmesi vurgusu yapılmıştır.

10.Kalkınma Planında ise önceki kalkınma planlarında duyurulan ve yapılması hedeflenen politikalara vurgu yapılmış ve bunlara ek olarak yaşlanma özel ihtisas komisyon raporu oluşturulmuştur. Komisyon raporunun oluşturulduğu tarih, 2012 Avrupa Yaşlanma ve Nesiller arası Dayanışma Yılı'na denk gelmesiyle birlikte ve Türkiye'de şehirlerde yaşayan yaşlı nüfus oranının artmasıyla, Avrupa'ya paralel olarak yaşlı dostu kentler oluşturulması ve kurumsal hizmetlerin yaygınlaştırılması hususları işlenerek, günümüzdeki noktaya ulaşmasına ışık tutulmuştur. Bu noktada esas önem arz eden konu ise önleyici hizmetlere yapılan vurgudur. 7-8-9-10 Kalkınma Planlarında genel olarak işlenen konular olan kurumsal hizmetler, yaşlı bireylerin sorunlarının tespiti gibi hususlar, 10.Kalkınma Planında, Avrupa yaşlanma yılına endeksli olarak önleyici hizmetlerin geliştirilmesi ve aktif yaşlanma prensiplerinin, yaşlı bireylere uygulamalarının anlatılması ve uygulandırılması şekline dönüştürülmeye çalışılmıştır.

Çünkü önleyici faaliyetler, özellikle yaşlılık döneminde artarak seyreden kronik hastalıkların tedavisinin masraflı oluşu, bireylerin rol kaybetmeleri, yaşamdan geri çekilme gibi yaşlılık dönemi sorunlarını içeren reflekslere daha geç girmelerine veya hiç girmemelerine neden olacaktır. Bunun yerine çalışmanın birinci bölümünde vurgusu yapılan süreklilik kuramında olduğu gibi, ekonomik faaliyetlerin içerisinde hem üreten hem de tüketen şekilde yer alan, sosyal hayatın içerisinde aktif olarak kalabilen ve kendini sürekli yenileyen ve toplum içerisinde aktif olarak yaşlanan ve topluma faydası olan yaşlı bireylerin olduğu bir toplum hedeflenmiştir. Fakat 11.Kalkınma Planında da kurumsal hizmetlere ve evde bakım hizmetlerine dair vurguların süregeliyor olması kalkınma planlarında yer alan yaşlı bireylere dönük çalışma ve planların yeterli düzeyde, hedeflenen noktada olmadığını göstermektedir. Kurumsal hizmetler, bir noktada iyi durumda olduğu reel olarak görünse de yaşlı bireylerin isteklerinin, bu hizmetlerin öncesindeki döneme ait olduğu yapılan çalışmalarda tespit edilmiştir. Yaşlı bireylerin, ekonomik olarak özgür olmak istedikleri, yerel yönetimler tarafından inşa edilen veya

inşa edilmesi beklenen sosyal donatı alanlarının yeterli olması, yaşlılığa ilişkin eğitimler almak, terapi ve psikolojik durumlarının tespitlerine dair görüşmeler yapmak, hobilerini sürdürebilmek istedikleri çalışmanın üçüncü bölümünde bulunan ve Yalova’da yapılan anket sonucunda da karşımıza çıkmıştır. Bunun yanı sıra, devlet ve STK’lar vasıtasıyla sosyal yardımlardan faydalanan yaşlılar da sosyal yardımların artırılmasına dair talepleri olduğu ve sosyal donatı alanları ve şehirlerdeki ulaşılabilirlik noktasında yaşlı bireylere çeşitli kolaylıklar sağlanması gerektiği yapılan çalışmalarda gösterilmiştir.

Yerel yönetimlerin hizmetleri kapsamında bulunan yaşlı ve dezavantajlı bireylerin koşullarının iyileştirilmesi, ulaşım hizmetlerinin sağlanması, 65 yaş ve üzeri bireylere ücretsiz ulaşım kolaylığı, şehrin sosyal donatı alanlarının düzenlenmesi, yaşlı ve muhtaç bireylerin tespit edilmesi, sağlık tesislerinin yapılması gibi hususlar bulunmaktadır. Göçler neticesinde, özellikle büyük şehirlerde bulunan yaşlı bireylerin sayısal olarak fazla olmasından dolayı, öncelikle bu bölgelerde, yaşlı bireylerin ihtiyaç ve taleplerine dönük faaliyetler, kamu ve STK’lar tarafından gerçekleştirilmiştir.

İlerleyen dönemde, sanayileşmenin birçok şehirde artmasıyla göçler diğer şehirlerde de görülmeye başlanmış ve artarak devam etmiştir. Bu noktada kurumsal hizmetlerde büyük mesafeler kat eden büyükşehirlerdeki faaliyetler, diğer şehirlerde yapılacak hizmetlere ışık tutar hale gelmiştir. Fakat her şehirde aynı düzeyde uygulamalar yapılamamıştır. Bunun sebebi de yaşlı bireylerin şehirlerde ikamet ettikleri adreslerin farklılığı olarak ortaya çıkmaktadır. Çünkü yaşlı bireylerin bir kısmı şehir merkezlerinde ailelerin yanında bir kısmı da köy ve mezralarda yalnız veya eşiyle birlikte hayatını sürdürmektedir.

Çalışmada yer alan, Yalova’da yapılan ankette bulunan yerel yönetimlerin hizmetlerine dair sorulara verilen cevaplar neticesinde ise yaşlı bireylerin; sosyal donatı alanlarının yeterliliği konusunda büyük oranda memnun oldukları, şehir içi ulaşımında ciddi sorunlar yaşamadıkları ve genel ölçüde memnun oldukları tespit edilmiştir. Fakat belediye tarafından planlanıp uygulanan sosyal politikalardan haberdarlık oranı yüzde ellinin üzerinde olmasına rağmen memnuniyet oranı düşük olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu noktada belediyenin planlama noktasında yaşlı bireylerin ihtiyaçlarına daha fazla kulak vermesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda STK ve vakıfların uyguladığı sosyal politikalar ve sosyal yardımlardan da haberdarlık oranları yüksek düzeyde iken, memnuniyet oranlarının haberdarlık oranı kadar yüksek olmadığı gözlemlenmektedir.

Bunun sebebi olarak da STK ve vakıfların birçok alanda faaliyet gösterdiği ve spesifik olarak yaşlı bireylere dair çalışmaları yönetecek personel ve kaynağının bulunmaması olarak söylenebilir. Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün de uyguladığı sosyal politikalardan haberdarlık oranı %80 civarında olmasına rağmen memnuniyet oranının, haberdarlık oranının yarısından biraz fazla olduğu tespiti yapılmıştır. Yaşlı bireylerin ASHB’nın hizmetlerinden sadece huzurevinden haberdar oldukları anket sırasında yapılan görüşmelerde ortaya çıkmaktadır. Bu noktada, yapılacak çalışmalarda kamu, STK ve vakıfların koordinasyonun ne kadar önemli olduğu göz önüne serilmektedir.

2019 yılında gerçekleştirilen 1.Yaşlılık Şurasında ise; kalkınma planlarında olduğu gibi, kurumsal hizmetlerin niteliklerinin düzenlemesi ve kapsamlarının artırılmasına tekrar vurgu yapılmıştır. Bunlara ek olarak ise, yaşlılık ekonomisi, bakım ekonomisi, yaşlı dostu kentler, yaşlı hakları gibi konular da farklı komisyonlar tarafından incelenerek, farklı bir perspektiften yaşlıların sorunlarına çözüm aranmıştır. Yaşlı bireylerin, yaşadıkları şehirlere daha kolay entegre olabilmeleri, gelir güvencesi sağlanması, iş bulabilmeleri, sağlıklı kalabilmeleri ve yaşadıkları yerleşim yerlerinde güvenlik endişesi duymamaları bu şurada işlenen konular olarak sıralanmıştır.

Anket çalışmasında yer alan sorulardan olan ve 1.Yaşlılık Şurasında işlenen konulara vurgu yapılmasını amaçlayan; Yalova'da iş bulmak kolaydır sorusuna, çalışmaya katılanlar çok düşük bir oranla evet cevabını vermiştir ve şehirde yaşlı bireylerin iş bulmasının zorluğuna dikkat çekilmiştir. Gelir durumları orta veya ortanın altında olan yaşlı bireylerin, iş aramalarına rağmen iş bulamadıkları ve aldıkları sosyal yardımların da az olduğunu belirttikleri tespit edilmiştir. Bunun yanında, yaşlı bireylerin hobilerini sürdürmeleri noktasında çalışmada çıkan sonuçta, evet sürdürebiliyorum yanıtının %50 oranında kaldığı gözlemlenmiştir. Bireylerin hobilerini sürdürebilme durumları, ekonomik olarak iyi durumda olmakla ilgili olduğu için, yaşlı bireylerinin ekonomik koşullarının iyileştirilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada yaşlı bireylerin, yaşlılığa dair eğitim almakta zorluk çektikleri de anket sonucunda karşımıza çıkan sonuçlardan biri olarak yer almaktadır. Şurada önemli bir yer alan yaşlılık eğitiminin yerel kapsamda uygulama alanlarının geliştirilmesi gerektiği anket sonucunda ortaya çıkmıştır. Çünkü yaşlı bireyler, yaşlılığa dair yeterli düzeyde eğitim aldıklarında; süreçte karşılarına çıkacak olan sorunlarla önceden yüzleşecek ve başarılı bir yaşlanma sürecine girecek ve psikolojik olarak yaşlılığa hazır olacaktır.

Ayrıca kentlerde yaşayan yaşlı bireylerin, yerel yönetimler tarafından sağlık hizmetlerine ulaşmaları, şehirdeki sosyal donatı alanlarının yeterliliği, temel ihtiyaçlarının karşılamaları gibi hususlarda yol kat etmeleri gerektiği ortaya konulmuştur.

Çalışmanın yapıldığı şehir olan Yalova'da ise, anket çalışmasına katılan yaşlı bireylerin büyük bir kısmının Yalova'da yaşamaktan mutlu oldukları tespit edilmiştir. Başka açılardan bakıldığında ise, Yalova'da yaşayan yaşlı bireylerin gelir durumlarının, ortalama ve ortalama üstünde olduğu ve bununla alakalı olarak daha ziyade maddi ve aynı yardımlardan oluşan ve kurumlar, STK'lar, yerel yönetim tarafından uygulanan sosyal politikalardan haberdarlık durumlarının çok yüksek olmadığı görülmektedir.

Bunun yanı sıra, uygulanan hizmetlerden haberdar olan yaşlı bireylerin ise, yarısından fazlası belediye hizmetlerinden memnun olmadıklarını, STK ve vakıflardan genel ölçüde memnun olduklarını, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü hizmetlerinden ise küçük bir farkla memnuniyetlerini belirtmişlerdir.

Şehrin güvenliği, doğal ortamı ve halkın yaşlı bireylere tutumları hakkında da yüksek oranlarda memnuniyet olduğu görülmektedir. Fakat şehirde yaşlı bireylerin istihdamı

noktasında bir sorun olduğu göz önündedir. Sağlık hizmetlerinin kapasitesi ve sağlık hizmetlerine ulaşım noktasında da yeterli bir oranda memnuniyet olmadığı görülmektedir.

Özetle; Türkiye’de yaşlılara uygulanan sosyal politika uygulamalarının kurumsal hizmetler noktasında yeterli düzeyde olduğu ve geliştirilmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Önleyici tedbirler ve aktif yaşlanma hususunda ise koordineli çalışmalar neticesinde daha kolay ve efektif sonuçlar alınacağı gerçeği ortaya çıkmaktadır. Yalova’da ise Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü, Yalova Belediyesi, STK ve vakıflar, Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı gibi kuruluşların hizmetlerinin niteliklerinin artırılması, yaşlı bireylerin talep ve isteklerine daha fazla kulak verilmesi ve hizmetlerin tüm yaşlı bireylere ulaştırılması gerektiği anket sonucunda ortaya çıkmaktadır.

Konuya ilişkin öneriler aşağıdadır:

- 1)Yalova Belediyesi’nin yaşlı bireylere uygulanan sosyal politikaların kapsamını artırması ve çeşitlendirmesi gereklidir.
- 2)STK ve vakıfların koordineli olarak çalışarak hizmetlerin kurumsallaşmasına katkı sunması beklenmektedir.
- 3)Belediye ve Halk Eğitim Merkezleri tarafından yaşlı bireylerin, yaşlılık eğitimi alması sağlanmalıdır.
- 4)Yaşlı bireylerin hobilerini sürdürebilmeleri için merkezler açılmalıdır.
- 5)Çalışmak isteyen yaşlı bireylerin istihdam edilmeleri noktasında özel sektör temsilcileri kontenjan ayırarak ve teşvik edilerek bu sorun ortadan giderilmelidir.
- 6)Şehirdeki huzurevi sayısı artırılmalıdır.
- 7)Ulusal ölçekte yaşlı bireylere uygulanan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı projelerinin yerel çapta uygulanması sağlanmalı, üniversiteden akademik destekler alınmalıdır.
- 8)Yalova’daki ulaşım hizmetlerinin yaşlı bireyler için daha konforlu ve ulaşılabilir olması sağlanmalıdır.
- 9)Şehirdeki sağlık hizmetlerinin kapasitesi artırılmalıdır.
- 10) STK ve vakıflardaki gönüllülerin, yaşlı bireylerle daha fazla vakit geçirebilmeleri ve birlikte aktiviteler yapabilmeleri için gerekli koşullar sağlanmalıdır.

11) Muhtaç durumdaki yaşlı ve engelli bireylerin; akülü tekerlekli araç, baston vb. ihtiyaçları kamu otoriteleri veya gönüllüler tarafından temin edilmesi gerekmektedir.

12) Yalnız yaşayan veya eş olarak bir arada yaşayan ve hastane, pazar yeri, kamu binalarındaki zaruri işleri gibi yerlere ulaşımını sağlamak için belirli saatlerde yaşlı bireylere özel ulaşım imkânları geliştirilmelidir.

13) Kurumlar tarafından, yaşlı bireylerin sosyalleşebilmeleri adına birtakım programlar düzenlenmelidir.

14) Yaşlı bireylere düzenli olarak terapi hizmeti verilmesi ve psikolojik durumlarının kontrol edilmesi gerekmektedir.

15) Yaşlı bireylerin kullanmakta zorluk çektikleri teknolojik aletlerin kullanımlarıyla alakalı eğitimler verilmesi.

16) Gelir durumu ortalama altında kalan ve çeşitli kuruluşlardan maddi destek alan bireylerin öncelikle yaşlı aylıkları ve diğer maddi yardımların miktarlarının artırılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Acar, H. ,Negiz, N. Akman, E. (2013). *Sosyal Politika ve Kamu Yönetimi Bileşenleriyle Sosyal Hizmet Temelleri ve Uygulama Alanları*. Ankara: Maya Akademi, Ankara Üniversitesi Yayınları,

Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (2007-2018),
http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 Erişim Tarihi:30 Aralık 2019

Aka, B. (2018) . Bebek Patlaması, X ve Y Kuşağı Yöneticilerin Örgütsel Bağlılık Düzeylerinin Kamu ve Özel Sektör Farklılıklarına Göre İncelenmesi: Bir Araştırma. *Vizyoner Dergisi*. Sayı:20. (118-135)

Akçay, C. (2011). *Yaşlılık, Kavramlar, Kuramlar ve Yaşlılığa Hazırlık*. İstanbul: Kriter Basım Yayın

Akın, G. (2006). *Gerontoloji Her Yönüyle Yaşlılık*. Ankara: Palme Yayıncılık.

Aközer, M. Baran, A. H, Kalaycıoğlu, H. Vd. (2011). *Türkiye’de Yaşlılık Dönemine İlişkin Beklentiler*. Ankara: T.C Aile ve Sosyal Hizmetler Genel Müdürlüğü Yayınları

Alper, Y. ve E. Bedir. (2015) *Sosyal Politika*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları

Alper, Y.(2014).*Türk Sosyal Güvenlik Sistemi Ve Sosyal Sigortalar Hukuku*. Bursa: Dora Yayıncılık

Altan, Ö. Z. (2006). *Sosyal Politika*. Eskişehir: Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları

Altan, Ö.Z. (2003). *Sosyal Politika*. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (2015) S: (30-40)

Ankara Üniversitesi Yaşlılık Çalışmaları Uygulama Ve Araştırma Merkezi; (2013), AYNÄ-Aktif Yaşam İçin Nesiller Arası Etkileşim Modeli Projesi, [Http://Yasam.Ankara.Edu.Tr/Event-İtems/Ayna-Aktif-Yasam-İcin-Nesiller-Arasi-Etkilesim-Modeli-Projesi/](http://Yasam.Ankara.Edu.Tr/Event-İtems/Ayna-Aktif-Yasam-İcin-Nesiller-Arasi-Etkilesim-Modeli-Projesi/), Erişim Tarihi: 20 MART 2020vgm.Gov.Tr/Faaliyetler/Aşevi)

Arpacı F. (2005). *Farklı Boyutlarıyla Yaşlılık*. Ankara: Türkiye İşçi Emeklileri Derneği Eğitim Ve Kültür Yayınları

- Ateş, İ. (1982). Hayri Ve Sosyal Hizmetler Açısından Vakıflar. *Vakıflar Dergisi*, 15 (1982): 55-88.
- Bacanlı H. ve Işık Ş. (2019). *Yetişkinlik Ve Yaşlılık Gelişimi Ve Psikolojisi*, Ankara: Pegem Akademi Yayınları
- Baran, G. (2005). *Yaşlı Ve Aile İlişkileri Araştırması Ankara Örneği*. Ankara: T.C Başbakanlık Aile Ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Yayınları
- Bayoğlu, A. S. (2011). *Yaşlanma Sürecinde Sosyal Dışlanmaya Karşı Güçlendirme Temelli Sosyal Hizmet Müdahalesi*. Yasemin Özkan (Ed.), Sosyal Dışlanma Ve Aile: Sosyal Hizmet Müdahalelerinde Güçlendirme Yaklaşımı İçinde. Ankara: Maya Akademi Yayınevi.
- Bedir E. , Alper Y. ,Tokol A. , Özaydın M., Metin B. (2013). *Sosyal Politika*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Bengston V.L, Burgess E.O&Parrot T.M. (1997). Theory, Explanation And A Third Generation Of Theoretical Development İn Social Gerontology, *Journal Of Gerontology, Psychological Sciences&Social Sciences*. (72-88)
- Benlisoy, F. (2008) *Anarşizm Modern Siyasal İdeolojiler*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları
- Canatan, A. (2008) ; “*Sosyal Yönleriyle Yaşlılık* ”Ankara
- Canatan, A. (2012). *Yaşlılar Ve Toplum*. İstanbul
- Cantekin, Ö.F. (2020). Kentsel Yaşam Olanaklarının Yaşlılara Uygunluğuna İlişkin Görüşleri *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Ankara. 24 (1) , 29-40
- Census. (2020) *World Populaiton Clock*. <https://www.census.gov/popclock/> Erişim Tarihi: 10 Ocak 2020
- Ceylan, H.(2016). *Yaşlılık Ve Refah Devleti*. İstanbul: Açılım Kitap
- Cox, G. (2001). *Later Life:The Realities Of Aging*. (6th Edition), Upper Saddle River: Prentice-Hall.
- Çakmakçioğlu, G. (2013) *Yaşlıların Bakım Kurumlarına Yerleştirilmesinde Toplumun Tutum Ve Algılarının Araştırılması: Eskişehir Örneği*. T.C. Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi

- Çoban, B. (2009). *Yeni Toplumsal Hareketler*. İstanbul: Kalkedon Yayınları
- Dannafer, D. Ve Sell R (1988). *Age Structure, The Life Course And "Aged Heterogeneity": Prospects For Research And Theory*. University Of Rochester. New York. USA
- Deane, P. (1988). *İlk Sanayi İnkılabı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları
- Demir, M. (2016) *Yaşlanma Sürecinde Karşılaşılan Sorunların Yaşam Kalitesine Olan Etkileri: Elazığ İli Örneği*, T.C. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi
- Demirbilek, S. (2005). *Sosyal Güvenlik Sosyolojisi*. İstanbul: Legal Yayıncılık
- Dobb, M. Sweezy, P. Hill, C. Takashi, K.H (2000). *Feodalizmden Kapitalizme Geçiş*. İstanbul: İstanbul Kaynak Yayınları
- Dpt(Devlet Kalkınma Teşkilatı); (2007) Yaşlanma Ulusal Eylem Planı. <http://www.yasliliksurasi.gov.tr/assets/catalogs/turkiyede-yasli-larin-durumu-ve-yaslanma-ulusal-eylem-planı.pdf> Erişim Tarihi: 4 Şubat 2020
- Dpt(Devlet Planlama Teşkilatı); (2000), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005) <http://www.sbb.gov.tr/Wp-Content/Uploads/2018/11/Sekizinci-Bes-Yıllık-Kalkınma-Planı-2001-2005> Erişim Tarihi:3 Şubat 2020
- Dpt(Devlet Planlama Teşkilatı);1995 (1996-2000) YEDİNCİ BEŞ YILLIK KALKINMA PLANI <http://www.sbb.gov.tr/Wp-Content/Uploads/2018/11/Yedinci-Bes-Yıllık-Kalkınma-Planı-1996-20> 2 Şubat 2020
- Emiroğlu, V. (1995). *Yaşlılık Ve Yaşlının Sosyal Uyumu*. Ankara: Şahis Yayınevi
- Emiroğlu, V.(1983) *Yaşlılarla İlgili Bazı Toplumsal Araştırmalar*. Ankara
- Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2020) *Engelli Ve Yaşlı İstatistik Bülteni* Şubat 2020, Ankara
- Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2019) *Engelli Ve Yaşlı İstatistik Bülteni*, Temmuz 2019
- Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü. (2017), “*Yaşlı Destek Programı 2017 Yılı Projesi Uygulama Usul Ve Esasları*”

<https://Ailevecalisma.Gov.Tr/Eyhgm/Sayfalar/Yades/Yades2017/> Erişim Tarihi: 5 Şubat 2020

Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü; (2018), “Yaşlı Destek Programı 2016-2018 Yılı Projesi Uygulama Usul Ve Esasları <https://www.Ailevecalisma.Gov.Tr/Eyhgm/Projeler/Yasli-Destek-Programi-Yades-2016-2018.Pdf> Erişim Tarihi: 10 Şubat 2020

Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü; (2018), “Yaşlı Destek Programı 2018 Yılı Projesi Uygulama Usul Ve Esasları <https://Ailevecalisma.Gov.Tr/Eyhgm/Sayfalar/Yades/Yades2018/> Erişim Tarihi: 2 Şubat 2020

Engelli Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü; (2019), “Yaşlı Destek Programı 2019 Yılı Projesi Uygulama Usul Ve Esasları <https://Ailevecalisma.Gov.Tr/Eyhgm/Sayfalar/Yades/Yades2019/> Erişim Tarihi: 20 Şubat 2020

Er, D. (2009) Psikososyal Açıdan Yaşlılık. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. S. 11(4), S. 131-144.

European Commission (2011). *The Social Dimension Of The Europe 2020 Strategy: A Report Of The Social Protection Committee*. European Union: Belgium

Francis, G.D (1999). *Revision Of A Paper Presental At The Annual Meeting Of The Mid South Sociological Association*, Jackson. Mississippi

Giddens, A. (1993). *Sociology* (2.Edition) Polity Press

Gürbüz, S Ve. Arpacı, F. (2012) Yaşlı Bireylerin Yaşadıkları Şehre Göre Yaşam Kalitesi Değerlendirmeleri/Batıkent Örneği. *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*. 2012. 47, (2) : (47-64)

Gürer, A. (2019). *Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Güvenliği* . Journal Of Health Services And Education

Güven, S. (2001). *Sosyal Politikanın Temelleri*. Bursa: Ezgi Kitapevi

Haan A. (2007). *Reclaming Social Policy, Globalization, Social Exclusion And New Powerty Reduction Strategies*. New York

Hablemitoğlu, Ş. Ve Özmete E. (2010). *Yaşlı Refahı: Yaşlılar İçin Sosyal Hizmet*. Ankara: . Kilit Yayınları

- Harwood, J. (2007). *Understanding Communication And Aging / Developing Knowledge And Awareness*. California: Sage Publications
- Hobsbawm, E.J (1998). *Sanayi Ve İmparatorluk*. Ankara: Dost Kitapevi
- Homans, G.C (1961) *Social Behavior: It's Elementary Forms*. New York : Harcourt, Brace, And World
- Hooyman R. Ve Kiyak H. (2002). *Social Gerontology, Multidisciplinary Perspective*. Boston: A Pearson Education Company
- Hotar, Nükhet (2012) Türkiye’de Yaşlılık Ve Yaşlanma,18-24 Mart 2012 Yaşlılara Saygı Haftası. *Kuşaklararası Dayanışma Ve Aktif Yaşlanma Sempozyum Bildirileri* (17-28)
- Huberman, L.(2013). *Feodal Toplumdan Yirminci Yüzyıla*. İstanbul: İstanbul İletişim Yayınları
- İhh (2019); Yalova Tanıtım Ve Bilgilendirme Kitapçığı, (28-37)
- İnsan Hak Ve Hürriyetleri İnsani Yardım Vakfı;(2020).
<https://www.ihh.org.tr/hakkimizda> Erişim Tarihi: 01.01.2020
- İzveren, A. (1968). *Sosyal Politika Ve Sosyal Sigortalar*. Ankara: Sevinç Matbaası
- Kahrıman, A. (2014) *Türkiye’de Sosyal Koruma Kapsamında Yaşlılık Ve Yaşlılıkla İlgili Uygulanan Politikalar*. T.C Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Çalışma Ekonomisi Ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, S.6
- Kalaycıoğlu, S. (2012). Kuşaklararası Dayanışma Ve Aktif Yaşlanma, 18-24 Mart 2012 Yaşlılara Saygı Haftası, *Kuşaklararası Dayanışma Ve Aktif Yaşlanma Sempozyum Bildirileri*. (51-58)
- Kalınkara, V. (2011). *Temel Gerontoloji Yaşlılık Bilimi*. Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık
- Karakuş, B. (2018). *Türkiye’de Yaşlılara Yönelik Hizmetler, Kurumsal Yaşlı Bakımı Ve Kurumsal Yaşlı Bakımında İllerin Durumu*. Ankara: Aile Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
- Kızılay Vakfı Tarihçesi;(2020). <https://www.kizilay.org.tr/kurumsal/tarihcemiz>) Erişim Tarihi: 01.01.2020

- Konak A. ve Y. Çiğdem (2005). Yaşlılık Olgusu: Sivas Huzurevi Örneği, *Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*. 29(1). (23-63).
- Koray, M. (2000). *Sosyal Politika*. Bursa: Ezgi Kitapevi
- Kowal, P. Goodkind, D. ,Wan, H. (2016) *An Aging World 2015*, Us: Department Of Health And Human Services
- Kutsal, Y.G. (2004) *Modern Tıp Semineri 30 Geriatri*. Ankara: Güneş Yayın Evi
- Kutsal, Y. G. (2002). *Yaşlılıkta Kaliteli Yaşam*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Geriatrik Bilimler Araştırma Ve Uygulama Merkezi, Gebam-Halk Eğitim Etkinlikleri
- Kutsal, Y. G. (2012) . *Yaşlanan Dünya Ve Yaşlanan İnsan-Birinci Basamak İçin Temel Geriatri*. Ankara: Ankara Tabip Odası
- Kuzgun, İ. (2002). Editöre Mektup” *Türk Geriatri Dergisi*. Cilt:5 Sayı: 1. (38)
- Kürkçü, E. (1988). *Sosyalizm Ansiklopedisi*. Ankara: İletişim Yayınları
- Mac, L. ve Michael, J. (2000) *A Guide To End Of Life Care Seniors*. Toronto: University Of Toronto Publishing
- Marangoz, M. (2006). Yaşlı Tüketiciler Ve Yaşlı Tüketicilerin Harcama Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. *Celal Bayar Üniversitesi İ.İ.B.F Yayınları, Yönetim Ve Ekonomi*. Cilt:13. (1)
- Marx, K. ve Engels, F. (2008). *Komünist Manifesto* . Ankara: Alter Yayınları
- Meltzer, P.J. (2001). Using The Self -Discovery Tapestry To Explore Occupational Careers. *Journal Of Occupational Careers. Journal Of Occupational Science*, S: (16-24)
- Meyers, S.S. (1992). *Exploratory Older Adult Developmental Transitions*. Minnesota: University Of Minnesota Extension Service Specialist Research Report
- Money, L. A, Knox, Schact C. (2000) . *Understanding Social Problems*. East Carolina University: Cincinnati
- Oecd.(2018) *Elderly Population* <https://Data.Oecd.Org/Pop/Elderly-Population.Htm> Erişim Tarihi: 7 Ocak 2020
- Oecd.(2018) *Labour Force Participation Rate*. <https://Data.Oecd.Org/Emp/Labour-Force-Participation-Rate.Htm> Erişim Tarihi: 7 Ocak 2020

- Onur, B. (2006). *Gelişim Psikolojisi: Yetişkinlik - Yaşlılık – Ölüm*. İstanbul: İmge Kitapevi
- Öz, F. (2002). Yaşamın Son Evresi: Yaşlılık Psikososyal Açıdan Gözden Geçirme, *Kriz Dergisi* 10(2): (17-28)
- Özdemir, S. (2004). *Küreselleşme Sürecinde Refah Devleti*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası Yayınları
- Özmete, E. (2017) *Türkiye’de Kuşaklararası Dayanışmanın Değerlendirilmesi Projesi Bilgi Notu*. Ankara
- Özürlü Ve Yaşlı Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Ankara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi Yaşam (2012) Kuşaklararası Dayanışma Ve Aktif Yaşlanma Sempozyumu Bildirileri
- Parrott, T. M. Ve Bengtson, V. L. (1999). The Effects Of Earlier İntergenerational Affection, Normative Expectations And Family Conflict On Contemporary Exchanges Of Help And Support. *Research On Aging*, 21(1), (73–105).
- Rose, A. M. (1968). *The Subculture Of The Aging: A Topic For Sociological Research In B.L. Neurgarten. Middle Age And Aging: A Reader Social Psychology*, University Of Chicago Press
- Sezal, İ. (1984). *Saint Simon (1760-1825) Steven Lukes’ten Çeviri*. İstanbul: İstanbul Sosyoloji Konferansları Yayınları
- Sosyal Dayanışma Ve Yardımlaşma Vakfı Mevzuat
(<https://www.ailevecalisma.gov.tr/Sygm/Mevzuat/>) Erişim Tarihi: 20 MART 2020
- Sosyal Dayanışma Ve Yardımlaşma Vakıfları Hakkında (2019)
<https://www.ailevecalisma.gov.tr/Sygm/Genel-Mudurluk/Sosyal-Yardimlasma-Ve-Dayanisma-Vakiflari/> Erişim Tarihi: 20 MART 2020
- Sosyal Sektörler Ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü; (2007), “Türkiye’de Yaşlıların Durumu Ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı”,
<https://www.ailevecalisma.gov.tr/Media/33628/Turkiyede-Yaslilarin-Durumu-Ve-Yaslanma-Ulusal-Eylem-Plani.Pdf> Erişim Tarihi: : 20 Mart 2020

Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanun-(2006) 5510 Sayılı Kanun
<https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5510.pdf> Erişim Tarihi: 2
Şubat 2020

Sydv'den “ Yaşlılar Mutlu Artık Yalnız Değil Projesi. (2018)
<http://www.yedisu.gov.tr/sydv-den-yasli-lar-mutlu-artik-yalniz-degil-projesi> Erişim Tarihi: 4 Şubat 2020

Şahin, M. ve R. U. Şahin (2016). *Yalova’da Toplumsal Yaşlanma Ve Yaşlılık Profili*.
İstanbul: Kitabı Yayınları,

Şahin, R. (2017). *Sosyal Dışlanma Bağlamında Üniversite Öğrencilerinin Yaşlılara Yönelik Bakış Açısının Değerlendirilmesi: Yalova Ve Lodz Üniversitesi Örneği*

Şentürk Ünal; (2018) “Yaşlılık Sosyolojisi, Yaşlılığın Toplumsal Yörüngeleri ”Dora
Yayıncılık, Bursa

Şentürk, M. Ve Ceylan, H. (2015). *İstanbul’da Yaşlanmak İstanbul’da Yaşlıların Mevcut Durumu Araştırması*. İstanbul: Açılım Kitabevi

Şentürk, M. Ve H. Ceylan. (2015). *İstanbul’da Yaşlanmak; İstanbul’da Yaşlıların Mevcut Durumu Araştırması*. İstanbul: ”İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Araştırma Merkezi & İstanbul Kalkınma Ajansı

T.C Aile Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı (2020) Yaşlılar İçin Bilgilendirme Rehberi,
Ankara

T.C Aile Ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (2018) Türkiye’de Yaşlılara Yönelik Hizmetler, Kurumsal Yaşlı Bakımı Ve Kurumsal Yaşlı Bakımında İllerin Durumu, Ankara

T.C Başbakanlık Dpt(Devlet Planlama Teşkilatı); (2006), Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı (2007 – 2013),
<https://www.metu.edu.tr/system/files/kalkinma.pdf> Erişim Tarihi: 5
ŞUBAT 2020

T.C Cumhurbaşkanlığı Strateji Başkanlığı (2019) 11.Kalkınma Planı
<http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2019/07/OnbirinciKalkinmaPlani.pdf> Erişim Tarihi: 5 Mart 2020

T.C Kalkınma Bakanlığı (2013), Onuncu Kalkınma Planı
[Http://Www.Sbb.Gov.Tr/Wp-Content/Uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.Pdf](http://www.sbb.gov.tr/Wp-Content/Uploads/2018/11/Onuncu-Kalk%C4%B1nma-Plan%C4%B1-2014-2018.Pdf) Erişim Tarihi: 5 Mart 2020

T.C Kalkınma Bakanlığı (2013), Onuncu Kalkınma Planı, Yaşlanma Özel İhtisas Komisyon Raporu, Ankara

T.C Kalkınma Bakanlığı 2014, 10.Kalkınma Planı Yaşlanma Özel İhtisas Komisyon Raporu

Talas, C. (1980). *Ekonomik Sistemler*. Ankara: S Yayınevi

Talas, C. (1992). *Türkiye'nin Açıklamalı Sosyal Politika Tarihi*. Ankara: Bilgi Yayınları

Taşçı, D.F. (2013) "Türkiye’de Yaşlılara Yönelik Sosyal Yardım Algısı Üzerine Değerlendirmeler. *Kuşaklararası Dayanışma Ve Aktif Yaşlanma Sempozyumu*, Ankara, Türkiye, (137-148)

Taşçı, F. (2010). *Sosyal Politikalarda Can Simidi: Sosyal Yardımlar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım

Teletar, T. ve Özcebe H. (2004). Yaşlı Nüfus Ve Yaşam Kalitelerinin Yükseltilmesi. *Türk Geriatri Dergisi* Cilt:7 Sayı:3. (162-165)

Tınar, Y. (2019). Yerel Yönetimlerce Yoksul, Yaşlı Ve Engellilere Sunulan Sosyal Destek Hizmetleri’ne Bir Bakış: İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği, *Sosyal Çalışma Dergisi*. Cilt 3 (15-22)

Tokol A. ve Y. Alper. (2019). *Sosyal Politika*. Bursa: Dora Yayıncılık

Tufan, İ. (2002). *Antik Çağdan Günümüze Yaşlılık*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık

Tuna, O. Ve Yalçıntaş, N. (1994). *Sosyal Siyaset*. İstanbul: Filiz Kitabevi Yayınları

Tuncel, G. ve Uzun H. (2019). Türkiye’de Yaşlılara Yönelik Sosyal Politikalar Üzerine Bir İnceleme, *Fırat Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*. Cilt 3. Sayı 2 (22-30)

Tüik Yaş Grubuna Göre Mutluluk Düzeyi, Memnuniyeti Araştırması(2013)
[Http://Www.Tuik.Gov.Tr/Pretablo.Do?Alt_Id=1068](http://www.tuik.gov.tr/Pretablo.Do?Alt_Id=1068)

Tüik (2018) İstatistiklerle Yaşlılık,2018

http://www.tuik.gov.tr/Prehaberbultenleri.Do?Id=27595&Utm_Source=Feedburner&Utm_Medium=Feed&Utm_Campaign=Feed%3a+Tuikbulten+%28t%C3%9c%C4%B0k-Haber+B%C3%Bcltenleri+%28son+1+Ay%29%29

Erişim Tarihi: 5 Ocak 2020

Tüik, Nüfus Projeksiyonları (2023,2080)

<http://www.tuik.gov.tr/Prehaberbultenleri.Do?Id=30567> Erişim Tarihi:01

Ocak 2020

Tüik, Nüfus Tahminleri (2000),

<http://tuikweb.tuik.gov.tr/Pretabloarama.Do?Metod=Search&Aratype=Vt>

Erişim Tarihi:28.12.2019

Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı, T.C Aile Ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
(2019) *1.Yaşlılık Şurası, Komisyon Raporları*, Ankara

Udd, T.L. (2001). *Differing Deference: Social Perceptions Of Elderly Canadians*.
Departman Of Sociology And Anthrapology Carleton University Ottawa,
Ontario

Uğur, S. ve Korkusuz, R. (2010). *Sosyal Güvenlik Hukukuna Giriş*. Bursa: Ekin
Yayın Evi 2.Baskı

Un. (2007), *United Nations World Population Ageing 2007*

Ücretsiz Veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği.(2014) Resmi
Gazete,28931:Madde 5) Erişim Tarihi: 20 Mart 2020

Who. (2011) *Global Health And Aging*.

https://www.who.int/ageing/publications/global_health.pdf. Erişim Tarihi
20 Ocak 2020

Worldbank.(2018) *Life Expectancy At Birth, Total (Years)-Turkey*

<https://data.worldbank.org/indicator/Sp.Dyn.Le00.In?Locations=Tr> Erişim
Tarihi: 7 Ocak 2020

Worldbank.(2017)Development/Desa/Population/Publications/Pdf/Ageing/Worldpop
ulationageingreport2007.Pdf, P.5-37. Erişim Tarihi: 20 Ocak 2020

Yalova Belediyesi Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü 2014-2019 Yılları Arası
Faaliyet Raporu

Yerli, G. (2017) . Yaşlılık Dönemi Özellikleri Ve Yaşlılara Yönelik Sosyal Hizmetler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. Sayı:52. (1278-1287)

Yüksel, H. (2014) *İş Ve Sosyal Güvenlik Hukuku* Ankara: Ekin Yayınevi

Zaim, S. (2005). *Türkiye'nin Yirminci Yüzyılı*. İstanbul: İşaret Yayınları

Zencirkıran, M.(2018). *Sosyoloji*. Bursa: Dora Basım Yayın Evi

2012 *Avrupa Aktif Yaşlanma ve Nesiller Arası Dayanışma Yılı Hakkında Bilgi Notu* (2011),Ankara: T.C Avrupa Birliği Bakanlığı

4736 Sayılı Kanun-Ek fıkra: 12/7/2013-6495/88 md. KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ ÜRETTİKLERİ MAL VE HİZMET TARİFELERİ İLE BAZI KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN. Erişim Tarihi:23 Aralık 2019

5216 Sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu, 2004,Tertip: 5 Cilt: 43 23.07.2004/Sayı:25531,<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf> Erişim Tarihi:21.12.2019

5393 Sayılı Belediye Kanunu 2005, Tertip: 5 Cilt : 44, 13/7/2005 Sayı : 25874 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5393.pdf> Erişim Tarihi:22.12.2019

65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşları ile Engelli ve Muhtaç Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Yönetmelik 2220 Sayılı Kanun <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2022.Pdf> Erişim Tarihi: 2 Şubat 2020

EKLER

EK1: Anket Örneği

Değerli Katılımcı;

Bu anket, Yalova’da yaşayan yaşlı bireylerin Yalova’da uygulanan sosyal politikalardan memnuniyetlerini ölçmek amacıyla tarafımdan hazırlanmıştır. Elde edilen veriler bilimsel amaç dışında kullanılmayacak, üçüncü kişilerle paylaşılmayacaktır. Katkı ve katılımınız için teşekkür ederim.

Batuhan Burak Şirinbilek

1.Cinsiyetiniz?

A)Erkek B)Kadın

2.Yaşınız?

A)65-69 B)70-75 C)76-80 D)81 ve Üzeri

3.Eğitim Durumunuz?

A)Yok B)İlköğretim C)Lise D)Yüksekokul E)Üniversite
F)Lisansüstü

4.Aylık Gelir Durumunuz?

A)Yok B)0-1500 C)1501-2500 D)2501-3500 E)3501+

5.Medeni Durumunuz?

A)Evli B)Bekâr C)Dul

6.Sağlık Durumunuz?

A)Sağlıklı B)Hasta C)Ağır Hasta

7)İkamet Ettiğiniz Yer?

A)Aile B)Huzur Evi Veya Bakımevi C)Yalnız

8.Çalışıyor musunuz?

A)Emekliyim, çalışmıyorum B)Emekliyim fakat çalışıyorum
C)Emekli değilim, çalışıyorum D)Emekli değilim, çalışmıyorum

9. Aylık gelirinizden memnun musunuz?

A)Memnunum B)Memnun değilim

10.Yaşam maliyetinizi nasıl karşılıyorsunuz?

A)Emekli maaşı/Çalışarak B)Aile içi dayanışma ile C)Devlet, Vakıf vb.
yardımlar ile

	Evet	Fikrim Yok /Kararsızım	Hayır
11.Yalova’da Yaşamaktan Mutluyum.			
12.Yalova’da Yaşlıların Sosyalleşeceği Alanlar Yeterlidir.			
13.Yalova Yaşlı Bireyler İçin Yaşanılabilir Bir Şehirdir.			
14.Şehrin Sosyal Donatı Alanları Yaşlılar İçin Yeterlidir.			
15.Şehir İçi Ulaşım Yaşlılar İçin Kolay ve Elverişlidir.			
16.Şehirde Sağlık Hizmetlerine Ulaşım Kolaydır.			
17.Şehirdeki Sağlık Hizmetleri Yeterlidir.			
18.Çalışmak İsteyen Yaşlılar İçin, İş Bulmak Kolaydır.			
19.Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır.			
20.Yalova Belediyesi’nin Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum.			
21.STK ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Haberim Vardır.			
22.STK ve Vakıfların Yaşlılara Uyguladığı Hizmetlerden Memnunum.			
23.Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Var.			
24.Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü’nün Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum.			
25.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Haberim Var.			
26.Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı’nın Yaşlılara Yönelik Hizmetlerinden Memnunum.			
27.Yalova Halkının Yaşlılara Karşı Tutumundan Memnunum.			
28.Yaşlılık ile İlgili Eğitim Alıyor musunuz?			

29.Hobilerinizi Sürdürebiliyor musunuz?			
30.Yaşadığınız Çevreyle Alakalı Probleminiz ve Şikâyetiniz Var mı?			
31.Suçtan Korunma ve Güvenlik Açısından Şehirden Memnun musunuz?			

ÖZGEÇMİŞ

08.12.1990 tarihinde Manisa’da doğan Batuhan Burak Şirinbilek, ilk ve orta öğrenimini Manisa’da tamamladı. 2014 yılında Yalova Üniversitesi İşletme Bölümü’nden mezun oldu. Bankacılık ve finans, satış ve pazarlama alanlarında faaliyetler gösteren işletmelerde çalıştı. 2017 yılında Marketing and Strategic Planning konusunda uzmanlık eğitimi alıp aynı yılın eylül ayında Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Politikalar programında yüksek lisans eğitimine başladı.

